Judges

- וּוֹ וַיְהִי אַחֲרִי מַוֹּחַ יְהָוֹשֶּׁעַ וַיִּשְׁאֲלוּ בְּגֵי יִשְׂרָאֵל בַּיהוָה לֵאֹלֵוּ מִיְּיָת יְהָוֹשֶׁע וַיִּשְׁאֲלוּ בְּגֵי יִשְׂרָאֵל בַּיהוָה לֵאֹלוּ מִיְיָת יְהָוֹשֶׁע וַיִּשְׁאֲלוּ בְּגֵי יִשְׂרָאֵל אל-הכנעני בתחלה להלחם בו:
- יַםק יַם יִבְייָ לְמֵימֵר מַן יִםק יִשְׁעֵע וּשׁאִילָו בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל בְמֵימְרָא דַיְיָ לְמֵימֵר מַן יִסַק 1:1 וַהְּנָה בָתַר דְמִית יְהוֹשֶׁע וּשׁאִילָו בְנֵי יִשֹׂרָאֵל בְמֵימְרָא דַיְיָ לְמֵימֵר מַן לַנָא לְוָת כְנַעְנָאָה בְקַרמֵיתָא לְאָנָחָא קְרָבָא בֵיה:
- 1:1 Now it came about after the death of Joshua that the sons of Israel inquired of the LORD, saying, "Who shall go up first for us against the Canaanites, to fight against them?"
 - יוֹב וַיִּאמֶר יִהוָה יִהוּדָה יַעַלֵה הָנָה נַתַתִּי אֵת־הַאַרֵץ בִּיַדְוֹי:
 - נאָמֵר יְנָ יְהָוֹדָה יִסַק הָא מְסַרִית יָת יָתְבֵי אַרעָא בִּיבִיה:

1:2 The LORD said, "Judah shall go up; behold, I have given the land into his hand.

- יַנְאָמֶר יְהוּדָה לְשִׁמְעוֹן אָחִיו עֲלֵהָ אִתִּי בְגוֹרָלִי וְנִלְּחֲמָה בַּכְּנַעֵנִי וְהָלַכְתִי 1:3 נִם־אַנִי אָתִּדְּ בִּגוֹרָלֵדְ וַיֵּלֵדְ אָתִוֹ שִׁכְזֹעוֹן:
- עם בּנְעָנָאָה עם לְשָׁמעוֹן אָחֻוהִי סַק עִמִי בְעַדבִי וּנגִיחַ קְרָבָא בִכנַעְנָאָה עם 1:3 :כנענאה וַאְהָך אַף אָנָא עִבָּך בְעַרבָך וַאְזַל עִבֵּיה שָׁכועוֹן 1:3 Then Judah said to Simeon his brother, "Come up with me into the territory allotted me, that we may fight against
- the Canaanites; and I in turn will go with you into the territory allotted you." So Simeon went with him.
 - וַיַּעֵל יְהוּדָה וַיִּתֶן יְהוָהָ אֶת־הַפְּנַעְנִי וְהַפְּרוּיִי בְּיָדָה וַיִּפְוּם בְּבֶּׁזֶק עֲשֶׂרֶת וּיִּעַל
 - ייָם רְיָנְיָת רְהָרָה וּמסַר יְיָ יָת כְנַעְנָאֵי וּפּרִזְאֵי בְיַרהוֹן וּמחוֹנֶון בְבַזַק 1:4 עַסרַא אַלפִין נְברַא:
- 1:4 Judah went up, and the LORD gave the Canaanites and the Perizzites into their hands, and they defeated ten thousand men at Bezek.
 - ַ יָּיִמִצְאוּ אֵת־אַדֹנִי בַּזָקֹ בָּבָּזָק וַיֵּלָחַמְוּ בָּוֹ וַיַּפּׁוּ אֵת־הַכְּנַעַנִי וְאֵת־הַפְּרַזִּי
- וְאַשׁכַחָו יָת אְדֹנִי בַזַק בְבַזַק וַאְנִיחָו קְרָבָא בֵיה וּמחוֹ יָת כְנַעְנָאֵי וְיָת פְּרִזָאֵי: 1:5 They found Adoni-bezek in Bezek and fought against him, and they defeated the Canaanites and the Perizzites.
 - 1:6 וַיָּנָס' אֲדֹנִי בֶּוֹק וַיִּרְדִּפִּוּ אַחַרָיִו וַיֹּאחֵזְוּ אֹתוֹ וַיָּקַצְצׁוּ אֵת־בְּהֹנִוֹת יָדָיו וִרַגְּלֵיו:
 - 1:6 וַאִּפַּך וֹערק אָדֹנִי בַזַק וּרדַפָּוֹ בָתִרוֹהִי וַאָחַדְוֹ יָתֵיה וִקַצִּיצָוֹ יָת קַרסִוֹלֵי קרצולי ידוהי וַרַגלוֹהִי:

1:6 But Adoni-bezek fled; and they pursued him and caught him and cut off his thumbs and big toes.

- 1:7 וַיָּאמֶר אֲדְנִי־בֵּזָק שָׁבִעִים מִלָּלִים בַּהֹנוֹת ֹיְדֵיהֵם וְרַגְּלֵיהֵם מִקְצַצִּים הַיִּוּ מַלַקּטִים תַחַת שֶּלֹחָנִי כַּאֲשֵׁר עָשִּׁיתִי בֶּן שִּלַם־לִי אֱלֹהִים וַיְבִיאָהוּ יְרוּשָׁלַחְ
- וֹאְמֵּר אְדֹנִי בַזַק שָׁבעִין מַלכִין קַרסָולֵי קַרצָולֵי יְבִיהוֹן וְרֵגלֵיהוֹן מְקַצְצִין זְּזֹּר מְלָבְיוֹ מַלְכִין כַּמָא דַעְבַדִית כֵן שֵׁלֵים לִי יְנָ וְאֵיתְיָוהִי הְוֹוֹ מְלַקְמִין לַחמָא תְחוֹת פָּתֻוֹרִי כְמָא דַעְבַדִית כֵן שֵׁלֵים לִי יְנָ וְאֵיתְיָוהִי לירושלם ומית תמן:
- 1:7 Adoni-bezek said, "Seventy kings with their thumbs and their big toes cut off used to gather up scraps under my table; as I have done, so God has repaid me." So they brought him to Jerusalem and he died there.

- ָנִיּלְחֲמָוּ בְנֵי־יְהוּדָה בִּירְוּשָׁלֵם נַיִּלְפְּדָוּ אוֹתֶה נַיַּכְּוּהָ לְפִי־חָרֶב וְאֶת־הָעִיר, 1:8
- וּנִת בְּרָבָא בְנִי יְהָוּדָה בִירָושׁלֵם וּכבַשִּׁו יָתַה וּמֹחֻוּהָא לְפִּתנָם דְחָרֵב וְיָת וֹיִם וֹצִי יְהָוּדָה בִירָושׁלֵם וּכבַשָּׁו יָתַה וּמֹחֻוּהָא לְפִּתנָם דְחָרֵב וְיָת קַרתָא אוקידָו בְנָורָא:

1:8 Then the sons of Judah fought against Jerusalem and captured it and struck it with the edge of the sword and set the city on fire.

- ּוְאַחַׁר יָרְדוּ בְּגֵי יְהוּדָּה לְהִלָּחֵם בַּכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב הָהָּר וְהַנֶּגֶב וְהַשְּׁפֵּלֶה: 1:9 וֹבָתַר בֵּן נְחַתֻּוֹ בְנֵי יְהָוּדָה לְאָנָחָא קְרָבָּא בִכנַעְנָאָה יָתִיב טָוּרָא במורא
- וָדָרוֹמָא וִשְׁפֵילתָא: 1:9 Afterward the sons of Judah went down to fight against the Canaanites living in the hill country and in the Negev and in the lowland.
 - 1:10 וַיֵּלֵךְ יְהוּדָה אֶל־הַפְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּחֶבְרוֹן וְשֵׁם־חֶבְרוֹן לְפָּנִים קּרְיַת אַרְבַּע וַיַּכָּוּ אֶת־שֵׁשַׁי וְאֶת־אֲחִימֵן וְאֶת־תַּלְמַיִּי
- ּוַברוֹן וְשָׁום חַברוֹן וַאָזַלָּו דְבֵית יְהָוּדָה לְוָת כְנַעְנָאָה דְיָתֵב דְיָתְבִין בְחַברוֹן וְשָׁום חַברוֹן :מלקדמין קרית־אַרבע ומחו יָת שֵׁשֵׁי וְיָת אָחִימֵן וְיָת תַלמִי 1:10 So Judah went against the Canaanites who lived in Hebron (now the name of Hebron formerly was Kiriath-arba);

and they struck Sheshai and Ahiman and Talmai.

- 1:11 בַּיָּבֶּךְ מִשֶּׁם אֶל־יוֹשְׁבֵּי דְבִיר וְשֵׁם־דְבִיר לְפָנִים קְרַיַת־מֵפֶּר: 1:11 בַּאָזַל מִתְמָן לְוָת יָתְבֵי דְבִיר וְשֵׁום דְבִיר מִלְקַדְמִין קריַת אַרבֵי: 1:11 Then from there he went against the inhabitants of Debir (now the name of Debir formerly was Kiriath-sepher).

- 1:12 וַנִּאמֶר פָּלֵב אֲשֶׁר־יַבֶּה אֶת־קְרְיַת־סֵבֶּר וּלְכָדָהְ וְנָתַתִּי לֶוֹ אֶת־עַכְסָה בִתִּי
- וּנִץ בַּלֶב דְיִמחֵי יָת קריַת אַרבֵי וְיִכבְשִׁנַה וְאַתִין לֵיה יָת עַכסָה בְרַתִי 1:12 לאתו לאנתו:
- 1:12 And Caleb said, "The one who attacks Kiriath-sepher and captures it, I will even give him my daughter Achsah for a wife."
 - 1:13 נַיֶּלְבְּדָה עָתְנִיאֵל בָּן־קְנַז אֲתִי כָלֵב הַקְּמֵן מִפֶּוָנִי נַיִּתֶּן־לָוֹ אֶת־עַכְסָה בִתִּוֹ
 - וירת בשה עָתנִיאֵל בַר קְנַז אָחָוהִי דְכָלֵב מן אימיה דִזעֵיר מִנֵיה דילידת 1:13 אימיה לקנז וִיהַב לֵיה יָת עַכסָה בְרַתֵּיה לְאָתֻו לאנתו:

1:13 Othniel the son of Kenaz, Caleb's younger brother, captured it; so he gave him his daughter Achsah for a wife

- 1:14 וַיְהַיְ בְּבוֹאָה וַתְּסִיֻמֵהוּ לִשְׁאָוֹל מֵאֵת־אָבִיהָ הַשְּׂנֶח וַתִּצְנַח מֵעַל הַחֲמָוֹר וַיֹּאמֵר־לֵה כָּלֵב מַה־לֶּך:
 - וּוֹבָלָה רְמִיעְלַה וּמֹלַכתִיה וְאִמלכתיה לְמִשׁאַל מִן אְבֻוֹהָא אַחסָנְתָא 1:14
- :יוֹא בְיֹב אבוהא בְיֹא לִיךְ:

 1:14 Then it came about when she came to him, that she persuaded him to ask her father for a field. Then she alighted from her donkey, and Caleb said to her, "What do you want?"
 - 1:15 וַתְּאמֶר לוֹ הֶבָה־לִּי בְרָבָה כִּי אֶרֶץ הַנֶּנֶב` וְתַתְּנִי וְנָתַתְּה לִי נְּלָּת מֵיִם וַיִּמֶּן־לָה כָּלֵב ְאֵת נִּלָּת עִלִּית וְאֵת נָלָת תַחְתִּית: פ
 - 1:15 נַאְמַרַת לֵיה הַב לִי אַחסָנָתָא אָרֵי לַאְרַע דָרוֹמָא יִהַבתָנִי וִתְתֵין לִי אְתַר ארע בית־שִׁקנָא דִמַנָא וִיהַב לַה כָלֵב נָת בֵית־שִׁקנָא עִלְאָה וְנָת בֵית־שִׁקנָא

תחתאה תתאה:

1:15 She said to him, "Give me a blessing, since you have given me the land of the Negev, give me also springs of water." So Caleb gave her the upper springs and the lower springs

1:16 וּבְגַיַ קֵינִי חֹמֵן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיִר הַתְּמָרִים ֹ אֶת־בְּגַיַ יְהוּדָה מִדְבַּר יְהוּדָה אָשֶׁר בְּנֶגַב עֲרָד וַיִּלֶדְ וַיִּשֶׁב אֶת־הָעָם:

1:16 ובנִי שָׁלְמָאָה קֵינִי חְמָוהִי רְמוֹשֵׁה סְלִיקִו מִקַרתָא מקרית דיריחו דדיקליא עם בְגֵי בית יְהָוּדָה לְמָדבַר יְהֻוּדָה דבדָרוֹם עְרָד וַאְזַלֻוֹ וִיתִיבֻוּ עם עַמָא:

1:16 The descendants of the Kenite, Moses' father-in-law, went up from the city of palms with the sons of Judah, to the wilderness of Judah which is in the south of Arad; and they went and lived with the people.

ווּיֵלֶךְ יְהוּדָה ֹ אֶת־שִׁמְעִוֹן אָחִיו וַיַּבּׁוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב צְפַּת וַיַּחְרִימוּ אוֹחָה וּיִלֶּה וַיִּקְרָא אָת־שֵׁם־הַעִיר חַרמָה:

יתה יְתִיב צְפַת וְנַמַּרִו יָתַה יִמחוֹ הָי וְנַמַּרָו יְתַר בְּנַעְנָאָה יָתִיב צְפַת וְנַמַּרִו יְתַה וּמחוֹ וּקרָא יָת שִׁמַה דִקַרתָא חָרמָה:

1:17 Then Judah went with Simeon his brother, and they struck the Canaanites living in Zephath, and utterly destroyed it. So the name of the city was called Hormah.

וּיִּלְכָּרְ יְהוּדָה אֶת־עַזָּה וְאֶת־גְּבוּלָה וְאֶת־אַשְׁקְלוֹן וְאֶת־גְּבוּלָה וְאֶת־עֶקְרְוֹן וּ

וּיָת שָקרוֹן וְיָת תְחֻומַה וְיָת תְחֻומַה וְיָת תְחֻומַה וְיָת תְחֻומַה וְיָת עַקרוֹן וְיָת וֹיָת בַּעַרוֹן וְיָת תחומה:

1:18 And Judah took Gaza with its territory and Ashkelon with its territory and Ekron with its territory.

ָרָתְי יְהוָהְ אֶת־יְהוּדָה וַיִּּרֶשׁ אֶת־הָהֶר כִּי לְא לְהוֹרִישׁ אֶת־יִּשְבֵי הָעֵּטֶק 1:19 פִי־רַכַב בַּרְזֵל לַהֵם:

וּנִם בַּתְר בִיקְרָא בָּתִי בְסַעְבִיה וְהָנִיה וְהָנִיה וְתָּרִיכָו יָת יָתְבִּי שָׁוֹרָא בָתַר בֵן 1:19 דְּחָבֶו לָא יְכִילֵו לְתָרָכָא יָת יָתְבֵי מֵישְׁרָא אְרֵי רְתִכִין דְבַרוְלָא לְהוֹן:

1:19 Now the LORD was with Judah, and they took possession of the hill country; but they could not drive out the inhabitants of the valley because they had iron chariots.

1:20 וַיִּתְּנָרּ לְּכָלֵב אֶת־חֶבְרוֹן בַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיִּוֹרֶשׁ מִשְּׁם אֶת־שְׁלשָׁה בְּגֵי

יוּהַבֶּו לְכָלֵב יָת חַברוֹן כְמָא דְמַלֵיל מֹשֵׁה וְתָרֵיך מִתַמָן יָת תְלָתָה בְנֵי 1:20 עפרון גָבָרַיָא:

1:20 Then they gave Hebron to Caleb, as Moses had promised; and he drove out from there the three sons of Anak.

ונים וְאֶת־הַיְבוּסִי ישֵב יְרְוּשָׁלַם לֹא הוֹרִישׁוּ בְּגֵי בִנְיָמֵן וַוֹּשֶׁב הַיְבוּסִי אֶת־בְּגֵי וַ יָּ בְנָיָמָן בִּירִוּשָׁלַם עַד הַיִּוֹם הַזָּה: ס

ונת יְבָוּסָאֶי יָחְבֵי יְרִושׁלַם לָא תָרִיכָו בְנֵי בִנְיָמִין וִיתֵיב יְבִוּסָאָה עם בְנֵי בִנִימִין וִיתֵיב בניַמִין בִירִושׁלַם עַד יוֹמַא הַדִין:

1:21 But the sons of Benjamin did not drive out the Jebusites who lived in Jerusalem; so the Jebusites have lived with the sons of Benjamin in Jerusalem to this day.

- 1:22 וַיַּעֲלֶוּ בֵית־יוֹמֶף גַּם־הֵם בֵּית־אֵל וַיְהוָה עִפָּוְם: 1:22 וּסלִיקוּ דְבֵית יוֹמֵף אַף אָנָון לְבֵית־אֵל וּמֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעַדְּהוֹן:

1:22 Likewise the house of Joseph went up against Bethel, and the LORD was with them

- 1:23 וַיָּתִירוּ בֵית־יוֹמֵף בְּבֵית־אֵל וְשֵׁם־הָעִיר לְפָנִים לְוּז: 1:23 ושׁלַחָו מְאַלְלִין דְבֵית יוֹמֵף לְבֵית־אֵל וּשׁמַה דְקַרתָא מִלְקַדמִין לֻוּז:

- יר בַּיְרְאוּ הַשַּׁמְרִים אִישׁ יוֹצֵא מִן־הָעִיר וַיִּאמְרוּ לוֹ הַרְאֵנוּ נָא´ אֶת־מְבְוֹא הָעִיר וַיִּאמְרוּ וִעַשִּׂינוּ עִמָּך חֵסֵר:
 - ינָא נְטְרֵיָא גְבַר נָפֵיק מִן קַרתָא וַאְמַרָו לֵיה אַחזְיַנָא כְעַן יָת מַעְלַנָא בּוֹי וֹיִה בּוֹי יָת מַעְלַנָא דַקַרתָא וִנַעְבֵיד עִמָּך מֵיבָוּ:
- 1:24 The spies saw a man coming out of the city and they said to him, "Please show us the entrance to the city and we will treat you kindly."
 - 1:25 וַיַּרְאֵם אֶת־מְבְוֹא הָעִיר וַיַּכִּוּ אֶת־הָעִיר לְפִי־חָרֶב וְאֶת־הָאִישׁ וָאָת־כֵּל־מִשְׁפַּחָתִּוֹ שְׁלַחוּ:
 - ינת בָּרָא וְיָת מֵעְלֵנָא דְקַרתָא וּמחוֹ יָת קַרתָא לְפָּתנָם דְחָרֵב וְיָת גָברָא וְיָת בָּרָא וְיָת בָּרָא וְיָת כל זרעיתיה שׁיזיבו:
- 1:25 So he showed them the entrance to the city, and they struck the city with the edge of the sword, but they let the man and all his family go free.
 - 1:26 וַיָּלֶךְ הָאִישׁ אֶרֶץ הַחְתִּיִם וַיָּבֶן עִיר וַיִּקְרָא שְׁמָה לוּז הְוּא שְׁמָה עַד הַיִּוֹם הַזָּה: פ
 - וֹמָא שְׁמַה עָד יוֹמָא יוֹנָא בְּרָא לַאְרַע חָתָאֵי וּבנָא קַרתָא וּקרָא שְׁמַה לֶוז הָוֹא שְׁמַה עַד יוֹמָא הָדִין:
- 1:26 The man went into the land of the Hittites and built a city and named it Luz which is its name to this day.
 - 1:27 וְלֹא־הוֹרֵישׁ מְנַשֶּׁה אֶת־בֵּית־שְּאָן וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־תַּעְנַךְ וְאֶת־בְּנֹתֶיהָ וְאֶת־(ישֵׁב) [ישְבֵׁי] דוֹר וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־יוֹשְׁבֵי יִבְלְעָם וְאֶת־בְּנֹתֶיהָ וְאֶת־יוֹשְׁבֵי מִגדוֹ וִאָת־בִּנוֹתִיהַ וַיּוֹאָל הַבְּנַעֲנִי לְשָׁבֵת בַּאַרִץ הַזֹּאת:
- 1:27 וְלָא תָרִיכֶוֹ דְבֵית מְנַשֵּׁה יָת בֵית שְׁאָן וְיָת כַפּרָנַהָא וְיָת יָתְבֵי תַענַך וְיָת כַפּרָנַהָא וְיָת יָתְבֵי דוֹר וְיָת כַפּרָנַהָא וְיָת יִתְבֵי יִבּלְעָם וְיָת כַפּרָנַהָא וְיָת יָתְבֵי מִגִּדוֹ וְיָת כַפּרָנַהָא וְשָׁרִי כִנַעָנָאָה לְמִתֵב בֵאֵרעָא הָדָא:
- 1:27 But Manasseh did not take possession of Beth-shean and its villages, or Taanach and its villages, or the inhabitants of Dor and its villages, or the inhabitants of Ibleam and its villages, or the inhabitants of Megiddo and its villages; so the Canaanites persisted in living in that land.
 - 1:28 וְיְהִי בִּי־חָזַק יִשְׂרָאֵׁל וַיָּשֶׂם אֶת־הַבְּנַעֲנִי לָמַס וְהוֹרֵישׁ לְאׁ הוֹרִישְׁוֹ: ס 1:28 וַהְנָה כַד תְּקֵיף יִשֹּׁרָאֵל וּמַנִי ושׁוִי יָת כְנַעְנָאָה לְמַסְקֵי מִסִין וְתָרָכָא לָא תַּרִיכִונִון:
- 1:28 It came about when Israel became strong, that they put the Canaanites to forced labor, but they did not drive them out completely.
- 1:29 וְאֶפְרַיִם לֵא הוֹרִישׁ אֶת־הַפְּנַעְנִי הַיּוֹשֵׁב בְּנָזֶר וַיִּשֶׁב הַפְּנַעֲנָי בְּקּרְבִּוֹ בְּנָזֶר: פּ 1:29 וּדבֵית אַפּרַיִם לָא תָרִיכֵו יָת כְנַעְנָאֵי דְיָתְבִין בְנָזֵר וִיתִיבֵּו כְנַעְנָאֵי בֵינִיהוֹן בָנַזֵר:
- 1:29 Ephraim did not drive out the Canaanites who were living in Gezer; so the Canaanites lived in Gezer among them.
- 1:30 זְבוּלֻן לְא הוֹרִישׁ אֶת־יוֹשְׁבֵּי קִּטְּרוֹן וְאֶת־יוֹשְׁבֵּי נַהְלֵּל וַיִּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקַרְבּׁוֹ וַיִּהִיוּ לַמַס: ס
 - 1:30 דְבֵית זְבֶוּלְוֹן לָא תְרִיכָו יָת יָתְבֵי קטרוֹן וְיָת יָתְבֵי נַהְלוֹל וִיתִיבֶוּ כְּנַעְנָאֵי בִינֵיהוֹן וַהָוֹוֹ לְמַסְקֵי מָסִין:
- 1:30 Zebulun did not drive out the inhabitants of Kitron, or the inhabitants of Nahalol; so the Canaanites lived among them and became subject to forced labor.

- ֹביִיב' אָמֶר לִא הוֹרִישׁ' אֶת־יִשְׁבֵי עַפֹּו וְאֶת־יוֹשְׁבֵי צִידְוֹן וְאֶת־אַחְלָבְ וְאֶת־אַכְזִיב' וָאָת־חֵלְבָּה וָאָת־אֵפָיִק וָאָת־רַחְב:
- ונָת אָשֵׁר לָא תָרִיכָו נָת נְתְבֵי עַכוֹ וְיָת נְתְבֵי צִידוֹן וְיָת יתבי אַחלָב וְיָת וּנִת דְבֵית אָשֵׁר לָא אַכזִיב וְיָת חַלבָה וְיָת אְפִּיק וִיָּת רְחוֹב:

1:31 Asher did not drive out the inhabitants of Acco, or the inhabitants of Sidon, or of Ahlab, or of Achzib, or of Helbah or of Aphik, or of Rehob.

- וַיַּשֶׁב הַאָשֶרי בַּקַרָב הַכּנַענִי ישָבֵי הַאָרץ כִּי לְא הוֹרִישִוֹ: ס
- וִיתִיבִוּ דבִית שׁיבט דבני אָשֵׁר בְגוֹ כְנַעְנָאֵי יָתְבֵי אַרעָא אָרִי לָא תָרִיכֻוֹנְוֹן: 1:32 So the Asherites lived among the Canaanites, the inhabitants of the land; for they did not drive them out
 - 1:33 נַפְּתָלִי לְא־הוֹרִّישׁ אֶת־ישְׁבֵי בֵית־שֵּׁמֶשׁ וְאֶת־ישְׁבֵי בִית־עֵנֶּת וַיֵּשֵׁב בְּקֵרֵב הַכְּנַעֲנִי ישְבֵי הָאָרָץ וְישְׁבֵי בֵיתֹ־שֶּׁמֶשׁ וֹבֵית עֲנָת הָיִוֹ לָהָם לָּמַס: ס 1:33 דְבֵית דבני נַפּתָלִי לָא תָרִיכֻו יָת יָחְבֵי בֵית־שַׁמַשׁ וְיָת יָחְבֵי בֵית־עְנָת וִיתִיבִו בִגוֹ כִנַעָנָאֵי וַתָבֵי אַרעָא וְיַתָבֵי בֵית־שַׁמַשׁ וּבֵית־עָנַת הָווֹ לְהוֹן לְמַסְקֵי מסין:

1:33 Naphtali did not drive out the inhabitants of Beth-shemesh, or the inhabitants of Beth-anath, but lived among the Canaanites, the inhabitants of the land; and the inhabitants of Beth-shemesh and Beth-anath became forced labor for them.

- וֹיּלְחֵצְּוּ הָאֱמֹּוֹרָ אֶת־בְּנִי־דָן הְטֻוֹרָא אְרֵי לָא שְׁבַקוֹנִון לְמִיחַת לְמִישְׁרָא: וֹיִּלְחֵצְּוּ הָאֱמֹּוֹרָ אֶת־בְּנִי־דָן לְשֻׂוֹרָא אְרֵי לָא שְׁבַקוֹנִון לְמִיחַת לְמִישְׁרָא:

1:34 Then the Amorites forced the sons of Dan into the hill country, for they did not allow them to come down to the vallev:

- רוֹמָף בָּית־יוֹמַף בּיִת־יוֹמַף בְּאַיָּלְוֹן וּבְשַׁעַלְבִיָם וַתִּכְבַּד´ יַדְ בִּית־יוֹמַף 1:35
- יוֹסֶף בית יוֹסֶף יוֹסֶף יוֹסֶף בִּית יוֹסֶף בית יוֹסֶף יוֹסֶף אָמוֹרָאָה לְמִתַב בְטָור חַרֵס בְאַיָלוֹן וּבשַׁעַלבִים וּתקִיפַת יַד בֵית יוֹסֶף 1:35
- 1:35 yet the Amorites persisted in living in Mount Heres, in Aijalon and in Shaalbim; but when the power of the house of Joseph grew strong, they became forced labor.
 - 1:36 וּגָבוּל הָאֱמֹרִי מִמַּעֵלֵה עַקְרַבִּיִם מֵהַמֶּלֵע וָמָעְלָה: פּ
 - ותחום אמוראה ממסקנא דעקרבים מכיפא ולעילא:

1:36 The border of the Amorites ran from the ascent of Akrabbim, from Sela and upward

- ַניַעַל מַלְאַך־יְהוָהָ מִן־הַגּּלְנָּל אֶל־הַבּּכִיִם פּ וַיֹּאמֵר אַעֵלֶה אֶתְכֶׁם מִפִּאנִיִם 2:1 ָוָאָבִיאֹ אֶחְכֶּםׁ אֶלֹ־הָּאָׁרֶץׁ אֲשֶׁרֹ נִשְׂבַּעְתִּי לַּאֲבִתֵיכֶּם וָאֹלֵֵר ֹלְא־אָבְּרֹ בְּרִיתִי אתכם לעולם:
- 2:1 וסלֵיק וסלִיק פינחס נביא דמתיל למלאכא דייי נבְיָיא בְשׁלִיחֻוּת מִן־קְּדֵם יוי דַיִיָ מִן גַלגָלָא לְבוֹכִים וַאְמֵר אַסֵיקִית יָתְכוֹן מִמְצרַיִם וַאְעֵילִית ְיָתכוֹן לְאַרעָא דַקַיִימִית לַאָבָהָתָכוֹן וַאָמַרִית לָא אִשַׁגִי קנַמִי דִעְמָכוֹן לְעַלַם:

2:1 Now the angel of the LORD came up from Gilgal to Bochim. And he said, "I brought you up out of Egypt and led you into the land which I have sworn to your fathers; and I said, 'I will never break My covenant with you,

- וְאַתֶּן לְאֹ־תִכְּרְתַּוּ בְרִיתֹ לְיִוֹשְׁבֵיֹ הָאָנֵץ הַוֹּאת מִזְבְּחוֹתֵיהֶם תִּתֹּצִוּן 2:2 וַלא־שַמַעתַם בַּקלוּ מַה־זֹאת עַשִּיתַם:
- וְלָא קַבֶּילֹתְון לָא תִּנְזְרָון קְיָם לְיָתְבֵי אַרעָא הָדָא אִיגוֹרִיהוֹן תְּתְרְעָון וְלָא קַבֵּילֹתְון 2ָיִ לְמֵימָרִי מַא דַא עָבַדתון:

2:2 and as for you, you shall make no covenant with the inhabitants of this land; you shall tear down their altars.' But you have not obeyed Me; what is this you have done?

- יְהְיִוּ לָבֶם לְצִּדִּׁים וֵאּלְהֵיהֶם יִהְיִוּ לָבֶם לְצִּדִּׁים וֵאּלְהֵיהֶם יִהְיִוּ בָּבֶם לְצִּדִּׁים וֵאּלְהֵיהֶם יִהְיִוּ בְּבָם בְּאָבִים וֵאּלְהֵיהֶם יִהְיִוּ בְּבָם בְּאָבִים וַאּלְהֵיהֶם יִהְיִוּ
- וְאַבְּירִת לָא אָתָבִיך יָתְהוֹן מִן־קְּדְמֵיכוֹן וִיהוֹן לְכוֹן לִמעִיקִין וְטָעְנָתְהוֹן בּיִבּירִית לָא אָתָבִיך יָתְהוֹן מִן־קְּדְמֵיכוֹן וִיהוֹן לְכוֹן לִמעִיקִין וְטָעְנָתְהוֹן
- 2:3 "Therefore I also said, 'I will not drive them out before you; but they will become as thorns in your sides and their gods will be a snare to you."
 - יִּשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאָוּ אָל־כָּל־בְּגֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאָוּ אָל־כָּל־בְּגֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאָוּ 2:4
 - ַנִי יִשׂרָאֵל יִברָא בָר מַלֵּיל נְבָיָא גברא דַיְיָ יָת פָתנָמַיָא הָאָלֵין עִם כָּל בְנֵי יִשׂרָאֵל ²:4 וַאְרִימֻוּ כל עַמָא יָת קַלְהוֹן ובכו:
- 2:4 When the angel of the LORD spoke these words to all the sons of Israel, the people lifted up their voices and wept.
 - וַיָּקראָר שֶׁם־הַמָּקוֹם הַהָּוֹא בֹּכִים וַיִּזִבְּחוּ־שָׁם לַיהוָה: פּ
- וּקרוֹ שָׁמֵיה דַאַתרָא הַהָוא בוֹכִים וְנַכִּיסָו תַמָּן נִכסַת קְדשִׁין קְּדָם וְיָ: 2:5 So they named that place Bochim; and there they sacrificed to the LORD.
 - וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָב וַיִּלְכַוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ:
- יִשְׁלֵח יְהוֹשֶׁעֵ יָת עַכָּזְא וַאְזֵלֶוֹ בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל וְבַר לְאַחֹסְנְתֵיה לְנֵזִירֵת יָת אַרעָא: 2:6 When Joshua had dismissed the people, the sons of Israel went each to his inheritance to possess the land.
- 2:7 וַיַּעַבְדְּוּ הָעָם אֶת־יְהֹּוֶּה כִּל יְמֵי יְהוֹשֶׁע וְכָל יְמֵי הַזְּקֵנִים אֲשֶּׁר הֶאֱרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשׁוּע אֲשֶׁר רָאוּ אֵתְ כָּל־מַעֲשֵׂה יְהוָה הַנָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל: בתר בתר עַמָא קָרָם יִיָ כֹל יוֹמֵי יְהוֹשָׁעַ וְכֹל יוֹמֵי סָבַיָּא דְאוֹרִיכֶו יוֹמִין בְתַר יְהוֹשֶׁעַ דַחְזוֹ יָת כָּל עֻוּבָדָא דַיְיָ רַבָא דַעְבַד לְישׂרָאֵל: 2:7 The people served the LORD all the days of Joshua, and all the days of the elders who survived Joshua, who had
- seen all the great work of the LORD which He had done for Israel.
 - ַנַיָּמָת יְהוֹשֻׁעַ בּּן־נִוּן עָבֶר יְהוֹגָה בֶּן־מֵאָה וָעָשֶׁר שְׁנִים:
- - 2:9 וַיִּקְבְּרָוּ אוֹתוֹ בִּגְבְוּל נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת־חֶרֶס בְּהַר אֶפְרָיִם מִצְּפִוֹן לְהַר־נֵּעַשׁ: 2:9 וֹקבַרֶו יָתֵיה בִתחום אַחסָנְתֵיה בְתִמנַת חַרֵס סרח בְטָורָא דְבֵית אַפּרָיִם
- 2:9 And they buried him in the territory of his inheritance in Timnath-heres, in the hill country of Ephraim, north of Mount Gaash.
 - רִנָם בָּל־הַדְּוֹר הַהֹּוָא נָאֶסְפִּוּ אֶל־אֲבוֹתָיו וַיָּקְם בוֹר אֲחֵר אַחֲריהָם אֲשֶׁר בּיִם בְּיִשֶׁר בּי לא־נֶדעוּ אַת־יִהֹנֶה וְגַם אַת־הַפַּעשֵׂה אַשֵּר עַשָּׁה לִישִּׁרָאֵל: ס
 - יוָאַף כָּל דָרָא הַהָּוא אָתְכְנִישֵׁו לְנָת לבית אְבָהָתוֹהִי וְקָם דָרָא אָחרָנָא 2:10 בָתְבִיהוֹן דְלָא יְדַעָּו לְמִדחֵל מִן־קְּדָם יְיָ וְאַף יָת עַובָדָא דַעְבַד לְישֹׁרָאֵל:
- 2:10 All that generation also were gathered to their fathers; and there arose another generation after them who did not know the LORD, nor yet the work which He had done for Israel.
 - ַנַיַּעֲשַׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אָת־הָרַע בְּעֵינֵי יִהוָה וַיַּעַבְרָוּ אֶת־הַבְּעָלִים:
 - ַנְעְבַדָּו בְנִי יִשֹּרָאֵל יָת דְבִישׁ קְדָם יִיָ וֹפּלַחַו יָת בִעַלַיֵא:
- 2:11 Then the sons of Israel did evil in the sight of the LORD and served the Baals,

- וַיַּעַזְבֿוּ אָת־יְהוָהָ אֶלהֵי אֲבֻוֹּתָם הָמּוֹצִיא אוֹתָם מֵאֶבֵץ מִצְרֵים וַיִּלְכֿוּ אַחֲרֵיָ 2:12 אֱלֹהִים אֲחַרִּים מֵאֱלֹהַיְ הָעַפִּים אֲשֶׁר סְבִיבְוֹתֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחְוֹוּ לָהֶם וַיַּכְעִסִּוּ
- בּיִם בָּאָרָעָא דְיִיָּ אָלָהָא דַאְבָהָתְהוֹן דְאַפֵּיק יָתְהוֹן מֵאַרעָא דְיִנִאצרִים 2:12 וַאָזַלֶּו ושעו בָתַר שָעְוָת עַמְמַיָא מִשָּעְוָת עַמְמַיָא דבסַחרָגִיהוֹן וּסגִידָו לְהוֹן
- 2:12 and they forsook the LORD, the God of their fathers, who had brought them out of the land of Egypt, and followed other gods from among the gods of the peoples who were around them, and bowed themselves down to them; thus they provoked the LORD to anger.

 - וַיַּעַזְבִוּ אֶת־יְהוָה וַיַּעַבְרוּ לַבַּעֵל וְלָעַשְׁתְּרְוֹת: ושבַקו יָת פָלחָנָא דַיְיָ וּפּלַחֻו לִבעָלַיָא וּלעַשׁתְרָתָא:
- 2:13 So they forsook the LORD and served Baal and the Ashtaroth
 - 2:14 וַיִּחַר־אַּף יְהוָה` בִּיִשְׂרָאֵׁל וַיִּתְגַם` בְּיַד־שֹׁסִׁים וַיָּשְׁסוּ אוֹתָם וַיִּמְכְּבֵם בְּיַדְ אוֹיְבֵיהֶם` מִּסָּבִּיב וְלְא־יָכְלָוּ עוֹד לַעֲמִד לִפְנֵי אוֹיְבֵיהֶם:
- רתקיף הגזא דיי בישראל וּמסַרגון ביד בּזוֹזין וּבַזו יַתְהוֹן וּמסַרגון בְיַר 2:14 בַעְלֵי־דְבָבֵיהוֹן מִסְחוֹר־סְחוֹר וְלָא יְכִילֵו עוֹד לִמֹקִם לְדָם בַעְלֵי־דְבָבֵיהוֹן: 2:14 The anger of the LORD burned against Israel, and He gave them into the hands of plunderers who plundered them;
- and He sold them into the hands of their enemies around them, so that they could no longer stand before their enemies.
 - רַבְּאָשֶׁר בָּאָשׁר יָצְאוּ יַד־יְהוָה הָיְתָה־בָּם לְרָעָה פַּאֲשֶׁר בָּבָּר יְהוָה וְכַאֲשֶׁר בּבָּ נשבע יהוה להם ויצר להם מאר:
 - יַנְ הְנָת בְהוֹן לְבִישָׁא כְמָא דְמַבֹּיל יְנָ בְּוֹם בְּכֹל אְתַר הְנָפַּקוֹ מַהָּא מְן־קְּדָם יְנָ הְנָת בְהוֹן לְבִישָׁא כְמָא דְמַבֵּיל יְנָ וּכמָא דְקַנִים יְיָ לְהוֹן וְעַקַת לְהוֹן לַחֹדָא:
- 2:15 Wherever they went, the hand of the LORD was against them for evil, as the LORD had spoken and as the LORD had sworn to them, so that they were severely distressed.
 - 2:16 נַיָּקֶם יְהנָה שְׁפְּטִים נַיִּוֹשִׁיעֹוּם מִיַּדְ שׁסֵיהֶם:
 - וַאְקִים יְיָ נָגוֹדִין וּפּרַקונֶון מִיַד בְזְזִיהוֹן: 2:16
- 2:16 Then the LORD raised up judges who delivered them from the hands of those who plundered them.
 - וְגַם אֶל־שִׁפְטֵיהֶם לָא שָׁבֵּעוּ כִּי זָנוּ אֲחֲבִי אֱלֹהִים אֲחַרִים וַיִּשְׁתַחַוּוּ לְהֶם ָּפֶרוּ מַהַרֹר מִן־הַבַּרַךְ אֵשֵּׁר הָלְכְוּ אֵבוֹתָם לְשִׁמִעַ מִצְוֹת־יִהֹוָה לֹא־עָשׁוּ בֵן:
 - יַבְרָילָו לְא קַבִּילָו אָרִי טְעוֹ בָתַרְ טָעְוָת עַמְמַיָּא וּסְגִּידָו לְהוֹן בַּתַרְ מָעְנָת עַמְמַיָּא וּסְגִּידָו לְהוֹן 2:17 סטוֹ בפריע מון אוֹרחָא דַאְזַלֻוֹ אְבָהָתְהוֹן לְקַבָּלָא פִּקוֹדֵיָא דַיְיָ לָא עְבַדֶּוֹ כֵּן:
- 2:17 Yet they did not listen to their judges, for they played the harlot after other gods and bowed themselves down to them. They turned aside quickly from the way in which their fathers had walked in obeying the commandments of the LORD; they did not do as their fathers.
 - 2:18 וְכִי־הֵלִּים יְהוָתָ לָהֶם שְׁפְּטִים וְהָיָה יְהוָה עִם־הַשֹּׁפֵּט וְהְוֹשִׁיעָם מִיַּד אִּיְבֵיהֶם בָּל יְמֵי הַשֹּוֹפֵּעַ בִּי־יִנְּחַם יְהוָה מִנַּאֲקָתָם מִפְּנֵי לֹחֲצִיהֶם וְדֹחֲמֵיתֶם:
 - ין לְהוֹן נָגוֹדִין וְהָנִי מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעְדֵיה דְנָגוֹדָא וּפָּרֵיק לְהוֹן בּוֹדִין וְהָנִי מֵימְרָא דַיְיָ בְּסַעְדֵיה דְנָגוֹדָא וּפָּרֵיִק לְהוֹן מִיַר בַעְלֵי־דִבָבִיהוֹן כֹל יוֹמֵי נָגוֹדָא אְרֵי מְתִיב יְיָ מִמָּא דְאָמֵר וּמקַבֵּיל צְלוֹתְהוֹן וּפָרֵיק לְהוֹן מִן־לְּדָם דַחְקִיהוֹן וּמשַׁעבְדֵיהוֹן:
- 2:18 When the LORD raised up judges for them, the LORD was with the judge and delivered them from the hand of their enemies all the days of the judge; for the LORD was moved to pity by their groaning because of those who oppressed and afflicted them.
 - ים אָחֵרִי אֱלֹהִים אֲחֵרִים בָּחַוֹת הַשׁוֹפֵּט יָשָׁבוּ וְהִשְׁחִיתוּ מֵאֲבוֹתָם לָלֶכֶת אַחֲרִי אֱלֹהִים אֲחֵרִים בּוּיִם בּיִוֹרָם בִּיוֹת בַשׁוֹתִים בּיִּחַרִים בּיִּחַרִּים בּיִּחַרִּים בּיִּחָרִים בּיִּחַרִּים בּיִּחָרִים בּיִּחָרִים בּיִּחָרִים בּיּחַרִּים בּיִּחָרִים בּיִּחָרִים בּיִּחָרִים בּיִּחָרִים בּיִּחָרִים בּיִּחָרִים בּיִּחָרִים בּיּחַרִּים בּיִּחָרִים בּיִּחָרִים בּיִּים בּיִּים בּיִּחָרִים בּיִּחָרִים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּשְׁבּים בּיִּים בּיִּבְּיִּם בּיִּלְּיָּם בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּבּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיִּים בּיבּים בּייִּים בּיים בּייִּים בּייִּים בּייִים בּיבּים בּיים בּייִּים בּיים בּייִּים בּייִים בּיים בּייִּים בּייִּים בּיים בּייִים בּייִּים בּייִים בּייִּים בּייִים בּייִּים בּייִים בּייִּים בּייִּים בּייִּים בּייִּים בּייִים בּייִּים בּייִּים בּייים בּייִים בּיים בּייִים בּיים בּייים בּיים בּייים בּייים בּיים בּייים בּיים בּייִים בּייִּים בּייִּים בּייים בּיים בּייים בּיים בּייים בּייבּים בּייים בּייים בּיים בּייים בּייים בּייים בּיים בּייים בּיים בּייים בּייים בּי

לְעָבְדָם וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לָהֶס לְא הִפִּּילוּ מִפַּוְעַלְבֵיהֶם וּמִדַּרְכֶּם הַקְּשָׁה: 2:19 וְהָנִי כַד מָאִית נָגוֹדָא תִיְבִין וּמחַבְלִין מֵאְבָהְתְהוֹן לִמהָך בְתַר טָעְנָת עַמְמַיָּא לְמִפּלַחהוֹן וּלמִסנֵּד לְהוֹן לָא שָׁבְקִין בטילו מֵעֻוּבָדִיהוֹן בִישַׁיָא ומֵאוֹרחָתִהוֹן מִקְלֹקְלַיָא:

2:19 But it came about when the judge died, that they would turn back and act more corruptly than their fathers, in following other gods to serve them and bow down to them; they did not abandon their practices or their stubborn ways.

2:20 וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר יַעַן אֲשֶׁר עָבְרוּ הַנְּוֹי הַגָּּה אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוּיִתִי אֵת־אֵבוֹתָם וִלְא שָׁמְעִוּ לְקוֹלִי:

2:20 וּתִּבֵּיף רָגזָא דַיְיָ בְיִשֹּׁרָאֵל וַאְמַּוּר חְלָף דַעְבַרָו עַמָא הָדֵין עַל ית קְיָמִי דְפַּבֵּידִית יָת על אְבָהָתְהוֹן וְלָא קַבִּילָו לְמֵימְרִי:

2:20 So the anger of the LORD burned against Israel, and He said, "Because this nation has transgressed My covenant which I commanded their fathers and has not listened to My voice,

2:21 בַּם־אֲנִי לֵא אוֹסִיף לְהוֹתִישׁ אִישׁ מִפְּנִיהֶתְם מִן־הַגּוֹינֶם אֲשֶׁר־עָזַב יְהוֹשֻׁעַ וַיְּמְׂת: 2:21 אַף אָנָא לָא אוֹסֵיף לְתָרָכָא אָנָשׁ מִן־קְּרָמֵיהוֹן מִן עַמְמַיָא דשבַק יְהוֹשֻׁעַ זמית:

2:21 I also will no longer drive out before them any of the nations which Joshua left when he died,

2:22 לְמַעַן נַסְּוֹת בָּם אֶת־יִשְׂרָאֵל הֲשֹׁמְרֵים הֵם אֶת־דֶּרֶךְ יְהֹוָה לְלֶכֶת בָּם כַּאֲשֶׁר שַׁמִרְוּ אֵבוֹתָם אִם־לְא:

2:22 בְּדִיל לְנַסָאָה בְהוֹן יָת יִשֹּׁרָאֵל הְנָשְׁרִין אָנָון יָת אוֹרחָן דְתָּקְנָן מן קְּדָם יְיָ לִמהָך בִהוֹן כִמָא דִנשַׁרָו אָבָהָתִהוֹן אָם לָא:

2:22 in order to test Israel by them, whether they will keep the way of the LORD to walk in it as their fathers did, or not."

2:23 וַיַּנַּחְ יְהוָה` אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵּלֶּה לְבִלְתִּי הוֹרִישָׁם מַהֵּר וְלֹא נְתָנָם בְּיַד־יְהוֹשֻׁעֵּ: פּ 2:23 וּשֹבַק יְיָ יָת כל עַמְמַיָּא הָאָלֵין בְּדִיל דְלָא לְתָרָכֻותְהוֹן בִּפִּרִיעַ וְלָא מְסַרְנָון בִידָא דִיהוֹשֻׁעַ:

2:23 So the LORD allowed those nations to remain, not driving them out quickly; and He did not give them into the hand of Joshua.

3:1 וְאֶלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִנִּיַח יְהֹּנָה לְנַסְוֹת בָּם אֶת־יִשְׂרָאֵל אָת כָּל־אֲשֶׁר לְא־יָדִעוּ אֵת כָּל־מִלְחֲמִוֹת כְּנָעַן:

יִרְעִין הַאָּלֵין עַמְמַיָּא דִשׁבַק יְיָ לְנַסָּאָה בְהוֹן יָת יִשֹּׁרָאֵל יָת כָל דְלָא הְווֹ יָדְעִין 3:1 יַת כָל קָרָבֵי כִנָעַן:

3:1 Now these are the nations which the LORD left, to test Israel by them (*that is*, all who had not experienced any of the wars of Canaan;

- 3:2 רַק לְמַעַן' דַעַת דּרָוֹת בְּגִי־יִשְׂרָאֵל לְלַמְּדָה מִלְחָמָה רַק אֲשֶׁר־לְפָּנִים לֹא יִדָעִוּם:
 - 3:2 לְחוֹד בְדִיל דְיִדְעָון דָרַיָּא דִבנֵי יִשֹּרָאֵל לְאַלְפֻּוּתְהוֹן קְרָבָא לְחוֹד דְמִלְקַדִמִין לָא הְווֹ יָדְעִין להון:

3:2 only in order that the generations of the sons of Israel might be taught war, those who had not experienced it formerly).

3:3 חֲמֵנֶשֶׁת סַרְגֵּי פְּלִשְׁתִּּים וְכָל־הַכְּנֵעֲנִי וְהַצִּיִדֹנִי וְהַחָּוֹּי יֹשֵׁב הַר הַלְּבָנִוֹן מֵהַר` בַּעַל חֶרְמוֹן עַד לְבָוֹא חֲמָת:

הַבָּר שְׁרָבֵי שְׁרָבֵי פְּלְשׁתָאֵי וְכָל כְנַעְנָאֵי וְצִידוֹנָאֵי וְחָוָאֵי יָחְבֵי שֻׁוֹרָא דְלִבנָן 3:3

מִטְור מֵישֵׁר חַרמוֹן עַד מַעְלַנָא דַחְמַת:

3:3 *These nations are*: the five lords of the Philistines and all the Canaanites and the Sidonians and the Hivites who lived in Mount Lebanon, from Mount Baal-hermon as far as Lebo-hamath.

- 3:4 וַיִּהְיֹּוּ לְנַסִּוֹת בָּם אֶת־יִשְׂרָאֵל לָדַעַת הֲיִשְׁמְעוּ אֶת־מִצְוֹת יְהוְה אֲשֶׁר־צִּנְּהְ את־אבוֹתם בּיד־מֹשׁה:
- יָת יִשֹּׁרָאֵל לְמָדֵע הַיְּקַבְּלֶון יָת פִּקוֹדֵיָא דַיְיָ דְפַּקֵיד יָת . אָבַהַתהוֹן בִידֵא דִמֹשֵׁה:
- **3:4** They were for testing Israel, to find out if they would obey the commandments of the LORD, which He had commanded their fathers through Moses.
 - 3:5 וּבְגֵי יִשְׂרָאֵׁל יָשְׁבִוּ בְּכֶּרֶב הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִוֹּי וְהַחִוּיִ וְהַיְבוּסִי:
 - :3:5 ובני ישראל יתיבו בגו כנענאי חתאי ואמוראי ופרזאי וחואי ויבוסאי:

3:5 The sons of Israel lived among the Canaanites, the Hittites, the Amorites, the Perizzites, the Hivites, and the Jebusites;

- 3:6 וַיִּקְחוּ אֶת־בְּנוֹתֵיהֶם לָהֶם ֹ לְנָשִׁים וְאֶת־בְּנוֹתֵיהֶם נָתְנֵּוּ לִבְנֵיהֶם וַיַּעַבְדְוּ את־אלהיהם: פ
- יייי בייי שייי ביייי ב 3:6 וּנסִיבֶו יָת בְנָתְהוֹן לְהוֹן לִנשִׁין וְיָת בְנָתְהוֹן יְהַבֶּו לִבנִיהוֹן וּפּלַחָו יָת טעותהוֹן:

3:6 and they took their daughters for themselves as wives, and gave their own daughters to their sons, and served their gods.

- 3:7 וַיַּעֲשׁוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הָרַע´ בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת־יְהוָה אֱלְהֵיהֶם וַיַּעַבְרְוּ את־הבעלים ואת־האשׁרוֹת:
 - ַנְעַבַּדִּוֹ בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל יֶת דְבִישׁ לְּדָם יְיָ וְאָתְנְשִׁיאֵו יָת פֻּלֹחָנָא דַיְיָ אְלָהְהוֹן וּפּלַחִו לְבעַלַיָא ית בעליא וְלַאָשֵׁירַתָא וית אשירתא:
- 3:7 The sons of Israel did what was evil in the sight of the LORD, and forgot the LORD their God and served the Baals and the Asheroth.
 - 3:8 וַיִּחַר־אַף יְהוָה` בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד` פּוּשַׁן רִשְׁעָתַיִם מֶּלֶךְ אֲרַם נַהֲרָיִם וַיַּעַבְדְּוּ בְגִי־יִשְׂרָאֵל אֶת־כּּוּשַׁן רִשְׁעָתִים שְׁמֹנֶה שָׁנִים:
 - 3:8 וֹתְקֵיף רָגוֹא דַיְיָ בְיִשֹּׁרָאֵל וּמְסַרְגָון בְיַדֹּ כְוְשֵׁן חַיָּבָא מַלֹכָא דַאְרָם דְעַל פָּרָת וּפַלַחָו בְנִי יִשֹּׂרָאֵל יָת כֻושַׁן חַיָּבָא תַמנִי שְׁנִין:
- **3:8** Then the anger of the LORD was kindled against Israel, so that He sold them into the hands of Cushan-rishathaim king of Mesopotamia; and the sons of Israel served Cushan-rishathaim eight years.
 - 3:9 וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהֹּוֶה וַיָּּקֶם יְהוָה מוֹשִׁיִע לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְּוֹשִׁיעֵס ְאֵת עָתִנִיאֵל בֵּן־קְנֵּז אֲתִי כָלֵב הַקָּטֹן מִמֵּנוּ:
 - 3:9 וּזעִיקוֹ בְנֵי יִשֹׁרָאֵל קְּדֶם יְיָ וַאְקִים יְיָ פָּרִיק לְבנֵי יִשֹׁרָאֵל וּפּרַקּנָון יָת עָתנִיאֵל בַר קְנַז אָחָוהִי דְכָלֵב דִזעֵיר מִנֵיה:

3:9 When the sons of Israel cried to the LORD, the LORD raised up a deliverer for the sons of Israel to deliver them, Othniel the son of Kenaz, Caleb's younger brother.

- 3:10 וַתְּהִי עָלֶיו רְוּחַ־יְהוָה וַיִּשְׁפְּט אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּצֵא לַמִּלְחָמָה וַיִּתֵּן יְהוָה בְּיָדׁוֹ אֶת־כּוּשֵׁן רִשְׁעָתַיִם מֶלֶךְ אֲרָם וֹתָעָז יְדֹוֹ עַל כּוּשֵׁן רִשְׁעָתֵים:
- בּיר בּילְיר יְלְלוֹהִי רָוֹחַ נְבֻּוֹאָה גּבורא מִן־קְּדֶם יְיָ וְדֶן יָת יִשֹּׁרָאֵל וּנפַּק לְאָנָחָא קּרָבָא וּמַפַּר יְיָ בִידִיה יָת כֻּוֹשֵׁן חַיָּבָא מַלֹּכָא דַאְרָם די על פרת וּתקִיפַת יָדִיה עַל כִושֵׁן חַיָּבָא:
- **3:10** The Spirit of the LORD came upon him, and he judged Israel. When he went out to war, the LORD gave Cushan-rishathaim king of Mesopotamia into his hand, so that he prevailed over Cushan-rishathaim.

- 3:11 וַתִּשְׁקִט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיָּטָת עָתְנִיאֵל בֶּן־קְנַז: פ
- ושרוֹכַת אַרעָא דִישֹּרָאֵל אַרבְעין שְׁנִין וּמִית עָתנִיאֵל בַר קְנַז: 3:11

3:11 Then the land had rest forty years. And Othniel the son of Kenaz died

וַיֹּסִפּוּ בְּנֵי ִישְׂרָאֶׁל לַעֲשְׂוֹת הָרֵע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיְחַוֹּק יְהוָה אֶת־עֶגְלְוֹן 3:12 מֵלֵך־מוֹאָב עַלֹּ־יִשִּׂרָאֵל עַלֹּ כִּי־עָשִׁוֹ אֵת־הָרַע בְּעִינֵי יִהֹנָה:

3:12 וְאוֹסִיפֶּו בְגֵי יְשֹׁרָאֶל לְבַּעְבַד דְבִישׁ לְדָם יְיָ וְתַּקֵיף יְיָ יָת עַגלוֹן מַלכָא דָמוֹאָב עַל יִשֹּרָאֵל עַל דַעְבַדָו יָת דְבִישׁ קְּדָם וְי;

3:12 Now the sons of Israel again did evil in the sight of the LORD. So the LORD strengthened Eglon the king of Moab against Israel, because they had done evil in the sight of the LORD.

> 3:13 וַנֶּאֱסַף אֵלָיו אָת־בְּגֵי עַמִּוֹן וַעֲמָלֵק וַנִּּלֶךְ וַיִּבֶּר אָת־יִשְׂרָאֵׁל וַנִּיִּרְשׁוּ את־עיר התמרים:

יָּיִּי אָ יִ בִּיִּיּבְּיִּי, בּיִּ 3:13 וּכַנַשׁ לְּוָתֵיה יָת בְנֵי עַמוּן וַעְמָלֵק וַאְזֵל וּמחָא יָת יִשֹּׁרָאֵל וִירִיתֻו יָת כַּרתָא

3:13 And he gathered to himself the sons of Ammon and Amalek; and he went and defeated Israel, and they possessed the city of the palm trees.

- וַיַעַבְדָּוֹ בְנֵי־יִשְׁרָאֵל אָת־עַגְלְוֹן מֵלֶךְ־מוֹאָב שִׁמוֹנֵה עַשְׁרָה שַנָה: ס
 - וּפַלַחוֹ בְנֵי ישׂרָאֵל יָת עַגלוֹן מַלֹּכָא דְמוֹאָב תְטָנַא־עַסרִי שְׁנִין:

3:14 The sons of Israel served Eglon the king of Moab eighteen years

- 3:15 נַיּזְעֲקוּ בְגֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה נַיָּקֶם יְהוָה לָהֶׁם מוֹשִּׁיע אֶת־אַהְוּד בֶּן־גִּרְאֹ בָּן־הַיְמִינִי אִישׁ אָשָׁר יַד־יְמִיגִוֹ וַיִּשְׁלְחוּ בְגֵי־יִשְׂרָאֵל בְּיָדוֹ מִנְחָה לְעָנְלוֹן כֵּוֶלֶד
- וּזעִיקוּ בְנֵי וִשֹּׁרָאֵל קְּדָם וְיָ וַאְקִים וְיָ לְהוֹן פָּרִיק יָת אֻהָוד בַּר גִּרָא בַר 3:15 שִׁיבַט בִניָמִין גָברָא נְמִיד בִידִיה דְיַמִינָא וְשַׁדַרֶו בְנֵי יִשֹׂרָאֵל בִידִיה תִקרֶבתָא לעגלון מַלכַא דמוֹאַב:

3:15 But when the sons of Israel cried to the LORD, the LORD raised up a deliverer for them, Ehud the son of Gera, the Benjamite, a left-handed man. And the sons of Israel sent tribute by him to Eglon the king of Moab.

- מַתַתַת בֿיַעשׁ לוֹ אֵהוּד הָבֶר וְלָה שְׁנֵי פֵּיוֹת נִּמֶּד אָרְכָּהְ וַיַּחְנָּר אוֹתָה מִתַּחַת 3:16
- נַעְבַר בִּיהָ אָהָוֹד חַרבָא וְלַה תְרֵין פָּומִין גַרמִידָא אָרכַה וְזָרֵיז יָתַה מִלְרֵע 3:16 ללבושוהי על ירביה דיַמִינָא:

3:16 Ehud made himself a sword which had two edges, a cubit in length, and he bound it on his right thigh under his cloak.

- ַוַיַּקְרַב` אֶת־הַמִּנְחָה לְעֶנְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב וְעֶנְלוֹן אִישׁ בָּרִיא מְאְד:
- :אָבֶר פַּמִים לַחְדָא: יְת תִקְרָבתָא לְעַגלוֹן מֵלכָא דְמוֹאָב וְעַגלוֹן גְבַר פַּמִים לַחְדָא: 3:17 He presented the tribute to Eglon king of Moab. Now Eglon was a very fat man.

- ַנֵיהִי בַּאֲשֵׁר בִּלָּה לְהַקָּרֵיב אָת־הַמִּנְחָה וַיִשַׁלַח' אַת־הָעָם נשָאֵי הַמִּנְחָה:
- 3:18 וַהְנָה כַד שֵׁיצִי לְקָרָבָא יָת תִקּרָבתָא וְשֵׁלַח יָת עַמָא נָטְלֵי תִקּרָבתָא:

3:18 It came about when he had finished presenting the tribute, that he sent away the people who had carried the tribute.

ַ זְתַּוּאַ שָּׁב מָן־הַפְּסֵילִים אֲשֶׁר אֶת־הַוּּלְנָּל וַיֹּאמֶר דְבַר־סֵמֶר לִי אֵלֶיךּ הַמָּלֶךְ הַמָּלֶךְ וַיִּאמֶר הָס וַיִּצְאוּ בַוֹעָלָיו כָּל־הָעׁמִדִים עַלֵיוּ

יַן הָוא תָב מָן מַחצְבַיָּא גשריא דְעִם גִלנֶלָא וַאְמֵר פִּתנָמָא דְסִתרָא אִית לִי 3:19 לְמַלָלָא עִמָּך מַלכָא וַאְמַר סַלֵיק וּנפַּקו מֵעלָווֹהִי כָל דְקְיְמִין עְלוֹהִי:

3:19 But he himself turned back from the idols which were at Gilgal, and said, "I have a secret message for you, O king." And he said, "Keep silence." And all who attended him left him.

זּמָת אַלִּיו וְהָוּא־'ישֵׁב בַּעֲלְיַּת הַפְּקַבְרְהְ אֲשֶׁר־לוֹ לְבַהֹּו וַיַּאמֶר אֵהֹר אַהוּד בַּעָלִיּת הַפְּקַבְרְהְ אֲשֶׁר־לוֹ לְבַהֹּו וַיִּאמֶר אֵהוּד רַבַר־אַלהִים לִי אֵלֵיך וַיַּקָם מַעַל הַכְּפַא:

3:20 וְאָהָוֹד עַל לְוַתִּיה וְהָוֹא יַתִּיב בַעַלְיַת באידרון בֵית־קִיטָא דִילְיה בלחורוהי וַאְמֵר אָהוד פִתנְנָא דֵייָ אִית לִי לְמַלְלָא עִמְךְ וְקְם מֵעֵל כֻרסְיָא: 3:20 Ehud came to him while he was sitting alone in his cool roof chamber. And Ehud said, "I have a message from God

for you." And he arose from his seat.

ַנִיּשְׁלַחְ אַהוּד אֶת־יַדַ שְּׁמֹאלוֹ וַיִּקַח אֶת־הַהֶּבֶב מֵעַל יֶרֶךְ יְמִיגָוֹ וַיִּתְקַעֶהְ 3:21

ירביה דְיַמִינָא יִרבּיה דְיַמִינָא הַנְשׁיִט וּשׁלַח אָהָוד יָת יַד סְמָאלֵיה וּנסֵיב יָת חַרבָא מֵעַל יִרבֵיה דְיַמִינָא 3:21 וקבעה במעוהי:

3:21 Ehud stretched out his left hand, took the sword from his right thigh and thrust it into his belly.

3:22 וַיַּבֹא גַם־הַנָּצָב אַחַר הַלַּהַב וַיִּסְנָּר הַחֶּלֶב` בְּעַד הַלַּהַב כֵּי לְא שָׁלֵף הַחֵרֶב 3:22 מִבְּטִנְוֹ וַיִּצֵא הַפַּרְשׁרֹנה:

יעל אַף דַסתקא בָתַר שַׁנָנָא וִטַמטֵם שִׁומנָא בִאַפֵּי בתר שַׁנָנָא אָרֵי לָא 3:22 שַׁלֵיף חַרבָא מִמָעוֹהִי וּנפַק אָכלֵיה שִׁפִּיך:

3:22 The handle also went in after the blade, and the fat closed over the blade, for he did not draw the sword out of his belly; and the refuse came out.

וַיָּצָא אָהִוּד הַפְּמִסְדְרִוֹנָה וַיִּסְגֹּר דַּלְתְוֹת הָעַלִּיֶּה בַּעֲדִוֹ וְנָעֵל:

ונפק אהוד לאכסדרא ואחד בדשי עליתא באפיה ואגף:

3:23 Then Ehud went out into the vestibule and shut the doors of the roof chamber behind him, and locked them

זְּבָא וַעֲבָדָיִו בָּאוּ וַיִּרְאוּ וְהָגָּה דַּלְתִוֹת הָעֲלִיָּה נְעֻלְוֹת וַיָּאמְרֹוּ אַךְ 3:24 מַסִיך הָוּא אַת־רַגּלָיוֹ בַּחֲדֵר הַפְּקַרָה:

וֹהָא נְפַק וְעַברוֹהִי עָלָו אתוֹ וַחְזוֹ וְהָא דַשֵּׁי עִלִיתָא אְחִידָן וַאְמַרָו בְרַם 3:24 עָבֵיד הָוֹא יָת צָורכֵיה בְאִדְרוֹן בֵית־קֵיטָא:

3:24 When he had gone out, his servants came and looked, and behold, the doors of the roof chamber were locked; and they said, "He is only relieving himself in the cool room."

> 3:25 וַיָּחִילוּ עַד־בּוֹשׁ וְהִגָּה אֵיגָנִּוּ פֹתֻחַ דַּלְתַוֹת הָעֲלִיָּה וַיִּקְחַוּ אֶת־הַפַּוּפְתֵח` וַיִּפַתְּחוֹר וְהָנָה אַדְנֵיהֵם נֹפֵל אַרְצָה מֵת:

וּמִרִיכֵּו עַר סַגִּי וְהָא לָּיְתוֹהִי פָּתַח דַשֵּׁי עִלִיתָא וּנִסִיבֻו יָת מַפּתְחָא וּפּתַחָוּ 3:25 וָהַא רָבוֹנָהוֹן טָרִיף רָמִי עַל אַרעַא מִית:

3:25 They waited until they became anxious; but behold, he did not open the doors of the roof chamber. Therefore they took the key and opened them, and behold, their master had fallen to the floor dead.

3:26 וָאֶהָוּד נָמָלַט עַד הַתְּמַהְמָהָם וְהוּאֹ עַבַר אָת־הַפָּסִילִים וַיִּמַּלֵט הַשְּׁעִירַתָה: 3:26 וְאֶשׁתֵיזַב עַד אָתעַכוֹבֵיהוֹן וְהָוֹא עָבַר יָת מַחצִבַיָא גשׁריא וְאָשׁתֵיזַב 3:26 לָסעִירַת:

3:26 Now Ehud escaped while they were delaying, and he passed by the idols and escaped to Seirah.

זַיִרְיִ בְּבוֹאוֹ וַיִּתְקַע בַּשׁוֹפָּר בְּהַר אֶפְרָיִם וַיִּרְדֹּוּ עִמְּוֹ בְוִי־יִשְׂרָאֵל מִן־הָהָר 3:27

3:27 וַהָוָה בִמֶּיתוֹהִי וּתקַע בִשׁוֹפַרַא בִטְורַא דְבֵית אַפּרַיִם וּנחַתוּ עְמֵיה ישרָאֵל כזן טָורָא וְהָוֹא כְּרְבִּזִיהוֹן: 3:27 It came about when he had arrived, that he blew the trumpet in the hill country of Ephraim; and the sons of Israel

went down with him from the hill country, and he was in front of them.

3:28 וַלָּאמֵר אֱלֵהֶם רִדְפָּוּ אֲחֲרֵי כִּי־נָתַן יִהוָה אֵת־אֹיבֵיכֵם אֵת־מוֹאָב בְּוַדְכֵּם וַיִּרִדְוּ אַחַרָּיו וַיִּלְפָדוּ אָת־מַעְבָּרְוֹת הַיַּרִדְן לְמוֹאָב וִלְא־נָתִנְוּ אִישׁ לַעֵבְר: 3:28 וַאְמַר לְהוֹן רְדֻוֹפֻּו בָתְרֵי אָרֵי מְסַר יְיָ יָת בַעְלֵי־דְבָבֵיְכוֹן יָת מוְאְבָאֵי בַיַרכוֹן וּנחַתוּ בַתְרוֹהִי וַאָּחַדִו יַת מָנַזַת עבראי יַרדְנַא עַל מוֹאַב וְלַא שְׁבַקוּ

3:28 He said to them, "Pursue them, for the LORD has given your enemies the Moabites into your hands." So they went down after him and seized the fords of the Jordan opposite Moab, and did not allow anyone to cross.

3:29 וַיַּכּוּ אָת־מוֹאָב בָּעֵת הַהִּיא כַּעַשֶּׂרָת אַלְפִים אִישׁ כָּל־שָׁמֵן וִכָל־אִישׁ חֲיִל ולא נמלט איש:

וּקטַלָּו יָתְ מוֹאָבָאֵי בְעִדָנָא הַהָוא כְעַסרָא אַלפִּין גָברָא כָל אֵימְתָן וְכָל 3:29 :בֶר נִיבֶר חִילֹא וְלָא אָשׁחֵיזַב אָנְשׁ: 3:29 They struck down at that time about ten thousand Moabites, all robust and valiant men; and no one escaped.

3:30 נַתִּפָּנַע מוֹאָב בַּיַּוֹם הַהוֹא תַּחַת יַד יִשְׂרָאֵל וַתִּשְׁלִט הָאָרֶץ שְׁמוֹנִיִם שָׁנָה: ס 3:30 וִאָתְבַרָו מוֹאָבָאֵי בִיוֹמָא הַהָוֹא תִחוֹת יֵד אָנָשׁ יִשֹּׁרָאֵל וֹשׁדוֹכֵת אַרעָא דישראל מלמעבד קרבא תמָנן שִנין:

3:30 So Moab was subdued that day under the hand of Israel. And the land was undisturbed for eighty years.

ז:3: וְאַחֲרָיִוֹ הָיָה שַׁמְנַּרָ בֶּן־עֲנָּת וַיַּךְ אֶת־פְּלִשְׁתִים שֵׁשׁ־מֵאָוֹת אִישׁ בְּמַלְמֵּד הַבַּקַר וַיִּשַׁע נַּם־הָוּא אֵת־יִשְׂרָאֵל: ס

3:31 וּבָתְרוֹהִי הְוָה שַׁמגַר בַר עְנָת וּמחָא וקטל יָת פְּלִשׁתָאֵי שֵׁית מְאָה גָברָא בְּפָרַשׁ תוֹרַיָא במסאסא דתורי וּפּרַק אַף הָוא יָת יִשׂרָאֵל:

3:31 After him came Shamgar the son of Anath, who struck down six hundred Philistines with an oxgoad; and he also saved Israel.

- :4:1 בַּיֹּסְפוּרְ בְּגֵנִי יִשְׂרָאֵל לַעֲשְׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וְאֵהוּד מֵּתוּ: 4:1 בִּיִּישׁ לְבָי יְבִישׁ לְרֶם יְיָ וְאֵהְוֹד מִיתוּ: 4:1 Then the sons of Israel again did evil in the sight of the LORD, after Ehud died.

- 4:2 וַיִּמְפְּרֵם יְהוָה בְּיַר יָבִין טֶלֶדְ־פְּנַעַן אֲשֶׁר מָלֶדְ בְּחָצִוֹר וְשַׂר־צְּבָאוֹ סִיסְרָא וָהָוֹא יוֹשֵׁב בַּחַרְשֵׁת הַגּוֹיָם:
- יהוא ייִ בְיַד יָבִין מַלֹּכָא דכנַעַן דמלַך בְחָצוֹר וְרַב־חֵילֵיה סִיסְרָא וְהָוֹא 4:2 יתיב בתקוף כרכי עממיא:

4:2 And the LORD sold them into the hand of Jabin king of Canaan, who reigned in Hazor; and the commander of his army was Sisera, who lived in Harosheth-hagoyim.

- נִיּצְעֲקוּ בְגֵיִ־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה בִּי תְּשַּׁע מֵאָוֹת רֶכֶב־בַּרְזֶל לוֹ וְהוּא לְחֵץ 4:3 אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחָזְקָה עֶשְׂרִים שָׁנָה: ס
- אָנִי יִשֹּׁרָאֵל קְּנָה יְיָ אָנִי וְשִׁרָאֵל קְּנָה יְיָ אָנִי וְשַׁע מְאָה רְתִּכִּין דְבַרְזְלָא לֵיה וְהָוֹא 4:3 רְחַק יָת בְנֵי יִשֹּרָאֵל בְחֻקפָּא עַסרִין שִׁנִין:
- 4:3 The sons of Israel cried to the LORD; for he had nine hundred iron chariots, and he oppressed the sons of Israel severely for twenty years.
 - 4:4 וּדְבוֹרָה אָשֶׁה וָבִיאָה אֲשֶׁת לַפִּידְוֹת הָיָא שֹׁפְטָה אֶת־יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא:

- ינא יִתְלא בְעְדְנָא הַהוּא: בּיִאָתָא אָתַת לַפִּידוֹת הִיא דְיְנָא יָת יִשׂרָאֵל בְעִדְנָא הַהוּא: 4:4 A:4 Now Deborah, a prophetess, the wife of Lappidoth, was judging Israel at that time.
 - 4:5 וְהִיא יוֹשֶּׁבֶת תַּחַת־תֹּמֶר דְבוֹרָה בֵּיֶן הָרָמָה וּבֵין בֵּית־אֵל בְּהַר אֶפְּרֵיִם וַיַּעֵלִּוּ אֵלֵיהַ בָּנֵי יִשְׂרָאֵל לַמִּשְׁפַּט:
 - 4:5 וְהִיא יָתְבָּא בְקַרֹתָא בְעַטרוֹת דְבוֹרָה מִתפַּרנְסָא מִן דִילַה לַה דִקּלִין בִּירִיחוֹ פַּרִדִיסִין בְּרָמְתָא זֵיתִין עָבְדִין מְשַׁח בְבִקעְתָא בֵית־שִׁקְיָא בְבִית־אֵל עְפַר חִיוָר בְטָור מַלכָא בין ובין ביתאל בטורא דבית אפרים וְסָלְקִין לְוָתַה בְנֵי בית יִשֹׂרָאֶל לְדִינַא:
- **4:5** She used to sit under the palm tree of Deborah between Ramah and Bethel in the hill country of Ephraim; and the sons of Israel came up to her for judgment.
 - 4.6 וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְבָרָק בֶּן־אֲבִינֿעַם מָקֶרָשׁ נַפְּתָּלֹיְ וַתֹּאמֶר אֵלְיוּ הֲלֹא צְּנְה יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל לֶךְ וּמָשַׁכְתָּ בְּהַר תָּבוֹר וְלָקַחְתָּ עִמְּדֹּ עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ מִבְּנֵי נַפְּתָּלִי וּמִבְּנֵי זְבָלְוּן:
 - 4:6 ושלַחַת וּקרָת לְבָּרֶק בַר אְבִינֹעַם מִקַדַשׁ דְבֵית נַפּתָלִי וַאְמַרֵת לֵיה הְלָא פַּקִיד יִי אָלָהָא דִישֹׁרָאֵל אִיזִיל וְתִתנְנֵיד בְטֻוּרָא דְתָבוֹר וְתִדבַר עִמָּך עַסרָא אַלפִין וְבַרָא מִבְנֵי נַפּתָלִי וּמִבְנֵי זָכֵולון:
- **4:6** Now she sent and summoned Barak the son of Abinoam from Kedesh-naphtali, and said to him, "Behold, the LORD, the God of Israel, has commanded, 'Go and march to Mount Tabor, and take with you ten thousand men from the sons of Naphtali and from the sons of Zebulun.
 - יאַת־רִכְבֻּוֹ שֵּׁלֶיךְ אֶל־נַחַל קִישׁוֹן אֶת־סִיסְרָא שַׁר־צְבָא יָבִּין וְאֶת־רִכְבֻּוֹ וִאֵת־הַמוֹנִוֹ וּנִתַתִּיִהוּ בִּיֵדֵף:
 - 4:7 וַאְתָבִיב עַל יְדָך לְנַחֹלָא דְקִישׁוֹן יָת סִיסְרָא רַב־חֵילָא דְיָבִין וְיָת רְתִּכוֹהִי וְיַת מַשׁרָיָתִיה וָאַמֹסְרְגִיה בִידֵך:
- **4:7** 'I will draw out to you Sisera, the commander of Jabin's army, with his chariots and his many *troops* to the river Kishon, and I will give him into your hand.'"
 - יַלָּאמֶר אֲלֶיהָ בָּרָק אִם־תֵּלְכִי עִמָּי וְהָלָּכְהִי וְאָם־לֹא תֵלְכִי עִמְּיְ לֹא אֵלֶךְ: 4:8
- :4:8 Then Barak said to her, "If you will go with me, then I will go; but if you will not go with me, I will not go."
- 4:9 וַתִּאמֶר הָלֶךְ אֵלֶךְ עִפָּׁךְ יְאָפֶס כִּי ۚ לֹא תְהְיֶה תִּפְאַרְתְּךֹּ עַל־הַבֶּּרֶךְ אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ כִּי בְיַד־אִשָּׁה יִמְכִּר יְהוָה אֶת־סִיסְרָא וַתְּקֶם דְּבוֹרָהָ וַתֵּלֶךְ עִם־בָּרָק קַרְשַׁה:
 - 4:9 נַאְמַרַת מֵיזָל אֵיזֵיל עִמָּך לְחוֹד אְרֵי לָא תְהֵי תֻשׁבַחתָך עַל אוֹרחָא דְאַתְ אָזִיל בַה אָרֵי בְיֵד אִתְתָא יִמֹסַר יְיָ יָת סִיסְרָא וְקַמַת דְבוֹרָה וַאְזַלַת עִם בָרֶק לִקָרַשׁ:
- **4:9** She said, "I will surely go with you; nevertheless, the honor shall not be yours on the journey that you are about to take, for the LORD will sell Sisera into the hands of a woman." Then Deborah arose and went with Barak to Kedesh.
 - 4:10 וַיַּזְעֵׁק בָּרָק אֶת־זְבוּלֻן וְאֶת־נַפְּתָּלִי לֶּדְשָׁה וַיַּעֵל בְּרַגְּלָיו עֲשֶׂרֶת אַלְפֵּי אִישׁ ותעל עמו דבורה:
 - 4:10 וּכנַשׁ בָּרָק יָת שֵׁיבַט זְבָוּלֶון וְיָת שֵׁיבַט נַפּתָלִי לְקַדַשׁ וּסלִיקּו עִמֵיה עַסרָא אַלפִּין גָברָא וּסלֵיקַת עִמֵיה דְבוֹרָה:
- **4:10** Barak called Zebulun and Naphtali together to Kedesh, and ten thousand men went up with him; Deborah also went up with him.

- 4:11 וְחֶבֶר הַקֵּינִי נִפְּרָד מִלַּיִן מִבְּנֵי חֹבָב חֹתַן מֹשֶׁה וַיֵּטֵ אָהלוֹ עַר־אֵלוֹן (בַּצִעַנִּיִם) [בִּצַעַנַנִּיָם] אֵשֵׁר אֵת־קֵדִשׁ:
- 4:11 וְחַבַר שָׁלְמָאָה אָתפָרַשׁ מִשָּׁלְמָאֵי מִבְנֵי חוֹבָב חְמֻוֹהִי דְמֹשֵׁה וּפַּרמֵיה לִמַשׁכִנִיה עַד עם מֵישֵׁר אַנֵנַא דִעם קַדַשׁ:
- **4:11** Now Heber the Kenite had separated himself from the Kenites, from the sons of Hobab the father-in-law of Moses, and had pitched his tent as far away as the oak in Zaanannim, which is near Kedesh.
 - 4:12 נַיַּגָּדוּ לְסִיסְרָאַ כִּי עָלָהָ בָּרָק בֶּן־אֲבִינִעַם הַר־תְּבוֹר: ס
 - :4:12 וְחַוִיאָוּ לְסִיסְרָא אָרִי סְלֵיקּ בָרָק בַר בַן אָבִינֹעַם לְטָור תָבוֹר:
- 4:12 Then they told Sisera that Barak the son of Abinoam had gone up to Mount Tabor.
 - 4:13 וַיַּזְעֵק סִיסְרָא אֶת־כָּל־רִכְבּוֹ הְשַׁע מֵאוֹת ׁ רֶכֶב בַּרְיֶּל וְאֶת־כָּל־הָעָם אֲשֵׁר אָתוֹ מַחַרְשֵׁת הַגּוֹיִם אָל־נַחַל קִישׁוֹן:
 - 4:13 וּכנַשׁ סִיסְרָא יָת כָל רְתִבֵּיה תְשַׁע מְאָה רְתִּכִין דְבַרְזְלָא וְיָת כָל עַמָא דִעְמֵיה מִתִקוֹף כַרבִי עַמִמֵיָא לְנַחלָא דִקִישוֹן:
- **4:13** Sisera called together all his chariots, nine hundred iron chariots, and all the people who *were* with him, from Harosheth-hagoyim to the river Kishon.
 - 4:14 וַתֹּאמֶר בְּבַרָה אֶל־בָּרָק לֹּוּם כִּי זֶהְ הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַׁן יְהוָהְ אֶת־סִיסְרָאׂ בְּיָדֶךְ הַלֹא יְהוָה יָצָא לְפָּנֶיךְ וַיֵּרֶד בָּרָק מֵהַר תִּבוֹר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִּים אִישׁ אַחֵרֵיו:
 - 4:14 וַאְמֵרֵת דְבוֹרָה לְבָרָק קוֹם אָרֵי דִין יוֹמָא דִמֹסֵר יְיָ יָת סִיסְרָא בִידָךְ הְלָא מֵלאְכָא דִייָ נְפַּק לְאַצלְחָא לְּדָמֶך וּנחַת בָרָק מִטֶּוֹרָא דְתָבוֹר וְעַסרָא אַלפִין מֵלאְכָא דַיִי נְפַּק לְאַצלְחָא לְּדָמֶך וּנחַת בָרָק מִטֶּוֹרָא דְתָבוֹר וְעַסרָא אַלפִין גּבֵרָא בַתְרוֹהֵי עמיה:
- **4:14** Deborah said to Barak, "Arise! For this is the day in which the LORD has given Sisera into your hands; behold, the LORD has gone out before you." So Barak went down from Mount Tabor with ten thousand men following him.
 - 4:15 וַיָּהָם יְהוָה אֶת־סִיסְרָא וְאֶת־כָּל־הָרֶכֶב וְאֶת־כָּל־הַמַּחְנֶה לְפִי־חֶרֶב לִפְּגֵי בַרָק וַיַּרֶד סִיסָרָא מָעֵל הַמֵּרכַּבָה וַיַּנַס בְּרָגְלִיו:
 - 4:15 וְתַבַר וְיָ יָת סִיסְרָא וְיָת כָל רְתִכַיָא וְיָת כָל מֵשׁרִיתָא לְפִּתגָם דְחַרֵב קְּדְם בָּרָק וּנחַת סִיסָרָא מֵעַל רְתִכָא מרכבא וַאִפַּך בְרֵגלוֹהִי:
- **4:15** The LORD routed Sisera and all *his* chariots and all *his* army with the edge of the sword before Barak; and Sisera alighted from *his* chariot and fled away on foot.
 - 4:16 וּבָרָק רַדֵّף אַחֲרֵי הָרֶּכֶב` וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַר חֲרְשֶׁת הַגּּוֹיִם וַיִּפּّל כָּל־מַחֲנֵהְ סִיסָרָא לִפִּי־חֵׁרֵב לָא נִשָּׁאַר עַר־אָחָר:
 - 4:16 וּבָרָק רְדַף בָתַר רְתִיכָא וּבָתַר מַשׁרִיתָא עַד תְקוֹף כַרכֵי עַמְמַיָא חֵד: וְאָתקְטֵילַת כָל מַשֹּרְיָת סִיסְרָא לְפִּתגָם דְחַרֵב לָא אִשׁתְאַר בהון עַד חַד:
- **4:16** But Barak pursued the chariots and the army as far as Harosheth-hagoyim, and all the army of Sisera fell by the edge of the sword; not even one was left.
 - 4:17 וְסִיסְרָא' נָס בְּרַנְלָיו אָל־אָהֶל יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר הַפֵּינִי בִּי שָׁלוֹם ְבֵּין יָבִין מֶלֶךְ־חָצוֹר וּבֵין בֵּיִת חֶבֶר הַפֵּינִי:
- יִבין מַלכָא אְפַּך בְרֵגלוֹהִי לְמַשׁכְנָא דְיָעֵל אָתַת חַבַר שָׁלְמָאָה אָרִי שְׁלָמָא בֵין בִּית חַבַר שַׁלְמָאָה: יָבִין מַלכָא דְחָצוֹר וּבֵין בֵית חַבַר שַׁלְמָאָה:
- **4:17** Now Sisera fled away on foot to the tent of Jael the wife of Heber the Kenite, for *there was* peace between Jabin the king of Hazor and the house of Heber the Kenite.
 - 4:18 וַתַּצֵא יָעֵל לִקְרָאת סִיסָרָא וַתְּאמֶר אֵלָיו סוּרָהְ אֲדֹנָי סוּרָה אֵלַי אַל־תִּירָאַ

וַיַּסַר אַלֵּיהַ` הַאֹהֶלָה וַתְּכַפַּהוּ בַּשְּׁמִיכָה:

- 4:18 וּנפַּקַת יָעֵל לְקַדְמֻוֹת סִיסְרָא וַאְמֵרַת לֵיה זָור רְבוֹנִי זָור לְוָתִי לָא תִדחַל וְזָר לְּנְתַה לְמַשׁכְנָא וְכַסִיתִיה בְגוֹנֵכָא בגונבא: 4:18 Jael went out to meet Sisera, and said to him, "Turn aside, my master, turn aside to me! Do not be afraid." And he
- turned aside to her into the tent, and she covered him with a rug.
 - ַבּיָ צָמֵאָתִי וַתִּפְתַּח אֶת־נְאוֹד הֶחְלָב הַיְּבָא מְעַט־מַיִם כִּי צָמֵאָתִי וַתִּפְתַּח אֶת־נְאוֹד הֶחְלָב 4:19 וַתִשָּקהוּ וַתְּכַסֵּהוּ:
 - 4:19 נַאְמַר לַה אַשׁקִינִי כְעַן זְעֵיר מַיָּא אְרֵי צָהֵי צחי אָנָא לְמִשׁתֵי וּפּתַחַת יָת נוֹרֵא זיקא זרנוקא דחַלַבָּא וְאַשׁקִיתֵיה וְכַסִיתֵיה:
- 4:19 He said to her, "Please give me a little water to drink, for I am thirsty." So she opened a bottle of milk and gave him a drink: then she covered him.
 - 4:20 וַיָּאמֶר אֵלֶּיהָ עֲמָד פֶּתַח הָאָהֶל וְהָיָה [°] אִם־אִישׁ יָבוֹא וּשְׁאֵלֵךְ וְאָמֶר הֵוֵשׁ־פְּה
 - אָנְשׁ יִימֵי וְיִשׁאְלְנִיךְ וְיֵימֵר הַאִּית 4:20 בּאָרֶת בַשֹּׁכְנָא וִיהֵי אָם אָנָשׁ יֵיתֵי וְיִשׁאְלְנִיךְ וְיֵימֵר הַאִּית כָא גָברָא וְתִימְרִין לָא לית:
- 4:20 He said to her, "Stand in the doorway of the tent, and it shall be if anyone comes and inquires of you, and says, 'Is there anyone here?' that you shall say, 'No."
 - 4:21 וַתְּקַח יָעֵל אֲשֶׁת־'חֲבֶר אָת־יִתַּד הָאֹהֵל וַתְּשֵּם אֵת־הַמַּקֵבֶת בְּיָדָה וַתְּבַוֹא אַלִיוֹ בַּלָאט וַתְּתָקַע אָת־הַיַּתֶרֹ בְּרַקּתוֹ וַתְּצָנַח בַאָרץ וְהַוֹּא־נַרְהַם וַיַּעַף וַיַּמַת: 4:21 וּנסֶיבַת יַעֵל אָתַת חַבַר שׁלמאה יַת סְכַת ית דשרא מַשׁכְנַא וְשַׁוִיאַת יַת אַרזַפּתַא בִידַה וִעַלַת לְוַתֵּיה בָרַז וּנַקְשַׁת וקשׁת יַת סָכְתַא דשרא בִצִּדעֵיה וּנעַצַת בָאַרעָא וִהָוא דָמָוך וִאְשׁתַלהִי וּמִית:
- 4:21 But Jael, Heber's wife, took a tent peg and seized a hammer in her hand, and went secretly to him and drove the peg into his temple, and it went through into the ground; for he was sound asleep and exhausted. So he died.
 - 4:22 וְהָנֶה בַרַק רֹדֶף אֶת־סִיסָרָא וַהֶּצֵא יַעַל לְקַרָאתוֹ וַתְּאמֶר לוֹ לֶךְ וְאַרְאֶׁדְ אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר־אַתָּה מְבַקֵּשׁ וַיָּבָא אֵלֶיהָ וְהִנָּהְ סִיסְרָאֹ נֹפֵּל מֵת וְהַיָּתֵּד בְּרַקְּחְוֹ: 4:22 וְהָא בָרָק רָבִיף יָת סִיסְרָא וּנפַקַת יָעֵל לְקַדְמָותִיה וַאְמַרַת לֵיה אֵיתַא איזל ואַחזִינֶך נָת גָברָא דְאַת בָעֵי ועָל ואזל לְנָתַה וְהָא סִיסְרָא טִרִיף רְמִי מית וסכתא נעיצא בצדעיה:
- 4:22 And behold, as Barak pursued Sisera, Jael came out to meet him and said to him, "Come, and I will show you the man whom you are seeking." And he entered with her, and behold Sisera was lying dead with the tent peg in his temple.
 - וַיַּכְנַעַ אֱלֹהִים בַּיַּוֹם הַהֹּוּא אֶת יָבִין מֶלֶדְ־כְּנָעַן לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
- יִשְׁרָאֵל: יִשְׂרָאֵל הַבְּיוֹמָא הַהָּוֹא יָת יָבִין מַלֹּכָא דִכנְעַן קְׁדֶם מוְ־קִדם בְנֵי יִשֹׂרָאֵל: 4:23 So God subdued on that day Jabin the king of Canaan before the sons of Israel.
 - אָשֶׁר הִכְּרִיתוּ נַחֲלֶדְ יָדָ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הָלָוֹדְ וְלָשֶׁה עֵל יָבִין מֶלֶדְ־בְּנָעַן יְעַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אַת יָבִין מֵלֵד־כִּנַעַן: פ
 - יאי זהון האור בדר בני ישראל אָזְלָא וְתָקְפָּא עַל יָבִין מַלכָא דכנָעַן עַד 4:24 4:24 נַאְזַלַת מחת יַד בְּנֵי ישרָאֵל אָזְלָא וְתָקְפָּא עַל יָבִין מַלכָא דכנָעַן עַד רַשַּׁיצִיאָו יַת יַבִּין מַלכַא דְכנַעַן:
- 4:24 The hand of the sons of Israel pressed heavier and heavier upon Jabin the king of Canaan, until they had destroyed Jabin the king of Canaan.
 - נַתְשַׁר דְבוֹרָה וּבָרָק בֶּן־אֲבִינִעַם בַּיִּוֹם הַהְוּא לֵאמְר:
 - ישַבַחַת דבורה וּבָרָק בַר אִבִינעם על נִיסָא וּפָרקַנָא דְאָתעְבִידָא לִישׁרָאֵל 5:1

5:1 Then Deborah and Barak the son of Abinoam sang on that day, saying,

- זּבְּרָעַ פְּרָעוֹת בִּישְׂרָאֵל בְּהִתְנַהֻב עָם בָּרֶכִוּ יְהוָה: 5:2
- 5:2 כַּד מְרַדְוֹ עֵמְמַיָּא וּטרַדְוֹנָון 5:2 ָמָקרְוֵיהוֹן וְכַד תָבָו לְמַעְבַד אוֹרָיָתָא אִתנַבַרו אָנֶון עַל בַעְלֵי־דְבָבֵיהוֹן תָרִיכֻונֶון מַעַל מכל תְחָום אַרעָא דִישֹּרָאֵל בְכֵין עַל פּוֹרעָנָות ניסא תְבָר סִיסְרָא וּמַשֹּרְיָתֵיה וכל משׁיריתיה וְעַל נָסָא וּפֻרקָנָא דְאָתעְבֵיד להון לְיִשֹּרָאֵל דְתָבֻו בכן תבו חַכִימַיָא לְמָתַב בְבָתֵי־כְנִישָׁתָא בְרֵישׁ גְלֵי וּלאַלָפָא וּמַלפִּין יָת עַנְאָ בָּתנָמֵי אוֹרָיתָא בְּכֵין בָּרִיכֻוּ וְאוֹדוֹ לְּדֶם יִייָ 5:2 "That the leaders led in Israel, That the people volunteered, Bless the LORD!

- 5:3 שַׁמְעַר מְלָבִים הַאֲזִינוּ רְזְנִיָם אָנֹבִי לֵיהוָה` אָנֹכִי אָשִּׁירָה אֲזַמֵּר לַיִהוָה אֱלֹהֵי
- דְבְוֹרָה שָׁמִעָן מֵלכַיָא דאתו עם סיסרא לקרבא אַצִיתָו שִׁלטוֹנַיָא אָמְרָא דְבְוֹרָה 5:3 בּנבֵואָה לְדֶם יִי אָנָא מְשַׁבְחָא מוֹרְיָא וֹמבָרְכָא לְדֶם יִי אָלָהָא דִישׁרְאֵל: 5:3 "Hear, O kings; give ear, O rulers! I-- to the LORD, I will sing, I will sing praise to the LORD, the God of Israel.
 - יָהוָה בְּצֵאתְךָּ מִשֵּׂעִיר בְצַעְדְדֹּ מִשְּׂבֵרָה אֱדֹּוֹם אֶרֵץ רַעָּשָׁה גַּם־שָׁמַיִם נָטָפִּר 5:4 נִם־עָבִים נָטִפוּ מֵיִם:
- ַבְּרִין עְלַה שָׁלְטִין בְהוֹן בְהוֹן לְיִשֹּׁרָאֵל לעמך ישׂרָאל כַד עָבְרִין עְלַה שָׁלְטִין בְהוֹן 5:4 עַמְנֵיא וְכֵּד תִּיְבִין לֵה מִתנֵבְרִין אָנָון עַל בַעְלֵי־דְבָבֵיהוֹן יְיָ בְיִוֹם אִתּגְּלָיָותָך להון לְמִתְנַה להון מִסֵעִיר בהון אתגליתא בְהוֹפָּעֻות יְקָרֶךְ עַל תְחֻומֵי אְדוֹם ארעא דאדום אַרעָא זַעַת אַף שְׁמַיָא מַכֶּו אַף עְנָנַיָא נְגַדְו מִטרָא:
- 5:4 "LORD, when You went out from Seir, When You marched from the field of Edom, The earth quaked, the heavens also dripped, Even the clouds dripped water.
 - 5:5 הָרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי יְהוָגִה זֶה סִינִׁי מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
- פֿורַיָּא זָעָו מָן־לְּדֶם יָיָ דִיןְ סִינֵי אָתרְגִיף איתרגישׁ סְלֵיק תַּנְגֵיה כְתַנְנָא 5:5 :דאַתונא מוְ־קְּדֶם דאתוּלִי עלוֹהִי יִי יקרא דייי שכינתא דייי אַלְהָא דִישׂרָאל 5:5 "The mountains quaked at the presence of the LORD, This Sinai, at the presence of the LORD, the God of Israel.
 - 5:6 בִּימֵׂי שַׁמְוּגַּרְ בֶּן־עֲנָתֹ בִּימַיִּ יָעֵׁל חָדְלִוּ אָרָחֻוֹת וְהֹלְכֵיְ נְתִיבׁוֹת וֵלְכֿוּ אָרָחֻוֹת צַקַלְקַלְות:
- ַבַר חָבָו בְיוֹמֵי שַׁמגַר בַר עָנָת בְיוֹמֵי יָעֶל פְּסַקְו עָדִי אוֹרחָן וְדַהְווֹ מְהַלְּכִין 5:6 בִשֹבִילַיָא בשבילין דתקנין תָבָו לְמָהוֵי אָזְלִין בְאוֹרחָן מְגַנְבָן:
- 5:6 "In the days of Shamgar the son of Anath, In the days of Jael, the highways were deserted, And travelers went by roundabout ways.
 - 5:7 חַדְלַוּ פָרָזוֹן בִּישִׂרָאֵל חָדִלוּ עַדְ שַׁלֹּמְתִּי דְבוֹרָה שַׁלַּמְתִּי אָם בִּישְׂרָאֵל: 5:7 חְרֶובָא קרוֵי פַּצחַיָא דַהְוַאָּה יָתְבָן בְאַרעָא דְיִשׂרָאֵל צַדִיאָה וְאִטֵּלטַלְוּ דְיְרֵיהוֹן עַד דְאָשׁתְלַחִית אָנָא דְבוֹרָה אִשֹּתְלַחִית לְאָתנַבָאָה בְגוֹ בֵית על דבית בגו בני ישׂרַאֵל:

5:7 "The peasantry ceased, they ceased in Israel, Until I, Deborah, arose, Until I arose, a mother in Israel.

- 5:8 יִבְחַר' אֱלֹהִים חֲדָשִׁים אָז לָחֶם שְׁעָרֵים מָגֵן אִם־וֵרָאֶה' וָרְמַח בְּאַרְבָּעִים אֶלֶף.
 - בית בני ישרָאֵל לְמִפּלַח לְטָעְוָתָא חְדַתְן בהון דְמִקְרִיב 5:8

רמבכן אָתעְבִידָא דְלָא אָתעַסַקּו בְהוֹן אָבָהָתְהוֹן אָתוֹ עְלֵיהוֹן עַמְמַיָּא וּטרַדְונָון מִקרוִיהוֹן וְכַדֶּוֹ דְתָבֶוֹ לְאוֹרָיתָא לְמַעבֵּד אוֹרִיתָא לאוריתא איתעבידו להון ניסין וגבורן לָא יִכִילָו איתגברו אינון על בעלי־דבביהון ולא יכילו לְהוֹן ּדְכַר אָתָא עְלֵיהוֹן סיסרא סָנְאָה וְעִמֵיה ארבע מאה אלפּין אָחְדִי תְרִיסִין :וְרָמִחִין בְאַרבְעִין אַלפִין רִישֵׁי מַשׁרְיָן לָא יְכִילֵו לְאָנָחָא קְרָבָא בְישֹׁרָאֵל: 5:8 "New gods were chosen; Then war was in the gates. Not a shield or a spear was seen Among forty thousand in Israel.

5:9 לִבִּי לְחוֹלְקֵקֵי יִשְׂרָאֵל הַמִּוְתְנַדְּבִים בָּעָם בְּרֶכִוּ יְהֹוֶה: 5:9 אָמְרָא דְבוֹרָה בִנבֻוּאָה אָנָא שְׁלִיחָא לְשַׁבָחָא לְסַפְּרֵי יִשֹׁרָאֶל דְכַד הְוָת

עָקָתָא הַהִיא לָא פְּסַקוּ מִלְמִדרַשׁ בְאוֹרָיתָא וְכַדֶּו יָאֵי לְהוֹן לחכימיא דְיָתְבִין בְבָתִי־כְנִישָׁתָא בְרֵישׁ נְלֵי וּמַלְפִין יָת עַטָּא פִתנָמֵי אוֹרָיתָא וּמבַרְכִין וּמוֹדֵן קְּדָם

5:9 "My heart goes out to the commanders of Israel, The volunteers among the people; Bless the LORD!

5:10 רֹכָבֵי אַתֹּנוֹת צִחֹרוֹת ישָׁבֵי עַל־מִדְיָן וְחֹלְכֵי עַל־דֵּרֶךְ שִׁיחוּ:

זירון בכל מיני צָיֶורון בְּלַבְיְאָלִין עָסקִיהוֹן רְבִיבִין עַל אְתָנָן רְחַשִׁיקּן בְּמִינֵי בכל מיני צָיֶורון 5:10 ומהַלְכִין בְכָל תְחָום אַרָעָא דִישֹּרָאֵל וּמִתבַחרִין לְמִתֵּב עַל דִינָא יְהוֹן אָזְלִין באורחָתְהוֹן וּמִשׁתַעַן עַל נְבָוֹרָן דְאָתעְבִידָא לְהוֹן בארעא דישׁראל:

5:10 "You who ride on white donkeys, You who sit on rich carpets, And you who travel on the road-- sing!

5:11 מִקּוֹל מְחַצְצִים בִּין מַשְּׁאַבִּים שָׁם יְתַנּוֹ צִדְקּוֹת יְהֹוָה צִדְקֹת בִּּרְזֹגִוֹ בְּיִשְׂרָאֵל אַז יַרִדְוּ לַשִּעַרִים עַם־יִהוַה:

המכוֹנַת בַּיִרוֹן בִּית מְוֹכְסִין לְהוֹן וְנָסְבִין מָא דִביַרהוֹן בִית מְתוֹבַת מוֹכְסִין וְנֹסְבוֹנַת 5:11 וכמנת לְסִטִין עַל גָובִין בֵית־שִׁקנָא דְמַיָא תַמָן יוֹדוֹן עַל זְכְוָתָא דַיְיָ עַל זָכְוָתֵיה דְיָתֵיב בְּקּרוֵי פַּצחַיָא בְאַרעָא דְיִשֹׂרָאֵל בְכֵין נְחַתֻוּ מִכַּרכֵי תֻּקפָּא לָמְתַב בְקרוֵי פַצחַיָא קדם עַמֵיַה דַיְייָ

5:11 "At the sound of those who divide flocks among the watering places, There they shall recount the righteous deeds of the LORD, The righteous deeds for His peasantry in Israel. Then the people of the LORD went down to the gates.

5:12 עוּרִי עוּרִי דָבוֹרָה עָוּרִי עַוּרִי דַבּרִי־שִׁיָר קוּם בַּרָק וְשָׁבֵה שָׁבִיךְ בִּן־אֵבִינְעַם: 5:12 שַבְחִי שַבְחִי דבוֹרָה שַבְחִי וִאוֹרֵא מַלִילִי תָשבִחָא קום בָרָק וּשׁבֵי שִׁביָךְ

5:12 "Awake, awake, Deborah; Awake, awake, sing a song! Arise, Barak, and take away your captives, O son of Abinoam.

5:13 אָז יַבְד שָּׂרִיד לְאַדִּירִים עֶם יְהוָּה יְבִד־לִּי בַּגִּבּוֹרְים:

5:13 בְּכֵין נְחֵית חַד מִּמַשׁרְיָתָא משׁיזבי דִישֹׁרָאֵל וְתָבַר תִקוֹף גָבָרִי עַמִּמַיָּא הָא :לָא מִנְבֶוֹרָא דרהון הְוָת דָא אְלָהֵין יִי תְבַר לְדָם עַמֵיה תְקוֹף גָבְרִי סְנְאֵיהוֹן 5:13 "Then survivors came down to the nobles; The people of the LORD came down to me as warriors.

ַ בָּעֲכָוֹרָ מָבְּרִים שַׁרְשָׁם בַּעֲכָוֹלֵק אַחֲרֶיף בִּנְיָמִין בְּעֲכָוּלֶוּ מִבִּיר יָרְדוּי 5:14 מחקקים ומזבולן משכים בשבט ספר:

5:14 מִדְבֵית אַפּרֵים קָם יְהוֹשֻׁעַ בַר נָון קַדמֻותָא אָנִיח קְרָבָא בִדבֵית עְמָלֵק בָתרוֹהִי קָם מַלכָא שָׁאָול מִדְבֵית בִנֹיָמִין קַמֵיל יָת דְבֵית עִמָּלֵק וַאִּגִיח קְרָבָא בִשֹאָר עַמְמַיָא מִדְבֵית מָכִיר נְחַתֻּו כד מְרַשְׁמִין בִקרָבָא וּמִשֵּׁיבַט זְבַוּלָון כָּתְבִין בקלמס דספר ספר חד:

5:14 "From Ephraim those whose root is in Amalek came down, Following you, Benjamin, with your peoples; From Machir commanders came down, And from Zebulun those who wield the staff of office.

- 5:15 וְשָׂרֵי בְּיִשִּׁשׁכָר עִם־דְבֹרָה וְיִשְּׁשׁכָר בֵּן בָּרֶק בָּעֵמֶק שֻׁלַּח בְּרַגְלָיִו בִּפְּלַנִּוֹת ראובן נדלים חקקי־לב:
- 5:15 וְרַבּרְבֵי יִשְשׁכֶר מִשׁתַמֹעין לְמִלֵי דְבוֹרָה וּשׁאָר שִׁבטִא דְיִשְּשׁכֶר שׁבטיא דישראל מְשַׁמְשִׁין קְּדָם בָרָק מִשׁתַלחִין בְקרוֵי מֵישְׁרָא לְכָל אְתַר דצריך לְתַמָן בַתְשׁלְחַתֵּיה אזלין בְזַרעָיָת רָאָובֵן סַנִיאִין נִכלֵי לְבָא:

5:15 "And the princes of Issachar were with Deborah; As was Issachar, so was Barak; Into the valley they rushed at his heels; Among the divisions of Reuben There were great resolves of heart.

- 5:16 לָפֶּיָה יָשַּׁבְתָּ בֵּין הַמִּשְׁפְּּתַיִם לִשְׁמִע שְׁרִקּוֹת עֲדָרִים לִפְּלַנֵּוֹת רְאוּבֵׁן נְּדוֹלִים
- לְמִשׁמֵע לְּמָשׁמֵע בּפרשׁת אורחא לְמָשׁמֵע בּין תְחָומַיָּא בפרשׁת אורחא לְמִשׁמֵע 5:16 בְסוֹרָא לְמִדַע אֵידָא הֹיא מַשֹּׁרִי נָצְחָא בקרבא לְמִהוֵי עִמַה הַכְּדִין כָשַׁר לְכוֹן לְמַעְבַר דְבֵית רָאָובֵן הְלָא יָדְעִחָון דִקּדְמוֹהִי גַליָן מַחשְׁבָת לִבָא:

5:16 "Why did you sit among the sheepfolds, To hear the piping for the flocks? Among the divisions of Reuben *There* were great searchings of heart.

- ַנּלְעָּׁד בְּעַבֶּר הַיַּרְהַן שָׁבֵּן וְדֵּן לָפָּיה יָגִוּר אָנִיִּוֹת אָשֵׁר יָשַׁב לְחַוֹף יַפִּּים וְעַל
 - נכסיהון בספּינַיָא דְבֵית אָשֵׁר עַל סְפַּר יַמְמַיָא שְׁרוֹ לּרְנֵי עַמְמַיָא דְבַּרָן יָת יַרְדְנָא שַׁוּיאָו גכסיהון בספּינַיא דְבֵית אָשֵׁר עַל סְפַּר יַמְמַיָא שְׁרוֹ קרוֵי עַמְמַיָא דְבַּנַרְו תָבֶו בנֶונִין וִיתִיבֶו בִהון:

5:17 "Gilead remained across the Jordan; And why did Dan stay in ships? Asher sat at the seashore, And remained by its landings.

- יַבְלוּן עַם חֵבֶף נַפְּשֶׁוֹ לָמוּת וְנַפְּחָלִי עַל מְרוֹמֵי שְּׁבֶּה: 5:18
- 5:18 דְבֵית זְבָוּלֶוֹן לָלְבֵּיל עַמְמַיָּא דְנָּדִיפָּו קדם ייי מְסַרָו נַפּשְׁהוֹן לְקַטלָא אָנָון :דבית נַפּתָלִי על כן יְשַבּחונונון כָל יְתְבֵי עממי אַרעָא: 5:18 "Zebulun was a people who despised their lives even to death, And Naphtali also, on the high places of the field.

- 5:19 בָּאֲר מְלָכִים נִלְחָׁמוּ אָז נִלְחֲמוּ מַלְכֵי כְנַעַן בְּתַעְנַךְ עַל־מֵי מְנְּהְוֹ בּצַע
- 5:19 אָתוֹ מַלכַיָא דהוו עם סיסרא אָנִיחָו קְרָבָא בְכֵין אָנִיחָו קרבא כד מַלכֵי :בְעַן בְתַענַך הְוֹוֹ שָׁרַן וּמְשֵׁן עַל עד מֵי מְגִרוֹ מְמוֹן דְכַסַף לָא קבִילֵוּ 5:19 "The kings came *and* fought; Then fought the kings of Canaan At Taanach near the waters of Megiddo; They took

no plunder in silver.

- 5:20 מון־שָׁבַוִים נִלְחָבִוּר הַכִּוֹכָבִים מִנְּוֹסְלּוֹתָם נִלְחֲבִוּר עִם־סִיסְרָא:
- קרביהון קרבא מַאְתַר דְנָפְּקִין כוֹכְבַיָא מִלְבוּת עִמְהוֹן קּרָבָא מֵאְתַר דְנָפְּקִין כוֹכְבַיָא מִלְבוּת דבריהוֹן 5:20 תַבָּן אִתְנַח קְרָבָא עִם סִיסְרָא:

5:20 "The stars fought from heaven, From their courses they fought against Sisera.

5:21 נַחַל קִישׁוֹן נְרָפָּׁם נַחַל קְרוּמִים נַחַל קִישְׂוֹן תִּרְרָכִי נַפְּשִׁי עְז: נַחלָא דְקִישׁוֹן תַבַּרְנָון נַחלָא דְאָתעְבִידָו בֵיה נִסִיְן וּגבָורָן לְיִשֹּׁרָאֵל 5:21

מִלְקַרמִין הָוֹא נַחלָא קִישׁוֹן תַכָּן רוֹשֵׁישַׁת נַפּשִׁי קִטִילֵי גִבָּרִיהוֹן בִתקוֹף:

5:21 "The torrent of Kishon swept them away, The ancient torrent, the torrent Kishon. O my soul, march on with strength.

5:22 אָז הָלְמִוּ עִקְבִי־סִוּס מְדֵּהְרוֹת דַּהְרוֹת אַבִּירְיוּ:

5:22 בָכֵין אָשׁתַלַפָּא טִפַּרִי סִוֹסַוַתְהוֹן פִנוּכָא דַהְוַה מִפַנִיך קֹדַם רִתְכֵי קטילי :ברוהי:

5:22 "Then the horses' hoofs beat From the dashing, the dashing of his valiant steeds.

5:23 אַוֹרוּ מֵרֹוֹז אָמַר´ מַלְאַך יְהוָה אָרוּ אָרוֹר ישְׁבֶּיִהָ כִּיְ לְא־בָּאוּ` לְעֶזְרַת יְהוָה לעורת יהנה בַּוּבוֹרִים:

5:23 לְוֹטָו מֵרוֹז אָמֵר ברק נְבִיָּא דֵיְיָ לְוֹטָו וְתַבַּרָו יָת יָתְבַהָּא אָרֵי לָא אְתוֹ לְסעוֹרֵן עַמֵיה דַיְיָ לְסעוֹרַן עַמִיה דַיִיָּ כַר אָנִיח קְרָבָא בְנִבְרַיָא:

5:23 'Curse Meroz,' said the angel of the LORD, 'Utterly curse its inhabitants; Because they did not come to the help of the LORD, To the help of the LORD against the warriors.

5:24 הְבֹרַךְ מָנָשִׁים יָעֵّל אֵשֶׁת חֶבֶר הַקֶּינִי מִנְשִׁים בָּאֹהֶל הְבֹרָךְ: 5:24 הָתַבֶּרֶךְ מִבְרַכֵּת נְשַׁיָא טָבָתָא יָעֵל אָתַת חַבַר שַׁלְמָאָה כַחָדָא מִנְשַׁיָא דמשׁמשׁן בבתי־מִדרָשִין תתבְרַד:

5:24 "Most blessed of women is Jael, The wife of Heber the Kenite; Most blessed is she of women in the tent.

5:25 מַיִם שָׁאַל חָלֶב נָתֻנָה בְּסֵפֶּל אַדִּירִים הִקְרִיבָה חֶמְאָה: 5:25 מַיָא שַׁאֵיל יָתַה מינה סיסרא רשיעא חַלבָא אַשׁקִיאַת יָתֵיה לְמִדַע אִם אִית רַעיוֹנוֹהִי עְלוֹהִי בְפָּוֵילֵי גִבְרַיָּא קָרִיבַת לִקדָמוֹהִי שְׁמַן גובא דְגָבנִין:

5:25 "He asked for water and she gave him milk; In a magnificent bowl she brought him curds

יַבָּה לַיָּתֵר תִּשְׁלַחְנָה וִימִינָה לְהַלְמִוּת עֲמֵלֹיִם וְהָלְמָה סִיסְרָא מָחֲקָה רֹאשׁוֹ 5:26 וּמָחֵצָה וְחָלְפָּה רַקַּתְוֹ:

זַבָּה לְסִכְתָא אוֹשֵׁיטֵת וְיַמִינַה לְאַרזַפּתָא דנפחין לְמִתבַר תקוף רַשִּׁיעִין 5:26 ואַנוֹסִין מִחָתֵיה לִסִיסָרָא תִבַרַת רֵישֵׁיה פַעַת פצעה מֻוחֵיה אַעְבַרַת סיכתא

5:26 "She reached out her hand for the tent peg, And her right hand for the workmen's hammer. Then she struck Sisera, she smashed his head; And she shattered and pierced his temple.

נַפַּל שָּׁטֶר כְּרַע נָפַּל שָׁכָב בֵּין רַנְלֶּיהָ כְּרַע נָפָּל הַאֲשֶׁר כְּרַע שָׁם נָפַל 5:27

דכרַע דכרַע באָרַע דכרַע באָרַע דכרַע באָרַע דכרַע באָרַע דכרַע באָרַע דכרַע 5:27 תַמַן נִפַּל שׁלנא בִזִיזַא סִיסְרַא:

5:27 "Between her feet he bowed, he fell, he lay; Between her feet he bowed, he fell; Where he bowed, there he fell dead.

ַרְבַבּוֹ בְּעַר בְּעַר הַחַלּוֹן נִשְׁקְפָּוֶה וַתְּיַבֵּב אֵם סִיְסְרָא בְּעַר הָאֶשְׁנָב מַהֹּוּע בּשֵׁשׁ רִכְבּוֹ 5:28 לַבוֹא מַדְוּעַ אָחֱרוּ פַּעַמֵי מַרְכְּבוֹתֵיוּ:

5:28 מִן דְרַכָּא אָסתַכִּיאַת וּמִדִּיקָא אָמֵיה דְסִיסְרָא מִבֵּינֵי אָעְיָתָא אָמְיָרא מָדֵין אוֹדְרָא רָתְכוֹהִי דִברִי לְמֵיתֵי מָדֵין אָתעַכַבָּו רַהְשַׂיָא דַהְווֹ מֵיתַן לִי אִנְרָת

5:28 "Out of the window she looked and lamented, The mother of Sisera through the lattice, 'Why does his chariot delay in coming? Why do the hoofbeats of his chariots tarry?'

5:29 חַכְמָוֹת שָׁרוֹתֶיהָ תַּעֲנֶינָה אַף־הִיא תָּשִׁיב אֲמָרֶיהָ לֶה:

היא בְּחָכִמְתַה מְּרָסַתְנָיָתַהָא עָניָן לַה אַף הִיא בְחָכמְתַה מְתִיבָא לְמֵימֵר לַה 5:29 ואמרת ואמרת למימר:

5:29 "Her wise princesses would answer her, Indeed she repeats her words to herself,

- ָבֶלֹא יִמְצְאוּ יְחַלְּקוּ שָׁלָל רַחֲם רָחֲמָתַׁיִם לְרָאשׁ בֶּבֶר שְׁלַל צְבָעִים לְסִיְסְרָא ,ַּבָּר שְׁלַל שָׁלַל צְבָעִים רִקְמָּה צֶבַע רִקְמָתַיִם לְצַוּאַרֵי שָׁלָל:
- 5:30 הְלָא מִדְמַשֹּׁכְחִין מְפַּלְגִין בִזְתָא יָהְבִין גְבַר וּבֵיתִיה לְכָל חַד וְחַד בִזָא סַגִי קָרַם סִיסָרָא בְזַת צִיָוֹרֵי צִבעָנִין עַל צַוֹרֵיה נִכסֵי עַתִירַיָא עממיא וּמָנֵי חִמְוֹרָא

5:30 'Are they not finding, are they not dividing the spoil? A maiden, two maidens for every warrior; To Sisera a spoil of dyed work, A spoil of dyed work embroidered, Dyed work of double embroidery on the neck of the spoiler?'

- ָבּן יאבְדְרָּוּ כָל־אוֹיְבֶּיף יְהֹּוֶה וְאַהֲבִּיו פְּצֵאָת הַשָּׁמֶשׁ בִּוְּבָרָתְוֹ וַתִּשְׁלְּט הָאָרֵץ 5:31
 - 5:31 בְּסִיסְרָא בֵן יֵיבְדָון כָל סָנְאֵי עַמָּך יְיָ וְרָחְמוֹהִי צדיקיא יְהוֹן עְתִידִין לְאַזהַרָא בְזֵיהוֹר יִקָרִיה עַל חַד תִלָת מִאָה אַרבִעִין וּתלַתַה כִמְפַּק שָׁמשַׁא בגבורתיה ושדוכת ארעא דישראל מלמעבד קרבא ארבעין שנין:

5:31 "Thus let all Your enemies perish, O LORD; But let those who love Him be like the rising of the sun in its might." And the land was undisturbed for forty years.

- ַוַיַּעֲשַׂוּ בְנִי־יִשְׂרָאֵל הָרַע בְּעִינֵי יְהוָגָה וַיִּהְנָם יְהוָגָה בְּיַד־מִּדְיָן שֶׁבַע שָׁנִים:
 - וַעִבַרָּוֹן יִי בְיֵר מִדְיָן שְׁבַע שְׁנִין:

6:1 Then the sons of Israel did what was evil in the sight of the LORD; and the LORD gave them into the hands of Midian seven years.

- `הַנְעָז יַד־מִדְיָן עַל־יִשְׂרָאֵל מִפְּגִנִי מִדְיָן עָשִׂרּ לְהֶם בְּגַנִי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַפִּנְהָרוֹת 6:2 אַשֵּׁר בָּהַרִּים וָאֵת־הַפִּזעַרוֹת וָאֵת־הַפִּזצַרְוֹת:
- ית בְיבוּ לְהוֹן בְנֵי ישׁרָאֵל מִן־קְּדָם מִדיַנָאֵי עַל ישׁרָאֵל יִשׁרָאֵל מִן־קְּדָם מִדיַנָאֵי עְבַדִּו לְהוֹן בְנֵי ישׁרָאֵל יָת מַטמוריָתָא דִבטָורַיָא וִיָת מִעָרַתָא וִיָת מִצְדַתָא:
- 6:2 The power of Midian prevailed against Israel. Because of Midian the sons of Israel made for themselves the dens which were in the mountains and the caves and the strongholds.
 - ּוְהָיָה אִם־זָרַע יִשְּׂרָאֵלַ וְעָלֶּה מִדְיוָן וַעֲמָלֵק וְּבְנִי־קֶּדֶם וְעָלִוּ עָלֶיוּ:
- 6:3 וֹהָנֵי כַד זָרַע ישֹּרָאֵל וְסָלְקִין מִדיַנָאֵי וַעְמָלְקָאֵי וּבנִי מַדְנְחָא וְסָלְקִין עְלֵיהוֹן: 6:3 For it was when Israel had sown, that the Midianites would come up with the Amalekites and the sons of the east and go against them.
 - `הַלְאָרָי מָקְירוּ מָקְירוּ מָקְירוּ מָקְירוּ מָקְירוּ מַקְירוּ מַקְירוּ מַקְיָרוּ מַקְיַרוּ בִישַׂרָאָל וְשָׁה וַשׁוֹר וַחַמוֹר:
 - ַרְיִּבְיִי יְבֶּיִר יְבֶּיר בַּיְּבְּיִּר עֲלַלתָא רְאַרעָא עַר מַעְלַנָא רְעַזָה וְלָא מַשׁאְרִין 6:4 הַשָּׁבְרוֹן וּמחַבְּלִין יָת עְלַלתָא רְאַרעָא עַר מַעְלַנָא רְעַזָה וְלָא מַשׁאְרִין 6:4 מַזוֹן לַקַנַמָא נָפַשׁ בִישֹׁרָאֶל וָאָמַר וְתוֹר וַחְמַר:

6:4 So they would camp against them and destroy the produce of the earth as far as Gaza, and leave no sustenance in Israel as well as no sheep, ox, or donkey.

- 6:5 בִּי הַם װִמָקְנֵיהֶם יַעֲלוֹּ וְאָהלֵיהֶם (יָבֹאוֹ) [וּבָגָאוֹ] כְבִי־אַרְבֶּה ׁ לָרֹב וְלָהֶם וּלְגַמַלֵּיהָם אֵין מִסְפַּר וַיַּבְאוּ בַאַרץ לְשַׁחַתַה:
 - 6:5 אָרֶי אָנָון וְגִיתֵיהוֹן סָלְקִין וּמַשׁכְגֵיהוֹן וְאָתַן כְמִסַת גוֹבָא לִסֹגִי וּלהוֹן וּלנַמבִיהוֹן בִית מִניָן וְעָלִין בְאַרעָא לְחַבְּלֻותַה:

6:5 For they would come up with their livestock and their tents, they would come in like locusts for number, both they and their camels were innumerable; and they came into the land to devastate it.

- 6:6 נַיִּבַּלְ יִשְׂרָאֵל מְאָד מִפְּנֵי מִדְיָן נַיּוֹעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה: פּ נִיּבַּל יִשְׂרָאֵל לְחִדָּא מִן־קְּדֶם מִדיַנָאֵי וּזעִיקוּ בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל קְּדָם יְיִ:

6:6 So Israel was brought very low because of Midian, and the sons of Israel cried to the LORD.

- נִיְהִי פִּי־זָעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהנָה עַל אֹרְוֹת מִדְיָן: 6:7
- -:6 נַהְנָה כַד זְעִיקוּ בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל קְּנָם יְיָ עַל עֵיסַק מִדיַנָאֵי:

6:7 Now it came about when the sons of Israel cried to the LORD on account of Midian,

- 6:8 וַיִּשְׁלַח יְהוָהָ אִישׁ נָבִיא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמֵר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׁרָאֵל אַנֹכִי הַעַלֵיתִי אֵתְכֵם מִמִּצְרַיִם וַאֹצִיא אָתְכֵם מִבֵּית עַבָּדִים:
- 6:8 וּשׁלַח יִיָ גָברָא נְבִיָּא לְּוָת בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל וַאְמֵר לְהוֹן כִדנָן אְמֵר יִיָ אְלָהָא דִישֹּׁרָאֵל אָנָא אַסֵיקִית יָתְכוֹן מִמְצרַיִם מארעא דמחרים וְאַפֵּיקִית יָתְכוֹן מִבֵּית עַבדִותָא:

6:8 that the LORD sent a prophet to the sons of Israel, and he said to them, "Thus says the LORD, the God of Israel, 'It was I who brought you up from Egypt and brought you out from the house of slavery.

- 6:9 וָאַצְּלְ אֶתְכֶם` מִיַּדְ מִצְרַיִם וּמִיַּדְ כָּל־לֹחֲצֵיכֶם וָאֲנָרֵשׁ אוֹתָם` מִפְּנֵיכֶּם וָאֶתְּנָה לַכֵם אֵת־אַרצַם:
 - קָּיִי, יְתְכוֹן מִיְדָא דְמִצּרָאֵי וּמִיֵד כָל דַחְקֵיכוֹן וְתָרֵיכִית יָתְהוֹן מִן־אָדָמִיכוֹן וִיהַבִּית לְכוֹן יָת אָרַעהוֹן:

6:9 T delivered you from the hands of the Egyptians and from the hands of all your oppressors, and dispossessed them before you and gave you their land,

- 6:10 נָאֹמְרָה לָכֶּׁם אֲנִי' יְהוָה אֱלֹהֵיכֶּם לְא תִירְאוּ' אֶת־אֱלֹהֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר אַתֶּם 6:10 יוֹשָׁבֵים בָּאַרָצָם וַלָּא שִׁמַעָתֵם בָּקוֹלֵי: פ
 - 6:10 נַאְמֵרִית לְּכוֹן אָנָא יְיָ אְלָהְכוֹן לָא תִרחְלָון יָת טָעְוָת עממיא אְמוֹרָאֵי דאַתון יַתִבִין בַאָרַעהוֹן וִלָא קַבֵּילתון לִמֵימִרִי:

6:10 and I said to you, "I am the LORD your God; you shall not fear the gods of the Amorites in whose land you live. But you have not obeyed Me.""

- 6:11 נַיָּבֿא מַלְאַךְ יְהֹוָה וַיִּּשֶׁב` תַּחַת הָאֵלָה` אֲשֶׁר בְּעָפְּרָה אֲשֶׁר לְיוֹאָשׁ אַבִי הָעֵזִרִי וִגִּדְעִוֹן בִּנוֹ חֹבֵט חִטִּים` בַּגַּת לִהָנִיס מִפָּנֵי מִדְיָן:
- ה. וֹאְתָא מַלאְכָא דַיְיָ וִיתִּיב תְחוֹת בְטמָא דֹבעְפַרָה דִליוֹאָשׁ אְבֻוּהִי דְעָזֵר 6:11 וִגִּדעוֹן בִרִיה חָבֵיט חִטִין בִמַעצַרתָא לעָרָקָא מִן־קִּדֶם מִדיַנָאֵי:

6:11 Then the angel of the LORD came and sat under the oak that was in Ophrah, which belonged to Joash the Abiezrite as his son Gideon was beating out wheat in the wine press in order to save *it* from the Midianites.

6:12 וַיִּרָא אֵלָיו מַלְאַך יְהוָה וַיִּאמֶר אֵלָיו יְהוָה עִמְּךְ וְּבְּוֹר הֶחְיִל: 6:12 וְאָתחַזִּי ואיתגלי לֵיה מַלאְכָא דַיְיָ וַאְמֵר לֵיה מֵימְרָא דַיְיָ בְסַעְדָך וּבְר חֵילַא:

6:12 The angel of the LORD appeared to him and said to him, "The LORD is with you, O valiant warrior."

- 6:13 וַיּאמֶר אֵלֶיו גְּדְעוֹן בִּי אֲדֹנִי וְיֵשׁ יְהוָהְ עִפְּׂנוּ וְלָמָה מְצְאַתְנוּ כָּל־זְאת וְאַיֵּהְ כֶּל־נִפְּלְאֹתָיו אֲשֶׁר סִפְּרוּ־לֶנוּ אֲבוֹתִינוּ לֵאמֹר הֲלָא מִמִּצְרַיִם הֶעֶלְנוּ יְהֹנָה וְעַתְּהֹ כֶּל־נִפְּלְאֹתָיו אֲשֶׁר סִפְּרוּ־לֶנוּ אֲבוֹתִינוּ לֵאמֹר הֲלָא מִמִּצְרַיִם הֶעֶלְנוּ יְהֹנָה וְעַתְּהֹ
 - 6:13 וַאְמַר לֵיה גִּדעוֹן בְּבָעֻוֹ רִבוֹנִי וְאִית שְׁכִינְתָא מימרא דַיְיָ עִמַנָּא בְּסַעְדַנָּא ביננא וּלמָא עָרְעַנָּא ית כָל אָלֵין דא וְאָן כָל פְּרִישָׁתֵיה דְאִשׁתַעִיאָוּ לַנָּא אְבָהָתַנָּא לְמֵימֵר הְלָא מִמִצרַיִם אַסְקַנָּא יְיָ וּכעַן רַטשׁנָא יְיָ וּמַסרַנָּא בְיַד מדינאי:

6:13 Then Gideon said to him, "O my lord, if the LORD is with us, why then has all this happened to us? And where are all His miracles which our fathers told us about, saying, 'Did not the LORD bring us up from Egypt?' But now the LORD has abandoned us and given us into the hand of Midian."

- ַנִיּפֶּן אַלִּיוֹ יְהֹנָה נַיֹּאמֶר ֻלֵדְ בְּכֹחֲךָ זֶה וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִבַּף מִדְיָן 🤞 14
- יָת וְתִפרוֹק יָת הְנָתִיה יְנָ מלֹאָכא דְייי וַאְמֵר אִיזִיל בְחֵילֶך בִין וְתִפרוֹק יָת 6:14 בני ישראל מִירָא דמִדיַנָאֵי הַלָּא שִׁלַחתָך:

6:14 The LORD looked at him and said, "Go in this your strength and deliver Israel from the hand of Midian. Have I not

- 6:15 וַלָּאמֶר אֵלָיוֹ בִּי אֲדֹנָי בַּפָּּוָה אוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵלַ הִנָּהְ אַלְפִּי´ הַדַּל בִּמְנַשֶּׁה וָאָנֹכִי הַצָּעִיר בִּבֵית אָבִי:
- נאָמֵר לֵיה בְּבָעֻוֹ יְיָ ריבוני אָדני בְמָא אַפּרוֹק יָת יִשֹּרָאֵל הלא הָא זַרעִיתִי 6:15 זעירָא בְשִׁבטָא דמנַשַה וַאָנָא חַלָשׁ בְבֵית־אַבָא:

6:15 He said to Him, "O Lord, how shall I deliver Israel? Behold, my family is the least in Manasseh, and I am the youngest in my father's house."

- 6:16 וַיָּאמֶר אֵלָיוֹ יְהֹנָה כִּי אֶהְיֶה עָמֶּךְ וְהִכִּיתְ אֶת־מִדְיָן כְּאִישׁ אֶחֶד: 6:16 וַאְמֵר לֵיה יָיָ אְרֵי יְהֵי מֵימְרִי בְּסַעְדֶךְ וּתַקַמֵּיל וְתִקְמוֹל יָת מִדיַנָאֵי כְנֻברָא 6:16 חר:

6:16 But the LORD said to him, "Surely I will be with you, and you shall defeat Midian as one man."

ַנָּא מָדַבָּר עִמְּי: אָם־נָאָ מָצָאָתִי חֻן בְּעֵינֶיִךְ וְעָשִׂיִתְ לִּי אוֹת שָׁאַחָּהְ מְדַבִּר עִמְי: 6:17 נַאָּמֵר לֵיה אָם כִעַן אַשֹּׁכַחִית רַחִמִין בעינֶך קרמך וִתַעבִיד לִי אָת רְאַת

6:17 So Gideon said to Him, "If now I have found favor in Your sight, then show me a sign that it is You who speak with me.

- פּנּגר מָלָשׁ מָזָה עַד־בּאָי אֵלֶּידּ וְהְצֵאתִי אֶת־מִנְחָתִּי וְהִנַּחְתִּי לְפָּנֶּיִדְ הַּבּּעָרִי אֶת־מִנְחָתִי וְהִנַּחְתִּי לְפָּנֶיִדְּ 6:18 ניאלֵר אָנֹכִי אֵשֵׁב עַד שׁוּבֶּך:
- 6:18 לָא כְעַן תעבי מִכָּא עַד מֵיתַא לְוָתָך וְאַפֵּיק ואסיק יָת תִקרובתי וַאְנִיחַ קַרָטָך וַאִמַר אָנָא אוֹרֵיך עַד דִתתוב:

6:18 "Please do not depart from here, until I come back to You, and bring out my offering and lay it before You." And He said, "I will remain until you return."

- הַנָּעָשׁ בְּבִּירִ־עִזִּים ֹ וְאֵיפַת־קָמַח מַצּׁוֹת הַבְּשָּר שָׁם בַּפַּל וְהַכָּוַרַק שָּׁם הַּנִּעָשׁ בְּרִי־עִזִּים וְאֵיפַת־קָמַח מַצּׁוֹת הַבְּשָּׂר שָׁם בַּפַּל וְהַכָּוַרַק שָּׁם הַּנִּעַשׁ בַּפַּרוּר וַיּוֹצֵא אָלֵיו אָל־תַחַת הַאָּלָה וַיַּנַשׁ: ס
- וְגִדעוֹן אָתָא וַעְבַד גַדיָא בַר עִזִי וּמֹכִילְתָא דְקַמחָא אְפָּא פַּטִיר בִסרָא שַׁוִי בְּקַדרָא בבורמא באילפּיסא וְאַפֵּיק לְוָתֵיה לִתחוֹת בֻטּמָא בְּסֵלָא וְתַבשִׁילָא שַׁוִי בְקִדרָא בבורמא באילפּיסא וְאַפֵּיק לְוָתֵיה לִתחוֹת בָטּמָא

6:19 Then Gideon went in and prepared a young goat and unleavened bread from an ephah of flour; he put the meat in a basket and the broth in a pot, and brought them out to him under the oak and presented them.

- 6:20 נֹיּאמֶר אֵלָיו מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים קַח אֶת־הַבְּשָׂר וְאֶת־הַמַּצּוֹת' וְהַנַּח' אֶל־הַסֶּלֵע 6:20 ַבַלָּז וְאֶת־הַמָּבַק שְׁבֻּוֹךְ וַיַּעֲשׁ בֵּן:
 - 6:20 וַאְמַר לֵיה מַלאָכָא דַיְיָ סַב יָת בִסרָא וְיָת פַּטִירָא וְאַחֵית לְכֵיפָא דֵיכִי וַיַת תַבשִּׁילָא שָׁפּוֹך שׁדי וַעְבַד כַן:

6:20 The angel of God said to him, "Take the meat and the unleavened bread and lay them on this rock, and pour out the broth." And he did so.

נִישְׁלַח מַלְאַךְ יְהֹוָה אֶת־קְצֵּהְ הַמִּשְׁעֶׁנֶת אֵשֵׁר בְּיָדֹו וַיִּגַע בַּבָּשָׂר וּבַמַּצִּוֹת 6:21 וַתַּעַל הָאֵשׁ מִן־הַצוּר וַתִּאכַל אֶתֹ־הַבָּשָּׁר וְאָת־הַמַצוֹת וּמַלְאַךְ יְהֹנָה הָלַךְ מֵעֵינֵיוּ:

ָןאוֹשֵׁיט מַלאְכָא דַיְיָ יָת רֵישׁ שׁוֹטִיתָא דְבִידִיה וּקְרֵיב בְּבָסרָא וּבפַּטִירָא (6:21 וּסלֵיקַת אִישָׁתָא מִן טָנָרָא וַאְכַלַת יָת בִסרָא וִיָת פַטִירָא וּמַלאָכָא דֵייָ אָסתַלַק

6:21 Then the angel of the LORD put out the end of the staff that was in his hand and touched the meat and the unleavened bread; and fire sprang up from the rock and consumed the meat and the unleavened bread. Then the angel of the LORD vanished from his sight.

- הוֹח בַיַּרָא נִּדְעוֹן בִּי־מַלְאַך יְהוָה הִוּא ס וַיָּאמֶר נִּדְעוֹן אֲהָה אֲדֹנָי יְהוֹה 6:22 בִּי־עַל־בֵּן רָאִיתִי' מַלְאַךְ יִהֹנָה פַּנִיִם אֵל־פָּנִים:
- יָיָ בעותי יְבָ בעותי בְבָעו קבל בעותי יְיָ הָוֹא נַאְמֵר גִדעוֹן בְבָעו קבל בעותי יְיָ 6:22 אלהים ארי על כין חזיתי מַלאְכָא דַיִיָ אַפִּין בְאַפִּין:

6:22 When Gideon saw that he was the angel of the LORD, he said, "Alas, O Lord GOD! For now I have seen the angel of the LORD face to face."

- וַ יִּאמֶור לְוֹ יְהוָהָ שָׁלְוֹם לְךָּ אֵל־תִּירָא לֹא תְּמְוּת: וַאְמֵור לִיה יְיָ שְׁלָם לָךְ לָא תִרחַל לָא תְמֻות: 6:23 The LORD said to him, "Peace to you, do not fear; you shall not die."

- ַניִּבֶן שָׁם נִּדְעִוֹן מִזְבֵּח לֵיהוָה וַיִּקְרָא־לוֹ יְהוָה שָׁלִוֹם עַד הַיַּוֹם הַאָּה עוֹדֶּנוּ 6:24 בִּעָפִרָת אֵבִי הַעֵּזְרִי: פ
- הַבָּא תַמָן גִּרעוֹן מַדבְחָא קְּדָם יְיָ וּפּלֵח עְלוֹהִי קְדָם יְיָ דַעְבַד לֵיה שְׁלָמָא 6:24 ער יוֹמַא הַדֵּין עַר כִעַן אִיתוֹהִי בִעַפַרַת אָבָוהִי דְעַזַר:

6:24 Then Gideon built an altar there to the LORD and named it The LORD is Peace. To this day it is still in Ophrah of the Abiezrites.

- הַבָּלְיְלָה הַהוּא װְּאֶטֶר לֵוֹ יְהנָה קַח אֶת־פַּר־הַשׁוֹר אֲשֶׁר לְאָבִּיף וּפַּר הַשׁוֹר אֲשֶׁר לְאָבִיף וּפַּר הַשׁוֹר אֲשֶׁר לְאָבִיף וְאֶת־הָאֲשֵׁרָה הַשִּׁנִי שֶׁבָע שָׁנִים וְהָרַסְהָּ אֶת־מִוְבַּח הַבַּעַל אֲשֶׁר לְאָבִיף וְאֶת־הָאֲשֵׁרָה אַשר־עַלִיו תְּכַרת:
- וֹהְנֶה בְּלֵילֹיָא הַהָּוֹא וַאְמֵר לֵיה יְיָ סַב יָת תוֹר בַר תוֹרֵי דִּלֹאְבָוֹך וְתוֹרָא 6:25 תניָנָא דאָתפַמִים שָׁבַע שִׁנִין וּתפַגַר ותפכר יָת אֵיגוֹרָא דְבַעלָא דִלאְבָוּך וְיָת אָשֵירָתַא דַעְלוֹהָי תְקוּץ:

6:25 Now on the same night the LORD said to him, "Take your father's bull and a second bull seven years old, and pull down the altar of Baal which belongs to your father, and cut down the Asherah that is beside it;

- וּבַנִּיתַ מִזָבֵּח לַיהנָה אֵלהִיד עַל רָאשׁ הַפָּעֶוֹז הַזָּה בַּפּוְעֵרָכָה וְלָקַחְתָּ 6:26 את־הפר השני והעלית עולה בעצי האשרה אשר תכרת:
- 6:26 וֹתָבנֵי מַדבִּחָא לָּדֶם יִיָ אָלָהֶך עַל בִישׁ תֻּלְפָּא הָבִין בִסִדרָא וִתְסַב יָת תוֹרֵא תִניָנָא וִתַּסֵיק עִלָּתָא בְאָעֵי אְשֵׁירְתָא דִתקּוץ:

6:26 and build an altar to the LORD your God on the top of this stronghold in an orderly manner, and take a second bull and offer a burnt offering with the wood of the Asherah which you shall cut down."

6:27 נַיִּלֵּח גְּדְעוֹן עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מֵעֲבָדְיו וַיַּעֲשׁ כַּאֲשֶׁר דְבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיְהִי בַּאֲשֶׁר יָרֵא אֶת־בֵּית אָבִיו וְאֶת־אַנְשֵׁי הָעִיר מֵעֲשִׂוֹת יוֹמָם וַיַּעֲשׁ לְיְלָה: וּרְבַר נְדְעוֹן עַסרָא נְבריון מֵעַברוֹהִי וַעְבַר כְמָא דְמַלֵּיל עִמֵיה יִיָּ וַהְוָה 6:27 מִדְדַחֵיל מִבֵית אָבֻוֹהִי וּמִן אָנָשֵׁי קַרתָא מִלְמַעְבַד בִימָמָא וַעְבַד בְלֵילְיָא:

6:27 Then Gideon took ten men of his servants and did as the LORD had spoken to him; and because he was too afraid of his father's household and the men of the city to do it by day, he did it by night.

6:28 נַיַּשְׂפִּׁימֻוּ אַנְשֵׁיְ הָעִיר בַּבֶּבֶּקר וְהִנָּהְ נָתַץ מִזְבַּח הַבַּעַל וְהָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו בּרַתָה וְאֵת הַבָּר הַשֵּׁנִי הַעֶלָה על־הַמִּזְבַח הַבַּנִוּי:

6:28 וְאַקדימָו אָנָשֵׁי קַרתָא בְצַפּרָא וְהָא מִסַק עַל מַדבְחָא דבנֵי: דעְלוֹהִי קְצִיצָא וְיָת תוֹרָא תִנִינָא מַסַק עַל מַדבְחָא דבנֵי:

6:28 When the men of the city arose early in the morning, behold, the altar of Baal was torn down, and the Asherah which was beside it was cut down, and the second bull was offered on the altar which had been built.

- 6:29 וַיִּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵּהוּ מִי עָשָּׁה הַדָּבֶּר הַזֶּה וַיִּדְרְשׁוּ וַיְּבַקְשׁׁוּ וַיִּאמְרֹוּ גִּדְעוֹן` בַּן־יוֹאָשׁ עַשָּׂה הַדָּבֵר הַזֵּה:
 - 6:29 וַאְמַרֶו נְבֵר לְחַבֵּרִיה מַן עְבַד ית פִּתנְמָא הָדִין וּתבַעֻו וּבעוֹ וַאְמַרֶו נִדעוֹן בַר יוֹאֵשׁ עָבַד ית פִתנָמַא הַדִין:
- **6:29** They said to one another, "Who did this thing?" And when they searched about and inquired, they said, "Gideon the son of Joash did this thing."
 - 6:30 וַיּאמְרוּ אַנְשֵׁיְ הָעִיר אֶל־יוֹאָשׁ הוֹצֵא אֶת־בִּנְךּ וְיָמִת כִּי נָתַץ אֶת־מִזְבַּח הַבַּעַל וְכִי כָרַת הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלֶיו:
 - 6:30 נַאְמַרֶּו אָנָשֵׁי קַרתָא לְיוֹאָשׁ אֵפֵיק יָת בְרֶךְ וְיִתקְטִיל אָרֵי תָרֵע יָת אֵיגוֹרָא דבעלא וַאָרִי קַץ אָשֵׁירִתָּא דַעְלוֹהִי:

6:30 Then the men of the city said to Joash, "Bring out your son, that he may die, for he has torn down the altar of Baal, and indeed, he has cut down the Asherah which was beside it."

- 6:31 וַיַּאמֶר יוֹאָשׁ לְכֹל אֲשֶׁר־עָמְרֹוּ עָלְיוּ הַאַתֶּם תְּרִיבְוּן לַבַּעַל אִם־אַתֶּם תּוֹשִׁיעִוּן אוֹתוֹ אֲשֶׁר יָרִיב לָוֹ יוּמַת עַד־הַבָּקֶר אִם־אֱלֹהִים הוּא יָרֶב לוֹ כִּי נָתַץ את־מזבּחוֹ:
- בּרְקוֹן לְבַעלָא אָם אַתֻּוֹן תִפּרְקוֹן הַפּרְקוֹן הַפּרְקוֹן תִפּרְקוֹן הַפּרְקוֹן הַפּרְקוֹן תִפּרְקוֹן הַפּרְקוֹן הַפּרְקוֹן הַפּרְקוֹן הַבְעלָא עִד צַפּרָא אָם יְתִיה דְיִתפְּרַע לְבַעלָא יִתקְטִיל בְרַם אַרכָא יְהִיב לֵיה לְבַעלָא עַד צַפּרָא אָם צְרוֹך אִית בֵיה יִתפָּרַע לֵיה בַעלָא אָרֵי תָרַע יָת אֵיגוֹרֵיה:
- **6:31** But Joash said to all who stood against him, "Will you contend for Baal, or will you deliver him? Whoever will plead for him shall be put to death by morning. If he is a god, let him contend for himself, because someone has torn down his altar."
 - 6:32 וַיִּקְרָא־לְוֹ בַיּוֹם־הַהְוּא יְרָבַעַל לֵאמָר יָרֶב בּוֹ הַבַּּעַל כִּי נָתַץ אֶת־מִזְבְּחְוֹ: פּ 6:32 וּקרָא לֵיה בְיוֹמָא הַהָּוֹא יְרָבַעַל לְמֵימֵר יִתפְּרַע לֵיה בַעלָא אָרֵי תָרַע יָת אָיגוֹרֵיה:
- 6:32 Therefore on that day he named him Jerubbaal, that is to say, "Let Baal contend against him," because he had torn down his altar.
 - 6:33 וְכָל־מִדְיָן וַעֲמָלֵק וּבְנִי־קֶּדֶם נָאֶסְפִּוּ יַחְדָּוֻ וַיַּעַבְרְוּ וַיַּחֲנָוּ בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל: 6:33 וְכָל מִדיַנָאֵי וַעְמָלְקָאֵי וּבנִי מַדּנְחָא אָתכְנִישָׁו כַחדָא וַעְבַרָו וּשׁרוּ בְמֵישֵׁר יזרעאל:
- **6:33** Then all the Midianites and the Amalekites and the sons of the east assembled themselves; and they crossed over and camped in the valley of Jezreel.
 - 6:34 וְרָנִּחַ יְהֹנָה לָבְשָׁה אֶת־נִּדְעִוֹן וַיִּתְקַע` בַּשׁוֹפָּר וַיִּזָּעֵק אֲבִיעָזֶר אַחֲרְיו: 6:34 וְרָוֹחַ גְּבָוֹרָא מִן־קְּדָם יְיָ לְבִישֵׁת יָת גִדעוֹן וּתקַע בְשׁוֹפָּרָא וְאִתכְנִישׁ אְנָשׁ אביעזר בתרוֹהי:
- **6:34** So the Spirit of the LORD came upon Gideon; and he blew a trumpet, and the Abiezrites were called together to follow him.
 - 6:35 וּמַלְאָכִים שֶׁלַח בְּכָל־מְנַשֶּׁה וַיִּזָעֵק גַּם־הִוּא אַחֲרָיִו וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּאָשֵׁר וּבִזָבַלוּן וּבְנַפְתָּלִי וַיַּעֵלָוּ לִקְרָאתָם:
 - 6:35 וְאָזגַדִין שֶׁלַח בְּכָל שָׁבשָא דִמנַשַׁה תחום מנשה וִאָּתכִנִישֵׁו אַף אָנֵון

בָתְרוֹהִי וְאִזגַדִין שְׁלַח בְשִׁיבַט אָשֵׁר וּבשֵׁיבַט זְבָוּלֻון וּבשֵׁיבַט נַפּתָלִי וּסלִיקוּ לַקַבַּמָותִהון:

6:35 He sent messengers throughout Manasseh, and they also were called together to follow him; and he sent messengers to Asher, Zebulun, and Naphtali, and they came up to meet them.

6:36 נַיָּאמֶר גִּדְעוֹן אֶל־הָאֱלהֹיִם אִם־יֶשְׁךְּ מוֹשִׁיְעַ בְּיָדִי אֶת־יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִבַּרְתָּ: 6:36 נַאְמֵר גִדעוֹן קְּדָם יְיָ אִם אִיתָך פָּרִיק בִיִּדִי על ידי יָת יִשֹּׁרָאֵל כְמָא 6:36

6:36 Then Gideon said to God, "If You will deliver Israel through me, as You have spoken,

הַנָּה אָנֹכִי מַצָּיָג אָת־גָּזַת הַצֵּמֵר בַּנָּרֵן אָם טַל יִהְיֵה עַל־הַגְּזַה לְבַדַּה 6:37 וְעַל־כָּלֹ־הָאָָרִץ' חֹרֵב וְיָדַעְתִּי כִּי־תוֹשִׁיַע בִּיָדִי אָת־יִשְׂרָאֵל כַּאַשֵּׁר דְבַּרְתָּ: הַאָנָא מַחֵית יָת גִּזְתָא דְעַמֹרָא בְבֵית־אִדְרֵי אָם טַלַא יְהִי עַל גִּזֹתָא 6:37 בְלחוֹבַה וְעַל כָל אַרעָא יִוֹבשָׁא וְאִבֹע אָבִי תִפּרוֹק בִידִי יָת ישׂרָאֵל כְטָא

6:37 behold, I will put a fleece of wool on the threshing floor. If there is dew on the fleece only, and it is dry on all the ground, then I will know that You will deliver Israel through me, as You have spoken."

- ַנְיָהִי־בֵּן נַיַּשְׁבֵּם מִפָּחְרָת נַיָּזָר אֶת־הַנִּזָּה נַיָּטֵץ טַל מִן־הַנִּּזָּה מְלִוֹא הַסֵּבֵּל מים:
- 6:38 נַהְנָהְ כֵּן וְאַקּדֶים בְיוֹמָא דְבָתְרוֹהִי וַעְצֵר יָת גִּוְתָא וּנפַּץ וּנפַק טֵלָא מִן גותא מלי לקנא לגינא מיַא:

6:38 And it was so. When he arose early the next morning and squeezed the fleece, he drained the dew from the fleece, a bowl full of water.

הַפָּעָם אֲנַסֶּה נִיּאמֶר נִּדְעוֹן אֶל־הָמֱלהֹים אַל־יִחַר אַפְּדְ בִּי וַאֲדַבְּרָהְ אַךְ הַפָּעַם אֲנַסֶּה 6:39 נָא־רַק־הַפַּעַם' בַּנִּיָּה יְהִי־נָא חְרֶב אֶל־הַנִּזָה' לְבַרָּה וְעַל־בָּלֹ־הָאָרֶץ יֹהְיֶה־מָלֹיּ הַנָא הָרָא הָרָם זְמנָא הָרָם זָלָ לָא יִתקַף רָגזָך בִי עלי וַאָּמֵלֵיל בָרַם זִמנָא הָרָא 6:39 אָנַסִי כִעַן לְחוֹד זִמֹנָא הדא בְגִזִתָא יִהֵי כְעַן יָבשָׁא עַל גִזִתָא בְלחוֹדֵה וְעַל

:בֶל אַרעָא יָהֵי שַׂלָאוּ 6:39 Then Gideon said to God, "Do not let Your anger burn against me that I may speak once more; please let me make a test once more with the fleece, let it now be dry only on the fleece, and let there be dew on all the ground."

ניַצַשָשׁ אֱלהָים בָּן בַּלַּיְלָה הַהְוּא ניְהִי־חְׂרֶב אֶל־הַוּּזָה ֹ לְבַדְּה וְעַל־כָּל־הָאָרֵץ 6:40

יובשָׁא עַל אל גְזְתָא בִלחוֹדֵה וְעַל כָל 6:40 וַעְבַר וְיָ כֶּן בְלֵיליָא הַהָוא וַהְנָה יָובשָׁא עַל אל גְזְתָא בִלחוֹדֵה וְעַל כָל 6:40

6:40 God did so that night; for it was dry only on the fleece, and dew was on all the ground.

ַרָּבַעַל הָוּא גִּדְעוֹן וְכָל־הָעָם אֲשֵׁר אִתֹּוֹ וַיַּחֲגָוּ עַל־עֵין חֲלִד וּמַחֲגִּהְ זּיִם בַּיַשְׁבֹּ מִדְנָן' הָנָה־לָּוֹ מִצְּפּוֹן מִנִּבְעַת הַמּוֹרֶה בָּעֵמֶק:

יוֹשְרָים יִרָבַעַל הָוֹא גִּדעוֹן וִכֶּל עַמָא דְעִמֵיה וֹשׁרוֹ עַל עֵין חְרוֹד וּמַשֹּרְיָת זּיִם יִרָבַעַל בּזרינָאֵי שֶׁרְיָא לֹקבלִיה מִצְפּונָא מִגְבעְתָא דְמִסתְכיָא לְמִישֶׁרָא: 7:1 Then Jerubbaal (that is, Gideon) and all the people who were with him, rose early and camped beside the spring of

Harod; and the camp of Midian was on the north side of them by the hill of Moreh in the valley.

7:2 וַיָּאמֶר יְהוָה` אֶל־וּּדְעוֹן הַב הָעָם` אֲשֶׁר אִתֶּׁךְ מִתִּתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדְסִ פֶּן־יִתְפָּאֵר עָלַיִ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יָדִי הוֹשִׁיעָה לְי:

רלמָא בִירהוֹן סַגִּי עַמָּא דְעִמָּן מִלְמִמֹסֵר יָת מִדיַנָאֵי בִירהוֹן דּלמָא 7:2

יתרברבון מן קֹדמי ישֹראל לְמֵימֵר יְדַנָא פְּרִיקַת לַנָא:

7:2 The LORD said to Gideon, "The people who are with you are too many for Me to give Midian into their hands, for Israel would become boastful, saying, 'My own power has delivered me.'

7:3 וְעַתָּה קְרָא נָא בְּאָזְגֵי הָעָם לֵאמֹר מִי־יָרֵא וְחָרֵּד יָשְׁב וְיִצְפָּר מֵהַר הַגִּלְעָד וַיָּשֶׁב מִן־הָעָם עֶשְׂרָים וּשְׁנַיִם אֶלֶף וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים נִשְׁאֵרוּ: ס 7:3 וּכעַן אַכלִי אכריז כְעַן לְדָם עַמָא לְמֵימֵר מֵן דְדָחֵיל וְזָע יְתָוב וְיִתחְזֵר וְיִתבְחַר מִטָּורָא דְגִלעָד וְתָב מִן עַמָא עַסִרִין וּתרֵין אַלפִין וְעַסרָא אַלפִין אשתארו:

7:3 "Now therefore come, proclaim in the hearing of the people, saying, "Whoever is afraid and trembling, let him return and depart from Mount Gilead." So 22,000 people returned, but 10,000 remained.

7:4 וַיּאמֶר יְהוָהְ אֶל־נִּדְעוֹן עוֹד הָעֶם רָב הוֹרֵךְ אוֹתָם אֶל־הַמַּיִם וְאֶצְּרְפֶּנִּוּ לְךְּ שָׁם וְהָיָה אֲשֶׁר אֹמֵר אֵלֶיךְ זֶה וֵלֵךְ אִחָּדְ הִוּא וֵלֵךְ אִתָּרְ אִמֶׁר אֹמֵר אֵלֶיךְ זֶה לֹא־יָלֵךְ עִמָּדְ הִוּא לֹא וֵלֶךְ:

7:4 וַאְמֵּר יְיָ לְגִּרֹעוֹן עֵּר כְעַן עוֹד עַמָא סַגִּי אַחֵית יָתְהוֹן לְמַיָא וְאַבחְרָגָון לֶךְ תַמָן וִיהֵי כל דְאֵימֵר לֶךְ בִין וֵיזִיל עִמֶּך הָוֹא וֵיזִיל עִמֶּך וְכֹל דְאֵימֵר לֶךְ בִין לָא וֵיזֵיל עִמֶּך הָוֹא לָא וֵיזֵיל:

7:4 Then the LORD said to Gideon, "The people are still too many; bring them down to the water and I will test them for you there. Therefore it shall be that he of whom I say to you, 'This one shall go with you,' he shall go with you; but everyone of whom I say to you, 'This one shall not go with you,' he shall not go."

7:5 וַיִּוֹרֶד אֶת־הָעָם אֶל־הַמֻּיִם ס וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־נִּדְעוֹן פַּל אֲשֶׁר־יִלְקֹ בְּלְשׁוֹנוֹ מִן־הַמַּיִם כַּאֲשֶׁר יָלָק הַבָּּלֶב תַּצִיג אוֹתוֹ לְבָד וְכֶל אֲשֶׁר־יִכְרַע עַל־בִּרְכָּיו לְשַׁתּוֹת:

7:5 וְאַחֵית יָת עַמָּא לְמַיָּא וַאְמֵר יְיָ לְגִּדעוֹן כֹל דִילַחֵיך בְּלִישָׁגֵיה מִן מַיָּא כְמָא דִמלַחֵיך כַלבָא תְקִים יָתֵיה בְלחוֹדוֹהִי וְכָל דְיִכרַע עַל בִרכוֹהִי לְמִשׁתֵי:

7:5 So he brought the people down to the water. And the LORD said to Gideon, "You shall separate everyone who laps the water with his tongue as a dog laps, as well as everyone who kneels to drink."

7:6 וַיְהִׁי מִסְפַּר הַמֲלַקְקִים בְּיָדָם אֶל־פִּיהֶם שְׁלְשׁ מֵאִוֹת אִישׁ וְכֹל ׁ יֶתֶר הָעָּם פָּרְעוּ עַל־בִּרְכֵיהֶם לִשְׁתִּוֹת מֵיִם: ס

יַרְעָר מְנִין דְשָׁדֵן בִּיִּדִיהוֹן לְפָּומְהוֹן תְלָת מְאָה גָברָא וְכָל שְׁאָר עַמָא כְרַעָוֹ עַל בָרכִיהוֹן לִמִשׁתֵי מַיַא:

7:6 Now the number of those who lapped, putting their hand to their mouth, was 300 men; but all the rest of the people kneeled to drink water.

7:7 וַיּאמֶר יְהֹוָה אֶל־גִּּרְעוֹן בִּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת הָאִישׁ הַמֲלַקְקִים אוֹשִׁיַע אֶתְכֶּם וְנָתַתִּי אַת־מִדִין בִּיָרֶךְ וִכָל־הָעָם וֵלְכִּוּ אִישׁ לִמִקֹמוֹ:

ז:ז וַאְמֵר יְיָ לְגִּדעוֹן בִתּלֶת מְאָה גָברָא דְשָׁדֵן בידיהון לפּומהון אַפּרוֹק יָתְכוֹן יַמְסֵר יָת מִדיַנָאֵי בִידָך וְכָל עַמָא יֵיזְלָון יהכון גְבַר לְאַתרִיה:

7:7 The LORD said to Gideon, "I will deliver you with the 300 men who lapped and will give the Midianites into your hands; so let all the *other* people go, each man to his home."

7:8 וַיִּלְחֵוּ אֶת־צֵּדָה הְעָם בְּיָדָם וְאֵת שׁוֹפְּרְתֵיהֶם וְאֵת כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל שׁלַחֹ הַאִּישׁ לְאִׁהָלִיו וּבִשְׁלֹשׁ־מֵאִוֹת הָאִישׁ הֶחֲזִיק וּמַחֲנֵה מִדְיָּן הָיָה לִּוֹ מִתְּחַת בְּעֵמֶק: פּ זּגִּסִיבֶוּ יָת זְוָדֵי עַמָא זן דעמא בְיַדהוֹן וְיָת שׁוֹפְּרִיהוֹן וְיָת כָל אְנָשׁ גבר יֹשֹׁרָאַל שַׁלַח גְבַר לְקרוֹהִי וּבִתלָת מְאָה גָברָא אַתֹקֵיף וּמַשֹּרְיָת מִדִּנָאֵי שָׁרִיָא לָקבלֵיה מִשְׁפוֹלֵי מֵישִׁרָא:

7:8 So the 300 men took the people's provisions and their trumpets into their hands. And Gideon sent all the other men

וַיָּהִי בַּלַיִלָה הַהֹוּא וַיָּאמֶר אֵלָיוֹ יִהֹוָה קוּם רֵדְ בַּמַּחֵנֶה כִּי וָתַתִּיו בִּיַדֵּדְי ייָך: בְיִרְיָא אָרֵי בְּסֵרתְנָון בִידְך: 7:9 Now the same night it came about that the LORD said to him, "Arise, go down against the camp, for I have given it into your hands.

וְאָם־יָבִא אַתָּה לָבֶרֶת בִרְ אַתָּה וּפֻּרָה נַעַיְרְדְּ אֶל־הַמַּיְחֲנֶה: וְאָם דְחֵיל אַתְ לְמֵיחַת חוֹת אַתְ וּפֻוֹרָה עָולִיכָּןך לְמַשׁרִיתָא: 7:10 "But if you are afraid to go down, go with Purah your servant down to the camp,

ּוְשֶׂמַעְתָּלָ מַה־יְדַבֵּרוּ וְאַחַר ׁ תֶּחֲזַקְנָה יָדֶּיךּ וְיָרַדְתָּ, בַּמַּחֲנֶּה וַיֵּכֶד הוּא וּפָּרָה נערו אַל־קצה הַחַמִשִׁים אַשֵּׁר בַּמַחַנָה:

רוא ונחַת הוא הימַלְלָון וּבָתַר בֵן יִתְקְפָּן יְדֶךְ וְתִיחוֹת בְמַשׁרִיתָא וּנחַת הוא 7:11 וּפִורַה עולֵימֵיה לְסטֵר מְזַרְזַיֵא דְבמַשׁרִיתַא:

7:11 and you will hear what they say; and afterward your hands will be strengthened that you may go down against the camp." So he went with Purah his servant down to the outposts of the army that was in the camp.

רוֹמִדְיָן וַעֲמָלֵק וְכָל־בְּגִי־לֶּדֶם נֹפְּלִים בָּעֵמֶק כְּאַרְבֶּה לָרֶב וְלְנְמַלֵּיהֶם אֵין -7:12 מספר כחול שעל-שפת הים לרב:

7:12 ומדינאי ועמלקאי וכל בני מדנחא רמן במישרא כגובא לסגי ולגמליהון לית מנין כחלא דעל כיף ימא לסגיי

7:12 Now the Midianites and the Amalekites and all the sons of the east were lying in the valley as numerous as locusts; and their camels were without number, as numerous as the sand on the seashore.

יַּבְאָ גִּדְעוֹן וְהְנֵה־אִישׁ מְסַפֵּר לְרֵעֵהוּ חֲלְוֹם וַיֹּאמֶר הִנָּה חֵלְוֹם חָלַמִּתִי זְּיִבָּא בְּדְעוֹן וְהְנָה־אִישׁ מְסַפִּר לְרֵעֵהוּ חֲלְוֹם וַיֹּאמֶר הִנָּה חֵלְוֹם חָלַמִּתִי ְּוָהֵנֵּה (צְּלוֹל) [צְלִּיל] לֶחֶם שְּׁעִרִים מִתְהַפֵּךְ בְּמַחֲנֵה מִדְּיָן וַיִּבְא עַד־ הָאֹהֶל וַיִּבֵּהוּ וַיִּפָּל וַיַּהַפְּבָהוּ לְמַעְלָה וָנָפַּל הָאָהֵל:

רים הַלְמָא הַדְעוֹן וְהָא בָברָא מְשׁתַעִי לְחַברִיה חַלֹמָא וַאְמַר הָא חַלמָא חַלַמִית 7:13 וָהָא חָרָר דִלֹחֵים סְעָרִין מִתהְפֵּיך בְמַשֹׁרְיָת מִדיַנָאֵי וַאְתָא עַד מַשֹּׁכְנָא וּמֹחָהִי וַחְפַּהִי וּנפַל וְהַפּכֵיה לְעֵילא וּנפל משכנא:

7:13 When Gideon came, behold, a man was relating a dream to his friend. And he said, "Behold, I had a dream; a loaf of barley bread was tumbling into the camp of Midian, and it came to the tent and struck it so that it fell, and turned it upside down so that the tent lay flat."

יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל בּּן־יוֹאָשׁ אִישׁ יִשְׂרָאֵל זאת בּּלְתִּי אִם־חֶרֶב נִּדְעִוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ אִישׁ יִשְׂרָאֵל 7:14 נַתַן הָאֱלֹהִים בְּיָדֹוֹ אֶת־מִדְיָן וִאֶת־כָּל־הַמַּחַנֵה: פּ

7:14 וַאָתֵיב חַברֵיה וַאָמַר לֵית דָא דֵין אָלָהֵין חַרבָא דִגִּדעוֹן בַר יוֹאָשׁ אָנָשׁ ישׂרָאֵל בְּזֶּםֶר יִיְ בִיבִיה יָת מִדיַנָאֵי מִדיָן וְיָת כֶּל בַּזְשׁרִיתָא: 7:14 His friend replied, "This is nothing less than the sword of Gideon the son of Joash, a man of Israel; God has given

Midian and all the camp into his hand."

7:15 וַיִהִי בשָׁמֹע גִּדְעוֹן אֶת־מִסְפַּר הַחֵלֶוֹם ואֶת־שִבְרוֹ וַיִּשְׁתָּחוּ וַיָּשָׁב` אֶל־מַחֵגִה 7:15 יִשְׂרָאֶל וַיִּאמֶר לִּוּמוּ כֵּי־נַתַן יִהוָה בְּוַדְכֵם אַת־מַחֵנָה מִדְיַן:

7:15 וַהָּנָה כַד שָׁמֵע גִדעוֹן יָת שׁוֹעִית חֵלֹמָא וְיָת פִּשׁרֵיה וְאוֹדִי וְתָב לְמַשׁרִיתָא 7:15 דישרָאֵל וַאְבֵזר קונזו אָרִי נְזְּסֵר יִיְ בְיַדכוֹן יָת נַזְשׁרְיָת נִזְדיָנָאֵי: 7:15 When Gideon heard the account of the dream and its interpretation, he bowed in worship. He returned to the camp

of Israel and said, "Arise, for the LORD has given the camp of Midian into your hands."

7:16 וַיַּחֵץ אֶת־שְׁלשׁ־מֵאָוֹת הָאִישׁ שְׁלשָׁה רָאשִׁיִם וַיִּמֵן שׁוֹפָּרְוֹת בְּיַד־כָּלָם וֹכַהִים רקים ולפרים בתוך הכדים:

7:16 וּפַּלֵיג יָת תְלָת מְאָה גָברָא תְלָת מַשׁרְיָן וִיהַב שׁוֹפָּרַיָא בְיַד כֻלְהוֹן וְכַדִין רִיקְנִין וּבָעוֹרַיָא בְגוֹ כַדַיָא:

7:16 He divided the 300 men into three companies, and he put trumpets and empty pitchers into the hands of all of them, with torches inside the pitchers.

7:17 וַנִּאמֶר אֲלֵיהֶם מִמֶּנִּי תִרְאִּוּ וְכֵּן תַּעֲשֵׂוּ וְהֹנֵּה אָנֹכִי בָא´ בִּקְצֵה הַמַּחֲנֶּה וְהָיָה כַאֵשֵׁר־אֵעשֵׂה כֵּן תַּעשִׁוּן:

7:17 וַאְמַר לְהוֹן מִנִּי תִחזוֹן וְכֵן תַעבְרָון וְהָא אְנָא אָתֵי בִסיָפֵּי מַשׁרִיתָא וִיהֵי כְמָא דִאַעְבֵיד כֵן תַעבְדָון:

7:17 He said to them, "Look at me and do likewise. And behold, when I come to the outskirts of the camp, do as I do.

7:18 וְתָקַעְתִּי´ בַּשׁוֹפֶּׁר אָנֹכִי וְכָל־אֲשֶׁר אָתִּי וּתְקַעְמֶּם בַּשׁוֹפָרוֹת גַּם־אַמֶּם סְבִיבוֹת` כַּל־הַמַּחֵנָה וַאֲמַרְתֵּם לַיהֹוָה וּלְגִּדְעִוֹן: פ

7:18 וְאַתֹּקֵע בְשׁוֹפְּרָא אָנָא וְכָל דְעִנִי וְתִתּקְעֻוֹן בְשׁוֹפְּרַיָא אַף אַתֻוֹן סַחרָנָות כָל מַשֹּׁרִיתָא וְתֵימְרָוֹן חַרבָא דאתקטלא מִן־קְּדֶם יְיָ וְנִצּחָנָא עַל־יְדִי גִּדעוֹן:

7:18 "When I and all who are with me blow the trumpet, then you also blow the trumpets all around the camp and say, 'For the LORD and for Gideon."

7:19 זַיָּבָא גִּדְעוֹן וּמֵאָה־אִּישׁ אֲשֶׁר־אִתוֹ בִּקְצֵה הַמַּחֲנֶּה רָאשׁ הָאַשְׁמֹּרֶת הַתִּיכוֹנָה אֶּךְ הַבָּדִים אֲשֶׁר בְּיָדְם: 2:19 זַאְתָא גִדעוֹן וּמאָה גָברָא דְעִמֵיה בִסיָפֵּי מַשׁרִיתָא בְרֵישׁ מַשַּרתָא מְצִיעֵיתָא בָרֵישׁ בַּיַבִי בַרַם אָקָמָא אָקִימָו יָת נָטִרַיָּא וּתקַעָּו בִשׁוֹפָרֵיָא וּנפַצֵּו ונפעו כַדַיָּא דִבִידִיהוֹן:

7:19 So Gideon and the hundred men who were with him came to the outskirts of the camp at the beginning of the middle watch, when they had just posted the watch; and they blew the trumpets and smashed the pitchers that were in their hands.

7:20 בְּיִּתְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הָרָאשִׁים בַּשְּׁוֹפָרוֹת וַיִּשְׁבְּרֵוּ הַכַּדִּים נַיִּחֲזִיְקוּ בְיֵד־שְּׁמֹאוֹלְם בּּעַבְּרִוּ הַנִּיִּתְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הָרָאשִׁים בַּשִּׁוֹפָרוֹת לִתְקוֹע וַיִּיְקְרְאוּ חֶרֶב לֵיהוָה וּלְגִּדְעוֹן: 7:20 וּתקַעָא תְלָת מַשִּׁרְיָן בְשׁוֹפָרָיָא וּתבֻרוּ כַדִיָּא וְאַתקִיפָּו בְיֵד סְמָלְהוֹן בְּבְעוֹרִיָּא וּביֵד יְמִינְהוֹן שׁוֹפָרַיָּא לְמִתקע וַאְמֵּרֶו חַרבָא מִן־קְּדָם יְיָ וְנִצחַנִיָּא בְּבְעוֹרִיָּא וּביִד וְמִינְהוֹן שׁוֹפָרֵיָא לְמִתקע וַאְמֵּרֶו חַרבָא מִן־קְּדָם יְיָ וְנִצחַנִיָּא על-ידי גדעוֹו:

7:20 When the three companies blew the trumpets and broke the pitchers, they held the torches in their left hands and the trumpets in their right hands for blowing, and cried, "A sword for the LORD and for Gideon!"

7:21 וַיַּעַמְדרוֹ אִישׁ תַּחְתִּיו סָבִיב לַמַּחְנֵגָה וַיֶּרֶץ פָּל־הַמַּחְנֵגָה וַיָּרִיעוּ (וַיָּנִיסוּ) [וַיִּנְוּסוּ]: 7:21 וְקָמֶו גְבַר בְאַתרִיה סְחוֹר־סְחוֹר לְמַשׁרִיתָא וּרהַטֻוּ כָל מַשׁרִיתָא וְיַבִּיבֶוּ וַאִּפֵּבִוּ:

7:21 Each stood in his place around the camp; and all the army ran, crying out as they fled.

7:22 וַיֵּתְקְעוּ שְׁלֹשׁ־מֵאָוֹת הַשׁוֹפָּרוֹת וַיָּשֶׁם יְהֹוָה אֵת הֶעֶר שְׁפַת־אָבֵל מְחוּלָה וּבְכָל־הְמַּחְנֶּה וַיִּנָס הַמַּחְנֶה עַר־בֵּיִת הַשִּׁטָּה צְרֵרְתָה עֵר שְׂפַת־אָבֵל מְחוּלָה עַל־טַבָּת:

7:22 וּתְקַעָּו בִתלָת מְאָה שׁוֹפָּרַיָא וְשֵׁוִי יְיָ יָת חַרֵב גְבַר בְחַבֹּרִיה וּבכָל מַשׁרִיתָא וַאְפַּך וַאְפַּכַת מַשׁרִיתָא עַד בֵּית שִׁטָּה לִצֹרֵירָת עַד כֵיף מֵישַׁר אבל מְחוֹלָה לטבת:

7:22 When they blew 300 trumpets, the LORD set the sword of one against another even throughout the whole army; and the army fled as far as Beth-shittah toward Zererah, as far as the edge of Abel-meholah, by Tabbath.

7:23 וַיִּצְעֵקְ אִיש־יִשְרָאֵל מִנַּפְתָּלִי וּמִן־אָשִׁר וּמִן־כָּל־מְנַשֶּׁת וַיִּרְדְפִּוּ אַחֲרִי מִדְיָן:

7:23 וְאָתְרְנִישׁ אְנָשׁ יִשֹּׁרָאֵל מִשֵּׁיבַט נַפּתָלִי וּמִשֵּׁיבַט אָשֵׁר וּמִן כָל שִׁבטָא דִמנַשֵּׁה וּרדַפָּו בַתַר מִדיַנָאֵי:

7:23 The men of Israel were summoned from Naphtali and Asher and all Manasseh, and they pursued Midian.

7:24 וּמַלְאָבִּים שָׁלַח גִּדְעוֹן בְּכָל־הַר אֶפְרַיִם לֵאמֹר רְדֹּוּ לִקְרַאָת מִדְיָן וְלִכְרְוּ לָהֶם אֶת־הַפַּיִם עַד בֵּית בָּרָה וְאֶת־הַיַּרְהֵן וַיִּצְעֵק כָּל־אִישׁ אֶפְרַיִם וַיִּלְכְּרְוּ אָת־הַמֵּים עַד בִּית בַּרָה וָאָת־הַיַּרִדּן:

7:24 וְאִזגַדִין שְׁלַח גִּדעוֹן בְּכָל טָוּרָא דְבֵית אַפּרַיִם לְמֵימֵר חֻוֹתֶוּ לְקַדְמֻוֹת מִדְיַנָאֵי וַאְחֻוֹדִוּ עְלֵיהוֹן יָת מְגָזָתָא עַד בֵית בָרָה וְיָת וְעַד יַרְדְנָא וְאָתְכְגֵישׁ כָל אָנָשׁ אַפּרַיִם וַאָחַדְוּ יָת מִנָזָתָא עַד בֵית־בָרָה וִיָּת יַרְדָנָא:

7:24 Gideon sent messengers throughout all the hill country of Ephraim, saying, "Come down against Midian and take the waters before them, as far as Beth-barah and the Jordan." So all the men of Ephraim were summoned and they took the waters as far as Beth-barah and the Jordan.

- 7:25 וַיֶּלְפְּדֹּוּ שְׁנִי־שָׂבִּי מִדְיָן אֶת־עֹבֵב וְאֶת־זְאֵב וַיַּהַרְגוּ אֶת־עוֹבְב בְּצוּר־עוֹבֵב ֹ וְאֶת־זְאֵב הָרְנִוּ בְיֶקֶב־זְאֵב וַיִּרְדְּפִוּ אֶל־מִדְיָן וְרֹאשׁ־עֹבֵב וּזְאֵב הַבִּיאוּ אֶל־נִּדְעוֹן מֵעֵבֵר לַיַּרָבוּן:
- 7:25 וַאְחַדֶּוֹ יָת תְרֵין רַבּרְבֵי מִדיָן יָת עוֹרֵב וְיָת זְאֵב וּקְטַלֻוֹ יָת עוֹרֵב בִשׁקֵיף עוֹרֵב וְיָת זְאֵב קְטַלֻו בְנֵישֵׁר זְאֵב וּרדַפָּו בָתַר מִדיַנָאֵי וְרִישׁ עוֹרֵב וּזאֵב אָיתִיאַו לָוַת גִּדעוֹן מָעִברֵא ליַרדָנָא:

7:25 They captured the two leaders of Midian, Oreb and Zeeb, and they killed Oreb at the rock of Oreb, and they killed Zeeb at the wine press of Zeeb, while they pursued Midian; and they brought the heads of Oreb and Zeeb to Gideon from across the Jordan.

- 8:1 ניאמְרוּ אֵלֶיו אִישׁ אֶפְּרִים מֶה־הַדְּבֶר הַזֶּה ׁ עָשִׂיתָ לְּנוּ לְבִלְתִּי קְרָאוֹת לָנוּ כִּי הַלַכָתַ לִהַלָּחֵם בִּמָרֵין וַיִרִיבִוּן אָתּוֹ בִּחַזָּקָה:
- 8:1 וַאְמַרָו לֵיה אָנָשׁ דבית אַפּרִים מָא פִּתנָמָא הָדִין עְבַדתָא לַנָא בְדִיל מָא דלא לָא קרִיתָא לַנָא כַד אָזַלתָא לְאָנָחָא קְרָבָא בְמִדיַנָאֵי וְדְיִנִין עִמִיה בִתקוֹף:

8:1 Then the men of Ephraim said to him, "What is this thing you have done to us, not calling us when you went to fight against Midian?" And they contended with him vigorously.

- 8:2 וַיִּאמֶר אֲלֵיהֶם מֶה־עָשִׂיתִי עַתָּה כָּכֶּח הֲלוֹא מֶוֹב עֹלְלוֹת אֶפְרֵיִם מִבְצִיר אַבִיעַזָר:
 - פרים אַפּרִים אָפּרִים אָפּרִים אָפּרִים אָפּרִים אָפּרִים אָפּרִים אָפּרִים אָפּרִים אָבִית אָבִיעזַר: מִתַּקִפַּיָא דִבֵּית אָבִיעזַר:

8:2 But he said to them, "What have I done now in comparison with you? Is not the gleaning of the grapes of Ephraim better than the vintage of Abiezer?

- 8:3 בְּיֶדְכֶם נָתַוֹ אֱלֹהִים אֶת־שָׁרֵי מִדְיָן אֶת־עֹרֵב וְאֶת־וְאֵב וּמַה־יָּכֹלְתִּי עֲשִׂוֹת כַּבֶם אָז רַפִּתָה רוּחַם מֵעַלִּיו בִּדְבִּרוֹ הַדְּבֵר הַזָּה:
- 8:3 בְיַדכוֹן מְסַר יְיָ יָת רַברְבֵי מִדיָן יָת עוֹרֵב וְיָת זְאֵב וּמָא יְכֵילִית לְמַעְבַד כָּוָתִכוֹן בִכֵּין נַחַת רָוֹחָהוֹן מִנֵיה בִמַּלֶלְוֹתֵיה ית פִּתנָמָא הָדִין:
- 8:3 "God has given the leaders of Midian, Oreb and Zeeb into your hands; and what was I able to do in comparison with you?" Then their anger toward him subsided when he said that.
- 8:4 וַיָּבְא גִּדְעוֹן הַיַּיְרֵדֶנָה עֹבֵר הוּא וּשְׁלֹשׁ־מֵאָוֹת הָאִישׁ אֲשֵׁר אִתְּוֹ עֲיֵפִּיִם וְרֹדְפִּים: 8:4 וַאְתָא גִדעוֹן לְיַרֹדְנָא עָבַר הֻוֹא וּתלֶת מְאָה גָברָא דְעִמֵיה כֵּד מְשֵׁלֹהַן וַרַדִפִּין:

8:4 Then Gideon and the 300 men who were with him came to the Jordan and crossed over, weary yet pursuing.

- s:s וַלּאמֶר לְאַנְשֵׁי סֻבּּוֹת תְּנוּ־נָא בּבְּרְוֹת לֶּחֶם לָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְּלֶי, כִּי־עֲיֵפִים הֵׁם ואנֹכי רדף אחרי זבח וצלמנע מלכי מדין:
- וְאָנֹכִי רֹתֵף אֵחֲתֵי חֲבֵח וְצֵלְמָנָע מַלְכֵי מִדְיָן: 8:5 וַאְמֵר לַאְנָשִׁי סָכוֹת הַבִּוֹ כְעַן פִּתָא דְלַחמָא לְעַמָא דְעִמִי אְרֵי מְשֵׁלהַן אָנָון וַאְנָא רָדִיף בָתַר זַבַח וְצֵלֹמָנָע מַלֹכֵי מִדיָן:

8:5 He said to the men of Succoth, "Please give loaves of bread to the people who are following me, for they are weary, and I am pursuing Zebah and Zalmunna, the kings of Midian."

8:6 וַיּאמֶר שָׁרֵי סָכּוֹת הֲכַף זֶבַח וְצַלְמָנָע עַחָּה בְּיָדֶךְ כִּי־נִתֵּן לִּצְבָאֲךְ לֵחֶם: לֹחֵילָךְ לַחמָא:

8:6 The leaders of Succoth said, "Are the hands of Zebah and Zalmunna already in your hands, that we should give bread to your army?"

8:7 וַנִּאמֶר גִּדְעוֹן לָבֵּן בְּחֵיֶת יְהוָהָ אֶת־זֶבַח וְאֶת־צַּלְמֻנָּע בְּיָדִי וְדַשְׁתִּיׂ אֶת־בְּשַּׂרְכֶּם אֶת־קוֹצֵי הַמִּדְבָּר וְאֶת־הַבַּרְקנִים:

נּאְמֵׁר גִּדעוֹן בְּבִין כֵד וֹמסַר יְיָ יֶת זַבַּח וְיָת צַלֹמֻנָע בִידִי וַאְדָושׁ יָת בסרְכוֹן עַל כָובִי מַדבְרָא וְעַל בַרקַנַיָא:

8:7 Gideon said, "All right, when the LORD has given Zebah and Zalmunna into my hand, then I will thrash your bodies with the thorns of the wilderness and with briers."

- 8:8 וַיַּעַל מִשָּׁם פְּנוּאֵל וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כָּזְאת וַיַּעְנָוּ אוֹתוֹ אַנְשֵׁי פְנוּאֵל כַּאֲשֶׁר עָנוּ אַנִשֵׁי סִכּוֹת:
 - 8:8 וּסלֵיק מִתַמָן לִפּנָואֵל וּמַלֵּיל עִמְהוֹן לותהון כְהָדָא כחדא כדא וַאְתִיבִוּ יָתֵיה אָנָשֵׁי פְּנָואֵל כְמָא דַאְתִיבִוּ אָנָשֵׁי סָכוֹת:

8:8 He went up from there to Penuel and spoke similarly to them; and the men of Penuel answered him just as the men of Succoth had answered.

8:9 נַיָּאמֶר נַּם־לְאַנְשֵׁי פְּנוּאֵל לֵאמִר בְּשׁוּבִי בְשָׁלוֹם אֶתִץ אֶת־הַמִּוְדָּל הַזֶּה: פּ נַיָּאמֶר בְּשׁוּבִי בְשָׁלוֹם אֶתְרַע יָת מִגְּדְלָא הָדִין: 8:9 So he spoke also to the men of Penuel, saying, "When I return safely, I will tear down this tower."

8:10 וְזָבַח וְצַלְטֻנָּע בַּקַּרְלָּר וְּמַחֲנִיהֶם עִפָּם בַּחֲמֵשֶׁת עָשָּׁר אֶּלֶף כָּל הַנְּוֹתָרִים מִּבְּל מַחֲנֵה בְנִי־כֵּדֶם וְהַנְּפְּלִּים מֵאָה וְעָשְּׂרִים אֶלֶף אִישׁ שְׁלֵף חֶרֶב: 8:10 וְזַבַח וְצַלמֻנָע בְקַרקֹר וּמַשִׁרְיָתְהוֹן עִמְהוֹן כַחְמֵשַׁת־עְסַר אַלפִּין כָל דְאָשׁתְאַרֶו מִכֹל מַשֹּרְיָת בְנֵי מַדְנְחָא וּדאָתקְטַלֵּו מְאָה וְעַסִרִין אַלפִין נֻברָא שָׁלִפֵּי סֵיפָא חרבא:

8:10 Now Zebah and Zalmunna were in Karkor, and their armies with them, about 15,000 men, all who were left of the entire army of the sons of the east; for the fallen were 120,000 swordsmen.

- 8:11 וַיַּעֵל גִּדְעוֹן דֶּרֶדְ הַשְּׁכוּנֵי בְאַהָלִּים מָקֶּדֶם לְנָבַח וְיָגְבּהָּה וַיַּדְ` אֶת־הַמַּחֲנֶה וִהְמַּחֵנֵה הָיָה בֵּטַח:
 - פּנִזר רְשַׁרַן בְשׁכַונִין בְמַדבְרָא פּנִזריתָא וּמַשׁרִיתָא וּמַשׁרִיתָא שְׁרְיָא לְרָחצָן: מִמַדנְחָא לְנֹבַח וְרָמְתָא וּמֹחָא יָת מַשׁרִיתָא וּמַשׁרִיתָא שָׁרְיָא לְרָחצָן:

8:11 Gideon went up by the way of those who lived in tents on the east of Nobah and Jogbehah, and attacked the camp when the camp was unsuspecting.

- 8:12 וַיָּנוּסוּ זֶבַח וְצַלְטָנָּע וַיִּרְהָּף אַחֲרִיהֶס וַיִּלְכּّד אֶת־שְׁנֵי מַלְכֵי מִדְיָן אֶת־זֶּבַח` וְאֶת־צַלְטֻנָּע וְכָל־הַמַּחֲנֶה הָחֱרִיד:
- יָת מָריָן יָת מָריַן יָת

:בַח וְיָת צַלֹמֻנָע וְכָל מַשׁרִיתָא אְזִיעַ: 8:12 When Zebah and Zalmunna fled, he pursued them and captured the two kings of Midian, Zebah and Zalmunna, and routed the whole army.

נַיָּשָׁב נִּדְעִוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ מִן־הַמִּלְחָמָּה מִּלְמַעֲלֵה הֶחְרֶס: יְתָב נִדעוֹן בַר יוֹאָשׁ מִן קְרָבָא עַד־לָא מֵיעַל שִׁמשָׁא: 8:13 Then Gideon the son of Joash returned from the battle by the ascent of Heres.

ַנִילְפָּד־נַעַר מֵאַנְשֵׁי סָכּוֹת וַיִּשְׁאָלֵהוּ וַיִּכְתֹב אֵלְיו אֶת־שָׂרֵי סַכּוֹת וְאֶת־זְבֵּנֶיהְ 8:14 שבעים ושבעה איש:

וּיָת נִאְחַד עָולִימָא מֵאְנָשֵׁי סָכוֹת וְשַׁאְלֵיה וּכתַב לֵיה יָת רַברְבֵי סָכוֹת וִיָת 5:14 סַבַהַא שִבעין וִשִבעַה גִברַא:

8:14 And he captured a youth from Succoth and questioned him. Then the youth wrote down for him the princes of Succoth and its elders, seventy-seven men.

8:15 וַיַּבֹא' אֵל־אַנִשֵּׁי סְכּּוֹת וַיֹּאמֶר הָנָה זָבַח וְצַלְמַנַע אֲשֵׁר' חֶרַפְּהֶם אוֹתִי לֵאמֹר 8:15 ֹהַכַף זֶבַח וְצַלְטָנָע עַתָּה בְּיָדֶר כִּי וִתֵּן לַאֲנָשֵׁיך הַיְּעֵפִּים לָחֶם:

נאָתָא לְנָת אָנָשֵׁי סַכוֹת וַאְמֵר הָא זַבַח וְצַלֹמֻנָע דְחַסֵידתָון יָתִי לְמִימֵר 8:15 הַכָּאָלֶו זַבַח וִצַלמֶנָע כִעַן מִסִירִין בִידֶך אָרֵי וָתֵין לְנָברֶךְ דִמשַׁלהַן לַחמָא:

8:15 He came to the men of Succoth and said, "Behold Zebah and Zalmunna, concerning whom you taunted me, saying, 'Are the hands of Zebah and Zalmunna already in your hand, that we should give bread to your men who are weary?"

אָת־זִקְנֵי הָעִּיר וְאֶת־קּוֹצֵי הַמִּדְבָּר וְאֶת־הַבַּרְקְנִיָם וַיַּדַע בָּהֶם אֵת 5:16

8:16 וּדבַר יָת סָבֵי קַרתָא וְיָת וּנסֵיב יָת ודבר ית כֻובֵי מַדבְרָא וְיָת בַרקְנַיָא יְנְרֵר וגריד ותבר ואלקי בהון עְלֵיהוֹן יָת גָברִי אָנְשֵׁי סֻכוֹת: 8:16 He took the elders of the city, and thorns of the wilderness and briers, and he disciplined the men of Succoth with

:וְאֶת־מִנְהַל פְּנוּאֵל נָתָץ וַיַּהֲרֹג אֶת־אַנְשֵׁי הָעִיר וֹיָת מִגרַל פְּנָוֹאֵל תָרַע וְקְטֵיל יָת אָנָשֵׁי קרתָא: 8:17 He tore down the tower of Penuel and killed the men of the city.

(אַמְרוּ בַּלְבָּתֹ וָאֵל־צַלְמֻנָּע אֵיפֹּה ֹ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הֲרַנְתֶּם בְּתָבִוֹר וַיִּאמְרוּ בּוֹז נּיֹאמָרוּ בַּמִוֹךָ כִמוֹהֵם אָחָר בִּתֹאַר בִּגֵי הַמֵּלֵךְ:

וֹאְמֵר לְזַבַח וּלצַלֹמָנָע אִיֹכָא גָברַיָא דְקַמֵילתָון דִקמַלתָון בְתָבוֹר וַאְמֵרָוֹ \$:18 בְּנָתָך בֵין אַף אָנֶון חַד מִנְהוֹן כְחַזוָא דִבנֵי מַלֹכָא:

8:18 Then he said to Zebah and Zalmunna, "What kind of men were they whom you killed at Tabor?" And they said, "They were like you, each one resembling the son of a king."

8:19 נַיּאמֵר אַתַּי בְּגִי־אִמִּי הֵס חַי־יְהוָה לוּ הַחֲיתֶם אוֹתָּס לֹא הָרַגְּתִּי אֶּחְכֶם: 8:19 נַאְמֵר אַחַי בְנֵי אִמָא אָגָון קַיָים הָוֹא יְיָ אָלָוֹ קַיֵימֹתָון יָתְהוֹן לָא קַמֵילִית יתכון:

8:19 He said, "They were my brothers, the sons of my mother. As the LORD lives, if only you had let them live, I would not kill you."

נּלאמֶר' לְיֶתֶר בְּכוֹרוֹ קוּם הֲרָג אוֹתָם וְלֹא־שָׁלַךּ הַנַּעַר חַרְבּוֹ כִּי יָרֵא כִּי 3:20 עודנו נער:

מוּיָרָ בְּבֵּירִ בְּכֵרִיה קום קַטֵּיל קְטָוֹל יָתְהוֹן וְלָא שְׁלֵיף עָולֵימָא חַרבֵיה s:20 אָרֵי דָחֵיל אָרֵי עַד כְעַן הָוֹא יָנִיק עולימא:

8:20 So he said to Jether his firstborn, "Rise, kill them." But the youth did not draw his sword, for he was afraid, because

8:21 נַיּאמֶר זֶבַח וְצַלְמֻנָּע קּוּם אַתָּה` וּפְנַע־בָּנוּ כִּי כָאִישׁ וְבוּרָתְוֹ וַיָּקֶם וּדְרעוֹן וַיִּהֶרֹגֹ אֶת־זֶבַח וְאֶת־צַלְמֻנָּע וַוִּפַח אֶת־הַשַּׂהַרוֹּים אֲשֶׁר בְּצַוְאַרִי נְמַלֵּיהֶם: 8:21 וַאְמֵר זַבַח וְצַלֹמָנָע קּוּם אַתְ וּשׁלוֹט בַנָא אָרִי כְגָברָא כִין נִיכְרִותִיה וְקְם גִּדעוֹן וּקטֵל יָת זַבַח וְיָת צַלמָנָע וּנֹסֵיב יָת עִנקַיָּא דִבצַוֹרֵי נַמֹלֵיהוֹן:

8:21 Then Zebah and Zalmunna said, "Rise up yourself, and fall on us; for as the man, so is his strength." So Gideon arose and killed Zebah and Zalmunna, and took the crescent ornaments which were on their camels' necks.

- 8:22 וַיֹּאמְרָוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל אֶל־גִּדְעוֹן מְשָׁל־בָּנוּ נַם־אַתָּה נַם־בִּנְךָ נַם בֶּן־בְּנֶךְ כִּי הוֹשֵׁעִתָּנוּ מִיַּד מִדִיָן:
 - ַרָרְךְ אַנְשׁ יִשֹּׂרָאֵל לְגִּדעוֹן מְלוֹךְ עְלַנָּא אַף אַתְ אַף בְּרָךְ אַף בַּר בְרָךְ אַרָּ בָּר בְרָךְ אָרֵי פִּרַקתַנָּא מִיַד מִדיַנָאֵי:
- 8:22 Then the men of Israel said to Gideon, "Rule over us, both you and your son, also your son's son, for you have delivered us from the hand of Midian."
 - 8:23 וַיָּאמֶר אֲלֵהֶם' גִּדְעוֹן לְא־אֶמְשַׁל אֲנִי' בָּבֶּם וְלְא־יִמְשָׁל בְּנִי בָּבֶּם יְהוָה יִמִשִּׁל בַּבֵם:
 - יִנְ אָנִא יְמַלוֹךְ בְּרִי עְלֵיכוֹן וְלָא יִמלוֹךְ בְּרִי עְלֵיכוֹן וְלָא יִמלוֹךְ בְּרִי עְלֵיכוֹן וְיָ s:23 מַלכָא עְלֵיכוֹן:

8:23 But Gideon said to them, "I will not rule over you, nor shall my son rule over you; the LORD shall rule over you."

- 8:24 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶׁם נִּדְעוֹן אֶשְׁאֲלֶה מִכֶּם שְׁאֵלֶה וֹתְנוּ־לִּי אִישׁ נָזֵם שְׁלָלִוֹ כִּי־נִזְמֵיְ זָהָב לָהֵם כִּי יִשִׁמִעֵאלִים הֵם:
- ַנְאָלֵא וְהַבֶּו לִי גְבַר קְדְשִׁיה אָנָון מִן 8:24 נַאְנֵא לְהוֹן גִּדעוֹן שָׁאָיל אָנָא מִנְכוֹן שְׁאָלָא וְהַבֶּו לִי גְבַר קְדָשִׁיה אָנָון מִן בַּזְתָא אָרֵי קְדָשִׁי דְדַהבָא לְהוֹן אָרֵי עַרבָאֵי קַטִּילָו אינון:
- **8:24** Yet Gideon said to them, "I would request of you, that each of you give me an earring from his spoil." (For they had gold earrings, because they were Ishmaelites.)
 - נּיאמְרָרּ נָתַוֹן נִתָּן נַיָּפְּרְשֹׁרּ אֶת־הַשִּׁמְלָה נַיַּשְׁלְיכוּ שָׁכָּוֹה אִישׁ נָזֶם שְׁלָלוֹ: 8:25
 - 8:25 וַאְמַרֶו מָתָן נִתֵין וּפַרַסֻו יָת כְסֻותָא וּרמוֹ לְתַמָן גְבַר קְדָשֵׁיה מִן בִּזְתָא:
- **8:25** They said, "We will surely give *them*." So they spread out a garment, and every one of them threw an earring there from his spoil.
 - 8:26 וַיְהִי מִשְׁקַל נִזְמֵי הַזָּהָב` אֲשֶׁר שָׁאֶּל אֶלֶף וּשְׁבַע־מֵאִוֹת זָהָב 'לְבַד מִן־הַשַּׁהֲרֹנִים וְהַנְּטִפּוֹת וּבִנְהֵי הָאַרְנָּמָן שֶׁעַל מַלְכֵי מִדְיָן וּלְבַד` מִן־הָעֲנָלּוֹת אֲשֶׁר בְּצַוִּאֵרִי נְמַלֵּיהֵם:
 - צַּיִּבֶּא נַהְנָה מַתַּקַל קְדָשֵׁי דַהבָא דִשׁאַל אַלַף וּשׁבַע מְאָה דַהבָא בָר־מָן סַהְרוֹנַיָא וּכִלִילַיָא וּלְבָושֵׁי אַרְגָנָנָא דְעַל מַלֹכֵי מִדיָן וּבָר־מָן עִנקַיָא זוגייא סיבכייא דִבצַוֹרֵי גַמלֵיהוֹן:
- **8:26** The weight of the gold earrings that he requested was 1,700 *shekels* of gold, besides the crescent ornaments and the pendants and the purple robes which *were* on the kings of Midian, and besides the neck bands that *were* on their camels' necks.
 - 8:27 וַיַּעֲשׁ אוֹתוֹ גְּדְעוֹן לְאֵפֹּוֹד וַיַּצֵּג אוֹתְוֹ בְעִירוֹ בְּעָפְרָה וַיִּזְנְוּ כֶּל־יִשְׂרָאֵלְ אַחַרִיו שַׁם וַיִהִי לִגִּדעִוֹן וּלִבֵיתוֹ לְמוֹקשׁ:
 - צָּבִר יָתִיה גִּדעוֹן לְאֵיפוֹרָא וַאְקִים יָתֵיה בְקַרתֵיה בְעָפּרָה וּטעוֹ כָל sizn יִשׂרָאֵל בָתִרוֹהִי תַּמָן וַהִּוָּה לִגִּדעוֹן וּלֹבֵיתֵיה ולאינשׁ ביתיה לִתַקלַא:
- **8:27** Gideon made it into an ephod, and placed it in his city, Ophrah, and all Israel played the harlot with it there, so that it became a snare to Gideon and his household.

- ניִכָּנַע מִדְיָן לִפְנִי בְנֵי יִשְׁרָאֵל וְלֹא יָסְפִּוּ לְשֵׂאַת ראשָׁת וַתִּשְׁקְט הָאָרֶץ 8:28 אַרבָּעִים שָׁנָה בִּימֵי גִּדעוֹן: פ
- אַרָמָא וֹאָרָבָּר ואיתכנעו מִדיַנָאֵי קְּדָם מִן־קְדָם בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל וְלָא אוֹסִיפָּו לְאָרָמָא 8:28 רישהון ושרוכת אַרעָא דִישֹרָאֵל אַרבִעִין שְׁנִין בְיוֹמֵי גִדעוֹן:

8:28 So Midian was subdued before the sons of Israel, and they did not lift up their heads anymore. And the land was undisturbed for forty years in the days of Gideon.

- 8:29 וַיֶּלֶדְ יְרָבַעַל בֶּן־יוֹאָשׁ וַיִּשֶּׁב בְּבֵיתְוֹ: 8:29 וַאְזַל יְרָבַעַל בַר יוֹאָשׁ וִיתִיב בְבֵיתִיה:

8:29 Then Jerubbaal the son of Joash went and lived in his own house.

- :30 אוֹלְנִדְעוֹן הָיוֹ שִׁבְעִים בָּנִּים יִּצְאֵי יְרֵכֵּוֹ כִּי־נָשִׁים רַבִּוֹת הָיוּ לְּוֹ: אַר וֹלְנִדעוֹן הְווֹ שִׁבעין בְנִין נָפְּקִי יִרכֵיה אָרֵי נְשִׁין סַנִּיאָן הְוַאָּה לֵיה: 8:30 Now Gideon had seventy sons who were his direct descendants, for he had many wives.

- 8:31 וּפִּילַגְשׁוֹ אֲשֶׁר בִּשְׁכֶּם יָלְדָה־לּוֹ נַם־הִיא בֵּן וַיְּשֶׂם אֶת־שְׁמִוֹ אֲבִימֶּוְלֶךְ: 8:31 וּלְחֵינְתֵיה ופּלקתיה דְבִשׁכַם יְלֵידַת לֵיה אַף הִיא בַר וְשַׁוִי יָת שְׁמֵיה אָבִימַלַך:

8:31 His concubine who was in Shechem also bore him a son, and he named him Abimelech.

- בּיָבֶת גִּּדְעִוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ בְּשִׁיבָה טוֹבָת וַיִּקְבֵר בְּלֶבֶר יוֹאָשׁ אָבִיו בְּעַבְּרָה 3:32
- אָבֶוּהִי בְעָפּרָה פּקבר בְקַברָא דְיוֹאָשׁ אְבֻוּהִי בְעָפּרָה 8:32 בַאְבֻוֹהִי דְעָזַר:

8:32 And Gideon the son of Joash died at a ripe old age and was buried in the tomb of his father Joash, in Ophrah of the Abiezrites.

- 8:33 נִיְהִי ֻבֶּאֲשֶׁר ֹ מֵוֶת נְּדְעוֹן נַיָּשׁוּבוּ בְּגֵי יִשְׂרָאֵׁל נַיִּזְגִוּ אַחֲרֵי הַבְּעָלֹיִם נַיָּשִׂיְכוּוּ לָהָם בַעַל בְּרֵית לֵאלהִים:
- אַלַיָא פֿתר בתר בתר בתר בתר וְמִית גדעוֹן וְתָבֶוּ בְנֵי יִשֹּרָאֵל וּטעוֹ בְתַר בְעָלַיָא 8:33 וִשַּׁוִיאָו לִהוֹן בִעֵיל קוָם לִטָּעוָתָא:

8:33 Then it came about, as soon as Gideon was dead, that the sons of Israel again played the harlot with the Baals, and made Baal-berith their god.

- 8:34 וְלָא זֶכְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶ,ם הַמַּצִּיל אוֹתָם מִיַּד כָּל־אֹיְבֵיהֶם
- ָּוְלָא אִרְכַרָו בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל יָת פֻּלֹחָנָא דַיְיָ אְלָהְהוֹן רְשֵׁיזִיב יָתְהוֹן מִיַד כָל 8:34 בַעְלֵי־דָבַבֵּיהוֹן מָסְחוֹר־סְחוֹר:

8:34 Thus the sons of Israel did not remember the LORD their God, who had delivered them from the hands of all their enemies on every side;

- ּוְלְא־עָשִׂוּ הֶשֶׁר עִם־בֵּית יְרָבַּעַל וּוְדעוֹן כְּכָל־הַטּוֹבָּה אֲשֶׁר עָשָׂה עִם־יִשְׂרָאֵלי
 - בעבר עם בית יְרָבַעַל הוא גִּדעוֹן כְכָל שָבְקא דַעְבַד עם 8:35

8:35 nor did they show kindness to the household of Jerubbaal (that is, Gideon) in accord with all the good that he had done to Israel.

2.1 וַנֵּבֶּך אֲבִימָלֶךְ בֶּן־יְרֻבַּעַל שְׁבֶּׁמָה אֶל־אֲחֵי אִמְוֹ וַיְדַבֵּר אֲבֵיהֶׁם וְאֶל־כָּל־מִשְׁפַּחָת בֵּית־אֲבִי אִמְוֹ לֵאְמְוֹר:

9:1 וַאְזַל אְבִימַלַך בַר יְרָבַעַל לִשׁכַם לְנָת אְחֵי אָמֵיה וּמַלֵיל עִמְהוֹן וְעִם כָל זרעית בית אבוהא דאמיה למימר:

9:1 And Abimelech the son of Jerubbaal went to Shechem to his mother's relatives, and spoke to them and to the whole clan of the household of his mother's father, saying,

9:2 דַּבְּרוּ־נָא בְּאָזְגֵי כָל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם מַה־מַּוֹב לָכֶם הַמְשֹׁל בָּכֶם שִׁבְעִים אִישׁ
כָּל בְּגֵי יְרָבַּעַל אִם־מְשִׁל בָּכֶם אִישׁ אֶחֶד וּזְכַרְתֶּם כִּי־עַצְמֵכֶם וּבְשַּרְכֶם אָנִי:
9:2 מַלִּילוֹ כְעַן לְּדָם עם כָל יָחְבֵי בעלי בית שְׁכֵם מָא טָב לְכוֹן דִימּלְכָון
עְלֵיכוֹן שִׁבעִין גָברָא כָל בְנִי יְרָבַעַל אוֹ דְיִמֹלוֹך עְלֵיכוֹן גָברָא חֵד וְתִדְכְרָון
ארי קריבכוֹן וּבסרכוֹן אנא:

9:2 "Speak, now, in the hearing of all the leaders of Shechem, 'Which is better for you, that seventy men, all the sons of Jerubbaal, rule over you, or that one man rule over you?' Also, remember that I am your bone and your flesh."

9:3 וַיְדַבְּרוּ אֲחֵי־אִמֹּוֹ עָלָיו בְּאָזְגֵי כָּל־בַּעֲלֵי שְׁכֶּם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּטְּ לִבָּם אַחֲרֵי אֲבִיטֶּלֶךְ כִּי אָמְרִוּ אָתִינוּ הְוּא:

9:3 וּמַלִּילֶוֹ אְחֵי אָמֵיה עְלּוֹהִי קְּדֶם כָל יָתְבֵי שְׁכַם יָת כָל פִתנָמַיָא הָאָלֵין וִאָתפִּנִי לִבְהוֹן בָתַר אָבִימַלַך אָרֵי אָמַרֶו אָחֶונָא הָוא:

9:3 And his mother's relatives spoke all these words on his behalf in the hearing of all the leaders of Shechem; and they were inclined to follow Abimelech, for they said, "He is our relative."

9:4 וַיִּתְנוּ־לוֹ שִׁבְעִים בֶּּסֶף מִבֵּיִת בַּעֵל בְּרֵית וַיִּשְׂכֹּר בָּהֶם אֲבִימֶּלֶךְ אֲנָשִׁיִם בִיקִים וּפְּחַזִּים וַיֵּלְכִוּ אַחַרָיו:

9:4 וִיהַבֶּוֹ לֵיה שִׁבֹעִין כְּסֵׁך מִבֵּית בְעֵיל קְיָם וַאְנֵר בְהוֹן אְבִימַלַך גָברִין סְרִיקִין וּבַקרִין ובסירין וּאָזַלִו בַתרוֹהֵי:

9:4 They gave him seventy *pieces* of silver from the house of Baal-berith with which Abimelech hired worthless and reckless fellows, and they followed him.

9:5 וַיָּבָא בֵית־אָבִיוֹ עָפְּרֶתָה וַיִּהֲרֹג אֶת־אֶתְיו בְּגִי־יְרֻבַּעֵל שִׁבְעִים אִישׁ עַל־אֶבֶן 9:5 אֶחָת וַיִּנְתֵר יוֹתָם בֵּן־יִרָבַּעַל הַקָּטִן כִּי נִחְבָּא: ס

ֶּיֶלְיְעָלֹ לְבֵית אְבֶוֹהִי לְעָפּרָה וְּקַמֵּיל יָת אְחוֹהִי בְנֵי יְרָבַעַל שִׁבעִין גָברָא עַל 9.5 אַבנָא חְדָא וְאִשׁתְאַר יוֹתָם בַר יְרָבַעַל זִעִירָא אָרֵי אִטִמַר:

9:5 Then he went to his father's house at Ophrah and killed his brothers the sons of Jerubbaal, seventy men, on one stone But Jotham the youngest son of Jerubbaal was left, for he hid himself.

9:6 וַיֵּאָסְפוּ פָּל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם ׁ וְכָל־בֵּית מִלּוֹא וַיַּלְכוּ וַיַּמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶּלֶךְ לְמֶּלֶךְ עם־אָלוֹן מִצַב אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם:

9:6 וְאָתְּכְנִישֶׁוֹ כָּלֹ יָחְבֵּי שְׁכֵם וְכָל בֵית מִלוֹ וַאְזַלֻוֹ וְאַמּלִיכָו יָת אְבִימַלַךְ לִמָּהוֵי מַלֹּכָא עָם מִישֵּׁר קַמְתָא דְבִשׁכֵם:

9:6 All the men of Shechem and all Beth-millo assembled together, and they went and made Abimelech king, by the oak of the pillar which was in Shechem.

9:7 וַיִּגְּרוּ לְיוֹתָּם וַיֵּּלֶךְ וַיִּעֲמֹד בּרָאשׁ הַר־נְּרְזִים וַיִּשָׂא קוֹלוֹ וַיִּקְרָא וַיִּאמֶר לְהָּם שִׁמִעִּוּ אֵלֵי בַּעֵלֵי שִׁכֵּם וִיִשִּמֵע אֵלֵיכֵם אֵלהִים:

9:7 וַחְוִיאָו לְיוֹתֶם וַאְזַל וְכָם בְרִישׁ טָורָא דֹגרִיזִים וַאְרֵים קּלֵיה וּקרָא וַאְמַר לְהוֹן קַבִּילִו מִנִי יָתְבֵי שְׁכַם וִיקַבֵּיל צְלוֹתְכוֹן יְיָ:

9:7 Now when they told Jotham, he went and stood on the top of Mount Gerizim, and lifted his voice and called out. Thus he said to them, "Listen to me, O men of Shechem, that God may listen to you.

8:e הָלְוֹךְ הֶלְכוֹ הָעֵצִּים לִמְשִׁחַ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרִוּ לַזַּיָת (מְלוֹכָה) [מָלְכָה] עַלֵינוּ:

- ביןל אְזַלֶּו אִילָנַיִא לְמַנָאָה עְלֵיהוֹן מַלֹּכָא וַאְמַרֶּו לְזִיתָא מְלוֹך אַת עְלַנָא: 9:8 "Once the trees went forth to anoint a king over them, and they said to the olive tree, 'Reign over us!'
 - פּיפּ וַלָּאֶמֶר לָהֶם´ הַזַּיִּת הֶחַבַּלְתִּי´ אֶת־הִשְׁנִּי אֲשֶׁר־בִּיָ יְכַבְּדְוּ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁיִם פּי וָהַלַכְתִּי לַנִוּע עַל־הַעָצִים:
 - 9:9 וַאְמֵר לְהוֹן זִיתָא הְאַשׁבוֹק יָת מִשׁחִי דְמָנֵיה מְיַקְרָין לֶּדָם יְיָ וּבֵיה ומיניה מָתפַּנִקִין רַברְבַיָאבני־אינשׁא וַאָהֶךְ לְמַעְבַד מַלכִו עַל אִילָנַיָא:
- 9:9 "But the olive tree said to them, 'Shall I leave my fatness with which God and men are honored, and go to wave over
 - 9:10 וַיֹּאמְרָוּ הָעֵצִיִם לַתְּאֵנָה לְכִי־אַתְּ מָלְכִי עָלֵינוּ:
 - 9:10 וַאְמַרָו אִילָנַיָא לְתִינְתָא אֵיתֵא אַתְ מְלַוֹכִי עְלַנָא:

9:10 "Then the trees said to the fig tree, 'You come, reign over us!'

- 9:11 נַתְּאָמֶר לְהֶם' הַתְּאֵנָה הֶחַבַּלְתִּי אֶת־מָתְלִּי וְאֶת־תְּנוּבָתִי הַטּוּבָּה וְהָלַלְרְתִּי 9:11 לָנְוּעַ עַל־הָעֵצִים:
- יַּרָתָא הָאַשָּׁבוֹק הא שבקית יָת חָלִיִי וְיָת דְבֵילְתִי שַׁפִּירְתָא 9:11 :אַלְבַר עַל אִילְנַיָא: 9:11 "But the fig tree said to them, 'Shall I leave my sweetness and my good fruit, and go to wave over the trees?'
- - 9:12 וַיּאמְתִרּ הָעֶצִיִם לַנָּפֶן לְכִי־אַתְּ (מָלוֹכִי) [מָּלְכִי] עָלֵינוּ:
 - 9:12 וַאָמַרָו אִילָנַיָא לְגָפּנָא אֵיתַא אַתְ כען מְלָוכִי עְלַנָא:
- 9:12 "Then the trees said to the vine, 'You come, reign over us!'
 - 9:13 וַתְּאַכֶּור לָהֶם' הַנֶּּפֶּן הֶחַרַּלְתִּי' אֶת־תִּירוֹשִׁי הַמְשַׂמֵּחַ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים וְהָלַכְתִּי לַנְוּעַ עַל־הָעֵצִיְם:
 - 9:13 וַאְמַרַת לְהוֹן גָפּנָא הְאַשׁבוֹק יָת חֲמֹרִי דְבֵיה דמניה מְנַסְכִין לְּדָם יְיָ וּבֵיה חָדַן רַבּרָבַיָא וַאָהָך לְמַעְבַּד מַלֹכָו עַל אִילָנַיָא:
- 9:13 "But the vine said to them, 'Shall I leave my new wine, which cheers God and men, and go to wave over the trees?'
- 9:14 בּיֹאמְרָוּ כָל־הָעֵצִיִם אֶל־הָאָטָר לֵךְ אַתְּה מְלֶךְ־עָלֵינוּ: 9:14 אַמְרָוּ לָל אִילָנִיָא לְאַטּדָא אַתְע מְלוֹךְ עְלַנָא: 9:14 "Finally all the trees said to the bramble, 'You come, reign over us!'
- - 9:15 וַיִּאמֶר הַאַטַר אַל־הַעַצִים אָם בַּאֵמֵת אַתֵּם מֹשִׁחִים אֹתִי לְמַלֶּךְ עַלֵּיכֵּם 9:15 בָּאוּ חֲסֵוּ בְצִּלְיִ וְאִם־אֵין תַּצָא אֵשׁ כִּוְ־הָאָטֶּד וְתֹאכֵל אֵת־אַרֹזֵי הַלְּבָנְוֹן:
- 9:15 וַאְמֵר אַטּרָא לְאִילְנַיָא אָם בִּקְשׁוֹט אֵתֻון נְשְׁחִין יָתִי לְמִהֹנִי מַלֹּכָא עְלֵיכוֹן עָולָו שְׁרוֹ בְטָולִי וְאָם לָא תִפּוֹק אִישָׁתָא מִן אַטרָא וְתִיכוֹל יָת אַרִזִי לִבנָן:
- 9:15 "The bramble said to the trees, 'If in truth you are anointing me as king over you, come and take refuge in my shade; but if not, may fire come out from the bramble and consume the cedars of Lebanon.
- ַפַּאָמֶת וּבְתָמִים עֲשִׁיתֶם וַתַּמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ וְאִם־טוֹבָּה עֲשִׂיתֶם (פּ:16 עם־יִרְבַּעַל וִעִם־בֵּיתוֹ וִאָם־כִּגְמַוּל יַדַיִוּ עַשִּׂיתִם לְוֹי
- 9:16 וּכעַן אָם בְקַשׁטָא וּבשַׁלמֻותָא עְבַדתֻון וְאַמֹלֵיכתֻון יָת אְבִימַלַך וְאָם טָבְתָא 🤉 עְבַדתֻון עִם וְרָבַעַל וְעִם אינשׁ בֵיתֵיה וְאָם כְנַמֹלָא דִידוֹהִי עְבַדתֻון לֵיה:
- 9:16 "Now therefore, if you have dealt in truth and integrity in making Abimelech king, and if you have dealt well with Jerubbaal and his house, and have dealt with him as he deserved--
 - אַשֶּׁר־וּלְתַם אָבִי עַלֵיכֶם וַיַּשְׁלֵךְ אָת־נַפְשׁוֹ מִנֵּגַד וַיַּצֵּל אָתְכֶם מִיַּד מִדְיָן:

9:17 ברם דַאָנִיחַ אַבָא עָלֵיכוֹן וּמסֵר יַת נַפּשֵׁיה כִעַל גַב לְאָתקטַלָא וְשֵׁיזֵיב יַתְכוֹן מִיֵד מִדיַנָאֵי:

9:17 for my father fought for you and risked his life and delivered you from the hand of Midian;

9:18 וְאַתֵּם קַמָּמָם עַל־בֵּית אַבִיֹ הַיֹּוֹם וַתַּהַרְגַוּ אַת־בַּנֵיו שָׁבְעִים אָישׁ עַל־אָבֶן אֶחָת וַתַּמְלִיכוּ אֶת־אַבִּימֵלֶךְ בֶּן־אַמָתוֹ עַל־בַּעַלֵי שָׁכֵּם כִּי אַחִיכֵם הוא: 9:18 וִאַתֻוֹן קַמֹתֻוֹן עַל בֵית־אַבָּא יוֹמָא בִין וְקַמֵילתֻוֹן וּקמַלתֻוֹן יָת בְנוֹהִי שִׁבעִין גברא על אַבנָא חָדָא ואַמלֵיכתון יָת אִבִימַלַך בַר אַמתֵיה עַל יָתבֵי שׁכַם אָרִי אָחָוכוֹן הוא:

9:18 but you have risen against my father's house today and have killed his sons, seventy men, on one stone, and have made Abimelech, the son of his maidservant, king over the men of Shechem, because he is your relative--

> יָרְבַּעַל וְעִם־בֵּאֱמֶת וּבְתָּמִיִם עֲשִּׁיתֶם עִם־יְרָבַּעַל וְעִם־בֵּיתוֹ הַיַּוֹם הַאָּה שִּׂמְחוּ 9:19 בַּאַבִימַלֶּךְ וִישִּמַח וַם־הוא בַּכֶם:

9:19 וְאָם בְּקַשׁטָא וּבשַׁלֹמָותָא עְבַדתון עם יְרָבַעַל וְעָם בִיתִיה יוֹמָא הָדין חְדוֹ בַאָבִימַלַך וִיחדֵי אַף הָוא בְכוֹן:

9:19 if then you have dealt in truth and integrity with Jerubbaal and his house this day, rejoice in Abimelech, and let him also rejoice in you.

9:20 וָאָם־אַין תַצָּא אָשׁ` מַאָבִימֶלֶךְ וַתֹאכַל אַת־בַּעַלֵי שָׁכָם וָאָת־בַּית מַלְוֹא ותצא אש מבעלי שכם ומבית מלוא ותאכל את־אבימלך:

9:20 וְאָם לָא תִפּוֹק אִישָׁתָא מֵאָבִימַלַך וְתֵיכוֹל יָת יַתְבֵי בַעְלֵי שְׁכַם וְיָת בֵית מָלוֹ וָתְפוֹק אִישַׁתַא מָיַתְבֵּי שַׁכַם ומָבֵית מַלוֹ ותיכוֹל ית אבימלך:

9:20 "But if not, let fire come out from Abimelech and consume the men of Shechem and Beth-millo; and let fire come out from the men of Shechem and from Beth-millo, and consume Abimelech."

וַיָּנֶס יוֹתֶּם וַיִּבְרַח וַיַּלֶּךְ בְּאֵרָה וַיִּשֶׁב שָּׁם מִפְּנֵי אֲבִימֶלֶךְ אָחִיוּ: פּ וַאְפַּך יוֹתָם וַעְרַק וַאְזַל לִבאַר וִיתִיב תַמָּן מִן־קְּדָם אְבִימֵלֵך אְחָוהִי:

9:21 Then Jotham escaped and fled, and went to Beer and remained there because of Abimelech his brother

9:22 וַיְּשֵׁר אֲבִימֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל שָׁלְשׁ שָׁנִים: 9:22 וּמַלֶך אָבִימֵלֶך עַל יִשׂרָאֵל תְּלָת שְׁנִין: 9:22

9:22 Now Abimelech ruled over Israel three years.

9:23 וַיִּשְׁלַחְ אֱלֹהִים ׁ רָוּחַ רָעָה בֵּיִן אֲבִיטֶּלֶךְ וּבֵין בַּעֲלֵי שְׁכֶחַ וַיִּבְוְּדְוּ בַעֲלֵי־שְׁכֶח

ושַׁלֹח יָיָ רוחַ בִּישָׁא בֵין אָבִימַלַך ובֵין יָתְבֵי שְׁכַם וְשַׁקַרו יָתְבֵי שְׁכַם

9:23 Then God sent an evil spirit between Abimelech and the men of Shechem; and the men of Shechem dealt treacherously with Abimelech,

9:24 לֶבֿוֹא חֲמַסֻ שִׁבְעִים בְּגִי־יְרָבָּעֵל וְדָכָּוֹם לָשׁוּם עַל־אֲבִימָלֶךְ אֲחִיהֶם אֵשֵׁר הָרַג אוֹתָּם וֹעַלֹ בַּעַלֵּי שָׁלֶּם אֲשֶׁר־חִזְּקוּ אֶת־יָדְיוּ לַהְרֹג אֶת־אֶחְיוּ: 9:24 לְמֵיֹתֵי חְטוֹף שִׁבֹעִין בְנִי יְרָבָעֵל וְדַמֹהוֹן לְשַׁנָאָה עַל אָבִימַלַך אָחָוהוֹן

דקטַל יָת אְחוֹהִי: שְׁכֵם דְתַקִיפָּו יָת יְדוֹהִי לְמִקטַל יָת אְחוֹהִי: 9:24 so that the violence done to the seventy sons of Jerubbaal might come, and their blood might be laid on Abimelech

their brother, who killed them, and on the men of Shechem, who strengthened his hands to kill his brothers.

9:25 וַיָּשִׂימוּ לוֹ בַעֲלֵי שְׁכֶּם מְאָרְבִּים עַל רָאשֵׁי הָהָרִים וַיִּגְזְלוּ אָת פָּל־אֲשֶׁר־יַעֲבָר עֲלֵיהֶם בַּדָּרֶךְ וַיָּגַּד לַאֲבִימֶוּלֶךְ: פּ

9:25 ושַׁוִיאָו לֵיה יָתְבֵי שְׁכַם כָמְנִין עַל רֵישֵׁי טָורַיָא וְאָנְסִין יָת כָל דְעָבַר עליהון באורחא ואתחוה לאבימלך:

9:25 The men of Shechem set men in ambush against him on the tops of the mountains, and they robbed all who might pass by them along the road; and it was told to Abimelech.

ַנַיָּבֿא נַּעַל בֶּן־עֶבֶד' וְאֶחָיו וַיַּעַבְרִוּ בִּשְׁכֶח וַיִּבְטְחוּ־בִוֹ בַּעֲלֵיְ שְׁכֶם:

ואתא געל בר עבד ואחוהי ועברו בשכם ואתרחיצו עלוהי יתבי שכם:

9:26 Now Gaal the son of Ebed came with his relatives, and crossed over into Shechem; and the men of Shechem put their trust in him.

9:27 וַיִּצְאוּ הַשְּּבֶה וַיִּבְצְרָוּ אֶת־כַּרְמֵיהֶם וַיִּדְרְכֹוּ וַיִּעֲשׁוּ הִלּוּלִיִם וַיְּבֹאוּ בֵּיִת אַלְהֵיהֶם וַיִּאכְלוֹ וַיִּשְׁתוֹ וַיַּקְלְלוֹ אָת־אַבִימֵלֶדְ:

9:27 וּנפַקו לְחַקְלָא וּקטַפָּוֹ יָת כַרמֵיהוֹן וַעְצַרוֹ וַעְבַדוֹ חִנגִין וְעָלֻוֹ לְבֵית טַעָנַתָהוֹן וַאָּכַלִּו וּשׁתִיאָו וִלַטִו יַת אָבִימַלַך:

9:27 They went out into the field and gathered the grapes of their vineyards and trod them, and held a festival, and they went into the house of their god, and ate and drank and cursed Abimelech.

9:28 וַיִּאמֶר נַּעַל בֶּן־עָּבֶר מִי־אֲבִימֶלֶךְ וּמִי־שְׁכֶם ׁ כִּי נַעַבְדֶּנוּ הֲלְא בֶן־יְרָבַּעַל וּזְבֵל פְּקִידִוֹ עִבְדוּ אֶת־אַנְשֵׁי חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם וּמַהְוּעַ נַעַבְדֶנוּ אֲנֶחְנִוּ:

9:28 וַאְמֵר ٛגַעַל בַר עַבַד מַן אְבִימַלַך וּמֵן שְׁכַם אְרִי נִפּלְחִנִיה הְּלָא בַר יְרָבַעַל -הוא וּזבָול שָׁלטוֹנִיה פְּלַחָו יָת אְנָשֵׁי חְמוֹר אְבָוֹהִי דִשׁכַם וּמָדִין נִפּלְחִנִיה אנחנא:

9:28 Then Gaal the son of Ebed said, "Who is Abimelech, and who is Shechem, that we should serve him? Is he not the son of Jerubbaal, and is Zebul not his lieutenant? Serve the men of Hamor the father of Shechem; but why should we serve him?

9:29 וּמִּי יִתִּן אֶת־הָעָם הַזֶּה בְּיָדִי וְאָסִירָה אֶת־אֲבִימֶלֶךְ וַיֹּאמֶר לַאֲבִימֶּלֶךְ רַבֶּה

פּנִים בְּיִתְ עַמָּא הָבִין בִידִי וְאַעבִי יָת אָבִימַלַך וַאְמַר לַאְבִימַלַך טַקֵיס 9:29 ית משריתך ופוק:

9:29 "Would, therefore, that this people were under my authority! Then I would remove Abimelech." And he said to Abimelech, "Increase your army and come out."

וַיִּשְׁמַֹע זְבֻל שַׁר־הָעִיר אֶת־דִּבְרֵי נַּעַל בֶּן־עָבֶד וַיִּחָר אַפְּוֹ: וּשׁמַע זְבָוֹל רַב־קַרתָא יָת פִתנָמֵי נַעַל בַר עַבַד וּתקִיף רָגזִיה:

9:30 When Zebul the ruler of the city heard the words of Gaal the son of Ebed, his anger burned.

ַנּיִשְׁלַחְ מַלְאָכִיֶם אֶל־אֲבִימֶלֶךְ בְּתָרְמָה לֵאֹמָר הִנָּה בַּעְלָאָר הָאָר בָּן־עֶבֶּר וְאֶחָיוֹ 9:31 בָּאִים שְׁבֶּׁמָה וְהִנָּם צָּרִים אֶת־הָעִיר עָלֵיךּ:

יושלח אַזגַּרִין לְנַת אָבִימַלֵך בָרַז בניכלא לְמֵימַר הָא גַעַל בַר עַבַד 9:31 וַאְחוֹהִי אָתַן לִשׁכֵם וְהָאִנֶון צָיְרִין יָת על קַרתָא עְלָך:

9:31 He sent messengers to Abimelech deceitfully, saying, "Behold, Gaal the son of Ebed and his relatives have come to Shechem; and behold, they are stirring up the city against you.

ּוִעַתָּה ֹ קִּוּם לַוְּלָה אַתָּה וְהָעָם אֲשֶׁר־אָתֶך נָאֱרֹב בַּשְּׂבֶה:

וכען קום בְלֵילְיָא אַתְ וְעַמָא דְעִמָּך וּכמון בְחַקּלָא:

9:32 "Now therefore, arise by night, you and the people who are with you, and lie in wait in the field.

9:33 וְהָיָהְ בַבּּקֶר בִּזְרָח הַשֶּׁמֶשׁ תַּשְׁבִּים וּפָּשַׁטְתָּ עַל־הָעִיר וְהִנָּה־הֿוּא וְהָעָם אֲשֶׁר־אִתוֹ יִצְאִים אֵלֶיךּ וְעָשִּׁיתָ לּוֹ כַּאֲשֶׁר תִּמְצָא יָדֶךְ: ס

יים בְצַפּרָא כְמַדנַח שִׁמשָׁא תַקְדִים וִתְתְנָגִיד עַל קַרתָא וְהָא הָוֹא וְעַמָא יִנָה יִנָה וְיִה בְצַפּרָא

רָעְמֵיה נָפְּקִין לְוָתָך לקרמותך וְתַעְבֵיר לֵיה כְמָא דְתַשׁכַח וְדָך:

9:33 "In the morning, as soon as the sun is up, you shall rise early and rush upon the city; and behold, when he and the people who are with him come out against you, you shall do to them whatever you can."

נַיָּקֶם אֲבִימֶּלֶךְ וְכָלְ־הָעָם אֲשֶׁר־עִמְּוֹ ֻלְיְלָה נַיָּאֶרְבְוּ עַל־שְׁכֶּם אַרְבָּעָה רָאשִׁים:

וֹקָם אָבִימַלַך וְכָל עַמָא דְעִמִיה בְלֵיליָא וּכמַנֶּו עַל שְׁכַם אַרבַע מַשֹּרְיָן:

9:34 So Abimelech and all the people who were with him arose by night and lay in wait against Shechem in four

פּיזּב וַיַּצֵא' גַּעַל בֶּן־עֶּבֶר וַיַּעֲמֶּר בָּחָתו שַעַר הָעִיר וַיַּקֶם אֲבִיכָּוֶלֶךְ וְהָעָם אֲשֶׁר־אָתִּוֹ 9:35

9:35 וּנפַּק גַעַל בַר עַבַד וְקָם בְמַעְלַנָּא דתרַע קַרתָא וְקָם אְבִימַלַך וְעַמָא וְכָל עמא דעמיה מן כמנא:

9:35 Now Gaal the son of Ebed went out and stood in the entrance of the city gate; and Abimelech and the people who were with him arose from the ambush.

9:36 וַיַּרא־גַּעַל אַת־הָעָם וַיִּאמֶר אֶל־זְלֻל הָנָה־עָם יוֹבֵּד מֵרָאשֵׁי הֶהָרֶים וַיְּאמֶר 9:36

אַלִיוֹ זְבֶל אֵת צֵּל הֶהָרֶים אַתָּה רֹאֶה כָּאַנָשִׁים: ס 9:36 וַחְזָא נַעַל יָת עַמָא וַאְמֵר לִזבָול הָא עַמָא נָחֵית מֵרִישִׁי טָורַיָא וַאְמֵר לֵיה זָבָול יָת שָולָא דְשָורַיָא אַת חָזֵי כִּגְברַיָא:

9:36 When Gaal saw the people, he said to Zebul, "Look, people are coming down from the tops of the mountains." But Zebul said to him, "You are seeing the shadow of the mountains as if they were men."

> אָרֶץ הַנְּעַל לְדַבֵּר וַנִּאָרָ הִנָּה־עָם יְוֹרְדִּים מֵעִם טַבְּוּר הָאָּרֶץ פּיִּס בְּנִּר הָאָרָץ פּיִּ ּוְרֹאשׁ־אֶּחָרַ בָּא מִדֶּרֶךְ אֵלְוֹן מְעוֹנְנִים:

9:37 אַרעָא בֿעַל לְמַלְלָא וַאְמֵר הָא עַמָּא נָחְתִין מִן מעם תֻקפָּא דְאַרעָא וּמַשרִיתַא חָדַא אַתיַא מָאורַח מֵישַר מִעַנָּנַיַא:

9:37 Gaal spoke again and said, "Behold, people are coming down from the highest part of the land, and one company comes by the way of the diviners' oak."

9:38 וַיֹּאמֵר אֵלֶיו זִבָּל אַיֵּה אֵפָּוֹא פִּיך אֲשֶׁר תֹאמַר מִי אֲבִימֶלֶךְ כִּי נַעַבְדֶגְוּ ָּהֶלֹא זֶה הָעָם אֲשֶׁר מָאַסְתָה בוֹ צֵא־נָא עַתָּה וִהְלָּחֵם בּוֹּ: ס

9:38 נַאָּמֵר לֵיה זֹבָול אָן אָנָון פִתנָמָך דְאַתְ אָמֵר מֵן אָבִימַלַך אָרִי נִפּלְחִנִיה הָלָא בִין עַמָא דְקַצתָא בֵיה פוֹק בְבָעוֹ כְעַן וַאְנִיחַ קְרָבָא בֵיה:

9:38 Then Zebul said to him, "Where is your boasting now with which you said, 'Who is Abimelech that we should serve him?' Is this not the people whom you despised? Go out now and fight with them!"

וַיָּצֵא נַעַל לִפְנֵי בַּעֲלֵי שְׁכֶם וַיִּלְּחֶם בַּאֲבִימֶלֶך: וּנפַק נַעַל לְדָם יָתְבֵי בעלי שְׁכַם וַאְנִיחַ קְרָבָא בַאְבִימַלַך:

9:39 So Gaal went out before the leaders of Shechem and fought with Abimelech.

וַיִּרִדְפֵּהוּ אֲבִימֵּלֵךְ וַיָּנָס מִפָּנָיו וַיִּפָּלוּ חַלָּלִים רַבִּים עַד־פַּתַח הַשְּׁעַר:

9:40 וַרַרפִּיה אָבִימַלַך נַאְפַּך מִן־קְּדָמוֹהִי וּנפַלֶּו קְטִילִין סַגִּיאִין עַד מַעְלַנָא

9:40 Abimelech chased him, and he fled before him; and many fell wounded up to the entrance of the gate.

וַיִשֶּׁב אֲבִימֶלֶךְ בָּארוּמָה וַיְנְרֶשׁ זְבָל אֶת־נַּעַל וְאֶת־אֶחָיו מִשֶּׁבֵת בִּשְׁכֵם:

9:41 וִיתֵיב אָבִימַלַך בָארָוֹמָּה וְתָּבִיך זְבֻוּל יָת נַעַל וְיָת אְחוֹהִי מִלְמִתַב בִשׁכֵם:

9:41 Then Abimelech remained at Arumah, but Zebul drove out Gaal and his relatives so that they could not remain in Shechem.

- ַנְיָהִי מִּמָּחְרָת נַיֵּצֵא הָעָם הַשָּׁדֶה נַיַּנְּדָר לַאֲבִימֶוֶלֶךְ:
- :פַּבְּרוֹהִי וּנפַּק עַמָּא לְחַקּלָא וְחַוִיאָו לַאְבִימַלַך 9:42 Now it came about the next day, that the people went out to the field, and it was told to Abimelech.

יצֵא הָעָם וַיֶּהֶאָם הַיָּהֶאָם לִשְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיֶּאֶרֶב בַּשְּׂבֶת וְיַּבְא וְהָגָּה הָעָם יצֵא 9:43 מן־הַעִּיר וַיָּקָם עַלֵיהֵם וַיַּבֶּם:

יַנְיּה עָמָא וּפַלֵינְגֶון לִתלָת מַשֹּרְיָן וּכמַן בְחַקלָא וַחְזָא וְהָא עַמָא נָפֵיק 9:43 מן קרתא וקם עליהון וקטַלנון ומחנון:

9:43 So he took his people and divided them into three companies, and lay in wait in the field; when he looked and saw the people coming out from the city, he arose against them and slew them.

> יַבְיבָּיבֶּילֶךְ וְהָרָאשִׁים אֲשֶׁר עִמֹּוֹ פְּשְׁטֵּוּ וַיַּעֲמְדֹּוּ פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר וּשְׁגַי 9:44 הַרָאשִׁים פַּשִּׁטֵּוּ עַל־כָּל־אַשֵּׁר בַשְּׂדֶה וַיַּכִּוּם:

9:44 נַאְבִימַלַך וּמַשׁרְיָתָא וֹכל משירין דְעמִיה אָתְנְגַדְוֹ וְקָמָוֹ בְמַעְלַנָא דתרַע קרתָא וְתַרתִין מַשֹּרְיָן אָתְנְגִידָא עַל כָל דִבחַקלָא וּקטַלְונָון: 9:44 Then Abimelech and the company who was with him dashed forward and stood in the entrance of the city gate; the

other two companies then dashed against all who were in the field and slew them.

ַפַּעִיר וְאֶת־הָעֶם הַיּוֹם הַהוֹא וַיִּלְפֹּר אֶת־הָעִיר וְאֶת־הָעָם 9:45 אַשֶּׁר־בָּה הָרָגְ וַיִּּתִּץ' אֶת־הָעִיר וַיִּזִרְעֵהָ מֵלַח: פּ

9:45 נַאָּבִימַלֵּךְ אָנִיחַ קָּרָבָא בִקַרתָא כֹל יוֹמָא הַהָוֹא וּכבַשׁ יָת קַרתָא וְיָת עַמָא דבה קטַל קטֵיל וִתַרַע יַת קַרתַא וְזַרעַה מָלחַא:

9:45 Abimelech fought against the city all that day, and he captured the city and killed the people who were in it; then he razed the city and sowed it with salt.

וַיִּשְׁמְוֹעוּ כֶּל־בַּעֲלֵי מִנְדֵּל־שְׁכֶם וַיָּבְאוּ אֶל־צְרִיח בֵּית אֵל בְּרִית: וּשׁמַוֹעוּ כָל יָתְבֵי מִגַּדַל שְׁכַם וַאְתוֹ לִצרִיח בֵית־אֵל לְמִגוַר קְיָם:

9:46 When all the leaders of the tower of Shechem heard of it, they entered the inner chamber of the temple of El-berith.

וַיָּגַּר לַאֲבִימֶלֶךְ כִּי הִתְּקַבְּצוֹּ כֶּל־בַּעֲלֵי מִנְדֵּל־שְׁכֵם: וְאָתחַנַה לַאְבִימַלַך אָרִי אָתכְנִישֵׁו כָל יָתְבֵי מִגּדֵל שְׁכַם:

9:47 It was told Abimelech that all the leaders of the tower of Shechem were gathered together

9:48 וַיַּעַל אֲבִיטֶּלֶךְ הַר־צַּלְמוֹן הוּא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתוֹ וַיִּקַח אֲבִימֶּלֶךְ אָת־הַקַּרְדָמוֹת בְּיָדוֹ וַיִּכְרֹת שׁוֹכַת עֵצִים וַיִּשְּׂאֶהְ וַיָּשֶׂם עַל־שִׁכְמִוֹ וַיִּאמֶר אֶל־הָעָם אֲשֶׁר־עִמֹּוֹ מָהַ רְאִיתֶם` עָשִּׁיתִי מַהַרִוּ עֲשִׁוּ כָּמְוֹנִי:

9:48 וּסלֵיק אָבִימַלַך לְטִורֵא דְצֵלמוֹן הָוֹא וְכַל עַמַא דְעָמֵיה וּנסֵיב אָבִימַלַך וַת כָלבַיָא בִידִיה וְקֶץ סוֹכַת אָעִין וְנַטלַה וְשֵׁוִי עַל כִתפֵּיה וַאִמַר לעַמָא דעמִיה מא חזיתון עבדית אוחו עבידו כותי:

9:48 So Abimelech went up to Mount Zalmon, he and all the people who were with him; and Abimelech took an axe in his hand and cut down a branch from the trees, and lifted it and laid it on his shoulder. Then he said to the people who were with him, "What you have seen me do, hurry and do likewise."

- 9:49 וַיָּכָרְתוּ גַם־כַּל־הַעָּם אִישׁ שוֹכֹה וַיָּלְכוּ אַחַרָי אַבִימֵלֶךְ` וַיַּשִּׁימוּ עַל־הַצִּרְיחַ וַיַּצִּיֶתוּ עֲלֵיהֶם אֶת־הַצְּרִיח בָּאָשׁ וַיָּטֻתוּ נַּם כָּל־אַנְשׁיֶ מְנְּרֵל־שְׁכֶם כְּאֶלֶף אִישׁ
- אָרַיַח אָבִימַלַך וְשַׁוִיאָו עַל צְרָיַח 9:49 וְקָצֵו אַךָּ כָל עַמָּא גְבַר סוֹבֵיה וַאְזַלָו בָתַר אָבִימַלַך וְשַׁוִיאָו עַל צְרִיַח ואַדליקוֹ עְלֵיהוֹן יָת צָרִיַח בְנֶוּרָא וִאָתקְטַלֶוֹ ומיתו אַף כָל אָנָשֵׁי מִגדַל שְׁכַם כָאַלַף גָבַר וָאָתָא:

9:49 All the people also cut down each one his branch and followed Abimelech, and put *them* on the inner chamber and set the inner chamber on fire over those *inside*, so that all the men of the tower of Shechem also died, about a thousand men and women.

9:50 וַיָּלֶדְ אַבִּימֶלֵדְ אֶל־תַבֵץ וַיִּלְבְּדָה:

9:50 וַאְזַל אָבִימַלַך לְתֵבֵץ וּשׁרָא בְתֵבֵץ וְכַבשַׁה:

9:50 Then Abimelech went to Thebez, and he camped against Thebez and captured it.

9:51 וּמִגְדֵּל־עֹז´ הָיָה בְתוֹךְ־הָעִיר ׁ וַיָּנֶסוּ שְׁמָּה כָּל־הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְכֹל בַּעֲלֵי הָ הָעִיר וַיִּסִגְּרִוּ בַּעַדֶּם וַיִּעֵלְוּ עַל־נֵּג הַמִּגְדָּל:

יובר המגדל תַקִּיף הְנָה בְגוֹ קַרתָא וַאְפַּכֶּו לְתַמָּן כָל גָברַיָא וּנשֵׁיָא וְכָל יָחְבֵי 9:51 קרתָא וַאָנַפָּו בִאַפֵּיהוֹן וּסלִיקוּ עַל אִינֵר מִגִּדְלָא:

9:51 But there was a strong tower in the center of the city, and all the men and women with all the leaders of the city fled there and shut themselves in; and they went up on the roof of the tower.

9:52 וַיָּבָא אֲבִימֶּלֶךְ עַר־הַמִּגְּדֶּל וַיִּלְּחֶם בְּוֹ וַיִּגַּשׁ עַר־פֶּתֵח הַמִּגְּדָל לְשָּׂרְפִוֹ בָאֵשׁ: 9:52 וַאְתָא אְבִימַלַך עַר מִגְּדְלָא וַאְגִיח קְרָבָא בֵיה וּקְרִיב עַר תְרַע מִגְּדְלָא לִאוֹקָדְוֹתֵיה בִנִוּרָא:

9:52 So Abimelech came to the tower and fought against it, and approached the entrance of the tower to burn it with fire.

9:53 וַתַּשְׁבֵּדְ אִשָּׁה אַחָת פֶּּלֶח רֶכֶב עַל־רִאשׁ אֲבִיטֶלֶךְ וַהָּרִץ אֶת־גָּלְנָּלְתְּוֹ:

9:53 וּרמָת אִתְתָא חְדָא פַּלֹנֶות רְכַב רְחֵי ריחיוהי על רִישָא דַאְבִּימַלֵּךְ וְרַעַת יבזעת ית גלגלתיה:

9:53 But a certain woman threw an upper millstone on Abimelech's head, crushing his skull.

9:54 וַיִּקְרָא מְהַרָּה אֶל־הַנַּעַר נֹשֵׂא כֵלִיו וַיִּאמֶר לוֹ` שְׁלְךִּ חַרְבְּדְּ` וּמִוֹתְתֵׁנִי פֶּן־יִאמְרוּ לִי אִשָּׁה הֲרָגָתְהוּ וַיִּדְקְרֵהוּ נַעֲרִוֹ וַיִּמְת:

ֶּיִּגְיִּגְיִּגְיִּלְיִנְאַ בְּעִוּלֵּימָא נָטֵיל זִינִיה וַאְמַר לֵיה שְׁלוֹף חַרבָך וּקטוֹלוִי דלמַא יֵימָרִון עָלֵי אָתָתָא קְטַלתֵיה וִקַטלֵיה עולֵימֵיה וּמִית:

9:54 Then he called quickly to the young man, his armor bearer, and said to him, "Draw your sword and kill me, so that it will not be said of me, 'A woman slew him.'" So the young man pierced him through, and he died.

9:55 וַיִּרְאָוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל כִּי מַת אֲבִימֶלֶךְ וַיִּלְכִוּ אִישׁ לִמְלְמוֹ:

9:55 נַחְזוֹ אָנָשׁ יִשֹׁרָאֵל אָרֵי מִית אָבִימַלֵּךְ נַאְזַלָּוֹ גִבַר לְאַתֹרִיה:

9:55 When the men of Israel saw that Abimelech was dead, each departed to his home.

9:56 וַיָּשֶׁב אֱלֹהִים אֵת רָעַת אֲבִיטֶּלֶךְ אֲשֶׁר עָשָׂה לְאָבִיו לֻהַרֹג אֶת־שִׁבְעִים אֶחֶיו:

9:56 וַאְתֵיב יִי יָת בִישַׁת אָבִימַלַך רַעְבַר לַאְבָוֹהִי לְמִקטַל יָת שִׁבעִין אָחוֹהִי:

9:56 Thus God repaid the wickedness of Abimelech, which he had done to his father in killing his seventy brothers.

9:57 וְאֵּת כָּל־רָעַת` אַנְשֵׁי שְׁכֶּם הַשִּׁיב אֱלֹהִים בְּרֹאשָׁה וַתְּבְּא אֲלֵיהֶם קּלְלַתְּ יוֹתָם בֵּן־יִרבַעַל: פ

יוֹתָם בַר יִרֶבֶעַל: יוֹתָם בַר יִרֶבָעַל:

9:57 Also God returned all the wickedness of the men of Shechem on their heads, and the curse of Jotham the son of Jerubbaal came upon them.

10:1 וַיָּקֶם אַחֲבִי אֲבִיטֶּלֶךְ לְחוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵׁל תּוֹלֶעְ בֶּן־פּוּאָה בֶּן־דּוֹדְוֹ אִישׁ יִשָּׁשֹׁכֶר וְהְוֹא־יֹשֵׁב בְּשָׁמִיר בְּחַר אֶפְּרָיִם:

ימבוהי בר דוֹדוֹ אחבוהי בר בְּוֹאָה בַר אָבִימֵלֵךְ לְמִפּרֵק יָת יִשֹּׁרָאֵל תוֹלָע בַר פָּוֹאָה בַר דוֹדוֹ אחבוהי

גָברָא מִשָׁבטָא דְבֵית יִשְּׁשֹׁכֶר וְהָוֹא יָחֵיב בְשָׁמִיר בְטַוֹרָא דְבֵית אַפּרָיִם:

10:1 Now after Abimelech died, Tola the son of Puah, the son of Dodo, a man of Issachar, arose to save Israel; and he lived in Shamir in the hill country of Ephraim.

וַיִּשִׁפֹּט' אַת־יִשִּׂרָאֵל עִשִּׂרִים וְשָׁלְשׁ שָׁנָה וַיַּבָּת וַיִּקַבִּר בִּשָּׁמִיר: פּ

ּוְדָן יָת ישֹרָאֵל עַסרִין וּתלָת שְׁנִין וּמִית וְאָתקְבַר בְשָׁמִיר:

10:2 He judged Israel twenty-three years. Then he died and was buried in Shamin

ניַקָם אַחַרָיו נָאָיר הַגָּלְעָדִי וַיִּשְׁפֹּט' אַת־יִשְׂרָאֵל עֲשִׂרִים וּשְׁחַיִם שַׁנַה:

ין שְנִין: יְאִיר נְלֹעְדָאָה וְדָן יָת יִשֹׁרָאֵל עַסרִין וְתַרתֵין שְׁנִין: 10:3 After him, Jair the Gileadite arose and judged Israel twenty-two years.

יִקְרָאָוֹ חַוֹּת יָאִיר עַד הַיָּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַוּּלְעָד:

וֹהְנָה בִיה תְּלָתִין בְּנִין רְכִיבִין עַל תְלָתִין עִלִּין וּתלָתִין קרוּין עִלִין לְהוֹן 10:4 לָהוֹן קַרַן כַפּרָנֵי יַאִיר עַד יוֹמַא הַדֵין דִבאָרַע גִּלעַד:

10:4 He had thirty sons who rode on thirty donkeys, and they had thirty cities in the land of Gilead that are called Havvoth-jair to this day.

וַיָּמֶת יָאִיר וַיִּקְבֶר בְּקְמְוֹן: פ

ומית יָאִיר וִאַתקבַר בקמון:

10:5 And Jair died and was buried in Kamon.

10:6 וַיּסְפוּ בְּגֵי יִשְׂרָאֵׁל לַעֲשִׂוֹת הָרַע בְּעֵיגִי יְהוָה וַיַּעַבְרַוּ אֶת־הַבְּעָלִים 10:6 ּוְאֶת־הָעַשְׁתָּלוֹת וְאֶת־אֱלֹהֵי אֲרָם וֹאָת־אֱלֹהֵי צִירוֹן וְאֵת אֵלהֵי מוֹאָב וְאֵת אֵלהֵי בני־עַמון ואָת אַלהֵי פִּלְשָׁתִים וַיַּעַזְבוּ אָת־יִהוַה וִלְא עַבְדוּהוּי

ונָת בעַלַנָא וְיָת הַעָּלַיָּא וְיָת בּעַלַיָּא וְיָת בּעַלַיָּא וְיָת בּעַלַיָּא וְיָת בּעַלַיָּא וְיָת בּעַלַיָּא עַשׁתְרַתָא וְיַת טַעָוַת אָרַם וְיַת טַעָוַת צִידוֹן וְיַת טַעָוַת מוֹאָב וְיַת טַעָוַת בְנֵי עַמוֹן וְיָת טָעְוָת פְּלִשׁתָאֵי וּשֹבַקוּ יָת פֻלחָנָא דַיְיָ וְלָא פְלַחֻוּ לְּדָמוֹהִי:

10:6 Then the sons of Israel again did evil in the sight of the LORD, served the Baals and the Ashtaroth, the gods of Aram, the gods of Sidon, the gods of Moab, the gods of the sons of Ammon, and the gods of the Philistines; thus they forsook the LORD and did not serve Him.

> וַיַּחַר־אַף יָהוָה בִּיִשַּׂרָאֵל וַיִּמְכָּרָם בִּיַד־פַּלְשָׁתִּים וּבַיַד בַּנֵי עַמוֹן: ותקיף רגזא דיי בישראל ומסרנון ביד פלשתאי וביד בני עמון:

10:7 The anger of the LORD burned against Israel, and He sold them into the hands of the Philistines and into the hands of the sons of Ammon.

10:8 וַיִּרעַצִּוּ וַיִּרְצָצוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵׁל בַּשָּנָה הַהָיִא שְׁכוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה אֶת־בְּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְהֵּן בְּאֶרֶץ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בַּגּּלְעָר:

10:8 וּדְחַקּוֹ וְשַׁעְבִּידָו יָת בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל בְשַׁתָא הַהִּיא תַמֹנֵא־עַסרִי שְׁנִין יָת כָל בְנֵי יִשׂרָאֵל דחיקו דבעברָא דִיַרדנָא בַאָרַע אָמוֹרַאַה דבגָלעַד:

10:8 They afflicted and crushed the sons of Israel that year; for eighteen years they afflicted all the sons of Israel who were beyond the Jordan in Gilead in the land of the Amorites.

10:9 וַיַּעַבְרָוּ בְגֵי־עַמּוֹן אֶת־הַיַּרְהֵּן לְהִלְּחֵם נַּם־בִּיהוּדָה וּבְבִנְיָמִין וּבְבֵית אֶפְּרָיִם

וניברו בוית יהודה וּברבית קלאָנָחָא קְרֶבָא אַף גם ברבית יהודה וּברבית 10:9 בניָמִין וּבִדבֵית אַפּרָיִם וִעַקַת לִישֹׁרָאֵל לַחדַא:

10:9 The sons of Ammon crossed the Jordan to fight also against Judah, Benjamin, and the house of Ephraim, so that Israel was greatly distressed.

- 10:10 וַיִּזְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׁרָאֵׁל אֶל־יְהוָה לֵאֹמֵר חָטָאנוּ לֶדְ וְכִי עָזַבְנוּ אֶת־אֱלֹהֵינוּ
- 10:10 וזעיקו בְנִי יִשֹׁרָאֵל קְדָם יִי לְמֵימֵר חַבנָא קְדָמָך וַאְבִי שְׁבַקנָא יָת פֻּלֹחְנָא רִיי אלהנא וּפּלַחְנָא יָת בְעָלַיָא:
 10:10 Then the sons of Israel cried out to the LORD, saying, "We have sinned against You, for indeed, we have forsaken

our God and served the Baals."

- 10:11 נַיָּאמֶר יְהנָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲלְאׁ מִפִּיצְרַיִם וּמִן־הָאֱמֹרִי וּמִן־בְּנֵי עַמְּוֹן
- וֹנִין נְיָלָבְנִי יִשֹּׁרָאֵל הְלָא מִמִצרֵים וּמִן אְמוֹרָאָה וּמִן בְנֵי עַמוֹן וּמִן 10:11

10:11 The LORD said to the sons of Israel, "Did I not deliver you from the Egyptians, the Amorites, the sons of Ammon, and the Philistines?

10:12 וצירונים וַעַמָּלֵק וּמָעון לָחַצְוּ אָתְכֵם וַתִּצְעַקוּ אַלַי וָאוֹשִיעָה אָתְכֵם מְיָּדָם: 10:12 וְצִידוֹנָאֵי וַעְכָּזִלְקָאֵי וַאְנָשׁ כִּעוֹן דְחַקּו יִתְכוֹן וּבעֵיתוֹן כִּוְ־קְּדָמֵי וּפּרַקִית

10:12 "Also when the Sidonians, the Amalekites and the Maonites oppressed you, you cried out to Me, and I delivered you from their hands.

ווּמַם עָזַבְתֶּם אוֹתִי וַתַּעַבְדִוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים לָבֵן לְא־אוֹסִיף לְהוֹשִׁיַע 10:13

רָא אוֹמֵיף וְאַמֶּון שְׁבַקּתָון יָת פָּלחָנִי וּפּלַחתָון לְטָעְנָת עַמְמֵיָא בְבֵין לָא אוֹמֵיף 10:ְזֹ

10:13 "Yet you have forsaken Me and served other gods; therefore I will no longer deliver you.

10:14 לְכֹּוּ וְזַעֲקוּ אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם בָּגַם הַנָּמָה יוֹשִׁיעוּ לָכֶם בְּעֵת

יייקל ובעו מן טָעָנָתָא דְאָתרְעִיתֻון בְהוֹן הַאָם יִכְלָן לְמִפּרַקכוֹן בְעָדָן 10:14 10:14 אָיזִילָו וּבעוֹ מִן טָעָנָתָא דְאָתרְעִיתֻון בְהוֹן הַאָם יִכְלָן לְמִפּרַקכוֹן בְעָדָן

10:14 "Go and cry out to the gods which you have chosen; let them deliver you in the time of your distress."

10:15 וַיּאמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה` חָטָּאנוּ עֲשֵׂה־אַתְּה לְנוּ כְּכָל־הַטִּוֹב בְּעֵינֶיְדְּ אַך הַצִּילֵנוּ נָא הַוָּוֹם הַזָּה:

ווּנִם נַאְמַרֶּו בְנֵי וִשֹּׁרָאֵל קְּדָם וְיָ חַבנָא עְבֵיד אַתְ לַנָּא כְכָל דְתָּקִין קְּדָמָךְ 10:15 בעינך בְרַם שֵׁיזִיבנָא כְעַן יוֹמָא הָדִין:

10:15 The sons of Israel said to the LORD, "We have sinned, do to us whatever seems good to You; only please deliver us this day."

10:16 וַיָּסִירוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר ׁ מִקּרְבָּם וַיַּעַבְרוּ אֶת־יְהוָה וַתִּקְצֵר נַפְּשׁוֹ בַּעֲמַל 10:16

10:16 וְאַעִדִיאָו יָת טְעְנָת עַמְמַיָּא מִבֵּיגִיהוֹן וּפּלַחֶו קְּדָם יְיָ וַתִּקצַר בַעְמַל יִשׂרָאֵל ועקת נפשיה בעמל ישראל ואיתגלגלו רחמוהי בצערא דישראל:

10:16 So they put away the foreign gods from among them and served the LORD; and He could bear the misery of Israel no longer.

ַנִיּצֶעֲקוּ בְּגֵי עַמֹּוֹן וַיַּחֲנִוּ בַּוּלְעָד וַיִּאֶסְפוּ בְּגֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנִוּ בַּמִּצְפָּה: וְאָתְכְנִישַׁוֹ בְנֵי עַמוֹן וּשׁרוֹ בְנִלעָד וְאָתְכְנִישַׁו וצעיקו בְנֵי יִשֹּרָאֵל וּשׁרוֹ

10:17 Then the sons of Ammon were summoned and they camped in Gilead. And the sons of Israel gathered together and camped in Mizpah.

10:18 וַיֹּאמְרֹוּ הָעָם שָׂבִי גִּלְעָד` אִישׁ אֶל־בֵעֵהוּ מִי הָאִּישׁ אֲשֵׁר יָחֵל לְהִלְּחֵם בִּבְנֵי עַמִּוֹן יִהְיֶה לְרֹאשׁ לְכָל ישְׁבֵי גִּלְעָד: פּ

10:18 נַאְמַרָו עַמָא רַברְבֶּי גְלעָד נְבַר לְחַברִיה מַן גָברָא דִישָׁרֵי לְאָנָחָא קְרָבָא בבני עַמון יְהֵי לְרֵישׁ לְכֹל יָתְבֵי וִלעָד:

10:18 The people, the leaders of Gilead, said to one another, "Who is the man who will begin to fight against the sons of Ammon? He shall become head over all the inhabitants of Gilead."

ּוְיִפְתָּח הַנִּלְעָדִי הָיָה נָבַוֹר חַיִל וְהָוּא בֶּן־אִשְׁה זוֹנָה וַיִּוֹלֶד נִּלְעָד אֶת־יִפְתָּח: ווּבּתָת גִּלעָרָאָה הְנָה גִּבֶר חֵילָא וְהָוֹא בֵר אִתְא פֻנִרְקִיתָא וְאוֹלֵיד גִּלעָר ווּבּוֹ ווּבּר אַתְא ית יפתח:

11:1 Now Jephthah the Gileadite was a valiant warrior, but he was the son of a harlot. And Gilead was the father of Jephthah.

ַווּגַלֶּר אֵשֶׁת־גִּלְעָד לִוֹ בָּגִים וַיִּנְדְלוּ בְגִי־הָאִשָּׁה וַיְנָרְשַׁוּ אֶת־יִפְתָּח וַיְּאמְרוּ לוֹ 🗀:2 לִא־תִנחַל בְּבֵית־אָבִינוּ כֵּי בֶּן־אִשְּׁה אַחֶרֵת אָחָה:

ווֹצַירַת אָתַת גָלעָד בִיה בְנִין וּרבִיאָו בְנֵי אָתְתָא וְתָרִיכֻו יָת יִפּתָח וַאְמַרְוֹ וּוֹבִי לֵיה לַא תַחסֶין בָבֶית־אָבִונַא אָרֵי בַר אָתְתַא איתא אתתא משבטא אַחְרִי אַת:

11:2 Gilead's wife bore him sons; and when his wife's sons grew up, they drove Jephthah out and said to him, "You shall not have an inheritance in our father's house, for you are the son of another woman."

11:3 וַיִּבְרַחְ יִפְתָּחֹ מִפְּנֵי אֶחָיו וַיִּשֶׁב בְּאֶרֵץ מִוֹב וַיִּתְלַקְטְוּ אֶל־יִפְתָחׁ אֲנָשִׁים ריקים וַיִּצְאָוּ עַמוּ: פ

וואַרק יפּתָח מָן־קְּדָם אָחוֹהִי וִיתִיב בַאָּרֵע שָב וְאָתכְנִישַׁו לְּוָת יִפּתָח גָברִין 11:3 סָרִיקִין וּנפַקו והוו עִמֵיה:

11:3 So Jephthah fled from his brothers and lived in the land of Tob; and worthless fellows gathered themselves about Jephthah, and they went out with him.

ניְהָי מִיָּמָיִם נַיִּלְּחֲמִוּ בְנֵי־עַמִּוֹן עִם־יִשְׂרָאֵל:

:בְּהַנָה לִּזְמֵן יוֹכִזִין וַאָּנִיחָוּ קְרָבָא בְנֵי עַמוֹן עִם ישׂרָאֵל 11:4 It came about after a while that the sons of Ammon fought against Israel.

11:5 וַיְהִי פַּאֲשֶׁר־נִלְחֲמִוּ בְנִי־עַמִּוֹן עִם־יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכוּ׳ זִקְנֵי נִלְעָׁר לָקַחַת

ית בר יָת לְעָד לְמִדבַר יָת ישׂרָאֵל וַאְזַלֻוּ סְבֵי גִּלעָד לְמִדבַר יָת 11:5

11:5 When the sons of Ammon fought against Israel, the elders of Gilead went to get Jephthah from the land of Tob;

וַיֹּאמָרוּ לִיִפְתַּח לְכָּה וְהַיִּיתַה לַנוּ לְקַצִין וְנֵלַחֲמָה בִּבְנֵי עַמְוֹן:

יובין: עמון: בּאְמַיֻרוּ לְיִפּתְח אֵיתֵא וּתהֵי לַנָּא לְרַבָּא וּנגִיחַ קְרָבָא בִבנֵי עַמוֹן: 11:6 and they said to Jephthah, "Come and be our chief that we may fight against the sons of Ammon."

יובן נַיָּאמֵר יִפְתָּח' לְזִקְנֵי גִלְעָד הֲלָא אַתֶּם' שְׂנֵאתֶם אוֹתִי וַתְּנְרְשִׁוּנִי מִבֵּיַת אָבִיְ 11:7 ומַדוע בָּאתָם אַלַי' עַתָּה כַּאַשֶּׁר צַר לָבֵם:

11:7 וַאָמֵר יִפּתָח לְּסָבֵי גִלעָד הְלָא אַחֻון סְנֵיתוֹן יָתִי וְתְרִיכתֻוֹנִי מִבֵית־אַבָא וּמָבין אָתִיתוֹן לְוָתִי כְעַן כַד עַקַת לְכוֹן:

11:7 Then Jephthah said to the elders of Gilead, "Did you not hate me and drive me from my father's house? So why have you come to me now when you are in trouble?"

- 11:8 וַיּאמְרוּ זִקְנִי גִּלְעָׁד אֶּל־יִפְּתָּח לָכֵן עַתָּה שֵׁבְנוּ אֵלֶּיךּ וְהָלַכְתְּ עִפְּנוּ וְנִלְחַמְתְּ בּבְנֵי עַמִּוֹן וְהָיִיָתָ לָּנוּ לְרָאשׁ לְכָל ישְׁבֵי גִּלְעָד:
 - 11:8 וַאְמַרָו סָבֵי גִּלעָד לְיִפּתָח בְּבֵין כְעַן תַבנָא לְוָתֶך וּתהָך עִמַנָא וּתגִיח קרבָא בְבנִי עַמוֹן וּתהֵי לַנָּא לְרֵישׁ לְכֹל יָתְבֵי גִּלעָד:

11:8 The elders of Gilead said to Jephthah, "For this reason we have now returned to you, that you may go with us and fight with the sons of Ammon and become head over all the inhabitants of Gilead."

- ַנִי עַמּוֹן אַל־זִקְנֵי ָגִלְעָּד אִם־ְמְשִׁיבִּים אַשֶּם אוֹתִי לְהַלְּחֵם בּּבְנֵי עַמּוֹן 11:9 וְנָתַן יְהוָהָ אוֹתָם לְּפָנָי אָנֹבִי אֶהְיֶה לְכֶם לְרְאשׁ:
- וואָמַר יִפּתָח לְסָבֵי גַלעָד אָם מְתִיבִיןְ אַתֻון יָתִי לְאָנָחָא קְרָבָא בִבנִי עַמוֹן ווּאָמַר יִפּתָח לְסָבֵי גַלעָד אָם מְתִיבִין יִנמַר יִי יָתְהוֹן לְּרָמֵי אָנָא אַהוֵי לְכוֹן לְרֵישׁ: 11:9 So Jephthah said to the elders of Gilead, "If you take me back to fight against the sons of Ammon and the LORD
- gives them up to me, will I become your head?"
 - ַנּינוֹתֵינוּ אָם־לְא כִדְבָּרְדְּ
 - רָפָתְנָמֶך לָא כְפָתְנָמֶך בִינָנָא אָם לָא כְפָתְנָמֶך בִינָנָא אָם לָא כְפָתְנָמֶך בוּנָנָא אָם לָא כְפָתְנָמֶך בוּנִנָא אָם לָא

11:10 The elders of Gilead said to Jephthah, "The LORD is witness between us; surely we will do as you have said."

- ווּיַלֶּךְ יִפְּתָּח עִם־זִקְנֵי גִּלְעָד וַיָּשִּׁימוּ הָעָם אוֹתוּ עֲלֵיהֶם לְרָאשׁ וּלְקַצִּיִן 11:11 וַיַדַבֵּר יִפְּחָח אֶת־כָּל־דְבָרָיו לִפְנֵי יְהוָה בַּמִּצְפָּה: פ
- ווּנוֹ עַמָא יָתֵיה עְבּי סָבֵּי גִלעָר וּמַנִיאָן וְשַׁוֹיָוֹ עַמָא יָתֵיה עְבִיהוֹן לְרִישׁ וּלרַבָא 11:11 יִי בְמִצפְיָא: 11:11 Then Jephthah went with the elders of Gilead, and the people made him head and chief over them; and Jephthah
- spoke all his words before the LORD at Mizpah.
 - 11:12 נִישְׁלַח יִפְתָּח מֵלְאָבִים אֶל־מֶלֶדְ בְּגֵי־עַמִּוֹן לֵאֹנִוֹר מַזה־לִּי וָלֶדְ בִּי־בָאתָ אַלַי לְהַלְּחֵם בְּאַרְצִיי:
 - 11:12 ושלַח יפּתָח אִזגַּדִין לְנָת מַלכָא דִבנֵי עַמוֹן לְמֵימֵר מָא לִי נָלָך אָרֵי אָתִיתָא לְנָתִי לְאָנָחָא קְרָבָא בְאַרעִי:
- 11:12 Now Jephthah sent messengers to the king of the sons of Ammon, saying, "What is between you and me, that you have come to me to fight against my land?"
 - ַנּי־אַמֶּר מֶּלֶךְ בְּנִי־עַמוֹן אֶל־מַלְאֲבֵי יִפְּתָּח כִּי־לָלַח יִשְׂרָאֵל אֶת־אַרְצִי 11:13 בַּעֲלוֹתוֹ מִפִּצְרֵים מֵאַרְנוֹן וְעַד־הַיַּבְּקֹ וְעַד־הַיַּרְהַן וְעַתָּה הָשִׁיבָה אֶּחְהֶן בְּשָׁלוֹם: 11:13 וַאְמַר מַלכָא דבנִי עַמוֹן לְאִזנֵדִי יִפּתָח אְבִי וְמֵיב יִשֹׂרָאֵל יָת אַרעי
 - בְמָסְקֵיה במפּקיה מִמָּצרַיִם מֵאַרנוֹנָא וְעַד יֻבקָא וְעַד יַרְדְנָא וכעַן אְתֵיב יָתְהוֹן
- 11:13 The king of the sons of Ammon said to the messengers of Jephthah, "Because Israel took away my land when they came up from Egypt, from the Arnon as far as the Jabbok and the Jordan; therefore, return them peaceably now."
 - ַנִיּוֹסֶף עוֹד יִפְּתָּח וַיִּשְׁלַחֹ מַלְאָבִים אֶל־מֶּלֶךְ בְּגֵי עַמְּוֹן:
- :ווֹ:14 בני עַמוֹן וֹשׁלֵח אִזנִּדִין לְוָת מַלֹכָא דִבנֵי עַמוֹן 11:14 But Jephthah sent messengers again to the king of the sons of Ammon,
- 11:15 וַיִּאמֶר לוֹ כִּה אָמַר יִפְּתָּח לְא־לָקַח יִשְׂרָאֵל אֶת־אֶרֵץ מוֹאָב וְאֶת־אֶרֵץ בְּגֵי עַמִּון:

11:15 וַאְמַר לֵיה כִדנָן אְמַר יִפּתָח לָא נְמֵיב יִשֹּרָאֵל יָת אְרַע מוֹאָב וְיָת אְרַע בָנִי עַמוֹן:

11:15 and they said to him, "Thus says Jephthah, Israel did not take away the land of Moab nor the land of the sons of Ammon.

11:16 פּי בַּעֲלוֹתָם מִמִּצְרָיִם וַיֵּּלֶךְ יִשְׂרָאֵלְ בַּמִּדְבָרְ עַד־יַם־סוּף וַיָּבֹא קְדְשָׁה: 11:16 אָרִי בְמִסַקהוֹן מִמִּצרָיִם וַאְזֵל יִשֹּׁרָאֵל בְמַדבְרָא עַד יַמָא דְסָוף וַאְתָא לִרקם:

11:16 For when they came up from Egypt, and Israel went through the wilderness to the Red Sea and came to Kadesh,

11:17 וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל מַלְאָכִים אֶל־מֶלֶךְ אֱדֹוֹם לֵאמֹר אֶעְבְּרָה־נָּא בְאַרְצֶּׁךְ וְלָא שָׁמַע מֵלֶכָּא נְיִשְׁלַה יִשְׂרָאֵל בְּקַרְשׁ: שָׁמַע מֵלֶכָּא נִישְׁב יִשְׂרָאֵל בְּקַרְשׁ: 11:17 וּשׁלֵח יִשֹּׁרָאֵל אִזּגִּדִין לְנָת מַלֹּכָא דַאְדוֹם לְמֵימֵר אֵעבַר כְעַן בְאַרעָך וְלָא קַבִּיל מַלֹּכָא דַאְדוֹם וְאַף לְנָת מַלֹּכָא דְמוֹאָב שְׁלַח וְלָא אְבָא קבל וִיתִיב יְשֹׁרָאֵל בִרקַם: יִשֹׁרָאֵל בִרקַם:

11:17 then Israel sent messengers to the king of Edom, saying, "Please let us pass through your land," but the king of Edom would not listen. And they also sent to the king of Moab, but he would not consent. So Israel remained at Kadesh.

11:18 וַיַּלֵדְ בַּמִּדְבָּר וַיָּסָב אֶת־אֶרֶץ אֱדוֹם וְאֶת־אֶרֵץ מוֹאָב וַיָּלַא מִמִּזְרַח־שֶּׁמֶשׁ לְאֶרֵץ מוֹאָב נַיִּחְנִּוֹן בְּעָבֶר אַרְנִוֹן וְלֹא־בָאוֹ בִּנְבְוּל מוֹאָב כִּי אַרְנוֹן נְבְוּל מוֹאָב: 11:18 וַאְזֵל בְמַדבְרָא וְאַקֵיף יָת אְרֵע אְדוֹם וְיָת אְרֵע מוֹאָב וַאְתוֹ מִמַדנַח שׁמשָׁא לְאַרעָא דְמוֹאָב וּשׁרוֹ בְעברָא דְאַרנוֹן וְלָא עָלֻוֹ בִתחֻום מוֹאָב אְרֵי שִׁמשׁא לְאַרעָא דְמוֹאָב וּשׁרוֹ בְעברָא דְאַרנוֹן וְלָא עָלֻוֹ בִתחֻום מוֹאָב אְרֵי אַרנוֹן תִחֻום מוֹאָב:

11:18 Then they went through the wilderness and around the land of Edom and the land of Moab, and came to the east side of the land of Moab, and they camped beyond the Arnon; but they did not enter the territory of Moab, for the Arnon was the border of Moab.

יוֹנִישְׁלַחְ יִשְּׂרָאֵל מַלְאָבִּׁים אָל־סִיחִוֹן מֶלֶדְ־הָאֶמוֹרִי מֶנֶלֶדְ חֶשְׁבִּוֹן וַיְּאמֶר לוֹ יִשְׂרָאֵל נַעְבְּרָה־נָּא בְאַרְצְדָּ עַד־מְקוֹמִי: יִשְׂרָאֵל נַעְבְּרָה־נָּא בְאַרְצְדָּ עַד־מְקוֹמִי:

יַּבְּיִּלְ הַּעָרֶלְ אִזֹגֵּדִין לְּנָת סִיחוֹן מַלכָא אְמוֹרָאָה מַלכָא דְחַשׁבוֹן וַאְמַר 11:19 לִיה יִשֹּׁרָאֵל נִעבַר כְעַן בְאַרעָך בְאַתרָך עַד אַתרִי:

11:19 'And Israel sent messengers to Sihon king of the Amorites, the king of Heshbon, and Israel said to him, "Please let us pass through your land to our place."

11:20 וְלֹא־הֶאֱמִין סִיחִוֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל עֲבַר בִּנְבֻלוֹ וַיָּאֱסְף סִיחוֹן אֶת־כָּל־עַמֹּוֹ וַיַּחֵנִּוּ בִּיָהָצָה וַיִּלָּחֵם עִם־יִשִּׂרָאֵל:

11:20 וְלָא הֵימֵין סִיחוֹן יָת יִשֹּׁרָאֵל לְמִעבֵר בִתחֻומֵיה וּכנַשׁ סִיחוֹן יָת כָל עַמֵיה ושרוֹ בְיָהֵץ וַאְנִיחַ קְרָבָא עִם יִשֹּׁרָאֵל:

11:20 'But Sihon did not trust Israel to pass through his territory; so Sihon gathered all his people and camped in Jahaz and fought with Israel.

11:21 וְנִיתֵן יְהֹנָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־סִיחְוֹן וְאֶת־כְּל־עַמֶּוֹ בְּיַדְ יִשְׂרָאֵל וַיַּכְּוֹם וַיִּירַשׁ יִשְׂרָאֵל אֵת כַּל־אֵרֵץ הַאֵּמֹרִי יוֹשֵב הַאָרֵץ הַהִיא:

11:21 וּמסַר יְיָ אְלָהָא דִישֹׁרָאֵל יָת סִיחוֹן וְיָת כָל עַמֵיה בִידָא דִישֹׁרָאֵל וּמחוֹנָון וּיִרִית יִשֹׂרָאֵל יָת כָל אָרַע אָמוֹרָאָה יָתֵיב אַרעָא הַהִּיא:

11:21 'The LORD, the God of Israel, gave Sihon and all his people into the hand of Israel, and they defeated them; so Israel possessed all the land of the Amorites, the inhabitants of that country.

11:22 וַיִּיִרְשׁוּ אֵת כָּלְ־וְּבְוּל הָאֱמֹרֵי מֵאַרְנוֹן וְעַד־הַיַּבֿק וֹמִן־הַמִּדְבָּר וְעַד־הַיַּרְהֵן:

11:22 וִירִיתֻוֹ יָת כָל תְחֻום ארע אְמוֹרָאָה מֵאַרנוֹנָא וְעַד יֻבקא ומִן מַדבְּרָא וְעַד

11:22 'So they possessed all the territory of the Amorites, from the Arnon as far as the Jabbok, and from the wilderness as far as the Jordan

11:23 וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוֹרִישׁ` אֶת־הָאֱמֹרִי מִפְּנֵי עַמַּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה

וו:23 וְּכַעַן יְיָ אְלָהָא דְיִשׂרָאֵל תָרִיך יָת אְמוֹרָאָה מִן־קְּדֶם עַמֵּיה יִשֹּׁרָאֵל וְאַתְ מַדַמֵּי לְמֵירַתַה:

11:23 'Since now the LORD, the God of Israel, drove out the Amorites from before His people Israel, are you then to possess it?

11:24 הַלֹאָ אָת אֲשֶׁר יוֹרִישְׁךָּ כְּמִוֹשׁ אֱלֹהֶיךְ אוֹתְוֹ תִירָשׁ וְאֵת ֹ כָּל־אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יָהוָה אֵלהֵינוּ מִפָּנִינוּ אוֹתוֹ נִירָשׁ:

יָּנְאָלְהַנָא הַ דִּיַחְסְנִנָךְ כְּמוֹשׁ טָעֻוּתְךְ יָתֵיה תַחְמֵין וְיָת כָּל דִיתְרֵיךְ יְיָ אְלְהַנָא 11:24

11:24 'Do you not possess what Chemosh your god gives you to possess? So whatever the LORD our God has driven out before us, we will possess it.

11:25 וְעַתָּה הֲמָוֹב טוֹב' אַתָּה מִבָּלָק בֶּן־צִפּוֹר מֶלֶלֶד מוֹאָב הַרְוֹב רָב' עִם־יִשְׂרָאֵׁל

ישׂרָאֵל הַעָּן הְטָב טָב אַתְ מִבָּלָק בַר צִפּוֹר מַלֹכָא דְמוֹאָב הַמְּדְן דָן עִם ישׂרָאֵל 11:25 אָם קרָבָא אָנִיחַ בִּהוּן:

11:25 'Now are you any better than Balak the son of Zippor, king of Moab? Did he ever strive with Israel, or did he ever fight against them?

רובב בְּשֶׁבֶת יִשְׂרָאֵל בְּחֶשְׁבּוֹן וּבִבְנוֹתֶׁיהָ וִּבְעַרְעוֹר וּבִבְנוֹתֶּיהָ וּבְכָל־חֶעָרִים אֲשֶׁרֹ 11:26 עַל־יְדֵי אַרְנוֹן שָׁלְשׁ מֵאָוֹת שָׁנָה וֹמַדְוֹע לְאֹ־הִצֵּלְתֶּם בְּעֵת הַהִּיא:

בַּרנַיָּא וּבכָל קרוַיָּא וּבעַרעוֹר וּבכַפּרָנַהָּא וּבכָל קרוַיָּא וּבכָבּרנַהָּא וּבכָל קרוַיָּא (בּרַבּיָבּ רְעַל תְחַומֵי אַרנוֹן תְלָת מְאָה שְׁנִין וּמָדִין לָא שֵׁיזִיבתָון בְעִדָנָא הַהָוֹא:

11:26 'While Israel lived in Heshbon and its villages, and in Aroer and its villages, and in all the cities that are on the banks of the Arnon, three hundred years, why did you not recover them within that time?

ַן אָנֶכִי לָא־חָטָאתִי לָּךְ וְאַתָּה עשֶה אִתִּי רָעָה לְהַלְּחֶם בִּי יִשְׁפֹּט יְהוָה 11:27 הַשֹּׁפֵטֹ הַיִּּוֹם ֻבֵּין בְּגֵי יִשְׂרָאֵל וִבֵין בְּגִי עַמְּוֹן:

11:27 וַאָּנָא לָא חְטֵית חבית לָך וְאַתְ עָבֵיד עִמִי בִישָׁא לְאָנָחָא קְרָבָא בִי עמי יְרִין יְנָ דְעָבֵיד דִינָא יוֹמָא דֵין בֵין בְנֵי יִשֹׂרָאֵל וּבֵין בְנֵי עַמוֹן:

11:27 I therefore have not sinned against you, but you are doing me wrong by making war against me; may the LORD, the Judge, judge today between the sons of Israel and the sons of Ammon."

> 11:28 וְלְא שָׁבַּשׁע מֶלֶךְ בְּגֵיַ עַמְּוֹן אֶל־דְּבְרֵי יִפְּתָּח אֲשֶׁר שָׁלַח אַלִּיו: פּ 11:28 וְלָא קַבֵּיל מַלֹכָא דִבנִי עַמוֹן לְפִתנָמֵי יִפתְח דִשׁלַח לְוָתִיה:

11:28 But the king of the sons of Ammon disregarded the message which Jephthah sent him

מַבְּרִ שָּת־מְצְבֵּר אֶת־מְנְשָׁבֶר וְאֶת־מְנְשָׁבֶר אֶת־מִנְשָׁבֶר אֶת־מִנְשָׁבֶר אֶת־מְנְשָׁבֶר בּיִּעֲבִר אָת־מִנְשָּׁבֶר וֹאָת־מְנְשָׁבֶר בּיִּעֲבִר אָת־מִנְשָּׁבָּר וֹאָת־מְצְבָּּרָ ּגִלְעָׂד וּמִּמִּצְפָּה גִּלְעָׂד עָבֻר בְּגִי עַמְּוֹן:

ווֹעַבַר יָת גִּלְעָד וְיָת מְנַשֵּׁה מִן־קְּדָם ְיְיָ וַעְבַר יָת גִּלְעָד וְיָת מְנַשֵּׁה וּ 11:29 :נְעְבֵר יָת כִּזצפִיָא דְגִלעָד וּכִזמִצפְיָא דְגִלעָד וּכִזמִצפְיָא דְגִלעָד וּכִזמִצפְיָא בְר לְנָת ית בְנִי עַמוֹן: 11:29 Now the Spirit of the LORD came upon Jephthah, so that he passed through Gilead and Manasseh; then he passed

through Mizpah of Gilead, and from Mizpah of Gilead he went on to the sons of Ammon.

וּוַבַּר יִפְתָּח נֶדֶר לַיהוָה וַיֹּאמֵר אִם־נָתְוֹן תִּתֵּן אֶת־בְּגֵי עַמְוֹן בְּיָדְי:

יים יפתח קים קרם יי ואמר אם ממסר תמסר ית בני עמון בידי: 11:30 Jephthah made a vow to the LORD and said, "If You will indeed give the sons of Ammon into my hand,

וו:31 וְהָנָה הַיּוֹצֵא אֲשֶּׁר וֵצֵא מִדּלְתַי בֵיתִי לִקְרָאתִי בְּשׁוּבִי בְשָׁלְוֹם מִבְּנֵי עַמִּוֹן 11:31 וָהָיָה' לַיהֹנָה וְהַעֲלִיתְהוּ עוֹלָה: פֹ

11:31 וִיהֵי דְיָפּוֹק מִפֶּק בָר בֵיתִי לְקַדְמֻוֹתִי כֵד אְתֻוֹב בְשׁלָם מִבְנֵי עַמוֹן וִיהֵי קַבַם יִי וָאַסְקָנֵיה עָלַתַא:

11:31 then it shall be that whatever comes out of the doors of my house to meet me when I return in peace from the sons of Ammon, it shall be the LORD'S, and I will offer it up as a burnt offering."

וַיַּעַבר יִפְתָח אָל־בָּגֵי עַמִּוֹן לִהְלָחֵם בָּם וַיִּתְגַם יְהְוָה בְּיַרְוֹ:

ייִ בידיה: וַעַבַר יִפּתָח לְוָת בְנֵי עַמוֹן לְאָנָחָא קְרָבָא בְהוֹן וּמסֵרנָון יְיָ בִידִיה:

11:32 So Jephthah crossed over to the sons of Ammon to fight against them; and the LORD gave them into his hand

ווּנַבַּם מַעֲרוֹעֵר װְעַד־בּוֹאֲדְ מִנִּית עֶשְׂרִים עִיר וְעַד אָבֵל כְּרָמִים מַכָּה 11:33 גִּרוֹלֶה מְאָד וַיִּכָּנִעוֹ בְּנֵי עַמֹּוֹן מִפְּנֵי בְּנֵי וִשְׂרָאֵל: פ

ווֹמֹחַנֵּון מֵעְרוֹעֵר וִעַד מַעְלַנָא דְמִנִית עַסרִין קְרוִין וְעַד מֵישַׁר כַרמַיָא 11:33 בַּוֹרְאֵל: בּוֹרְאָלְרָם בְנֵי יִשֹׁרְאֵל: 11:33 He struck them with a very great slaughter from Aroer to the entrance of Minnith, twenty cities, and as far as

Abel-keramim. So the sons of Ammon were subdued before the sons of Israel.

11:34 וַנְּבֹא יִפְתָּח הַמִּצְפָּה אֶל־בֵּיתוֹ וְהִנָּהְ בִתוֹ יֹצֵאַת לִקְרָאתוֹ בְתַפִּיִם וּבִמְחֹלְוֹת וַרַקֹּ הִיא יִחִידָּה אֵין־לְוֹ מִמֵּנָנוּ בֵּן אוֹ־בַת:

וו:34 לְמָצפְיָא לְבֵיתֵיה וְהָא בְרַתֵיה נְפְּקָא לְקַדְמֻותֵיה בְתָפִין 11:34 ובחנגין ולחוד היא יחידא לאימהא לית ליה מנה בר או ברת:

11:34 When Jephthah came to his house at Mizpah, behold, his daughter was coming out to meet him with tambourines and with dancing. Now she was his one and only child; besides her he had no son or daughter.

וּיְהִי בְּרָאוֹתוֹ אוֹתְׁה וַיִּקְרַע אֶת־בְּנָדִיוּ וַיֹּאמֶר אֲהָהָ בִּתִי הַכְּרַעַ הִכְּרַעְתִּנִי וּיִּקב וָאַתְּ הָיֵיתְ בְּעָכָרָי וָאָנֹכִי פָּצִיתִי־פִּיֹ אֵל־יִהנָה וִלְא אוֹכֵל לַשׁוּב:

ווּקוָה כַד חְזָא יָתַה וּבַזַע יָת לְבֻוֹשׁוֹהִי וַאְמֵר וָי בְרַתִי אַכרָעָא אַכרַעתִינִי 11:35 וְאַתְ הְוֵית בְעָכְרֵי וַאְנָא פְתַחִית פֻוּמִי בִנְדֵר לְדֶם יִיְ וְלָא אָכוֹל לְמֹתְב: 11:35 When he saw her, he tore his clothes and said, "Alas, my daughter! You have brought me very low, and you are

among those who trouble me; for I have given my word to the LORD, and I cannot take it back."

11:36 וַתִּאמֶר אֵלָיִו אָבִי פָּצִיְתָה אֶת־פִּיךּ אֶל־יְהוָה עֲשֵׂה לִּי כַּאֲשֶׁר וָצָא מִפּּיִךְ 11:36 אַחֲבֹי אֲשֶׁר עָשָׂה ۚ לְדִּ' יְהוְה נְקְמָוֹת מֵאֹיְבֶיִדְ מִבְּנִי עַבְּּוֹוְ:

11:36 וַאְמַרַת לֵיה אַבָּא פְתַחתָא יָת פֻוּמָך בִנדַרְ קְׂדֶם יְיָ עְבֵיד לִּי כְמָא דִנפַק מִפָּומָך בָתַר דַעְבַד לָך יְיָ יָת פּוֹרעָנָותָא מִבַעְלֵי־דְבָבָך מִבְנִי עַמוֹן:

11:36 So she said to him, "My father, you have given your word to the LORD; do to me as you have said, since the LORD has avenged you of your enemies, the sons of Ammon."

11:37 וַלֹּאמֶר אֶל־אַבִּיה וַעשה לִּי הַדַבַר הַזֶּה הַרְפָּה מִמֵּנִי שְנֵים חַדְשִּׁים ּוְאֵלְכָה` וְיָרַדְתִּי עַל־הֶהָרִיםׁ וְאֶבְכֶּה`עַל־בְּתוֹּלֵי אָנֹכִי (וְרַעִיתִי) [וְרֵעוֹתְי]: 11:37 וַאְמַרַת לַאָבָוהָא יִתעְבֵיד לִי פִּתנָמָא הָדֵין שְׁבוֹק מִנִי תְרֵין יַרחִין וַאְהָך

וְאָתנְגִיד עַל טִורַיַא וְאַבכֵי עַל בְתוּלֵי אָנַא וְחַברַתִי:

11:37 She said to her father, "Let this thing be done for me; let me alone two months, that I may go to the mountains and weep because of my virginity, I and my companions."

11:38 וַנִּאמֶר לֵבִי וַיִּשְׁלַח אוֹתָה שְׁגֵי ְחְדָשִׁיִם וַתֵּלֶךְ הִיאֹ וְרַעוֹתֶּיהָ וַתִּבְךְ

עַל־בָּתוּלֵיהָ עַל־הַהָּרֵים:

11:38 בִּאְמֵּר אִיזִילִּי וְשַׁלַח יָתַה תְרִין יַרחִין וַאְזַלַת הִיא וְחַברָתַהָא וּבכָת עַל בוריא: בתולהא על טוריא:

11:38 Then he said, "Go." So he sent her away for two months; and she left with her companions, and wept on the mountains because of her virginity.

11:39 וַיְהִّי מִקֵּץ שְׁנֵים חְדָשִּׁים וַתְּשָׁב` אֶל־אָבִּיהָ וַיַּעֲשׁ לָהּ אֶת־נִדְרְוֹ אֲשֶׁר נָדֶר וְהִיא לֹא־יָדְעָה אִישׁ וַתְּהִי־חִק בְּיִשְׂרָאֵל:

11:39 וַהְנָה מִסֹוֹף תְבִין יַרחִין וְתַבַּת לְנָת אְבָוֹהָא וַעְבַּד לַה נָת נִדבִיה דְּנַדֵּר יְהִיא לָא יְדְעָא גְבַר וַהְנָת לְנִזִירָא בְיִשֹׁרָאֵל בישׁא בְדִיל דְלָא לְאַסְקָא גְבַר יָת בְּרֵיה וְיָת בְרַתֵּיה לַעְלָתָא כְמָא דֵעְבַד יִפּתָח נִלעְדָאָה דְלָא שַׁאֵיל לְפִּנחָס כְּהְנָא הְנָה פָּרִיק יָתַה בִדמִין: כָהְנָא וְאָלָו שְׁאֵיל לְפִנחָס כָהְנָא הְנָה פָּרִיק יָתַה בִדמִין:

11:39 At the end of two months she returned to her father, who did to her according to the vow which he had made; and she had no relations with a man. Thus it became a custom in Israel,

11:40 מִיָּמִים יָמִימָה חֵלֵּכְנָה` בְּנִוֹת יִשְׂרָאֵל לְתַנּוֹת לְבַת־יִפְּתָּח הַגִּּלְעָרְיִ אַרְבַּעַת יַמִים בַּשֵּׁנַה: ס

ַרָּעָה יוֹמִין מִיְמָן אָזְלָן בְנָת יִשֹּרָאֵל לְאַלְאָה לְבַת יִפּתְח גִּלעְדָאָה אַרבְעָה יוֹמִין בּשׁתא:

11:40 that the daughters of Israel went yearly to commemorate the daughter of Jephthah the Gileadite four days in the year.

12:1 וַיִּצְעֵק אִישׁ אֶפְלַיִם וַיִּעֲבִר צָפִוֹנָה וַיֹּאמְרֹוּ לְיִפְתָּח מַהַּוּעַ עָבַרְתִּ לְהִלְּחֵם בִּבְנִי־עַמּוֹן וְלָנוּ לָא קָרָאת לָלֶכֶת עִמָּךְ בִּיתְדְּ וִשְׂרָף עָלֵיךְ בָּאֵשׁ:

12:1 וְאָתְרְגִישׁ אָנָשׁ אַפּרִים וַעְבַר לְצִפּונָא וַאְמַרָו לְיִפּתָח מָדִין עְבַרתָא לְאָנָחָא קְרָבָא בִבנִי עַמוֹן וְלַנָא לָא קְרִיתָא לְמֵיזֵל עִמָּך בִיתָך נוֹמֵיד עְלָך בְנָוּרָא:

12:1 Then the men of Ephraim were summoned, and they crossed to Zaphon and said to Jephthah, "Why did you cross over to fight against the sons of Ammon without calling us to go with you? We will burn your house down on you."

12:2 וַלָּאמֶר יִפְּתָח אֲלֵיהֶם אִישׁ רִיב הָייָתִי אֲנִי וְעַמִּי וּבְנֵי־עַמִּוֹן מְאָד וָאָזְעַק אֶתְכֶּם וְלִא־הוֹשַׁעְתֶּם אוֹתִי מִיָּדְם:

12:2 וַאְמֵר יִפּתָח לְּהוֹן גְבֵר אְנָשׁ דִין מצו הְוֵיתִי אְנָא וְעַמִי וּבנִי עַמוֹן לַחְדָא וּבעִית אנא מִנִכוֹן וִלָא פְרַקתִון יָתִי מִיַדהוֹן:

12:2 Jephthah said to them, "I and my people were at great strife with the sons of Ammon; when I called you, you did not deliver me from their hand.

12:3 וָאֶרְאֶּה כִּי־אֵינְךְ מוֹשִׁיעַ וָאָשִּׁימָה נַפְּשִׁי בְכַפִּי´ וָאֶעְבְּרָה´ אֶל־בְּגֵיְ עַמּׁוֹן וַיִּחְגִם יהוָה בִּיָדִי וּלָמָה עֵלִיתֵם אֵלֵי הַיִּוֹם הַזָּה לְהַלָּחֵם בִּי:

12:3 וַדְּזִית אְבִי לָיְתָּך פָּרִיק וֹמסַרִית יָת נַפּשִׁי כְעַל נֵב ידי לְאָתקְטְלָא וַעְבַרִית לְנִת בְּנִי עַמוֹן וּמסַרְנָון יְיָ בִידִי וּלמָא סְלֵיקתָון לְוָתִי יוֹמָא הָדֵין לְאָנָחָא קרבא בי:

12:3 "When I saw that you would not deliver *me*, I took my life in my hands and crossed over against the sons of Ammon, and the LORD gave them into my hand. Why then have you come up to me this day to fight against me?"

12:4 וַיִּקְבָּץ יִפְתָּח ׁ אֶת־כָּל־אַנְשֵׁי גִּלְעָּׁד וַיִּלְחֶם אֶת־אֶפְּרֵיִם וַיַּכּוּ אַנְשֵׁי גִּלְעָׁד אָתְדֹּ אָפְרֵיִם בְּתִוֹךְ אֶפְרֵיִם בְּתִוֹךְ אֶנְשֵׁי נִלעָד וַאְגִיחַ קְרָבָא עִם דְבִית בני אַפּרֵיִם וּמחוֹ אַנְשֵׁי נִלעָד יָת דְבֵית אַפּרֵיִם אְרֵי אְמֵרֶו מְשֵׁיוֹבֵיָא דְבֵית אַפּרֵיִם מָא אַתְון חָשִׁיבִין דְבֵית גִּלעָד בְגוֹ בִית אַפּרֵיִם בְּגוֹ בֵית מָנַשַּׁה:

12:4 Then Jephthah gathered all the men of Gilead and fought Ephraim; and the men of Gilead defeated Ephraim, because they said, "You are fugitives of Ephraim, O Gileadites, in the midst of Ephraim and in the midst of Manasseh."

ָנִילְכָּדְ גִּלְעָדְ אֶת־מַעְבְּרְוֹת הַיַּרְהֵן לְאֶפְרָוִם וְהָיָה כִּיַ יֹאמְרֹוּ פְּלִימֵיְ אֶפְרֵוֹם 12:5 אַעַברה וַיּאמרוּ לְוֹ אַנשִי־גִּלְעָד הַאֶּפְּרָתִי אַתָּה וַיִּאמֶר לְא:

וֹאָחַדִוֹ דְבֵית ֹּגִלעָד ֹיָת מְגָזָת יֵרְדְנָא עֵל דְבֵית אַפּרֵיִם וְהָוִי כֵּד אָמֵר חַד 12:5 מִמְשֵׁיוְבַיָא דְבֵית אַפּרֵים אַעבַר וְאָמְרִין לֵיה אְנָשֵי גִּלֹעֶד אַפִּרתֵי אַת וַאִמַר לָא:

12:5 The Gileadites captured the fords of the Jordan opposite Ephraim. And it happened when any of the fugitives of Ephraim said, "Let me cross over," the men of Gilead would say to him, "Are you an Ephraimite?" If he said, "No,"

12:6 וַיִּאמָרוּ לוֹ אֱמַר־נָא שָבֹּלֶת וַיִּאמֶר סִבֹּלֶת וַלָּא יַכִין לְדַבֵּר כֵּן וַיֹּאחָזוּ אוֹתוֹ וַיִּשְׁחַטְּוֹהוֹ אֵל־מַעְבָּרוֹת הַיַּרְהֵן וַיִּפּל בַעֵת הַהִיא מֵאֶפְרֵיִם אַרְבַעִים וּשְׁנַיֵּם אָלֶף: ואָמָרִין לֵיה אָימַר כָעַן שִׁובַלתַא וָאָמַר סִובַלתַא וְלָא מַתקּין לְמַלַלָא כֵין 12:6 וְאָחְדִין לֵיה וְנָכְסִין לֵיה בִמנָזָת יַרְדָנָא וְאָתקְטַלֻוֹ בְעִדְנָא הַהָוֹא מִדְבֵית אַפּרַיִם אַרבִעין וּתרֵין אַלפִּין:

12:6 then they would say to him, "Say now, 'Shibboleth." But he said, "Sibboleth," for he could not pronounce it correctly. Then they seized him and slew him at the fords of the Jordan. Thus there fell at that time 42,000 of Ephraim.

וַיִּשְׁפִט יִפְתָּח אֶת־יִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ שָׁנִיִם וַיָּׁמָת יִפְתָחֹ הַנִּלְעָרִי וַיִּקְבֵר בְּעָרֵי וַיִּלְבֵר בְּעָרֵי וַיִּלְבָר בְּעָרֵי

יִן יִפּתָח יָת יִשֹּׁרָאֵל שֵׁית שְׁנִין וּמִית יִפּתָח נִלעְדָאָה וְאָתקְבַר בְקרוֵי יְבִּיּר וְבִּיֹר יְפִתְח נִלעְדָאָה

12:7 Jephthah judged Israel six years. Then Jephthah the Gileadite died and was buried in one of the cities of Gilead.

12:8 וַיִּשְׁפְּט אַחַרָיוֹ אֶת־יִשְׂרָאֵל אִבְצָן מִבֵּיִת לָחֶם:

ובין בְּתְרוֹהִי יָת יִשֹּׁרָאֵל אָבצָן הוא בעז חסידא רבנא ותלמידא 12:8

12:8 Now Ibzan of Bethlehem judged Israel after him.

12:9 וַיִהִי־לוֹ שָׁלשִׁים בָּנִים וּשְׁלשִׁיִם בָּנוֹת שָׁלַח הַחוֹּצָה וּשְׁלשִׁים בָּנוֹת הַבִּיא

לְבָנָיוֹ מִן־הַחָּוּץ וַיִּשְׁפְּט אֶת־יִשְׁרָאֵל שֶׁבַע שָׁנִים: 12:9 וַהְוַה לֵיה תְלָתִין בְנִין וּתלָתִין בְנָן שֵׁלַח לְבָרָא וּתלָתִין בנן כַלָּן בנן אַעִיל לְבנוֹהִי מִן־בָרָא וְדָן יָת יִשֹׁרָאֵל שְׁבַע שְׁנִין:

12:9 He had thirty sons, and thirty daughters whom he gave in marriage outside the family, and he brought in thirty daughters from outside for his sons. And he judged Israel seven years.

12:10 וַיָּמָת אִבְצָּן וַיִּקְבֶר בְּבֵית לֶחֶם: פ 12:10 וּמִית אָבצָן וְאָתקְבַר בְבֵית־לָחַם:

12:10 Then Ibzan died and was buried in Bethlehem.

12:11 וַיִּשְׁפַּט אֲחֲרָיוֹ אֶת־יִשְׂרָאֵל אֵילִוֹן הַזְּבְוּלֹנִי וַיִּשְׁפָט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשֶׂר שָׁנִים:

וב:12 וַדַן בַתְרוֹהִי יַת יִשֹׁרָאֵל אֵילוֹן דְמְשֵׁיבַט דמבית זְבִוּלְוֹן וְדַן יַת יִשֹׁרָאֵל עַסַר שָנִין:

12:11 Now Elon the Zebulunite judged Israel after him; and he judged Israel ten years.

וַיָּמָת אַלוֹן הַזְּבְוּלֹנִי וַיִּקְבֶר בְּאַיָּלוֹן בְּאֶרֶץ זְבוּלֵן: פּ

יבְילוֹן בְאָרֵע שֵׁיבַט זְבֶוֹלְוֹן וְאָתְקְבֵר בְאַיְלוֹן בְאָרֵע שֵׁיבַט זְבֶוֹלְוֹן: 12:12 Then Elon the Zebulunite died and was buried at Aijalon in the land of Zebulun.

12:13 וַיִּשְׁפָּט אַחֶרָיו אַת־יִשְׂרָאֵל עַבְדְּוֹן בֵּן־הָלֵּל הַפִּּרְעַתוֹנִי:

:וְדֶן בָתְרוֹהִי יָת יִשֹׂרָאֵל עַבדוֹן בַר הָלֵל דְמִפְּרעָתוֹן 12:13 Now Abdon the son of Hillel the Pirathonite judged Israel after him.

12:14 וַיְהִי־ֻלוֹ אַרְבָּעִים בָּנִים וּשְׁלשִׁים בְּנִי בְנִים רֹכְבִים עַל־שִׁבְעִים עֲיָרֵם וַיִּשְׁפְּט אָת־יִשִּׂרָאֵל שִׁמֹנֵה שַׁנִים:

ית ביין עליה אַרבְעִין בְנִין הַלָּתִין בְנֵי בְנִין בְנִין עַלִּין עָלִין וְדָן יָת 12:14 ישׂראל תמני שנין:

12:14 He had forty sons and thirty grandsons who rode on seventy donkeys; and he judged Israel eight years.

רבָּבְרְעָתוֹן בְּאֶרֵץ אֶפְרַיִם בְּהַר בְּפִּרְעָתוֹנְיִ וַיִּקְבֶר בְּפִּרְעָתוֹן בְּאֶרֵץ אֶפְרַיִם בְּהַר בִּפּרְעָתוֹן בְּאֶרֵץ אֶפְרַיִם בְּהַר

וּמִית עַבדוֹן בַר הָלֵל דְמִפִּרעָתוֹן וְאָתקְבַר בְפִּרעָתוֹן בַאְרֵע שֵׁיבַט אַפּרַיִם 12:15 בְטָורָא דְבֵית עְמָלֵק:

12:15 Then Abdon the son of Hillel the Pirathonite died and was buried at Pirathon in the land of Ephraim, in the hill country of the Amalekites.

וּנִיסְפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשִׂוֹת הָרֵע בְּעֵינֵי יְהוֹגָה וַיִּתְנֶם יְהוֹה בְּיַד־פְּלִשְׁתִים 13:1

יַנִי ישׂרָאֵל לְמַעְבַד דְבִישׁ לְדָם יְיָ וּמסַרָנָון יְיָ בְיַד פְּלְשׁתָאֵי 13:1

13:1 Now the sons of Israel again did evil in the sight of the LORD, so that the LORD gave them into the hands of the Philistines forty years.

וֹלָא מָלְרָת מָפָּשְׁפַּחַת הַדָּגי וּשְׁמִּוֹ מָגָוֹחַ וְאִשְׁתִּוֹ עֲקָרָה וְלְאׁ

יות לַה אָרָא חַד מִצָּרעָה מָזַרעִית דָן וּשׁמֵיה מָנוֹחַ וְאָתְתֵיה עַקּרָא וְלֵית לַה 13:2

13:2 There was a certain man of Zorah, of the family of the Danites, whose name was Manoah; and his wife was barren and had borne no children.

ַנַּרָא מָלְאַדְּ־יְהנָה אֶל־הָאִשָּׁה וַיִּאמֶר אֵלֶיהָ הִנֵּה־נָאָ אַתְּ־עֲקָרָה` וְלֵא יָלֵדְתְּ 13:3

ילד ואתחזי מַלאְכָא דַיְיָ לְאָתְתָא וַאְמֵר לַה הָא כְעַן אַתְ עַקּרָא וְלֵית לִיךְ 13:3 ולד ותודי ובלידיי ---וַלַר וּתעַרַן וּתלִירִין בַר:

13:3 Then the angel of the LORD appeared to the woman and said to her, "Behold now, you are barren and have borne no children, but you shall conceive and give birth to a son.

ּוְעַתָּהֹ הִשָּׁמְרִי נָא וְאַל־תִּשְׁתִּי יַיֵן וְשֵׁכֶר וְאַל־תֹאכְלִי כָּל־טָמֵא:

וּכעַן אָסתְמַרִי כְעַן וְלָא תִשׁתַן חְמַר חְדַת וְעַתִיק וְלָא תִיכְלִין כָל מְסָאַב: 13:4 13:4 "Now therefore, be careful not to drink wine or strong drink, nor eat any unclean thing

13:5 פּי הנָּךְ הָרָה וְיֹלַרֶהְ בֵּן וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה עַל־רֹאשׁוֹ פִּי־נְזְיֵר אֱלֹהִים יִהְיֶה הַנַּעֵר מִן־הַבָּטֶן וְהֹוּא יָחֵל לְהוֹשִׁיע אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים:

וֹירָא מְעַרְיָא מְעַרְיָא וּתֹלִידִין בַר וּמְספַר לָא יִעבַר עַל רִישֵׁיה אָרֵי נְזִירָא וֹזָּיָּר אָרִי בְּי בייָ יְהֵי רָביָא מִן בַטנָא וְהָוֹא יְשָׁרֵי לְמִפּרַק יָת יִשֹׁרָאֵל מִיְרָא דִפּלְשׁתְאֵי: 13:5 "For behold, you shall conceive and give birth to a son, and no razor shall come upon his head, for the boy shall be

a Nazirite to God from the womb; and he shall begin to deliver Israel from the hands of the Philistines."

וּנַתְבָא הָאִשָּׁה וַתְּאמֵר לִאִישָה לֵאמר אִישׁ הָאֵלהִים בָּא אֵלֵי וּמַראֵהוּ 13:6 בְּמַרָאָה מַלְאַך הָאֱלֹהָים נוֹרָא מְאָד וִלֹא שִׂאַלְתִּיהוֹ אֵי־מִזֵּה הוא וְאֵת־שְׁמְוֹ

לא־הגיד לי:

13:6 בּאָתָת אָתְתָא נַאְמַרַת לְבַעלַה לְמִימַר נְבִיָא דֵייָ אָתָא לְוָתִי וְחַזוֵיה כְחֵיזֵו מַלֹאְכָא דֵייָ חַסִין לַחַדָא וְלָא שָׁאַלֹתֵיה אֵי מִדִין הָוֹא וְיָת שְׁמֵיה לָא חַוִי לִי:

13:6 Then the woman came and told her husband, saying, "A man of God came to me and his appearance was like the

appearance of the angel of God, very awesome. And I did not ask him where he came from, nor did he tell me his name.

13:7 וַיִּאמֶר לִּי הִנָּךְ הָרָה וִיֹלַרֶהְ בֵּן וְעַתְּה אַל־תִּשְׁתִּי יַיֵן וְשֵׁכָּר וְאַל־תִּאכְלִי כָּל־טָמִאָּה כִּי־נִזָּיִר אֵלהִים יִהִיֵה הַנַּעַר מִן־הַבֵּמֵן עַד־יִוֹם מוֹתִוֹ: פ וצָאמַר לִי הָא אַת מִעַדְיָא וּתלִידִין בַר וּכעַן לָא תִשׁתַן חִמַר חִדַת וְעַתִיק 13:7 ולָא תִיכְלִין כָל מידעם מְסָאַב אְרֵי נְזִירָא דַיְיָ יְהֵי רָבוָא מִן בַשׁנָא עַד יוֹם

13:7 "But he said to me, 'Behold, you shall conceive and give birth to a son, and now you shall not drink wine or strong drink nor eat any unclean thing, for the boy shall be a Nazirite to God from the womb to the day of his death."

13:8 וַיֶּעְתֵּר מָנֶוֹחַ אֶל־יְהְוָה וַיֹּאמֵר בִּי אֲדוֹנָי אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁלַחְתְּ יָבוֹא־נָא עוֹד אֵלֵינוּ וִיוֹרֵנוּ מַה־נַּעֲשֵׂה לַנַּעַר הַיּוּלֶּר:

וֹבְלִי בְּעָנוֹחַ לְּדָם יְיָ וַאְמַרְ בְּבָעֻוֹ יְיָ נְבִיָא דֵיְיָ דְשׁלַחתָא יֵיתֵי כְעַן עוֹד 13:ִ8 :לְנְתַנָא וְיַלְפַנָנָא בָּא נַעְבֵיד לְרָבִיא דִיתִילִיד 13:8 Then Manoah entreated the LORD and said, "O Lord, please let the man of God whom You have sent come to us

again that he may teach us what to do for the boy who is to be born."

ַנִּישָׁמֵע הָאֱלֹהִים בִּקוֹל מַנוֹחַ וַיַּבֹא מַלְאַך הָאֱלֹהִים עוֹד אֶל־הַאָשַׁה וָהִיא` 13:9 יושבת בשרה ומנוח אישה אין עמה:

13:9 וְקַבֵּיל ושׁמִיע קדם יְיָ צְּלוֹתֵיה דְמָנוֹחַ וַאְתָא מַלאְכָא דַיְיָ עוֹד לְוָת אִתְא וְהִיא יָתְבָא בְחַקלָא וּמָנוֹחַ בַעלַה לֵית עִמַה:

13:9 God listened to the voice of Manoah; and the angel of God came again to the woman as she was sitting in the field, but Manoah her husband was not with her.

ווּמָבֶר הָאָשֶּׁה וַתָּרֶץ וַתַּגָּר לְאִישָׁה וַתְּאֶטר אֵלֶיו הָגָּה נִרְאָה אֵלֵי הָאִישׁ 13:10

וֹנִים לִיה הָא אָתַחזִי לִי וֹאָמַרַת לֵיה הָא אָתַחזִי לִי וֹאָמַרַת לֵיה הָא אָתַחזִי לִי 13:10 גָברָא דַאָתָא בְיוֹמָא דֵיכִי לְנַתִי:

13:10 So the woman ran quickly and told her husband, "Behold, the man who came the other day has appeared to me."

ונּיָבֶם וַיִּלֶדְ מָגָוֹחַ אַחֲרֵי אִשְׁתִּוֹ וַיָּבֹא' אֶל־הָאִישׁ וַיִּאמֶר לוֹ הַאַתָּה הָאָישׁ וּיָבָן וַיָּבֶּא אַשֶּׁר־דְבַּרָתָ אֵל־הָאִשָּה וַיִּאמֵר אָנִי:

וֹבָּרָא וַאָמַר לֵיה הְאַתְּ גָברָא וַאְמָר לִיה הְאַתְּ גָברָא וַאָמַר לֵיה הְאַתְּ גָברָא וַאָמַר לֵיה הְאַתְ גָברָא וֹאָמַר לֵיה הְאַתְ גָברָא וֹאָמַר לֵיה הְאַתְ גָברָא וֹאָמָר לֵיה הְאַתְ גָברָא ָדמַלֵילתַא עָם אָתָתא וַאָמַר אָנַא:

13:11 Then Manoah arose and followed his wife, and when he came to the man he said to him, "Are you the man who spoke to the woman?" And he said, "I am."

13:12 וַיֹּאמֵר מַנוֹחַ עַתָּה יַבָּא דְבַרֵיךְ מַה־יַּהְיֵה מִשְׁפַּט־הַנַּעַר וּמַעשֵהוּי

וֹאַמַר מָנוֹחַ כְעַן וָתַקַּוְימָון פִּתנָמָך מָא יְהֵי דְחָזֵי לְרָביָא למיעבר 13:12 לעולימא ומא נעביד ליה:

13:12 Manoah said, "Now when your words come to pass, what shall be the boy's mode of life and his vocation?"

13:13 וַנֶּאמֵר מַלִּאַך יִהוָה אֵל־מַנְוֹחַ מִכֶּל אֲשֵׁר־אַמַרְתִּי אֵל־הָאשָׁה תִּשַּׁמֵר:

13:13 ואמר מלאכא דיי למנוח מכל דאמרית לאתתא תסתמר:

13:13 So the angel of the LORD said to Manoah, "Let the woman pay attention to all that I said.

13:14 מִכְּל אֲשֶׁר־יֵצֵא מֶנֶּפֶן הַיַּיִן לָא תֹאכַל וְיַיִן וְשֵׁכָר אַל־מֵּשְׁתְּ וְכָל־טָמְאָה אל־תֹאכל כֹּל אשר־צוּיתיה תשמר:

13:14 מָכֹל דְיִפּוֹק מָגָפּנָא דְחַמֹרָא לָא תֵיכוֹל וַחְמֵּר חְדֵת וְעַתִּיק לָא תִשׁתֵי וֹכָל מִסָאַב לָא תִיכוֹל כָל דִפַקֵידתַה תִטֵר:

13:14 "She should not eat anything that comes from the vine nor drink wine or strong drink, nor eat any unclean thing; let her observe all that I commanded."

13:15 וַלָּאמֶר מָנָוֹחַ אֶּל־מַלְאַךְ יְהוָה נַעְצְרָה־נָּא אוֹתְּךְ וְנַעֲשֶׂה לְפָּנֶיךְ נְּדִי עִזִים:

13:15 וַאְמֵר מָנוֹחַ לְמַלאְכָא דַיִי נִיחוֹד כְעַן יָתָך וְנעְבֵיד לְדָמָך נַדיָא בַר עִזִי:

13:15 Then Manoah said to the angel of the LORD, "Please let us detain you so that we may prepare a young goat for you."

13:16 נַיּאמֶר מַלְאַדְ יְהֹנָה אֶל־מָנוֹחַ אִם־תַּעְצְרֵנִי לֹא־אֹכֵל בְּלַחְמֶּדְ וְאִם־תַּעֲשֶׂה עֹלָה לֵיהנָה תִּעֲלֶנָה כִּי לֹא־יָדַנִע מָנוֹחַ בִּי־מַלְאַדְ יִהנָה הְוּא:

13:16 וַאְמַר מַלאְכָא דַיְיָ לְמָנוֹחַ אָם תֵיחְדנַנִי לָא אֵיכוֹל בְלַחמָך וְאָם תַעְבֵיד עְלָתָא לְדָם יְיָ תַסְקנַה אָרֵי לָא יְדַע מָנוֹחַ אָרֵי מַלאְכָא דַיְיָ הָוא:

13:16 The angel of the LORD said to Manoah, "Though you detain me, I will not eat your food, but if you prepare a burnt offering, *then* offer it to the LORD." For Manoah did not know that he was the angel of the LORD.

13:17 וַיְּאמֶר מָנֶוֹתַ אֶל־מַלְאַךְ יְהוָה מִי שְׁמֶךְ פִּי־יָבְא (דְבְרִיךְ) [דְבְרְדְּ] וְכִבַּדְנְוּדְ:

13:17 וַאְמַר מָנוֹחַ לְמַלאְכָא דַיְיָ מַן שְׁמָך אָרֵי יִתקּיְימֻון וֵיהֵי פִּתנְּמָּך וּנֹיַקְרָנָך:

13:17 Manoah said to the angel of the LORD, "What is your name, so that when your words come *to pass*, we may honor you?"

13:18 וַיָּאמֶר לוֹ מַלְאַךְ יְהוָה לָמָה זֶה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וְהוּא־פֶּלִאי: ס

13:18 נַאְמֵר לֵיה מַלאָכָא דַיִּי לְמָא דְנָן דא אַתְ שָׁאֵיל לְשׁמִי וְהָוּא מְפְּרַשׁ:

13:18 But the angel of the LORD said to him, "Why do you ask my name, seeing it is wonderful?"

13:19 וַיִּלֵּח מָנוֹחַ אֶת־נְּדְיִ הָעִזִּים ׁ וְאֶת־הַמִּנְּחָה וַיַּעֵל עַל־הַצִּוּר לַיִהוָה וּמַפְּלְא לַעֵשׂוֹת וּמָנוֹחַ וִאִשְׁתִּוֹ רֹאִים:

ינָם יְלָ מָנָרָא קְּדָם יְיָ וּמפָּרִישׁ לְמַעְבַד וּמָנוֹחַ וְאָתְתִיה חָזַן: וּמפָּרִישׁ לְמַעְבַד וּמָנוֹחַ וְאָתְתִיה חָזַן:

13:19 So Manoah took the young goat with the grain offering and offered it on the rock to the LORD, and He performed wonders while Manoah and his wife looked on.

13:20 וַיְהִי בַעֲלוֹת הַלַּהַב מֵעַל הַפִּּוְבֵּח` הַשָּׁמַיְמָה וַיַּעַל מַלְאַדְ־יְהוָה בְּלַהַב הַפִּוֹבֵח וֹמַנוֹח וִאִשִׁתוֹ רֹאִים וַיִּפִּלִוּ עַל־פִּנִיהֵם אָרִצָה:

בַּיִּיְ בְּיִבְּיִלְ שַׁלְהוֹבִיתָא מֵעְלָוֵי מַדְבְחָא לְצֵית שְׁמַנָא וּסלֵיק מַלֹּאְכָא דַיְיָ בּיִבְיָּר בְשַׁלְהוֹבִית מַדְבְחָא וּמָנוֹחַ וְאִתְתֵיה חָזַן וּנפַּלָו עַל אַפִּיהוֹן עַל אַרעָא:

13:20 For it came about when the flame went up from the altar toward heaven, that the angel of the LORD ascended in the flame of the altar. When Manoah and his wife saw *this*, they fell on their faces to the ground.

13:21 וְלֹא־יָסֶף עוֹד` מַלְאַךְ יְהֹוָה לְהַרָאֹה אֶל־מָנֵוֹחַ וְאֶל־אִשְׁתִּוֹ אָז יָדַע מָנֹוֹחַ כִּי־מַלְאַךְ יִהוָה הָוֹא:

וֹבִע בְּבֵין יְדַע אוֹמֵיף עוֹד מַלאְכָא דַיְיָ לְאָתחְזָאָה לְמָנוֹחַ וּלאָתְתֵיה בְבֵין יְדַע מָנוֹחַ אָרִי מַלאְכָא דַיְיָ הָוֹא: מָנוֹחַ אָרֵי מַלאְכָא דַיְיָ הָוֹא:

13:21 Now the angel of the LORD did not appear to Manoah or his wife again. Then Manoah knew that he was the angel of the LORD.

13:22 וַיָּאמֵר מַנֶּוֹחַ אֵל־אָשָׁתִּוֹ מְוֹת נָמְוֹת כִּי אֱלֹהִים רָאִינוּ:

13:22 וַאְמֵר מָנוֹחַ לְאָתְתִיה מְמָתׁ נְמָוֹת אָרֵי מֵלאְכָא דֵיְיָ חְזִינָא:

- וַמְּאמֶר לִּוֹ אִשְׁתֹּוֹ לוּ "חָפֵּץ יְהנָהְ לַהֲמִיתֵנוּ לְא־לָקַח מִיָּבֵנוּ עֹלָה וּמִנְּחָה וּזִּבְיּתֹ וַלָא הַרְאָנוּ אֵת־כָּל־אֵלֵה וִכְעֵת לָא הִשְׁמִיעָנוּ כָּזְאת:
- וַאָמַרַת לֵא קְבֵּיל מִנַנָא קְרָם מְן־קְּרָם יְיָ דְנמֻות לָא קְבֵיל מִנַנָא 13:23 עְלָתָא וֹמִנחָתָא וְלָא אַחזְיַנָא יָת כָל אִבֹין וּכעִדְן פוֹן לָא אַשׁמְעַנָא בְהָדָא:
- 13:23 But his wife said to him, "If the LORD had desired to kill us, He would not have accepted a burnt offering and a grain offering from our hands, nor would He have shown us all these things, nor would He have let us hear things like this at this time.'
 - ַנַתַּבֶּר הָאִשָּׁה בּוֹ נַתִּקְרָא אֶת־שְׁמִוֹ שִׁמְשַׁוֹן נַיִּנְבַּל הַנַּעַר נַיְבַרְכֵּהוּ יְהנָה:
- ייִ: זילֵיבֶת אָתְתָא בַר וּקרֶת יָת שְׁמֵיה שָׁמִשׁוֹן וּרבָא רְביָא וּבְרְכֵיה יִי; 13:24 Then the woman gave birth to a son and named him Samson; and the child grew up and the LORD blessed him.

- 13:25 וַתְּחֶל רְוּחַ יְהוָה לְפַעֲמִוֹ בְּמַחֲנִה־דֶן בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֶשְׁהָאְל: פּ 13:25 וְשָׁרִיאַת ֻרִוּח גְבָורָא נבואה מִן־לְּדָם יְיָ לְתַקְפֻּוֹתֵיה בְמַשֹּרְיָת דָן בִין צָרעָה 13:25 ובין אַשתַאוֹל:

13:25 And the Spirit of the LORD began to stir him in Mahaneh-dan, between Zorah and Eshtaol.

- 14:1 וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן תִּמְנָתָה וַיַּרָא אִשָּׁרֶה בְּתִמִנָתָה מִבִּנִוֹת פָּלִשְׁתִּים:
- :14:1 Then Samson went down to Timnah and saw a woman in Timnah, *one* of the daughters of the Philistines.

- 14:2 וַיַּעַל וַיַּגָּד לָאָבִיו וּלְאָמֹּוֹ וַיֹּאמֶר אִשְּׁה רָאִיתִי בְתִמְנָתָה מִבְּנַוֹת פְּלִשְׁתִים וִעַתֶּה קחו־אוֹתָה לִי לִאִשָּה:
- יוֹיתִי בִתִמנָת מִבְנָת פָּלְשׁתָאֵי וֹאָבֶוֹה וַאָּמֵר אָתְתָא חְזִיתִי בִתִמנָת מִבְנָת פָּלְשׁתָאֵי 14:2 וּכעַן סַבוּ כען יַתַה לִי לְאָתְוּ:
- 14:2 So he came back and told his father and mother, "I saw a woman in Timnah, one of the daughters of the Philistines; now therefore, get her for me as a wife."
 - ַוֹּאמֵר לוֹ אָבִיו וִאָּמֹוֹ הַאֵּין בְּבְנוֹת אַחֶיך וּבְכָל־עַמִּי אָשָּׁה כִּי־אַתָּה הוֹלֵדְ 14:3 לַקַחַת אָשָּׁה מִפְּלִשְׁתִים הָעָרֵלֹיָם וַיֹּאמֶר שִׁמְשֹׁוּן אֶל־אָבִיוֹ אוֹתָה קַח־לִּי בִּי־הִיא
 - וֹאְמֵר בִּיה אָבָוהִי וְאִמֵיה הְלֵית בִבנָת אְחָך וּבכָל עַמִי אִתְתָא דְאַתְ אְרֵי בִּנְת אָחָר וּבכָל עַמִי אִתְתָא דְאַתְּ אְרֵי אַת אָזִיל לְמִסַב אִתְתָא מִפְּלִשׁתָאֵי עַרלַיָא וַאְמֵר שִׁמשׁוֹן לַאְבָוהִי יָתַה סַב לִי אָרֵי הִיא כִשַּרַת בִעֵינַי:
- 14:3 Then his father and his mother said to him, "Is there no woman among the daughters of your relatives, or among all our people, that you go to take a wife from the uncircumcised Philistines?" But Samson said to his father, "Get her for me, for she looks good to me."
 - ַן אָבִיו וְאָפֿוֹ לָא יָדְעוּ כִּיְ מֵיְהוָה` הִיא כִּי־תֹאֲנָה הְוּא־מְבַקֵּשׁ מִפְּלִשְׁתִים 14:4 ובַעֵת הַהִּיא פַּלְשִׁתִים משׁלִים בִּישַׂרָאֵל: פּ
- ואָבֶוהִי וְאָמֵיה לָא יָדְעִין אָרֵי מִן־קְּדֶם יְיָ הִיְא אָרֵי תַּוּסקְפָּא הָוא בָעֵי 14:4 :לאתנָרָאָה בפּלשׁתָאֵי וּבעִדְנָא הַהָּוֹא פִּלשׁתָאֵי שָׁלְטִין מוּניחין קרבא בִישֹּרָאֵל 14:4 However, his father and mother did not know that it was of the LORD, for He was seeking an occasion against the
- Philistines. Now at that time the Philistines were ruling over Israel.
 - ָרַיֶּרֶד שִׁמְשָׁוֹן וְאָבִיו וְאִמָּוֹ תִּמְנָתָה וַיָּבֹאוּ עַד־כַּרְמֵי תִמְנָתָה וְהָנָּה` כְּפִיר וֹיָבָאוֹ אַריות שאָג לקראתו:
 - יִּבְּיָּיִי יִי שִּׁיִּהְּיִּיִּיְהִיּיִּיְ 14:5 וּנחַת שִׁמשוֹן וַאְבֻוֹהִי וְאִמֵּיה לְתִמנָת וַאְתוֹ עַד כַרמֵי תִמנֶת וְהָא אַרוֵי בַר

אַריָוָן נָהֵים לְקַדָּמֻוֹתֵיה:

14:5 Then Samson went down to Timnah with his father and mother, and came as far as the vineyards of Timnah; and behold, a young lion came roaring toward him.

14:6 וַתִּצְלַח עָלָיו רָוַח יְהוָה וַיְשַׁסְעָהוֹ כְּשַׁסַע הַוְּדִי וּמְאִוּמָה אָין בְּיָדִוּ וְלְא הגיד' לאביו ולאמו את אשר עשה:

14:6 וּשֹׁרָת וֹתצלח עְלֹוְהִי כִּוֹח גְבָוֹרָא מִן־קְּדָם יְיָ וְהַדְמֵיה כְּמָא דִמהַדְמִין גַדיָא וּמִדְעַם לֵּית בִידִיה וְלָא חֵוִי לַאְבוּהי וּלֹאְמֵיה יָת דַעְבַּר: 14:6 The Spirit of the LORD came upon him mightily, so that he tore him as one tears a young goat though he had

nothing in his hand; but he did not tell his father or mother what he had done.

- ַנַיָּרֶד נַיְדַבָּר לָאִשָּׁאָ וַתִּישַׁר בְּעֵינֵי שִׁמְשְׁוֹן:
- ונחת ושאַל בְאִתְתָא וכשַרת בְעֵינֵי שִׁמשוֹן:

14:7 So he went down and talked to the woman; and she looked good to Samson.

- 14:8 וַיָּשָׁב מִיָּמִים לְקַחְתָּה וַיָּסַר לִרְאוֹת אֵת מַפֶּגֶלת הָאַרְיֵה וְהֹנֵּה עֲדַתְ דְבוֹרֶים
 - וּהָא יוֹמָן יוֹמִין לִזמָן לְמִסְבַה וְזָר לְמִחֹזִי יָת פִּגרָא שׁלדא דְאַריָא וְהָא 14:8 קנא דְדַברַיָתָא בְפָּגרָא בשלדא דְאַריָא וּבִיה וּנסח דְבשָׁא:

14:8 When he returned later to take her, he turned aside to look at the carcass of the lion; and behold, a swarm of bees and honey were in the body of the lion.

- 14:9 וַיִּרְהֵּהוּ אֶל־כַּפָּיו וַיִּלֶךְ הָלוֹדְ וְאָבֶׁל וַיֵּלֶדְ אֶל־אָבִיו וְאֶל־אָמִוֹ וַיִּתֵּן לָהֶם וַיֹּאבֵלוּ וְלְא־הִנִּיד לָהֶם כָּי מִנְּוִיַּת הָאַרְיֵה רָדְה הַדְּבָשׁ: 14:9 וְנַסֹחֵיהְ בִירְוֹהִי וַאָּזְל מֵיזָל וְאָבֵיל וַאְזֵל לְנָת אָבֻוֹהִי וּלֹנָת אָמֵיה וִיהַב
- :בְּשָׁא: לְהוֹן וַאְּכֵלוּ וְלָא חֵוִי לְהוֹן אָרִי מִפִּנּרָא מוֹשלדא דְאַריָא נְסֵיח דְבשָׁא:

 14:9 So he scraped the honey into his hands and went on, eating as he went. When he came to his father and mother, he

gave some to them and they ate it; but he did not tell them that he had scraped the honey out of the body of the lion.

- 14:10 וַיֵּרֶד אָבִיהוּ אֶל־הָאִשָּׁה וַיַּעשׁ שָם שִׁמְשוֹן מִשְׁמָה כִּיָ בֵּן יַעֲשִׁוּ הַבַּחוּרִים: וּנֹחֵת אָבֶוֹהִי עַל עִיסַק אִתְתָא וַעְבַד תַנָּוֹן שִׁמֹשׁוֹן נִוֹשׁתְיָא אְבִי בִין עָבְדִין 14:10

14:10 Then his father went down to the woman; and Samson made a feast there, for the young men customarily did this.

- 14:11 וַיִהָי כִּרְאוֹתֶם אוֹתְוֹ וַיִּקְחוֹ שׁלשִׁים מֶרֵעִים וַיִּהִיוּ אִתְוֹ:
- 14:11 נַהְנָה כַד חְזוֹ יָתֵיה וּדבַרָו תְלָתִין חַברִין גברין נַהְוֹוֹ עָמֵיה:

14:11 When they saw him, they brought thirty companions to be with him.

- 14:12 וַיִּאמֶר לָהֶם' שִׁמְשֹׁוֹן אֶחְיּדָה־נָּא לָכֶם חִידָה אִם־הַגֵּר תַּנִּידוּ אוֹתָה לִי שִׁבְעַת יְמֵיִ הַמִּשְׁתֶּה וּמְצָאתֶם וְנָתַתִּיְ לָכֶם' שְׁלֹשִׁים סְדִינִים וּשְׁלֹשִׁים חֲלִפְּת
- יַתָה לִי וֹאָמֵר לְהוֹן שִׁמשׁוֹן אֵיחָוד כְעַן לְכוֹן חוֹדִיתָא אָם חַנָאָה תְחֵוֹן יָתַה לִי 14:12 שִׁבעָה יוֹמֵי מִשׁתְיָא וְתַשֹּׁכְחָוֹן וְאַתִּין לְכוֹן תְלָתִין פַּלֹדִיסִין וּתלָתִין אָצִיּטְלָוָן
- 14:12 Then Samson said to them, "Let me now propound a riddle to you; if you will indeed tell it to me within the seven days of the feast, and find it out, then I will give you thirty linen wraps and thirty changes of clothes.
 - 14:13 וִאָם־לִא תוּכְלוּ לְהַגִּיִד לִי וּנְתַהֶּם אַתֶּם לִי שְׁלשִׁים סְדִינִים וּשְׁלשִׁים חֲלִיפִוֹת בְּנָדִיֶם וַיָּאמְרוּ לוֹ חִוּדָה חִידַתְךְ וְנִשְׁטָעֶנָה:
 - 14:13 וְאָם לָא תִכְּלָון לְחַנְאָה לִי וְתִתְנָון אַתֻון לִי תְלָתִין פַּלֹבִיסִין וּתלָתִין

אָצמְלָנָן דִלבָושָׁא וַאְמַרָו לֵיה חוֹד חוֹדִיתָך וִנְשׁמְעִנַה:

14:13 "But if you are unable to tell me, then you shall give me thirty linen wraps and thirty changes of clothes." And they said to him, "Propound your riddle, that we may hear it."

14:14 וַיָּאמֶר לָהֶם מַהָאֹכֵל יָצָא מַאֲבֶּל וּמֵעַז יָצָא מָתְוֹק וְלְא יָכְלֶוּ לְהַגִּיִר הַחִירַה שַׁלְשֵׁת יַמִים:

14:14 וַאְמַר לְהוֹן מֵיאָכְלָא וְפַק מֵיכְלָא וּמִתַקִיפָּא וְפַק חַלֹיָא וְלָא יְכִילָוּ לְחַנָאָה חוֹדִיתָא תִלָתָא יוֹמִין:

14:14 So he said to them, "Out of the eater came something to eat, And out of the strong came something sweet." But they could not tell the riddle in three days.

14:15 נַיְהְיָ בַּיִּוֹם הַשְּׁבִיעִּׁי נַיּאמְרָוּ לְאֵשֶׁת־שִׁמְשׁוֹן פַּתִּי אֶת־אִישֵׁךְ וְיַנֶּד־לְנוּ ׁ אֶת־הַחִידָה פֶּן־נִשְׂרִף אוֹתֶךְ וְאֶת־בֵּית אָבִיךְ בָּאֵשׁ הַלְיְרְשֵׁנוּ קְרָאתֶם לְנוּ הֲלְא: 14:15 נַהְנָה בְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה נַאְמַרֶוּ לְאָתַת שִׁמֹשׁוֹן שֵׁדִילִי יָת בַעלִיך וִיחַנִי לַנָא יָת חוֹדִיתָא דִלמָא נוֹקִיד יָתִיךְ וְיָת בֵית אְבָוֹךְ בְנָוֹרָא הַלְמַסכְנֻוֹתַנָּא קְרֵיתוֹן לֹנא הלכא:

14:15 Then it came about on the fourth day that they said to Samson's wife, "Entice your husband, so that he will tell us the riddle, or we will burn you and your father's house with fire. Have you invited us to impoverish us? Is this not *so*?"

14:16 וַתַּבְּךְּ אֵשֶׁת שִׁמְשׁוֹן עָלָיו וַתֹּאמֶר רַק־שְּנֵאתַנִי וְלָא אֲהַבְּתָּנִי הְחִידָה חַּדְתָּ לִבְנֵי עַמִּי וְלִי לִא הִנַּדְתָּה וַיִּאמֶר לָה הִנָּה לְאָבְי וּלְאִמָּי לְא הִנַּדְתִּי וְלֶךְ אַנִּיד: 14:16 וּבכָת אָתַת שִׁמשׁוֹן עְלוֹהִי וַאְמֵרַת לְחוֹד סְנִיתַנִי וְלָא רְחֵימתֵנִי חוֹדִיתָא חַדתָא לְבנִי עַמִי אומי וְלִי לָא חַוִיתָא וַאְמֵר לַה הָא לְאַבָא וּלאִמָא לָא חַנִיתִי וַלִּיך אִיכִּדִין אָחֵנִי:

14:16 Samson's wife wept before him and said, "You only hate me, and you do not love me; you have propounded a riddle to the sons of my people, and have not told *it* to me." And he said to her, "Behold, I have not told *it* to my father or mother; so should I tell you?"

14:17 וַתֵּבְךְ עָלָיוֹ שִׁבְעַת הַיָּמִּים אֲשֶׁר־הָיָה לָהֶם הַמִּשְׁתֶּה וַיְהִי בַּיִּוֹם הַשְּׁבִיעִּׁי וַיַּגֶּר־לָהֹ כִּי הֶצִילַתְהוּ וַתַּגֵּר הַחִירָה לִבְנָי עַמָּה:

14:17 ובכָת עְלוֹהִי שָׁבעָה יוֹמַיָא דַהְנָה לְהוֹן מִשׁחְיָא וְהְנָה בְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְחֵוִי לַה אָרִי דִחַקְתֵיה וְחַוִיאַת חוֹדִיתָא לְבנֵי עַמַה:

14:17 However she wept before him seven days while their feast lasted. And on the seventh day he told her because she pressed him so hard. She then told the riddle to the sons of her people.

14:18 וַיָּאמְרוּ לוֹ אַנְשֵׁי הָעִיר בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי בְּטֶּרֶם יָבְא הַחַרְסָה מַה־פָּתוֹק מִּדְבֵשׁ וּמֶה עֵז מֵאֲרִי וַיִּאמֶר לְהֶם לוּלֵא חֲרַשְׁתֵּם בְּעֲנְלָתִי לֹא מְצָאתֶם חִידָתְי: 14:18 וַאְמֵרֶו לֵיה אְנָשִׁי קַרתָא בְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה עַד־לָא מֵיעַל שִׁמשָׁא מָא חְלֵי מָדֶבשָׁא וּמָא תַּקִיף מֵאַריָא וַאְמֵר לְהוֹן אָלֶו לָא פוֹן לא בְדַקתָון בְאִתְתִי לָא אַשׁכַחתָון חוֹדִיתִי:

14:18 So the men of the city said to him on the seventh day before the sun went down, "What is sweeter than honey? And what is stronger than a lion?" And he said to them, "If you had not plowed with my heifer, You would not have found out my riddle."

14:19 נַתִּצְלֵח עָלָיו רָנִּח יְהֹנָה נַנְּיֶרְד אַשְּׁקְלוֹן נַיַּךְ מֵהֶם שְׁלשִׁים אִישׁ נַיִּקַחֹ אֶת־חֲלִיצוֹתָם נַיִּתֵּן הַחֲלִיפּוֹת לְמַנִּידִי הַחִידָה נַיִּחֵר אַפּּוֹ נַיַּעֵל בִּית אָבִיהוּ: פּ 14:19 וּשׁרָת עְלוֹהִי רָוֹח גְּבָוֹרָא מִן־קְּדֶם יְיָ וּנחַת לְאַשׁקְלוֹן וּקטֵל מִנְהוֹן תְלָתִין גָברָא וּנסֵיב מנהון יָת זְרָזִיהוֹן וִיהַב יָת אָצִמְלַיָא לִדחַוִיאָו חוֹדִיתָא וּתקֵיף רָגזִיה וּסלֵיק לְבֵית אְבָוֹהִי:

14:19 Then the Spirit of the LORD came upon him mightily, and he went down to Ashkelon and killed thirty of them

and took their spoil and gave the changes of clothes to those who told the riddle. And his anger burned, and he went up to his father's house.

- וֹתָהָי אַשֶּׁת שָׁמְשִׁוֹן לְמֵרְעָהוּ אַשֵּׁר רָעָה לִוֹּ: 14:20
- 14:20 וַהְוַת אָתַת שָׁמשׁוֹן לְחַברֵיה דַהְוַה שׁוֹשְׁבִינֵיה:

14:20 But Samson's wife was given to his companion who had been his friend.

- 15:1 וַיְהִי מִיָּמִים בִּימֵי קְצִיר־חִטִּים וַיִּפְקֹד שִׁמְשְׁוֹן אֶת־אִשְׁתוֹ בִּנְדִי עִוִּים וַיּאמֶר אבאה אל־אשתי החדרה ולא־נתנו אביה לבוא:
- 15:1 וַהְנָה לִזֹמֵן יוֹמִין בְיוֹמֵי חְצָּד חִטִין וְאִדְכֵר שִׁמֹשׁוֹן יָת אִתְתִיה בְגַדיָא בַר עִזִי וַאְמֵר אֵיעוֹל לְנָת אִתְתִי לְאִדְרוֹן בֵית מִשֹׁכְבָא וְלָא שַׁבֹקִיה אְבֻוֹּהָא לְמֵיעַל:

15:1 But after a while, in the time of wheat harvest, Samson visited his wife with a young goat, and said, "I will go in to my wife in *her* room." But her father did not let him enter.

- 15:2 וַיִּאמֶר אָבִיהָ אָלֵור אָלֵוְרִתִּי פִּי־שָּׁנִא שְׂנֵאתְהּ וָאֶתְנֶנָה לְמֵרֵעֶךְ הֲלֹא אֲחֹתָהּ הַקְּטַנָּה טוֹבָה מִמֶּנָה תְּהִי־נָא לְךָּ תַּחְמֵּיהָ:
- 15:2 וַאְמֵר אְבֶוּהָא מֵימָר אְמַרִית אָרִי מִסנָא סְנֵיתַה וִיהַבתַה לְחַברָך הְלָא אָחָתַה זִעֵירִתָּא שַׁפִּירָא טבתא מִנַה תִהֵי כִעַן לֶךְ חִלְופַהָא:

15:2 Her father said, "I really thought that you hated her intensely; so I gave her to your companion. Is not her younger sister more beautiful than she? Please let her be yours instead."

- ַנְּאָמֶר לֻהֶם שִׁמְשֹׁוֹן נִקֵּיתִי הַפַּעֵם מִפְּלִשְׁתִים בִּי־עשֶׁה אֲנֵי עִפָּּטִם רָעָה: 15:3
- 15:3 וַאְמַר לְהוֹן שִׁמשׁוֹן זַכֵּי אָנָא זִמנָא הָדָא מִפְּלִשׁתָאֵי אָרֵי עָבֵיד אָנָא עִמְהוֹן בישא:

15:3 Samson then said to them, "This time I shall be blameless in regard to the Philistines when I do them harm."

- 15:4 וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן וַיִּלְכִּד שְׁלשׁ־מֵאִוֹת שׁוּעָלִיִם וַיִּקֶּח לַפִּּדִים וַיֶּפֶּן זָנָב` אֶל־זָנָב וַיָּשֵׂם לַפִּיד אָחָר בִּין־שָׁגִי הַזִּנָבְוֹת בַּחֲוֵךְ:
- נַבְא בְּרֵישׁ הַעְּלִין וּנְסֵיב בְעוֹרֵיָא וּקטֵר דַנבָא בְרֵישׁ 15:4 דַנבָא הַעלִין וּנסֵיב בְעוֹרֵיָא וּקטַר דַנבָא בְרֵישׁ בּנבָא וְשֵׁוִי בָעוֹרָא חַד בֵין תָרֵי דַנבַיָא בִמצִיעִין:

15:4 Samson went and caught three hundred foxes, and took torches, and turned *the foxes* tail to tail and put one torch in the middle between two tails.

- 15:5 וַיַּבְעֶר־אֵשׁ בַּלַפִּידִים וַיְשַׁלַּח בְּקָמְוֹת פְּלִשְׁתִּים וַיַּבְעֶר מִנָּדִישׁ וְעַד־קְמָּה וְעַד־כֵּרִם זֵיִת:
- יַבּרְשִׁתְאָי וְאַדּלֵיק מָנָּדִישָּׁא וְעַד וְשֵׁלַח בְקְמַת פְּלִשׁתָאֵי וְאַדּלֵיק מִנָּדִישָּׁא וְעַד קַמַיָּא וְעַד כַרמַיָּא וִעַד זִיתַיָּא:

15:5 When he had set fire to the torches, he released the foxes into the standing grain of the Philistines, thus burning up both the shocks and the standing grain, along with the vineyards *and* groves.

- 15:6 וַיּאמְרָוּ פְּלִשְׁתִים מִי עָשָׁה זֹאת וַיִּאמְרֹוּ שִׁמְשׁוֹן חֲתַן הַתִּמְלִּי כְּי לָקַח אַת־אִשִׁתֹּוּ וַיַּתִּלִּוּ פִּלְשִׁתִּים וַיִּשְׂרִפִּוּ אוֹתָה וְאֶת־אָבִיִּהְ בָּאֲשׁ:
- ַנְאָמַרָו פְּלְשׁתָאֵי מַן מה עְבַד דָא נַאָמַרָו שׁמשוֹן חַתנֵיה דְתִמנִי אָרֵי נְמֵיב 15:6

15:6 Then the Philistines said, "Who did this?" And they said, "Samson, the son-in-law of the Timnite, because he took his wife and gave her to his companion." So the Philistines came up and burned her and her father with fire.

- 15:7 וַיָּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן אָם־תַּעֲשִׂוּן כָּזָאת כָּי אָם־וּקַמְמְתִּי בָבֶם וְאַחַר אֶחְדְּלֹּי וֹנִיּ 15:7 וַאְמֵר לְהוֹן שִׁמשׁוֹן אִם תַעבְדָון כְהָדָא אְלָהֵין כֵּד אַתפְּרַע מִנְכוֹן וּבְתַר 15:7
- 15:7 וַאְמֵר לְהוֹן שִׁמֹשׁוֹן אָם תַעבְדָון כְהָדָא אְלָהֵין כַד אַתפְּרַע מִנְכוֹן וּבָתַר כין אתמנע:

r 22 - 22 - 1

- ונּרָ אוֹתָם שָוֹק עַל־יָרֶךְ מַכָּה גְדוֹלָגָה וַיֵּרֶד וַיִּשֶׁב בִּסְעִיף סֶלַע עִיטָם: ס וּזַרַ אוֹתָם שָׁוֹק
- 15:8 וּמֹחָא יָתְהוֹן פֶּלָשִׁין עִם רַגֹּלָאִין מֵחָא סַגִּיאָה רַבָא וּנחַת וִיתִיב בְשֹׁקֵיף כֵיף עיו עיםם:

15:8 He struck them ruthlessly with a great slaughter; and he went down and lived in the cleft of the rock of Etam.

- י:בּלֵחיים וַיַּחַנָּר בִּיהוּדָה וַיִּנְטִשׁוּ בַּלֵחִי:
- ים ליקו פּלְשׁתָאֵי וּשׁרוֹ בְאַרעָא דְבֵית יְהוּדָה וְאָתְרְטִישׁו וּשׁרוֹ עַל לַחִי: 15:9 Then the Philistines went up and camped in Judah, and spread out in Lehi.
- 15:10 וַיִּאמְרוּ אִישׁ יְהוּדָּה לָמָה עֲלִיתֶם עָלֵינוּ וַיֹּאמְרוּ לֶאֱסְוֹר אֶת־שִׁמְשׁוֹן עָלִינוּ לַעֲשִׂוֹת לוֹ כַּאֵשֵׁר עַשַׂה לָנוּ:
 - וֹבְּמַרֶּוֹ אְנָשׁ יְהֻוֹדָה לְמָא סְלֵיקתון עְלַנָּא וְאְמַרֶו לְמֵיסֵר למיכפת יָת 15:10 וַאְמַרֶוֹ אְנָשׁ יְהֻוֹדָה לְמָא סְלֵיקתון עְלַנָּא וְאְמַרֶוֹ לְמֵיסֵר למיכפת יָת שׁמשׁוֹן סְלֵיקנָא לִמַעְבֵּד לֵיה כָמַא דַעְבַד לְנַא:

15:10 The men of Judah said, "Why have you come up against us?" And they said, "We have come up to bind Samson in order to do to him as he did to us."

- 15:11 וַיִּרְדֹּוּ שְׁלשֶׁת ۚ אֲלָפִּים אִׁישׁ מִיהוּדָּה אֶל־סְעִיף ֹ סֶלַע עֵיטָם ֹ וַיֹּאמְרְוּ לְשִׁמְשׁוֹן הֵלְא יָדִעְתָּ כִּי־מֹשְׁלִים בָּנוּ פְּלִשְׁתִּים וּמַה־זִּאת עָשִׂיתָ לָנִוּ וַיִּאמֶר לָהֶם כַּאֲשֶׁר עַשׂוּ לִי כֵּן עַשִּׂיתִי לַהָם:
 - ז:15 וּנחַתְּוֹ תְלָתָא אֵלפִין גָברָא מִדְבִית משׁידט יְהָוֹדָה לִשׁקֵיף כֵיף עֵיטָם וַאְמֵרָו לְשִׁמשׁוֹן הְלָא יָדַעתְ אָרֵי שָׁלְטִין משׁלין בַנָא פְּלִשׁתָאֵי וּמָא דָא עְבַדתְ לַנָא וַאְמֵר לְהוֹן כִמָא דַעְבַדָּו לִי כֵין עְבַדִּית לְהוֹן:

15:11 Then 3,000 men of Judah went down to the cleft of the rock of Etam and said to Samson, "Do you not know that the Philistines are rulers over us? What then is this that you have done to us?" And he said to them, "As they did to me, so I have done to them."

- 15:12 וַלָּאמֶר לוֹ לֶאֱסֶרְךְּ יָרַיְרנוּ לְתִתְּךָ בְּיַד־פְּלִשְׁתִים וַיְּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן השַבעוּ לִי פּן־תִּפִנְעוּן בִּי אָתֵם:
- 15:12 וַאְמַרָוֹ לֵיה לְמֵיסְרָך נְחַתנָא לְמִמּסְרָך בִידָא דִפּלְשׁתָאֵי וַאְמַר לְהוֹן שׁמשׁוֹן קיימו לי דלמא תשלטון בי אתון:

15:12 They said to him, "We have come down to bind you so that we may give you into the hands of the Philistines." And Samson said to them, "Swear to me that you will not kill me."

- 15:13 וַיָּאמְרוּ לִוֹ לֵאמֹר לִא בִּי־אָסְר נְאֱסְרְדְּ` וּנְתַנְּוּדְ בְיָדֶּם וְהָמֵת לְא נְמִיתֵדְ וַיַּאַסְרָהוּ בִּשִׁנִים עבֹתִים חַדָשִׁים וַיַּעֵלְוּהוּ מִן־הַפָּלֵע:
- 15:13 וַאְמַרָוֹ לֵיה לְמִימַר לָא אָרֵי מִיסָר נֵיסְרנָך וְנִמְסְרנָך בְיַדהוֹן וּמִקּטָל לָא נִקְטְלִנָך וְאַסֹרָוהִי בְתַרתֵין נְדִילָן חְדַתָּן וְאַסְקוֹהִי מִן כֵיפָא:

15:13 So they said to him, "No, but we will bind you fast and give you into their hands; yet surely we will not kill you." Then they bound him with two new ropes and brought him up from the rock.

- 15:14 הוא־בָא עַד־לֶחִי וּפְּלִשְׁתִּים הֵרֵיעוּ לִקְרָאֹתוֹ וַתִּצְלֵח עָלֶיו רְוּחַ יְהֹנָה וַתִּהְיֶינָה הָעֲבֹתִים אֲשֶׁר עַל־זְרוֹעוֹתִיוֹ כַּפִּשְׁתִּים אֲשֶׁר בָּעֲרָוּ בָאֵשׁ וַיִּפַּ/סּוּ אֱסוּרָיו מֵעֵל יָדֵיו:
- בּוּרָא הַוֹא אָתָא עַד לַחִי וּפּלִשׁתָאֵי יַבִּיבָו לְקַדְמֻוֹתֵיה וּשׁרָת עְלוֹהִי רְוֹחַ גְּבָוֹרָא מִן־קְּבֶם יְיָ וַהְוַאָה גְּדִילָתָא דְעַל דְרָעוֹהִי כְכִתָנָא דְאָרַח דאחד בֵיה נָוֹרָא מִן־קְּבֶם יְיָ וַהְוֹאָה גְּדִילָתָא דְעַל יְדוֹהִי: וְאָתפְּסֵקוּ איתמסיו אָסִורוֹהִי מֵעַל יִדוֹהִי:

15:14 When he came to Lehi, the Philistines shouted as they met him. And the Spirit of the LORD came upon him mightily so that the ropes that were on his arms were as flax that is burned with fire, and his bonds dropped from his hands.

- נּיִּמְצָא לְחֻי־חֲמִוֹר מְרָיֶּה נִיִּשְׁלַח יָדוֹ נִיּפְּטֶה נַיַּדְ־בָּה אֶּלֶף אִישׁ:
- יברא: אַלַך גָברְא: רְאָנֶא דְחִמָּרָא בְּטִינְתָא וְאוֹשֵׁים יְבִיה וְנַסבֵה וּקְטֵל בַה אַלַך גָברְא: 15:15 He found a fresh jawbone of a donkey, so he reached out and took it and killed a thousand men with it.
 - 15:16 וַנִּאמֶר שִׁמְשֹׁוֹן בִּלְתִי הַחֲמֹוֹר חֲמִוֹר חֲמֹרָתָיִם בִּלְתִי הַחֲמֹוֹר הִבֻּיתִי אֶלֶף 15:16 :איש
 - וַאְמַר שָׁמִשׁוֹן בְּלֶועָא דִחמָרָא רְמֵיתִנֶּון דְגוֹרִין בְלֻועָא דִחמָרָא קַמֵּילִית וַזּיּוֹרִין בְלֻועָא

קַמַלִית אַלַך גָברָא: 15:16 Then Samson said, "With the jawbone of a donkey, Heaps upon heaps, With the jawbone of a donkey I have killed a thousand men."

15:17 וַיְהִי פְּכַלּתִּוֹ לְדַבֵּּר וַיִּשְׁלֵּךְ הַלְּחִי מִיֶּדְוֹ וַיִּקְרָא לַפָּקוֹם הַהִּוּא רָמַת לֵחִי: 15:17 וַהְנָה כַּד שִׁיצִי לְמַלָּלָא וּרמָא לֻוֹעָא מִן יְדִיה וּקרָא לְאַתרָא הַהָּוּא רָמַת לֵחִי: לחי:

15:17 When he had finished speaking, he threw the jawbone from his hand; and he named that place Ramath-lehi.

וַיִּצְמָא בְּיִרְרָאָ אֶל־יְהָנָה ֹנִיּאְמֵׁר אַתָּה ֹנָתַתָּ בְיַד־עַבְרְּדְּ אֶת־הַתְּשׁוּעָה וּ זַּיִּצְמָא בְיִד־עַבְרְּדְּ אֶת־הַתְּשׁוּעָה וּ הַנְּדֹלָ,ה הַזָּאֹתְ וְעַתָּהֹ אָמִוּת בַּצְּמָאׁ וְנָפַּלְתִּי בְּיַרְ הָעֲרֵלִים:

וצהי לַחדָא וְצַלִּי קְּדָם וְיָ וַאְמֵר אַתְ עְבַדתָא עַל וְדָא דְעַבדָך יָת פָּרקָנָא 15:18 בּבְא הָבִין וּכעַן אָמָות בְּצָהָותָא וְאַתמְסַר בִידָא דְעַרלְאִי: 15:18 Then he became very thirsty, and he called to the LORD and said, "You have given this great deliverance by the

hand of Your servant, and now shall I die of thirst and fall into the hands of the uncircumcised?

ַנִּיבַלַע אֱלֹהִים אָת־הַמַּכִּתֵשׁ אֲשֶׁר־בַּלֵּחִי וַיֵּצָאוּ מִמֵּנָוּ מַׂיִם וַיִּשָׁתִּ וַתְּשָׁב רוּחְוֹ 15:19 נַיָּחָי עַלֹ־בֵּן קָרָא שָׁכָּוֹה עֵין הַקּוֹרֵא אֲשֵׁר בַּלֵּחִי עַד הַיִּוֹם הַזָּה:

וּבַזַע יְיָ אלהים יָת כַכָּא כיפא דבלֻועָא וּנפַקו מִנִיה מַיָא וּשׁתִי וְתַבַת 15:19 רוחיה וַחְיָא עַל כֵן קְרָא שְׁמַה עֵינָא דְאָתיְהֵיבַת בָצלוֹתָא דְשִׁמשׁוֹן הָא הִיא קַימָא בָלַחִי עַד יוֹמָא הָדִין:

15:19 But God split the hollow place that is in Lehi so that water came out of it. When he drank, his strength returned and he revived. Therefore he named it En-hakkore, which is in Lehi to this day.

- וַיִּשִׁפְּט אַת־יִשִּׁרָאֵל בִּימֵי פִּלְשָׁתִים עַשִּׂרִים שָׁנָה: פּ
 - וְדָן יָת יִשֹּׁרָאֵל בְיוֹמֵי פְּלִשׁתָאֵי עַסרין שְׁנִין: 15:20

15:20 So he judged Israel twenty years in the days of the Philistines.

- וַיּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן עַזְּתָה וַיִּרְא־שָׁם אִשָּׁה זוֹנָה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ: וַאָזַל שִׁמשׁוֹן לְעַזָּת וַחְזָא תַּמָן אִתְתָא פָּנְדְקֵיתָא וְעָל לְוָתַה: 16:1 Now Samson went to Gaza and saw a harlot there, and went in to her.

רָעָרָר הָעָיִר הָאָרָבוּ־לִוֹ כָל־הַלַּיְלָה בְּשָׁעַר הָעָרֵר הָעָרָר הַעָּרָר הָעָרָר הַעָּרָר הָעָרָר הַעָּרָר הַעָּרְר הַעָּרְר הַעָּרְר הַעָּרְר הַעָּרְר הַעִּיִר הַעָּרְר הַעָּרְר הַיִּעָר הַיִּעָר הַעָּרְר הַעָּרְר הַעָּרְר הַעָּרְר הַעָּרְר הַעִּרְר הַעִּיִר הַעָּרְר הַעִּיִר הַעָּרְר הַעָּרְר הַעָּרְר הַיִּעְר הַיִּעָר הַיִּעְרָר הַיִּעָּר הַיִּעָּר הַיִּעָר הַיִּעָּר הַיִּעָר הַיִּעָר הַיִּעָר הַיִּעָר הַיִּעָר הַיִּעָר הַיִּעָר הַיּעָר הַיִּיּר הַיִּיּיִר הַיִּיִיר הַיִּיִיר הַיִּיִיר הַיִּיִיר הַיִּיִיר הַיִּיִיר הַיִּיִיר הַיִּיִּר הַיִּיִיר הַיִּיִיר הַיִּיִיר הַיִּיִיר הַיִּיִיר הַיְעִיר הַיְיִיר הְיִיּיִיר הְיִיּיִר הְיִיּיִיר הְיִייר הַיִּיִיר הְיִייר הַיִּיִיר הְיִיּיר הְיִייר הְיִייר הְיִיּיר הְיִייר הְיִיר הְיִייר הְיִיר הְיִיר הְיִיר הְיִיר הְיִייר הְיִייר הְיִיר הְיִירְיי הְיִיר הְיִייר הְיייר הְיִיר הְיִיר הְיִיר הְיִיר הְיִיר הְיִיר הְיִיר הְיִירְיי הְייר הְייִיר הְיייר הְיִיר הְיִיר הְייִיר הְייִיר הְייִיר הְייִיר הְיייר הְיייר הְייִיר הְיייר הְייִיר הְייִיר הְיייר הְייִיר הְיייר הְייִיר הְייִיר הְיייר הְיייר הְיייר הְיייר הְיייר הְייִיר ה נַיִּתְחָרְשַׁוּ כָל־הַלַּיְלָהֹ לֵאמֹר עַד־אָוֹר הַבִּּקֶר וַהְרְנְגָהוּי

16:2 לְעַזָּתָאֵי אָתחַנֵה לְמֵימֵר אָתָא שִׁמִשׁוֹן הָלְכָא וְאַסחַרָו וּכמַנָּו לֵיה כָל לֵיליָא בְמַעְלַנָּא דתרַע קַרתָא וּשׁתִיקוּ לִיה כָּל לֵיליָא לְמֵימַר עַד מֵיהַר ניהור מהוי מיסק מינהר צַפּרַא וִנְקטִּלְנֵיה:

16:2 When it was told to the Gazites, saying, "Samson has come here," they surrounded the place and lay in wait for him all night at the gate of the city. And they kept silent all night, saying, "Let us wait until the morning light, then we will kill

16:3 וַיִּשְׁכַּב שִׁמְשׁוֹן עַר־חֲצִי הַלַּיְלָה וַיָּקָם בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיֶּאֱחוֹ בְּדַלְתִוֹת

שַׁעַר־הָעִיר ׁ וּבִשְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹוֹת וַיִּפָּעִם עִם־הַבְּרִיחַ וַיָּשֶׁם עַל־כְּתֵפָּיִו וַיִּעֲלֵם אֶל־רָאשׁ הָהָר אַשָּׁר עַל־פְּנֵי חֶבְרְוֹן: פּ

ישביב שׁמשׁוֹן עַד פַּלגות לֵיליָא וְקָם בְפַּלגות לֵיליָא וַאְחַד בְדַשִׁי תְרֵע וֹשׁבֹּיב שׁמשׁוֹן עַד פַּלגות לֵיליָא קַרישׁ יבתבין סְפַּיָא וּנטַלֹנָון עם עָבְרָא וְשַׁוִי עַל כַתפּוֹהִי וְאַסִיקְנָון לְרֵישׁ

16:3 Now Samson lay until midnight, and at midnight he arose and took hold of the doors of the city gate and the two posts and pulled them up along with the bars; then he put them on his shoulders and carried them up to the top of the mountain which is opposite Hebron.

ַנִיהִי אַחַרִי־כֵּן וַיָּאָהַב אִשָּׁה בִּנַחַל שֹׁרֵק ושִׁטָה דִּלִילָה:

:וְהָנָה בְתַר בֵין וּרחֵים אָתְתָא בְנַחלָא רְסוֹרֵק וּשׁמַזה רְלִילָה 16:4 After this it came about that he loved a woman in the valley of Sorek, whose name was Delilah.

16:5 וַיַּעֵלוּ אֵלֵיהַ סַרְנֵי פִּלְשָׁתִּים וַיֹּאמָרוּ לֻה פַּתִי אוֹתוֹ וּרָאִי´ בַּמָּה´ כֹּחוֹ נֵדְוֹלֹ ּיבַמָּהֹ נַוָּכַל לָוֹ וַאֲסַרְנָהוּ לְעַנֹּתִוֹ וַאֲנַחְנוּ וִמַּן־לָךְ אִישׁ אֶלֶף וּמֵאָה בְּסֶף: 16:5 וּסֹלִיקָוּ לְוָתַה שָׁרֹנֵי פְּלִשֹּתְאֵי וַאְמֵּרָו לַה שַׁדִילִי יַתֵּיה וַחוֹי בִמַא חֵילֵיה סָגִי רבא וּבמָא נְכוֹל לֵיה וְנֵיסְרְנֵיה לְעַנָיֻוֹתֵיה וַאָנַחנָא וָתֵין לִיך לְגבַר אַלַף ומאה סלעין דכסף:

16:5 The lords of the Philistines came up to her and said to her, "Entice him, and see where his great strength lies and how we may overpower him that we may bind him to afflict him. Then we will each give you eleven hundred pieces of

ַרָּלָר הַבָּמֶּח תַאָּמֶר בְּלִילָה אֶל־שִׁמְשׁוֹן הַגִּיִדְה־נָּאַ לִּי בַּמֶּח פֹּחֲךְ נָדְוֹל וּבַמֶּח תַאָּמֵר בּוֹלִאַמֶר

וֹאְמַרַת דְלִילָה לְשִׁמשׁוֹן חַוִּי כְעַן לִי בְמָא חֵילָך סַגִּי וּבמָא תִתאְסַר 16:6

16:6 So Delilah said to Samson, "Please tell me where your great strength is and how you may be bound to afflict you."

ָוּלָאמֶר אֵלֶיהָ שִׁמְשׁוֹן אִם־יַאַסְרָנִי בְּשִׁבְעָה וְתָרִים לַחִים אֲשֶׁר לֹא־חֹרָבוּ וֹיָאמֶר אָא־חֹרָבוּ וָחַלִּיתִי וָהָיָתִי כָּאַתַר הָאָדָם:

וַאָמֵר לַה שִׁמשוֹן אָם יִיסְרונַנִי בְשָׁבעָה יַתרון אטונין רַטִיבִין דְלָא יְבִישֵׁו 16:7 ואחלוש ואהוי כחד מבני־אנשא:

16:7 Samson said to her, "If they bind me with seven fresh cords that have not been dried, then I will become weak and be like any other man."

- 16:8 וַיַּעֲלוּ־לָּה סַרְנֵי פְּלִשְׁתִּים שִׁבְעָה יְתָרִים לַחִים אֲשֵׁר לֹא־חֹרָבוּ וַתַּאַסְרָהוּ
- 16:8 וְאַסִיקוּ לַה טֻרנִי פְּלִשׁתָאֵי שִׁבעָה יַתרִין רַטִיבִין דְלָא יְבִישֻׁו וַאְסַרתִיה בְהוֹן: 16:8 Then the lords of the Philistines brought up to her seven fresh cords that had not been dried, and she bound him with them.

ָוהַאֹרֶב ישֵב לַהֹּ בַּחַדֵר וַתֹּאמֵר אָלַיו פַּלְשָׁתִים עַלִידְ שַׁמְשׁוֹן וַיַנַתֵּק 16:9 אָת־הַיִּתְרִים כַּאֲשֵׁר יִנָּתֵק פִּתִיל־הַנְּעֹרֵת בַהַרִיחוֹ אֵשׁ וִלְאׁ נוֹדֵע כֹּחוֹ: 16:9 וְכַמְנָא יָתִיב לַה בְאִדְרוֹן בֵית מִשֹׁכְבָא וַאְמַרַת לֵיה פְּלִשׁתָאֵי אָתוֹ עְלָךְ שמשון וּפַסִיק יָת יַתרַיָּא כְמָא דְמָתפְּסֵיק חֻוּטָא דְכִתְנָא דְאָרַח בֵיה נָוּרָא וְלָא אתידע חיליה:

16:9 Now she had men lying in wait in an inner room. And she said to him, "The Philistines are upon you, Samson!" But he snapped the cords as a string of tow snaps when it touches fire. So his strength was not discovered.

הואמר דּלִילָה' אַל־שַׁמִשׁוֹן הָנָה' הָתַלְתַּ בִּי וַתְּדַבֵּר אַלַי כַּזַבִים עַתַה' 16:10

הַגִּידַה־נָא לִי בַּמָּה תַּאָמֵר:

וֹנְאְבַּמַרַת דְלִילָה לְשִׁמשׁוֹן הָא שַׁקַרתְ בִי וּמַלֵילתְ עִמִי כַדבִין כְעַן חַוִי כְעַן 16:10

16:10 Then Delilah said to Samson, "Behold, you have deceived me and told me lies; now please tell me how you may be bound."

ַנּיָאמֶר אָלֶיהָ אִם־אָסָוֹר יַאַסְרוּנִי בַּעֲבֹתִים חֲדָשִּׁים אֲשֶׁר לְא־נַעֲשָׂה בָהֶם 16:11

מְלָאכֶה וְחָלִיתִי וְהָיִיתִי בְּאַתַר הָאָרֶם: 16:11 וַאְמֵר לַהְ אָם מֵיסָר יֵיסְרָונַנִי בִּגְּדִילָן חְדַתָּן דְלָא אָתעְבֵידַת בְהוֹן עבידתַא וִאַחלוֹשׁ וִאַהְוֵי כְחַד מִבְנֵי־אָנַשַאּי

16:11 He said to her, "If they bind me tightly with new ropes which have not been used, then I will become weak and be like any other man."

16:12 וַתְּאַח דִלִּילָה עבֹתִים חַדָשִׁים וַתַּאַסְרָהוּ בָהֵם וַתְּאמֵר אֵלָיוֹ פּּלְשָׁתִים אָלֶיף שִׁמְשׁוֹן וְהָאֹרֶב ישֵב בָּחָדֵר וַיְנַמְּקם מַעַל זְרעֹתָיו פַּחוּט:

16:12 וּנִסֵיבַת דְלִילָה גְּדִילָן חְדֵתְן וַאְסַרֹתֵיה בְהוֹן וַאְמַרַת לֵיה פְּלִשׁתָאֵי אְתוֹ עלָך שִׁמשוֹן וּכָמָנָא יָתֵיב בִאִדרוֹן בֵית מִשׁכִבָא וּפּסַקנָון מֵעַל דָרָעוֹהִי כִחְוּשָא:

16:12 So Delilah took new ropes and bound him with them and said to him, "The Philistines are upon you, Samson!" For the men were lying in wait in the inner room. But he snapped the ropes from his arms like a thread.

וֹתֹאמֶר דְלִילֶה אֶל־שִׁמְשׁוֹן עַר־בֻּנָּה הַתַּלְתָּ בִּי´ וַמְּדַבֵּּר אֵלֵי´ בְּזָבִים הַנְּיָדְה וֹתֹּאמֶר דְלִילֶה אֶל־שִׁמְשׁוֹן עַר־בֹּנָה הַתַּלְתָּ בִּי´ וַמְּדַבֵּּר לִּי בַּמָה תַאָסֵר וַיִּאמֵר אֶלֶיהַ אָם־תַאַרנִי אָת־שַבַע מַחַלְפַוֹת רֹאשִׁי עִם־הַמַּסַכֵּת: ווּ:וּב נַאְמַרַת דְלִילָה לְשִׁמשׁוֹן עַד הָכָא שַׁקַרתְ בִי וּמַלֵילתְ עִמִי כַדבִין חַוִי כען לִי בִמָא תָתאָסַר וַאָמַר לַה אָם תִשׁתַן תמחן יַת שָׁבַע וְדִילַת רֵישִׁי עָם אַכסַנַא

16:13 Then Delilah said to Samson, "Up to now you have deceived me and told me lies; tell me how you may be bound." And he said to her, "If you weave the seven locks of my hair with the web and fasten it with a pin, then I will become weak and be like any other man."

ונּיִפַע בַּיָּתֵּד וַתִּאמֶר אֵלָּיו פְּלִשְׁתִים עָלֶיךְ שִׁמְשׁוֹ וַיִּיכַץ מִשְׁנָתוֹ וַיִּפַּע ווּיִפַּע אַת־הַיִּתַד הָאֵרֵג וְאֵת־הַפַּּפָּכֵת:

ונקשׁת בְסְכְתָא וַאְמַרַת לֵיה פְּלְשׁתָאֵי אְתוֹ עְלֶךְ שִׁמשׁוֹן וִאָּתִעַר מִשְׁנֹתֵיה 16:14 וּנמַל נָת אַכסָן סיכתא דְגַרדְיָאִין וְנָת מַשׁתִיתָא:

16:14 So while he slept, Delilah took the seven locks of his hair and wove them into the web. And she fastened it with the pin and said to him, "The Philistines are upon you, Samson!" But he awoke from his sleep and pulled out the pin of the loom and the web

וּהַאָּמֶר אֵלָיו אָמִדְ תֹאמָיר אֲהַבְתִּיך וְלִבְּךָ אֵין אָתִּי זֶהְ שָׁלְשׁ פְּעָמִים 16:15 הַתַלְתָּ בִּי וְלֹא־הִנַּרֶתְ לִּי בַּמֶּה כּחֲךְ נָרְוֹל:

וֹפּנִין הַלֶּתְ לֵיה אֵיכְדֶין הַיֹּמֵר רְחֵׁימֹתִיך וְלִבֶּך לִית עִמִי דְנָן תְּלָת זִמנִין וֹפּנִין וֹפּנִין שַׁקַרתְ בִי וְלָא חַוִית לִי בְמָא חֵילֶךְ סַגִּי רבא:

16:15 Then she said to him, "How can you say, 'I love you,' when your heart is not with me? You have deceived me these three times and have not told me where your great strength is."

16:16 בֿיִהִי פִּי־הֵצִּיקָה קַּוֹ בִדְבָרֶיָהָ כָּל־הַיָּמִים וַהְאַלֲצֵהָוּ וַתִּקְצֵּר נַפְּשׁוּ לָמִוּת:

:16:16 בַּהְנָהַ בַּר אַעִיקַת לֵיה בְפִּתנְנַזְהָא כָל יוֹמַיָא וּדחַקתֵיה וְעַקַת נַפּשֵׁיה לִמְנְתִּוּ 16:16 It came about when she pressed him daily with her words and urged him, that his soul was annoyed to death.

16:17 וַיַּנֶּד־לָה אֶת־כָּל־לִבּוֹ וַיָּאמֶר לָהֹ מוֹרָה` לְא־עָלָה עַל־רֹאשִׁי כִּי־נְזְיֵר אֱלהַים אֲנִי בּבֶּטֶן אִפִּיִ אִם־נָּלֵּחְתִּי וְחֶר בִּנְּמַנִּי כֹחִי וְחָלִיתִי וְהָיִיתִי בְּכָל־הָאָדָם: וחוי לה ית כל לביה ואמר לה מספר לא עדא סליק על רישי ארי 16:17 נְזִירָא דַיִיָ אָנָא מָבַטנָא דָאָמִי אָם אָנַלַח וִיִעדִי מִנִי חֵילִי וָאַחלוֹשׁ וְאַהָוֵי כְ ככל כחד מן בני ככל בני אַנַשַא:

16:17 So he told her all that was in his heart and said to her, "A razor has never come on my head, for I have been a Nazirite to God from my mother's womb. If I am shaved, then my strength will leave me and I will become weak and be like any other man."

16:18 וַתֵּרֶא דְּלִילָה כִּי־הִנִּיִד לָה אֶת־כָּל־לִבּוֹ וַתִּשְׁלַח וַתִּקְרָא לְסַרְנֵי פְּלִשְׁתִיִם לֵאמֹר עֵלוּ הַפַּּעַם כִּי־הִגִּיִד (לָה) [לִין אֶת־כָּל־לִבִּוֹ וְעָלַוּ אֵלֶיהָ סַרְגֵי פְּלִשְׁהִים ויעלו הכסף בידם:

16:18 נַחְזָת דְלִילָה אָבִי חַוִּי לַה יָת כָל לִבֵיה וּשׁלַחַת וּקרָת לְטָרנִי פִּלְשׁתָאֵי לְמֵימֵר סַקּוֹ ברם זִמנָא הָדָא אָרֵי חַוִי לִי נָת כָל לְבֵיה וֹסלִיקוֹ לְוַתַה מִורנִי פלשתאי ואסיקו כספא בידהון:

16:18 When Delilah saw that he had told her all that was in his heart, she sent and called the lords of the Philistines, saying, "Come up once more, for he has told me all that is in his heart." Then the lords of the Philistines came up to her and brought the money in their hands.

16:19 וַתְּיַשְׁגָֹהוּ עַל־בִּרְבֶּּיהָ וַתִּקְרָא לָאִישׁ וַתְּגַלֵּח אֶת־שֶׁבַע מַחְלְפְוֹת רֹאֹשִׁוֹ וַתְּחֶל` לְעַנּוֹתוֹ וַיָּסֵר כֹחוֹ מִעַלֵיו:

16:19 ואַשׁבֵיבתִיה עַל בִרכַהָא וּקרָת לִגְברָא וּגַדעַת וּגַרַעַת יָת שָׁבַע גִּדִילָת ַרִישִׁיה וָשַׁרִיאַת לְעַנַיוִתִיה וַעְרַא חֵילֵיה ותשׁ חיליה מָנֵיה:

16:19 She made him sleep on her knees, and called for a man and had him shave off the seven locks of his hair. Then she began to afflict him, and his strength left him.

ַוּלָאמֶר פָּלְשָׁתִים עַלֵּיך שָׁמִשִּוֹן וַיִּקַץ מִשְּׁנַתוֹ וַיֹּאמֶר אֶצֵא כְּפַעַם בְּפַּעַם 16:20 וְאָנָעֵר וְהוֹא לֹא יָדַע כִּי יִהוָה סֵר מֵעַלֵיו:

16:20 וַאְמַרַת פְּלִשֹׁתָאֵי אָתוֹ עְלָךְ שִׁמִשׁוֹן וְאִתְעַר מִשִּׁנְתֵיה וַאְמַר אַפּוֹק כִזמַן בזמן ואתגבר והוא לא ידע ארי גבורתא דיי עדת מניה:

16:20 She said, "The Philistines are upon you, Samson!" And he awoke from his sleep and said, "I will go out as at other times and shake myself free." But he did not know that the LORD had departed from him.

> ווֹיאחַזוּהוּ פִּלְשָׁתִּים וַיִנַקּרָוּ אָת־עֵינָיו וַיּוֹרִידוּ אוֹתוֹ עַזָּתָה וַיַּאַסְרוּהוּ וֹיּ בַּנִחְשָׁתֵּיִם וַיִּהִי טוֹחָן בִּבֵית (הָאֵסִירִים) [הָאַסוּרִים]:

ווּבַן וְאַחַרָוהִי פְּלִשׁתָאֵי וְנַקַרָו וסנוורו יָת עֵינוֹהִי וְאַחִיתֻו יָתֵיה לְעַזָּת וְאַסרָוהִי 16:21 בְשֵׁישְׁלָן דִנחָשׁ וַהְנָה טָחֵין רִחנָא בְבֵית־אָסִירֵי:

16:21 Then the Philistines seized him and gouged out his eyes; and they brought him down to Gaza and bound him with bronze chains, and he was a grinder in the prison.

ַנַיָּחֶל שְׂעַר־רֹאשֶׁוֹ לְצָמֵּחֻ כַּאֲשֶׁר נֻּלְּח: פ

: בְּעַר רִישִׁיה לְצַנְּחָא בְתַר רְאָתנַלַחוּ 16:22 However, the hair of his head began to grow again after it was shaved off.

16:23 וַסַרְגוַי פְּלִשְׁתִּים גָאֱסְפּוּ לִזְבַּח זֶבַח־נָּדֶוֹל לְדָגוֹן אֱלֹהִיהֶם וּלְשִׂמְחָה וַיִּאמְלֹּוּ נַתַן אֵלֹהֵינוּ בִּיָדֵנוּ אָת שִׁמִשְׁוֹן אוֹיִבֵינוּ:

וֹלְחַדנָא פְּלְשׁתָאֵי אָתְכְנִישֵׁו לְדַבְחָא דִיבַח רַב לְדָגוֹן טָעָותְהוֹן וּלחַדנָא 16:23 וַאָמַרִו מִסַרַת דַחלַתנָא בִידַנָא יַת שִׁמשוֹן בִעֵיל־דְבַבַנָא:

16:23 Now the lords of the Philistines assembled to offer a great sacrifice to Dagon their god, and to rejoice, for they said, "Our god has given Samson our enemy into our hands."

ֿנוּרָאָוּ אֹתוֹ הָעָּٰם וַיַהַלְלוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּיְ אָמְרֹוּ נָתַן אֱלֹהֵינוּ בְיָדֵנוּ 16:24

אָת־אַוֹיְבֶּנוּ וְאֵת` מַחֲרָיב אַרְצֵנוּ וַאֲשֶׁר הִרְבָּה אֶת־חֲלָבֵינוּ:

16:24 וַחְזוֹ יָתֵיה עַטָּא וְשַׁבַחָו יָת טָעֻותְהוֹן אָרֵי אְטַרֶוֹ מְסַרַת דַחלַתנָא בִּידַנָא יָת בְעִיל־דְבָבַנָא וְיָת מַחרִיב אַרעַנָא וּדאַסנִי יָת קְטִילַנָא:

16:24 When the people saw him, they praised their god, for they said, "Our god has given our enemy into our hands, Even the destroyer of our country, Who has slain many of us."

16:25 נֵיְהִי (פִּי) (טוֹב) [בְּטִּוֹב] לִבְּׁם נַיִּאמְוֹלוּ לְפְנִיהֶם נַיַּעֲמְיִדוּ אוֹתוֹ בֵּין לְשִׁמְשׁוֹן מִבֵּיִת (הָאֲסִירִים) [הָאֲסוּרִים] נַיְצַחֵק לִפְנִיהֶם נַיַּעֲמִידוּ אוֹתוֹ בֵין לְשִׁמְשׁוֹן מִבֵּיִת (הָאֲסִירִים) [הָאֲסוּרִים] נַיְצַחֵק לִפְנִיהֶם נַיַּעֲמִידוּ אוֹתוֹ בֵין העמוּדים:

16:25 וַהְנָה כַד שְׁפַּר טָב לִבְהוֹן וַאְמֵּרָו קְרוֹ לְשִׁמשׁוֹן וִיחָיֵך לַנָא וּקרוֹ לְשִׁמשׁוֹן מַבְּית־אָסִירַיָּא וִחָיֵיך קְּדָמֵיהוֹן וַאָּקִימֶוּ יָתֵיה בֵין עַמִּודַיָּא:

16:25 It so happened when they were in high spirits, that they said, "Call for Samson, that he may amuse us." So they called for Samson from the prison, and he entertained them. And they made him stand between the pillars.

16:26 וַיּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל־הַנַּעַר הַמַּחֲזִיק בְּיָדוֹ הַנִּיחָה אוֹתִי (וַהֵימִשֵׁנִי) [וַהְמִשֵּׁנִי] אֶת־הֶעַמָּדִים אֲשֶׁר הַבִּיִת נָכִוֹן עֲלֵיהֶם וְאָשָּׁעֵן עֲלֵיהֶם:

16:26 וַאְמֵר שִׁמשׁוֹן לְעֻוֹלֵימָא דְמַתּקֵיף בִידִיה שְׁבוֹק מִנִּי וַאְמֵישׁנִי יָת עַמָּוֹדֵיָא דְבֵיתָא מְתֻקַן עְלֵיהוֹן וְאַסתְמֵיך עְלֵיהוֹן:

16:26 Then Samson said to the boy who was holding his hand, "Let me feel the pillars on which the house rests, that I may lean against them."

16:27 וְהַבַּיִת מָלֵא הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִּׁים וְשֶׁמָּה כִּל סַרְגוַ פְּלִשְׁתִּים וְעַל־הַנָּג כִּשְׁלְשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וְאִשֶּׁה הָרֹאִים בִּשְּׁתִוֹק שִׁמְשׁוֹן:

16:27 ובֵיתָא מְלֵי גָברַיָא וּנשֵׁיָא וְתַכָּן כֹל טָורנֵי פְּלְשׁתָאֵי וְעַל אִינָרָא כִתלְתָה אַלפִין גָבֵר וִאָתָא דְחָזַן בְחוֹכָא דִשְׁמשׁוֹן:

16:27 Now the house was full of men and women, and all the lords of the Philistines were there. And about 3,000 men and women were on the roof looking on while Samson was amusing *them*.

16:28 וַיִּקְרָא שִׁמְשָּׁוֹן אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֵר אֲדֹנָי יְהוֹּה זָכְרֵנִי נָא ְחַזְּלֵנִי נָא אַךְ הַפַּעַם הַזָּה הָאֵלהִים וִאָּנָּקמָה נִקַם־אַחַת מִשִּׁתִי עִינַי מִפְּלִשִּׁתִים:

16:28 וְצַלִּי שִׁמשׁוֹן קְּדָם יְיָ וַאְמֵר יְיָ אְלֹהִים יֵיעוֹל דְּכֹרָנִי כען קְּדָמָך וְתַקִּיפּנִי כְעַן בְרַם זִמנָא הָדָא יְיָ וְאַתפְּרָע פּוֹרעָנָו חְדָא מִתַרתִין עֵינֵי דְנַקַּרָו לי פְּלִשׁתָאֵי:

16:28 Then Samson called to the LORD and said, "O Lord GOD, please remember me and please strengthen me just this time, O God, that I may at once be avenged of the Philistines for my two eyes."

16:29 וַיִּלְפַּׁת שִׁמְשׁוֹן אֶת־שְׁנֵי עַפּוּדֵי הַהָּנֶךְ אֲשֶׁר הַבַּיִת' נָכְוֹן עֲלֵיהֶם וַיִּפְּמֵךְ עֲלֵיהֶם אֶחֶר בִּימִינִוֹ וְאֶחֶר בִּשְׂמֹאֹלְוֹ:

16:29 וַאְחַד שִׁמשׁוֹן יָת תְבִין עַמֶּוֹדִיָּא מְצִיעָאֵי דְבֵיתָא מְתֻּקַן עְלֵיהוֹן וְאָסתְמֵיך עלֵיהוֹן חַד בִיַמִינִיה וְחַד בִסמָלֵיה:

16:29 Samson grasped the two middle pillars on which the house rested, and braced himself against them, the one with his right hand and the other with his left.

16:30 וַיָּאמֶר שִׁמְשׁוֹן תָּמְוֹת נַפְשִׁי עִם־פְּלִשְׁתִּים וַיִּטְ בְּכֹחַ וַיִּפְּל הַבַּיִת עַל־הַסְּרָנִים וְעַל־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־בִּוֹ וַיִּהְיָוּ הַמֵּתִים אֲשֶׁר הַמִּית בְּמוֹתוֹ רַבִּים מֵאֲשֶׁר הַמִית בחייו:

16:30 וַאְמֵר שִׁמשׁוֹן תְמָות נַפּשִׁי עִם פְּלְשׁתָאֵי וּנגַד בְחֵילָא וּנפַל בִיתָא עַל שָׁורנַיָא וְעַל כָל עַמָא דְבֵיה וַהְוֹו קְטִילַיָא מִיתַיָא דִקטַל בְמוֹתֵיה סַגִּיאִין מִרכִּטל בחיוֹהי:

16:30 And Samson said, "Let me die with the Philistines!" And he bent with all his might so that the house fell on the lords and all the people who were in it. So the dead whom he killed at his death were more than those whom he killed in his life.

16:31 וַיִּרְרֹיּ אֶחָׁיו וְכָל־בֵּיִת אָבִיהוּ וַיִּשְׂאֵּוּ אֹתוֹ וַיִּעֲלְוּ וַיִּקְבְּרְוּ אוֹתוֹ בֵּיְן צָרְעָהֹ וּבִין אֶשְׁתָאֹל בְּקֶבֶר מָנְוֹחַ אָבִיו וְהָוּא שַׁפַּט אֶת־יִשְׁרָאֵל עֶשְׁרִים שָׁנָה: פּ וּבִין אַשׁתָאוֹל בְקַברָא דְמָנוֹחַ אָבָוהִי וְהָוֹא דָן יָת יִשֹׁרָאֵל עַסִרִין שְׁנִין: וּבִין אַשׁתָאוֹל בְקַברָא דְמָנוֹחַ אָבָוהִי וְהָוֹא דָן יָת יִשֹׂרָאֵל עַסִרִין שְׁנִין:

16:31 Then his brothers and all his father's household came down, took him, brought him up and buried him between Zorah and Eshtaol in the tomb of Manoah his father. Thus he had judged Israel twenty years.

- 17:1 וַיָהִי־אִישׁ מֵזְהַר־אָפָּרָיִם וּשִׁמְוֹ מִיכֵיהוּ:
- :17:1 וַהָּוָה גָברָא מִשְׁוֹרָא דְבֵית אַפּרָיִם וּשׁמֵיה מִיכָה:

17:1 Now there was a man of the hill country of Ephraim whose name was Micah.

בם בין אָלִית' וְנַם' (וְאַתִּי) וְנְאַתִּי) וְנִאַתְּן אָלֶית' וְנַם' בּלֶּכֶּף אָשֶׁר לֻקְחֹלִי וְנַם' בְּלִיתְ וְנַם' אָלִית בְּלָיִ הְנָּה הַבָּכֶּף אָתִּי אֲנִי לְקַחְתִּיו וַתִּאמֶר אָמוֹ בָּרוּך בְּנִי לֵיהוָה: אָבֵּרְתְּ בְּאָזְנִי הִנָּה הַבָּכֶּף אָתִי אֲנִי לְקַחְתִּיו וַתְּאמֶר אָמוֹ בָּרוּך בְּנִי לֵיהוֹת וְאַךְ בִּנִי לִיהוֹת וְאַךְ בִּנִי לְדִם יִי: 17:2 בְּרִי לְדְם יִי: בְּרִי לְדְם יִי: 17:2 He said to his mother, "The eleven hundred pieces of silver which were taken from you, about which you uttered a curse in my hearing, behold, the silver is with me; I took it." And his mother said, "Blessed be my son by the LORD."

17:3 וַיָּשֶׁב אֶת־אֶלֶף־וּמֵאָה הַבֶּסֶף לְאָמִוֹ וַתְּאמֶר אִפּֿוֹ הַקְהָשׁ הִקְהַשְׁתִּי אֶת־הַבֶּסֶף ּ לַיהוָה מִיָּדִי לִבְנִי לִעֲשׁוֹת בָּסֶל וּמַפֵּלָה וְעַתָּה אֲשִׁיבֵנוּ לֵךְ:

17:3 וַאְמֵיב יָת אַלַף וּמאָה סְלֹעִין דְכֹסֵף לְאָמֵיה וַאְמֵרֵת אָמֵיה אַקדְשָׁא אַקִּדִישִׁית יָת כַספָּא קְּדָם יְיָ מִן יְדִי לִבִּרִי לְמַעְבֵּד לִיה צֵילֵם וּמַתְּכָא וּכעַן אָתִיבִנִיה לָךָ:

17:3 He then returned the eleven hundred *pieces* of silver to his mother, and his mother said, "I wholly dedicate the silver from my hand to the LORD for my son to make a graven image and a molten image; now therefore, I will return them to you."

17:4 וַיָּשֶׁב אֶת־הַכֶּסֶף לְאָמוֹ וַתִּקַּח אָמוֹ מָאמִים כֶּסֶף וַתִּתְנְהוּ לַצּוֹרֵף וַיִּעֲשֵּׂהוּ פַּסֵל וּמַסֵּלֶה וַיָהִי בָּבֵית מִיכֵיהוּ:

ייה בַּיִּי בְּיִּי בְּיִּי בְּיִּהְ בִּמִיה וּנְמֵיבַת אָמֵיה מָאתַן סְלֹעִין דְכַסַף וִיהַבתֵיה לְּקְינָאָה וְעַבְּדִיה צֵילַם וּמַתְכָּא וַהְוָה בְבֵית מִיכָה:

17:4 So when he returned the silver to his mother, his mother took two hundred *pieces* of silver and gave them to the silversmith who made them into a graven image and a molten image, and they were in the house of Micah.

17:5 וְהָאִישׁ מִיכָּה לִּוֹ בֵּיִת אֱלֹהִיִם וַיַּעֲשֹׁ אֵפוֹד´ וּתְרָפִּים וַיְמַלֵּא אֶת־יַדְ אַחַד´ מִבָּנָיו וַיִהִי־לְוֹ לְכֹהֵן:

17:5 וְגֶבֹרָא מִיכָה לֵיה בֵית טָעֻותָא וַעְבַד אָפּוֹד וּדמָאִין וְקָרֵיב יָת קָרבַן חַד מבנוֹהי והוה ליה לכהין:

17:5 And the man Micah had a shrine and he made an ephod and household idols and consecrated one of his sons, that he might become his priest.

17:6 בַּיָּמָים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אָיָשׁ הַיְּשָׁר בְּעִינָיו יַעֲשֶׂה: פ

17:6 בְיוֹמֵיָא הָאָנָון לֵית מַלֹכָא בִישֹׁרָאֵל גְבַר רְכָשֵׁר בְעִינוֹהִי יַעְבֵיר:

17:6 In those days there was no king in Israel; every man did what was right in his own eves.

17:7 וַיְהִי־נַעַר מָבֵּיִת לֶּחֶם יְהוּדָּה מִפִּוֹשְׁפַּחֲת יְהוּדָה וְהִוּא לֵוִי וְהִוּא נֵר־שָׁם:

17:7 וַהָּנָה עָולֵימָא מָבֵית־לַחַם דבֵית יְהוֶדָה וֹאִימִיה מָזַרעִית יְהָוֹדָה וְהָוֹא

:בְיוָאָה וְהָוֹא דֶר תַמָּן 17:7 Now there was a young man from Bethlehem in Judah, of the family of Judah, who was a Levite; and he was staying there.

> ווֹּלֶדְ הָאִישׁ מֵהָעִיר מִבֵּיִת לֶּחֶם יְהוּדָּה לָגִוּר בַּאֲשֶׁר יִמְצָאַ וַיְּבְּא וַיִּבְּא וַיִּבְּא הַר־אָפְרַיִם עַד־בֵּית מִיכָה לַעֲשְׂוֹת הַרְכְּוֹ:

וֹאָתָא בַּרְתֵיה מָבֵּית־לַחַם דְבִית יְהָוֹדָה לִמְדָר בַאְתַר דִיַשׁכַח וַאִּתָא 17:8 לְאַוֹרָא דְבֵית אַפּרַיִם עַד בֵית מִיכָה לְמַעְבַד צָרבֵיה אורחיה:

17:8 Then the man departed from the city, from Bethlehem in Judah, to stay wherever he might find a place; and as he made his journey, he came to the hill country of Ephraim to the house of Micah.

ַנּיֹאמֶר־לְוֹ מִיכָה מֵאַיון תָּבֶוֹא נַיֹּאמֶר אֵלֶיו לֵוְיַ אָנֹכִי מִבֵּית לֶּחֶם יְהוּדָּה 17:9 ואנכי הלך לגור באשר אמצא:

יִּילָּים בְּיֵיתְ שָׁרָהְ מְנָלְ אַתְּ אָתֵי וַאְמֵר לֵיה לֵינָאָה אָנָא מִבֵית־לַחַם דְבֵית 17:9 וַאְמֵר לֵיה מִיָּכָהְ מְנָן אַתְּ אָתֵי וַאְמֵר לֵיה לֵינָאָה אָנָא מִבֵית־לַחַם דְבֵית יָהוֹדָה וַאָנָא אַזִיל לְמִדֶר בַאָתַר דְאַשׁכַח:

17:9 Micah said to him, "Where do you come from?" And he said to him, "I am a Levite from Bethlehem in Judah, and I am going to stay wherever I may find a place."

17:10 וַיִּאמֶר לוֹ מִיכָׁה שְׁבָה עִמָּרִי וֶהְוֶה־לִי לְאָב וּלְכֹהֵן וְאָנֹכִי אֶתֶּן־לְךֹּ עֲשֶׂרֵת בַּמֶרְ לַיָּמִים וְעֵרֶךְ בְּנָרִיִם וּמִחְיָתֶךְ וַיֵּלֵךְ הַלְּוֹיִי

וז:10 וַאְמֵר לֵיה מִיכָה תִיב עִמִי וַהוִי לִי לְאָב וּלֹכָהִין וּלכומרא וַאְנָא אַתֵין לַך עסַר סְלעִין דְכַסַף לִזמַן עָדָן וְזוֹג לְבָוֹשִׁין וּפַּרגָוסָך וַאְזֵל לֵינָאָה:

17:10 Micah then said to him, "Dwell with me and be a father and a priest to me, and I will give you ten pieces of silver a year, a suit of clothes, and your maintenance." So the Levite went in.

17:11 וַיִּוֹאֶל הַבֵּוִי לָשֶׁבֶת אֶת־הָאִישׁ וַיְהִי הַנַּעֵר לוֹ כְּאַחַד מִבְּנֵיו: 17:11 וּצבִי לֵיוָאָה לְמִתַב עם גָברָא וַהְוָה עָולֵימָא ליואה לֵיה כְחַד מִבְנוֹהִי: 17:11 The Levite agreed to live with the man, and the young man became to him like one of his sons

17:12 וַיְמַלֵּאָ מִיכָה` אֶת־יַד הַלֵּוִי וַיְהִי־לְוֹ הַנַּעֵר לְכֹהֵן וַיְהִי בְּבֵית מִיכָה: 17:12 וְקָרִיב מִיכָה יָת קרבון לֵינָאָה וַהְנָה לֵיה עָולֵימָא לְכָהִין לכומרא וַהְנָה בבית מיכה:

17:12 So Micah consecrated the Levite, and the young man became his priest and lived in the house of Micah.

17:13 בּיִּאמֶר מִיכָּה עַתָּה יָדַעְתִּי פִּי־יֵימִיב יְהוָה לִּי פִּיְ הָיָה־לְּי הְלֵּה לְּכֹהְן: 17:13 בּיִמֶר מִיכָה כְעַן יָדַענָא אָרֵי אוֹטֵיב יְיָ לִי אְרֵי הְוָה לִי לֵינָאָה לְכָהִין: 17:13 Then Micah said, "Now I know that the LORD will prosper me, seeing I have a Levite as priest."

18:1 בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל וּבַיָּמִים הָהֵם שֵׁבֶט הַדְּנִי מְבַקּשׁ־לְּוֹ נַחֲלָה` לַשֵּׁבֵת בִּי לִא־נַפָּלָה לוֹ עַר־הַיִּוֹם הַהָּוּא בְּתוֹךְ־שִׁבְעֵי יִשְׂרָאֵל בְּנַחֲלָה: ס וצ:ו בְיוֹמַיָא הָאָנָון לֵית מַלכָא בְיִשֹׁרָאֵל וּביוֹמַיָא הָאָנָון שִׁבטָא דְבֵית דָן בְעַן לְהוֹן אַחסָנָא לִמְתַב אָרִי לָא אִתפְּלֵינַת לֵיה עַד יוֹמָא הַהָּוֹא בְנוֹ שִׁבשַיָא

18:1 In those days there was no king of Israel; and in those days the tribe of the Danites was seeking an inheritance for themselves to live in, for until that day an inheritance had not been allotted to them as a possession among the tribes of Israel.

18:2 וַיִּשְלְחָוּ בְנֵי־דָן מִמִּשְׁפַּחְתָּם חֵמִשָּׁה אַנָשִים מִקצוֹתָם אַנָשִׁים בְּנִי־חַיִּל מִצָּרְעָה וּמֵאַשִּׁתָּאָל לְרַנֵּלָ אֶת־הָאָבֶץ וּלְחָקְרָה וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם לְכִוּ חִקְרְוּ אֶת־הָאָרֶץ וַנָּבָאוּ הַר־אָפָּרַיִם עַד־בֵּית מִיכָּה וַיָּלְינוּ שֵׁם:

18:2 וּשׁלַחוּ בְגֵי דֶן מִזַרעְיָתְהוֹן חַמּשָּׁה גָברין מִקּצְתְהוֹן גָברין בְגֵי חֵילָא מִצְרעָה וּמֵאַשׁתָאוֹל לְאַלָלָא יָת אַרעָא וּלמִברְקַה וַאְמֵרָו לְהוֹן אִיזִילֻוּ בְדֶוקוּ יָת אַרעָא וַאָתוֹ לִטְורָא דְבֵית אַפּרִים עַד בֵית מִיכָה וּבָתוֹ תַמָּן:

18:2 So the sons of Dan sent from their family five men out of their whole number, valiant men from Zorah and Eshtaol, to spy out the land and to search it; and they said to them, "Go, search the land." And they came to the hill country of Ephraim, to the house of Micah, and lodged there.

- 18:3 הַמָּה עִם־בֵּיֶת מִילֶה וְהֵמָּה הִפִּירוּ אֶת־קוֹל הַנַּעֵר הַלֵּוֹי וַיָּסוּרוּ שָׁם וַיְּאמְרוּ לוֹ מִי־הֵבִיאַך הַלֹם וּמָה־אַתָּה עֹמֵה בָּזָה וּמַה־לִּךְ פָּה:
 - 18:3 אָנֶוֹן עִם עד בֵּית מִיכָה וְאָנֶוֹן אָשׁתְמוֹדֵעֵו יָת קְל עָולֵימָא לֵיוָאָה וְזָרֶוּ לְתַמָּן וַאְמַרֶו לֵיה מַן מא אֵיתְיָך הָלְכָא הכא וּמָא אַתְ עָבֵיד כָא וּמָא לָך כִדִין:

18:3 When they were near the house of Micah, they recognized the voice of the young man, the Levite; and they turned aside there and said to him, "Who brought you here? And what are you doing in this *place*? And what do you have here?"

- יוֹבּאֶמֶר אֲבֹהֶם כָּזָה וְכָזֶּה עָשָּה לָי מִיכָּה וַיִּשְׂבְּהֵיּיְלוֹ לְכֹהֵן: 18:4
- 18:4 He said to them, "Thus and so has Micah done to me, and he has hired me and I have become his priest."
 - 18:5 וַלָּאמְרוּ לוֹ שְׁאַל־נָאַ בֵאלֹהִים וְנֵדְעָה הֲחַצְּלְיַח דַּרְבֵּנוּ אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ הֹלְכִים עַלִּיהַ:
 - וֹאָמֵרָו לֵיה שְׁאַל כְעַן בְמֵימְרָא דַיְיָ וְנְדֵע הְתַצלַח אוֹרחָתַנָא דַאְנַחנָא בּאָנַחנָא אַזּלִין עַלַה אַזִּלִין עַלַה:

18:5 They said to him, "Inquire of God, please, that we may know whether our way on which we are going will be prosperous."

- 18:6 בּיְּאמֶר לְהֶעֶם הַפֹּהֵן לְכִּוּ לְשָׁלְוֹם נַכַח יְהוֹה דַּרְכְּכֶם אֲשֶׁר תֵּלְכוּ־בְּה: פּ בּיִּאמֶר לְהֵעָם הַכּּהָן לְכִוּ לְשָׁלִוֹם נַכַח יְהוֹה דַּרְכְּכֶם אֲשֶׁר תִּלְכוּ־בְה: פּ 18:6 בּיִּאמֶר לְהוֹן כָהְנָא אִיזִילֻוֹ לִשׁלָם אַתקין אצלח יִי אוֹרַחכוֹן דתהְכֶון בַה: 18:6 The priest said to them, "Go in peace; your way in which you are going has the LORD'S approval."
 - 18:7 וַיֵּלְכוּ חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים וַיָּבֹאוּ לֻיְשָׁה וַיִּרְאוּ אֶת־הָעָם אֲשֶׁר־בְּקְרְבָּה יוֹשֶׁבֶת־לָבֶטַח כְּמִשְׁפַּט צִדֹנִים שֹׁקֵט וּבֹטַח וְאֵין־מַכְלִּים דָּבֶר בָּאָּרֶץ יוֹרֵשׁ עֶּצֶר וּרְחֹקִים הֵפָּה מִצְדִנִים וְדָבֵר אֵין־לָהֶם עִם־אָדָם:
 - 18:7 וַאְזַלָּוֹ חַמשָׁה גָברִין וַאְתוֹ לְלַיִּשׁ וַחְזוֹ יָת עַמָא דִבגַוַה יָתְבִין לְרָחצָן כְּהַלֹּכָת צִידוֹנָאֵי דְשָׁקְטִין וְשָׁרַן לְרָחצָן וְלֵית דְמַנִזִיק פִתנָמָא בְאַרעָא יָרוֹתִין זְעֵירִין וִרַחִיקִן אָנָון מִצִידוֹנָאֵי וּפִתנָם לֵית לְהוֹן עם אָנָשׁ:

18:7 Then the five men departed and came to Laish and saw the people who were in it living in security, after the manner of the Sidonians, quiet and secure; for there was no ruler humiliating *them* for anything in the land, and they were far from the Sidonians and had no dealings with anyone.

18:8 וַיָּבֹאוּ שֶּׁל־אֲחֵיהֶם צָּרְעָה וְשֶּׂשְׁתָּאֵׁל וַיֹּאמְרְוּ לְהָם אֲחֵיהֶם מָה אַתֶּם: 18:8 וַאְתוֹ לְוָת אְחֵיהוֹן לְצָרְעָה וּלאַשׁתָאוֹל וַאְמַרָו לְהוֹן אְחֵיהוֹן מָא אַתְוֹן אמרין:

18:8 When they came back to their brothers at Zorah and Eshtaol, their brothers said to them, "What do you report?"

- 18:9 וַיֹּאמְרֹוּ ֻקוּמָה וְנַעֲלֶה עֲלֵיהֶם כִּי רָאִינוּ אֶת־הָאָבֶץ וְהִנֵּה טוֹבָה מְאָד וְאַתֶּם מַחִשִּׁים אַל־תַעָצִלוּ לָלֵכֵת לָבָא לָרֵשֵׁת אֶת־הָאָרֵץ:
 - 18:9 וַאְמֵרֶוּ קוֹמָוּ וְנָסֵק עְלֵיהוֹן אְרֵי חְזִינָא יָת אַרעָא וְהָא טָבָא לַחדָא וְאַתְון שָׁתְקִין לָא תִתרַשְּׁלָוּן לְמֵיזַל לְמֵיעַל לְמֵירַת יָת אַרעָא:

18:9 They said, "Arise, and let us go up against them; for we have seen the land, and behold, it is very good. And will

18:10 בְּבֹאֲכֶּם תָּבָאוּ אֶל־עֵם בֹּטֵׁח וְהָאָָרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם בִּי־נְתָנָה אֱלֹהִים בְּיֶדְכֶּח מָקוֹם אֲשֵׁר אֵין־שֶׁם מַחִסוֹר כָּל־דָבָר אֲשֵׁר בָּאָרֵץ:

ווּצוֹ בְמֵיתִיכוֹן תֵיעְלָון לְנָת עַמָּא דְשָׁרַן לְרָחצָן וְאַרעָא פַּתיֻות יְדִין אָרֵי מַסרַה 18:10 יָיָ אַלהַכוּן בְיַדְכוּן אַתרָא דְלֵית תַמָּן חֻסרָן כָּל מִדְעַם דִבאַרעָא:

18:10 "When you enter, you will come to a secure people with a spacious land; for God has given it into your hand, a place where there is no lack of anything that is on the earth."

וּצִּרִ נִיּסְעַרִּ כִוֹשָּׁם בִּתִּשְׁבַּחַת הַדָּנִי כִוּצִּרְעָה וּמֵאֶשְׁתָאַל שֵׁשׁ־מֵאָוֹת אִּישׁ חָגִּוּר כְּלֵי 18:11

וּנטֵלָו מִתַמָן מִזַרעִית שׁבטא דָן מִצְרעָה וּמֵאַשׁתָאוֹל שֵׁית מְאָה גָברָא 18:11

18:11 Then from the family of the Danites, from Zorah and from Eshtaol, six hundred men armed with weapons of war

ווּ:12 בַּיִּעֲלוּ וְיֵּיְתָנֶּוּ בְּקְרֵיִת יְעָרִים בִּיהוּדָת עַל־בֵּן קְרְאוּ לַפָּּיִלוֹם הַהֹּוּא מַחְוֵנִה־דָּן עַר הַיִּת הָגָּה אַחֲרֵי קרְיַת יְעָרִים:

וּסלִיקוּ וּשׁרוֹ בְקריַת־יְעָרִים בְאַרעָא דְבֵית יְהֶוֹדָה עַל כֵן קְרוֹ לְאַתרָא 18:12 הַהָוֹא מַשׁרָיָת דָן עַד יוֹמָא הָדִין הָא הִיא אְחוֹרֵי קריַת־יִעָרִים:

18:12 They went up and camped at Kiriath-jearim in Judah. Therefore they called that place Mahaneh-dan to this day; behold, it is west of Kiriath-jearim.

נַיַעַבְרָוּ מִשָּׁם הַר־אֶפְּרָיִם וַיָּבְאוּ עַד־בֵּיִת מִיכֶה:

:וְעְבַרֶוֹ מִיכָה בית מִיכָה בית אַפּרָים וַאְתוֹ עַד בִית מִיכָה 18:13 They passed from there to the hill country of Ephraim and came to the house of Micah. 18:13

ַרוּמָשֶׁת הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים לְרַגִּל אֶת־הָאָבֶרץ לַיִשׁ וַיְּאמְרוּ אֶל־אֲחֵיהֶם 18:14 הַיְדַעְהֶּׂם בּיֹ יַשֵּׁ בַּבָּהִיִם הָאֵּלֶה אַפִּוֹד וּתְרָפִּים וּפֶּסֶׁל וּמַסֵּכָה וְעַהָּה דְעִוּ

וּוּבוּנ וַאָמִיכִו חַמשָׁה גָברַיָא דַאְזַלו לְאַלֶּלָא יָת אַרעָא לַיִשׁ וַאְמַרָו לַאְחֵיהוֹן 18:14 הַיִדעתון אָרֵי אִית בָבָתַיָא הָאָלֵין אָפּוֹד וּדמָאִין וצלמניא וְצֵילַם וּמַתְכָא וּכעַן ַבעָו מָא תַעבְרָון:

18:14 Then the five men who went to spy out the country of Laish said to their kinsmen, "Do you know that there are in these houses an ephod and household idols and a graven image and a molten image? Now therefore, consider what you

18:15 נַיָּסְוּרוּ שָּׁמָּה נַיָּבֶאוּ אֶל־בֵּית־הַנַּעַר הַבֵּוֹיְ בֵּית מִיכָה נַיִּשְׁאֲלוּ־לְוֹ לְשָׁלְוֹם: 18:15 וְזָרָוֹ לְתַמָן וְעָלֵו ואתו לְבִית לות עולֵימָא לֵינָאָה לְבִית מִיכָה וּשׁאִילֵוּ

18:15 They turned aside there and came to the house of the young man, the Levite, to the house of Micah, and asked him

וִשִּׁשׁ־מֵאְוֹת אִּישׁ חֲגוּרִים בְּלֵי מִלְחַמְהָם נִצָּבִיִם פֶּתַח הַשָּׁעֵר אֲשֶׁר מִבְּנִי־דְן: 18:16 וְשֵׁית מְאָה גָברָא מְזָרְזִין בְמָנֵי קְרָבֵיהוֹן קּוְמִין בְמַעְלַנָּא דְתַרעָא דְמִשׁיבַט בָנֵי דַן:

18:16 The six hundred men armed with their weapons of war, who were of the sons of Dan, stood by the entrance of the gate.

18:17 וְיַּעֲלֹוּ חֲמֵשֶׁת הָאֲנָשִׁים הַהֹּלְכִים ׁ לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ ֹ בָּאוּ שָׁמָה לָקְחֹוּ אֶת־הַפֶּּסֶל ׁ וְאֶת־הָאֵפוֹד וְאֶת־הַתְּרָפִים וְאֶת־הַמַּסֵּכָה וְהַכּּהֵן נִצָּב ׁ פָּתַח הַשַּׁעַר

ּוְשֵׁשׁ־מֵאַוֹּתְ הָאִּישׁ הֶחָגִּוּר כְּבֹלִי הַמִּלְחָכָוָה:

18:17 וּסֹלִיקֶוֹ חַמּשָּׁה גָברַיָּא רַאְזַלָוֹ לְאֵלֶלָא יָת אַרעָא עָלָו אתו לְתַמָן נְסִיבֶּוּ יָת צַלמָא וְיָת אֵיפּוֹדָא וְיָת דְמָאִין וְיָת מַתְכָא וְכְהָנָא וכומרא קאֵים בְמַעְלַנָא דַתַרעָא וְשֵׁית מְאָה גָברָא דִמזָרִזִין בְמָנֵי קְרָבָא:

18:17 Now the five men who went to spy out the land went up *and* entered there, *and* took the graven image and the ephod and household idols and the molten image, while the priest stood by the entrance of the gate with the six hundred men armed with weapons of war.

18:18 וְאֵׁלֶּה נְבָּאוּ בֵּיֶת מִילָה וַיִּקְחוּ אֶת־פֶּסֶל הָאֵפּׁוֹד וְאֶת־הַתְּרָפִּיִם וְאֶת־הַמַּסֵּכְה וַיִּאמֶר אֲלֵיהֶם הַכֹּהֵן מָה אַתֶּם עֹשִׂים:

וֹנָת בְּלְמנִיא וְיָת בְּלֹבִית בְּלְבִית בִּיכָה וּנִסִיבְוּ יָת צֵילַם אֵיפּוֹדָא וְיָת דְמָאִין צלמניא וְיָת מַתְכָא וַאָמֵר לְהוֹן כָהְנָא כומרא מָא אַתֻון עָבְדִין:

18:18 When these went into Micah's house and took the graven image, the ephod and household idols and the molten image, the priest said to them, "What are you doing?"

18:19 ניּאמְרוּ לוֹ הַחֲבֵשׁ שִּׁים־יָדְךְּ עַל־פִּיךּ וְלֵךְ עִפְּׂנוּ וְהְיֵה־לָנוּ לְאָב וּלְכֹהֵן הַטִּוֹב הֱיוֹתְךְּ כֹהֵן לְבֵית אִישׁ אֶחָד אוֹ הֱיוֹתְךְּ כֹהֵן לְשֵׁבֶט וּלְמִשְׁפְּחָה בְּיִשְׂרָאֵל: 18:19 נַאְמַרָו לֵיה שְׁתוֹק שֵׁוִי יְדָך עַל פָּומָך וְאִיזִיל ואיתא עִמַנָא וַהְוֵי לַנָּא לְאָב וּלֹכָהִין הְטָב דִתהֵי כָהִין כומרא לְבֵית גְּבַר חֵד אוֹ דִתהֵי כָהִין לְשֵׁיבֵט וּלֹזַרעִי בִישֹּרָאֵל:

18:19 They said to him, "Be silent, put your hand over your mouth and come with us, and be to us a father and a priest. Is it better for you to be a priest to the house of one man, or to be priest to a tribe and a family in Israel?"

18:20 וַיִּיטַב` לֵב הַכּּהֵן וַיִּקַח` אֶת־הָאֵפּוֹד וְאֶת־הַתְּרָפִים וְאֶת־הַפְּסֶל וַיָּבֹא בְּקֶרֶב הָעָם:

18:20 וּשׁפַּר לִבָא דְכָהְנָא דכומרא וּנסֵיב יָת אֵיפּוֹדָא וְיָת דְמָאִין צלמניא וְיָת צַלמָא מתכתא וְעָל בְגוֹ עַמָא:

18:20 The priest's heart was glad, and he took the ephod and household idols and the graven image and went among the people.

18:21 וַיִּפְנָה וַיֵּלֶכוּ וַיָּשִּׁימוּ אֶת־הַמַּץ וְאֶת־הַפִּקנֶה וְאֶת־הַכְּבוּדָה לִפְנִיהֶם:

:18:21 וְאָתפְנִיאָוּ וַאְזַלֶּוּ וְשֵׁוִיאָוּ יָת טַפּלָא וְיָת בְעִירָא וְיָת קנִינָא קֹדְמֵיהוֹן: 18:21 Then they turned and departed, and put the little ones and the livestock and the valuables in front of them.

18:22 הַפָּה הַרְחִיקוּ מִבֵּית מִיכָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בַּבָּתִים אֲשֶׁר עִם־בֵּית מִיכָה נִזעֵקוּ וַיַּדִבּיִקוּ אֵת־בְּנִי־דָן:

18:22 אָנֶון אַרחִיקוּ מִבֶּית מִיכָה וְגָברַיָא דִבבְתַיָא דְעם בֵּית מִיכָה אָתכְנִישֻׁוּ וְאַדבִיקוּ יָת בְנֵי דָן:

18:22 When they had gone some distance from the house of Micah, the men who *were* in the houses near Micah's house assembled and overtook the sons of Dan.

18:23 וַיֶּקְרָאוּ אֶל־בְּנִי־דָּן וַיַּסֵבּוּ בְּנִיהֶתְם וַיֹּאמְרַוּ לְמִיכָה מַה־לְּךָּ כִּי נִזְעֶקְתְּ: 18:23 וּקרוֹ לִבנִי דָן וְאַסחַרָוֹ אַפִּיהוֹן וַאְמַרָוֹ לְמִיכָה מָא לֶךְ אְרֵי אִתְכְנִישׁתָא:

18:23 They cried to the sons of Dan, who turned around and said to Micah, "What is *the matter* with you, that you have assembled together?"

18:24 וַיּאמֶר אֶת־אֱלֹהַי אֲשֶׁר־עָשִּׁיתִי לְקַחְתֶּם וְאֶת־הַכֹּהָן וַתֵּלְכִּוּ וּמַה־לְּי עִוֹד וּמַה־זַהָּ תֹּאמִרְוּ אֵלַיִ מַה־לֵּךְ:

18:24 וַאְמַר יָת בַחלְתִי בַעְבַדִית נְסֵיבתון וּדבַרתון יָת כָהְנָא כומרא וַאְזַלתון וּמָא לִי עוֹד וּמָא בִין אַתְון אָמְרין לִי מָא לָך:

18:25 וַיּאמְרָרָ אֵלָיוֹ בְּגִי־דָּן אַל־תַּשְׁמַע קוֹלְךָּ עִפָּגִוּ בֶּּן־יִפְּגְּעַוּ בָבֶּם אֲנָשִׁים ׁ מָרֵי גָפָשׁ וִאָסַפְתָּה נַפְשִׁךּ וִנֵפֵשׁ בִּיתֵך:

18:25 וַאְמַרָּוֹ לֵיה בְנֵי דְּן לָא תַשׁמַע קַלָּך עִמַנָא דלמָא יִשׁלְטָון בְכוֹן גָברִין מָרִירֵי נַפַשָּׁן וּתִסִיף נַפַשָּׁך וּנַפַּשׁ אָנָשׁ בֵיתָך:

18:25 The sons of Dan said to him, "Do not let your voice be heard among us, or else fierce men will fall upon you and you will lose your life, with the lives of your household."

18:26 וַיִּלְכִּוּ בְנִי־דָּן לְדַרְכָּח וַיַּרָא מִיכָּה כִּי־חֲזָקִים הֵמָּה ׁ מִכֶּּוּ וַיִּשֶּׁב אל-בּיתוֹ:

ֶּעִּי בֵּיְבִּי בְנִי דָן לְאוֹרַחהוֹן וַחְזָא מִיכָה אָרֵי תַקִיפִּין אָנָון מִנֵיה וְאָתפְּנִי וְתָב לביתיה:

18:26 So the sons of Dan went on their way; and when Micah saw that they were too strong for him, he turned and went back to his house.

18:27 וְהַפָּה לָקְחׁוּ אֵתְ אֲשֶׁר־עָשֶׂה מִיכָּה וְאֶת־הַפֹּהֵן אֲשֶׁר הָיָה־לוֹ וַיָּבְאוּ
עַל־לַיִשׁ עַל־עַׁישׁ שׁלְבֶּט וּבֹשֵׁח וַיַּכִּוּ אוֹתָם לְפִי־חָרֶב וְאֶת־הָעִיר שִּׁרְפִּוּ בָאֲשׁ:
18:27 וְאָנֶון נְסִיבֻוֹ יָת דַעְבַד מִיכָה וּדבַרוֹ יָת כָהְנָא כומרא דַהְוָה לֵיה וַאְתוֹ
עַל עד לַיִשׁ עַל עַמָא דְשָׁקְטִין וְשָׁרַן לְרָחצָן וּמחוֹ יִתְהוֹן לְפִתנָם דְחָרֵב וְיָת
קַרתַא אוֹקִידִו בְנִורַא:

18:27 Then they took what Micah had made and the priest who had belonged to him, and came to Laish, to a people quiet and secure, and struck them with the edge of the sword; and they burned the city with fire.

18:28 וְאֵין מַצִּיל כִּיְ רְחוֹקָה־הִיא מִצִּידוֹן וְדָבֶר אֵין־לָהֶם` עִם־אָּדֶּם וְהִּיא בָּעֵמֶק אַשֵּׁר לְבֵית־רְחִוֹב וַיִּבְנִוּ אֵת־הָעִיר וַיִּשָּׁבוּ בַהּ:

18:28 וְלֵית דִמשֵׁיזִיב אָרֵי רַחִיקִין אָנֶון מִצִּידוֹנָאֵי וּפִּתנָם לֵית לְהוֹן עם אָנָשׁ וִאָנָון בְמֵישִׁרָא דִלבֵית רִחוֹב וּבנוֹ יָת קַרתָא וִיתִיבֻו בַה:

18:28 And there was no one to deliver *them*, because it was far from Sidon and they had no dealings with anyone, and it was in the valley which is near Beth-rehob. And they rebuilt the city and lived in it.

18:29 וַיִּקְרָאָוּ שֵׁם־הָעִיר הָן בְּשֵׁם בָּן אֲבִיהֶם אֲשֶׁר יוּלַדְ לְיִשְׂרָאֵל וְאוּלֶם לֵיִשׁ שֵׁם־הָעִיר לָרִאשׁנָה:

18:29 וּקרוֹ שְׁמַה דְקַרתָא דָן בְשׁוֹם דָן אָבָוהוֹן דְאָתְיְלֵיד לְיִשׂרָאֵל וּברַם לַיִשׁ שְׁמַה דִקַרתָא מִלְקַדמִין:

18:29 They called the name of the city Dan, after the name of Dan their father who was born in Israel; however, the name of the city formerly was Laish.

18:30 וַנְּקְימוּ לָהֶם בְּנִי־דָן אֶת־הַפְּסֶל וִׁיהוֹנָתָן בֶּן־גִּרְשׁׁם בֶּן־מְנַשָּׁה הַוּא וּבָנִיו הָיְוּ כֹהֲנִים לְשֵׁבֶט הַדְּנִי עַד־יִוֹם נְּלִוֹת הָאָרֶץ:

18:30 וַאְקִימֶו לְהוֹן בְנֵי דְן יָת צֵלמָא וִיהוֹנָתָן בֵר גֵּרְשׁוֹם בַר מְנַשֵּׁה הָוֹא וּבנוֹהִי הָוֹוֹ כָומִרִין לִשְׁבשָא דְבֵית דבני דָן עַד יוֹמָא דְגלוֹ יָתְבֵי אַרעָא:

18:30 The sons of Dan set up for themselves the graven image; and Jonathan, the son of Gershom, the son of Manasseh, he and his sons were priests to the tribe of the Danites until the day of the captivity of the land.

18:31 וַיָּשִׂימוּ לָהֶׁם אֶת־פֶּסֶל מִיכָה אֲשֵׁר עָשַׂה כָּל־יְמֵיֶ הֱיִוֹת בֵּית־הָאֱלֹהִים בִּשִׁלִה: פ

וּצּ:31 וְשֵׁוִיאָו לְהוֹן יָת צֵילַם מִיכָה דַעְבַד כָל יוֹמִין דַהְוָה קַיָּים בֵית־מַקְדְשָׁא דיי בשילוֹ:

יַנְהָי בַּיָּמִים הָהֵם וּמֵאֵך אֵין בְּיִשְׂרָאֵל וַיְהָי אָישׁ לֵוִי גָּר בְּיַרְכְּתֵי 19:1 הַר־אָפַרִים וַיִּקַח־לוֹ אִשָּׁה פִּילֶגָשׁ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה: 19:1 וַהְנָה בְיוֹמֵיָא הָאָנָוֹן וּמַלֹכָא לֵית בְיִשֹּׁרָאֵל וַהְנָה גָברָא לֵינָאָה דַר בִסנָפֵּי טָורָא דְבֵית אַפּרַיִם וּנסֵיב לֵיה אָתָא לְחֵינָתָא מְבֵית־לַחַם דְבֵית יְהָוּדָה:

19:1 Now it came about in those days, when there was no king in Israel, that there was a certain Levite staying in the remote part of the hill country of Ephraim, who took a concubine for himself from Bethlehem in Judah.

19:2 וַתִּזְנָה עָלָיוֹ פִּילַגִּשׁׁוֹ וַתֵּלֶךְ מֵאָתוֹ אֶל־בֵּיִת אָבִיהָ אֶל־בֵּית לֶחֶם יְהוּדְהָ וַתְהִי־שָּׁם יָמָים אַרבָּעָה חָדָשִׁים:

19:2 וּבַּסַרַת עָלוֹהִי לְחֵינְתִיה וַאָזַלַת מִלְוָתִיה לְבֵית לְוָת אָבֻוֹהָא לְבֵית־לַחֵם ָדְבֵית יָהֶוֹדָה וַהָּוָת תַמָּן יוֹמִין אַרבִעָה יַרחִין:

19:2 But his concubine played the harlot against him, and she went away from him to her father's house in Bethlehem in Judah, and was there for a period of four months.

וַנַעֵרָוֹ עִמְּוֹ (לַהֲשִׁיבוֹ) (לַהֲשִׁיבוֹ) אַהֲלֶיהָ לְדַבֶּר עַל־לְבָּה' (לַהֲשִׁיבוֹ) (לַהֲשִׁיבוֹ הַנָּצֶרְ עָלִיהָ לְדַבֵּר עַל־לִבָּה') וַנַעַרְוֹ

וְצֶמֶד חֲמֹרִים וַתְּבִיצֵּׁהוּ בֵּית אָבִּיהָ וַיִּרְצֵּהוּ אֲבִי הַנַּעֲרָה וַיִּשְּׁמֵח לִקְרָאֹתוּ: 19:3 וְקֶם בַעלַה וָאָזַל בָתְרַהָא לְמַלָלָא עַל לְבַה לְאָתָבֻותַה וְעָולֵימֵיה עִמֵיה וְזוֹג חָמַרִין וַאָעֵילתֵיה לְבֵית אָבוהַא וַחְזַהִי אָבוהַא דְעוֹלֵימָתא וַחִדִי לְקַדַמְוֹתֵיה:

19:3 Then her husband arose and went after her to speak tenderly to her in order to bring her back, taking with him his servant and a pair of donkeys. So she brought him into her father's house, and when the girl's father saw him, he was glad to meet him.

וַיָּחֲזַק־בָּוֹ חָתָנוֹ אָבִי הַנַּעַרָה וַיִּשֵּׁב אָתוֹ שִׁלְשָׁת יַמִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתוֹ וַיַּלְינוּ 19:4 שַם:

19:4 וְאַכַלִּו חְמָוהִי אְבֶוהָא דְעָולֵימְתָא וִיתֵיב עָמֵיה תְלָתָה יוֹמִין וַאְכַלְו ושתיאו ובתו תמן:

19:4 His father-in-law, the girl's father, detained him; and he remained with him three days. So they ate and drank and lodged there.

> 19:5 וַיֶּהִי בַּיִּוֹם הָרְבִיעִי וַיִּשְׁכִּימוּ בַבִּקֶר וַיָּקֶם לְּלֶכֶת וַיֹּאמֶר אֲבִי הְנַּעֲרָה אַל־חַתנוֹ סעַד לְבַּךְ פַּת־לַחַם וַאַחַר תַּלְכוּ:

19:5 וַהְנָה בְיוֹמָא רְבִיעָאָה וְאַקּדִימֻוּ בְצַפּרָא וְקָם לְמֵיזַל וַאְמֵר אְבֻוֹהָא דעולימתא לַחָתָנִיה סעוֹד לְבָך פִּתָא דַלַחמָא וּבָתַר כֵן תֵיזּלֶון:

19:5 Now on the fourth day they got up early in the morning, and he prepared to go; and the girl's father said to his son-in-law, "Sustain yourself with a piece of bread, and afterward you may go."

19:6 וַיִּשְׁבֹּוּ וַיִּאַכְלְוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו וַיִּשְׁתִּוּ וַיִּאַבֶּיְ הְנַּעֲרָה` אֶל־הָאִישׁ הְוֹאֶל־נָא וַלִין וַיִטַב לבּד:

19:6 וְאַסַחַרוֹ ותבו וַאְכַלֻו תַרוִיהוֹן כַחדָא וּשׁתִיאָו וַאְמַר אְבֻוּהָא דְעָוּלֵימְוּא לְגַבֶרָא לְחַתנִיה שָׁרִי כְעַן וּבִית וְישׁפַּר לִבְך: 19:6 So both of them sat down and ate and drank together; and the girl's father said to the man, "Please be willing to

spend the night, and let your heart be merry."

וַיָּקֶם הָאִישׁ לָלֶכֶת וַיִּפְצַר־בּוֹ חֹתְנוֹ וַיִּשָׁב וַיָּלֵן שַׁם:

ין בית תְמָן: 19:7 Then the man arose to go, but his father-in-law urged him so that he spent the night there again.

19:8 וַיַּשָׁכֵּם בַּבֹּקֵר בַּיִּוֹם הַחֲמִישִׁי לָלֶכֵת וַיָּאמֵר אֲבִי הַנַּעֵרָה סִעָר־נָא לְבַבְךְּ

וְהָתְמַהְמָּהְוּ עַד־נְמָוֹת הַיָּוֹם וַיֹּאכְלוּ שְׁנֵיהֶם:

יוֹבּק וְאַקֹרֵים בְצַפּרָא בְיוֹמָא חְמִישָּׁאָה לְמֵיזַל וַאְמֵר אְבָוֹהָא דְעָוֹלֵימְתָא סְעוֹד (וַאַקֹרִים בְצַפּרָא בְיוֹמָא חְמִישָּׁאָה לְמֵיזַל וַאְמֵר אְבָוֹהָא דְעָוֹלֵימְתָא סְעוֹד כִּעַן לִבָּך וִאָתעַכַבָּו עַד מִפּנֵי יוֹמָא וַאִּכֵּלְו תַרוֵיהוֹן:

19:8 On the fifth day he arose to go early in the morning, and the girl's father said, "Please sustain yourself, and wait until afternoon"; so both of them ate.

19:9 וַיָּקֶם הָאִישׁ לָלֶבֶת הָוּא וּפִּילַנְשׁוֹ וְנַעֲרָוֹ וַיְּאמֶר לְוֹ חֹתְנוֹ אֲבִי הְנַּעֲלָה הִנֵּה נָא רֶפָּה הַיּוֹם לַעֲרֹב לִינוּ־נָא הִנָּה חֲנִוֹת הַיּוֹם לִיוְ פֹּה וְיִיטַב לְבָבֶּךְ וְהִשְׁכֵּמְתֶּם מָחָר לְדַרְכְּבֶם וְהָלַכְתָּ לְאֹהָלֶךְ:

יפּפּוֹ וְלֶם גָבֹרָא לְמֵיזֵל הָוֹא וּלֹחֵינְתֵיה וְעֻוֹלֵימֵיה וַאְמֵר לֵיה חְמֻוֹהִי אְבֶוֹהָא דְעֻוֹלֵימִיה וַאְמֵר לֵיה חְמֻוֹהִי אְבֶוֹהָא דְעֻוֹלֵימְיִתְא הָא כְעַן פְּנָא יוֹמָא דין לְמִערֵב בִיתָו כְעַן הָכָא הָא לְחוֹד לחוד נְחֵת לחוד ברם יוֹמָא דין בִית כָא הָכָא וְיִשׁפַּר לִבָּך וְתַקְּרְמֻוֹן מְחַר לִאוֹרַחכוֹן וּתַהַך לִקְרוַך:

19:9 When the man arose to go along with his concubine and servant, his father-in-law, the girl's father, said to him, "Behold now, the day has drawn to a close; please spend the night. Lo, the day is coming to an end; spend the night here that your heart may be merry. Then tomorrow you may arise early for your journey so that you may go home."

19:10 וְלְא־אָבֶה הָאִישׁ לָלֹּוּן וַיָּקֶם וַוֹּלֶךְ וַיָּבֹא עַד־נָּכַח יְבֹּוּס הִיא יְרוּשָׁלָם וְעִמֹּוֹ צָמֵד חַמוֹרִים חַבוּשִׁים וּפִּילַנִשִׁוֹ עִמִּוֹ:

יַרושׁלֵם וֹלָא אְבָא גָברָא לִמבָת וְקָם וַאְזֵל וַאְתָא עַד לָקְבֵיל יְבָוֹס הִיא יְרושׁלֵם 19:10 וִעְמֵיה זוֹג חָמַרִין חַשִּׁיקִין וּלֹחֵינְתֵיה עְמֵיה:

19:10 But the man was not willing to spend the night, so he arose and departed and came to *a place* opposite Jebus (that is, Jerusalem). And there were with him a pair of saddled donkeys; his concubine also was with him.

19:11 הֵם עם־יְבֹּוּס וְהַיִּוֹם רַד מְאָד וַיּּאמֶר הַנַּעַר אֶל־אֲדֹנָיו לְכָּה־נָּאָ וְנָסֶוּרָה אֶל־עִיר־הַיְבוּסִי הַזָּאת וְנָלִין בָּהּ:

19:11 אָנָון עם יְבֶוֹס וְיוֹמֹא מְאַך לַחדָא וַאְמֵר עָולֵימָא לְרבוֹנֵיה אֵיתַא כְעַן וּנִזְור לִקרתַא דִיבִוּסָאָה הַדֵא וּנִבִית בַה:

19:11 When they were near Jebus, the day was almost gone; and the servant said to his master, "Please come, and let us turn aside into this city of the Jebusites and spend the night in it."

19:12 וַיָּאמֶר אֵלְיוֹ אֲדֹנְיו לְא נָסוּר` אֶל־עִיר נָכְרִי אֲשֶׁר לְא־מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵנָה וִעַבַּרְנוּ עַד־נִּבְעַה:

וּצְּמֵר לֵיה רָבוֹנֵיה לָא נְזָור לְקריַת בְנֵי עַמְמַיָא דְלָא מִבְנֵי יִשֹּׁרָאֵל אָנָון וּנִתמְטֵי עַד גִבעְתָא:

19:12 However, his master said to him, "We will not turn aside into the city of foreigners who are not of the sons of Israel; but we will go on as far as Gibeah."

19:13 וַנְּאמֶר לְנַעֲרוֹ לְךָּ וְנִקְרְבָה בְּאַחַר הַפְּוּלְמֻוֹת וְלֵנֵּוּ בַנִּבְעָה אָוֹ בָרָמָה: 19:13 וַאְמֵר לְעֻוֹלֵימֵיה אֵיתַא וְנִתקְרֵב בְחַד מִן אַתרַיָא בחדא מן קירויא וּנבִית בְּגִבעְתָא אוֹ בְרָמְתָא:

19:13 He said to his servant, "Come and let us approach one of these places; and we will spend the night in Gibeah or Ramah."

יוּיַעַברָוּ וַיִּלֶכוּ וַתָּבִא לָהֵם הַשֵּׁמֵשׁ אֵצֵל הַנְּבְעָה אֵשֵׁר לִבְנִימָן: 19:14

19:14 וַעְבַרָו וַאָזַלָו וְעַלַת לְהוֹן שִׁמוֹשָׁא בִסטֵר גִבעְתָא דִלשִׁיבַט בִנֹיָמִין:

19:14 So they passed along and went their way, and the sun set on them near Gibeah which belongs to Benjamin.

19:15 וַיָּסֵרוּ שָּׁם לָבִוֹא לָלְוּן בַּנִּבְעָה וַיִּבֹא וַנִּּשֶׁב` בִּרְחַוֹב הָעִיר וְאֵין אָישׁ מְאַפֵּף־אוֹתָם הַבַּיִתָה לָלְוּן: 19:15 וְזָרֶו לְתַמָּן לְמֵיעֵל לִמבֶת בְּנִבעְתָא וַאְתָא וִיתֵיב בִרחוֹבָא דְקַרתָא וְלֵית אָנָשׁ דְכָנִישׁ יָתְהוֹן להון לְבֵיתָא לִמבָת:

19:15 They turned aside there in order to enter *and* lodge in Gibeah. When they entered, they sat down in the open square of the city, for no one took them into *his* house to spend the night.

19:16 וְהָגָּה אָישׁ זָבֵּן בָּא מִן־מַעֲשֵׂהוּ מִן־הַשְּׂדֶה בְּעֶּרֶב וְהָאִישׁ מֵהַר אֶפְּרַיִם וְהוֹא־גָר בַּגִּבְעָה וְאַנִשֵׁי הַמָּקוֹם בְּגֵי יִמִינֵי:

19:16 וְהָא גָברָא סָבָא אָתָא מון עְבִירְתֵיה מון חַקלָא בְרַמֹשָׁא וְגָברָא מִטֶּורָא דְבֵּית בִּנִימִין: דְבֵית בִּנִבעִתָא וַאָּנָשֵׁי אַתרָא בִנִי מון שִׁבטָא דְבֵית בִנימִין: דְבֵית בִנִימִין:

19:16 Then behold, an old man was coming out of the field from his work at evening. Now the man was from the hill country of Ephraim, and he was staying in Gibeah, but the men of the place were Benjamites.

19:17 וַיִּשֶּׂא עֵינָיו וַיַּרֶא אֶת־הָאִישׁ הָאֹרֵחַ בִּרְחַב הָעִיר וַיֹּאמֶר הָאִיְשׁ הַזָּקֵן אָנָה תֵלֵךְ וּמֵאַיִן תָבִוֹא:

היין ברתוֹבָא דְאַבֶּרת בָּרתוֹבָא דְאָבֵר גָבַרָא סְבָא רְאַבֵּר גָבַרָא סְבָא רִאַרָן אַת אָנֵיל וּמגַן וּלאַן אַת אָתֵי: לאַן אַת אָנִיל וּמגַן וּלאַן אַת אָתִי:

19:17 And he lifted up his eyes and saw the traveler in the open square of the city; and the old man said, "Where are you going, and where do you come from?"

19:18 וַיָּאמֶר אֵלָיו עֹבְרִים אֲנַחְנוּ מִבֵּית־לֶחֶם יְהוּדָה עַד־יַרְכְּתֵי הַר־אֶפְרַיִם מִשְׁם אָנֹרִי וָאֵלֵךְ עַד־בַּיְת לֶחֶם יְהוּדָה וְאֶת־בֵּיִת יְהוָה אֲנִי הֹלֵךְ וְאֵין אִישׁ מְאַמֵּף אוֹתי הביתה:

19:18 וַאְמֵר לֵיה עָבְרִין אָנַחנָא מִבֵית־לַחַם דְבֵית יְהָוֹדָה עַד סְיָפֵּי טָוֹרָא דְבֵית אַפּרַיִם מִתַמָן אָנָא וַאְזַלִּית עַד בֵית־לַחַם דְבֵית יְהָוֹדָה וּלבֵית־מַקְדְשָׁא דַיְיָ אָנָא אָזֵיל וְלֵית אָנָשׁ גברא דְכָנִישׁ יָתִי לְבֵיתָא:

19:18 He said to him, "We are passing from Bethlehem in Judah to the remote part of the hill country of Ephraim, for I am from there, and I went to Bethlehem in Judah. But I am now going to my house, and no man will take me into his house.

עם־עַבֶּדֶיִךְ אֵין מַחְסִוֹר כָּל-דָבֶר: עם־עַבָּדֶיִךְ אֵין מַחְסִוֹר כָּל-דָבֶר:

19:19 וְצֵּׁךְ תִבנָּא אַךְּ כִסְתָא אִית לַחְמָרַנָּא וְאַךְּ לְחֵים וַחְמֵר ויין אִית לִי וּלאַמתֶך וּלעֻולֵימָא דְעִם עַבדָך לֵית חֻסרָן כָל מִדְעַם:

19:19 "Yet there is both straw and fodder for our donkeys, and also bread and wine for me, your maidservant, and the young man who is with your servants; there is no lack of anything."

19:20 נֵיּאמֶר נְבָרָא סָבָא שְׁלָם לָךְ לְחוֹד כָל חֻסְרָנֶךְ עָלָי לְחוֹד בִרחוֹבָא לָא 19:20 נַאְמֵר גָברָא סָבָא שְׁלָם לָךְ לְחוֹד כָל חֻסרָנֶךְ עְלָי לְחוֹד בִרחוֹבָא לָא תבִית:

19:20 The old man said, "Peace to you. Only let me take care of all your needs; however, do not spend the night in the open square."

19:21 נַיְבִיאָהוּ לְבֵיתוֹ (וַיִּבּוֹל) [וַיְּבָל] לַחֲמוֹרִים וַיִּיְרְחֲצוּ רַגְלֵיהׁם וַיּאכְלוּ וַיִּשְׁתְּוּ: 19:21 בְּיִבִיהוּ לְבֵיתֵיה וּרְמָא כִסְתָא לַחְמָרִיא וְאַסּחִיאוּ רַגּלֵיהוֹן וַאְּכֵלְוֹ וּשׁתִיאֵוּ: 19:21 So he took him into his house and gave the donkeys fodder, and they washed their feet and ate and drank.

19:22 הַמָּה מֵיטִיבִים אֶת־לִבָּם ְוְהִנָּה אַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי בְנִי־בְלִיַּעַל נָסַבּוּ אֶת־הַבַּיִת מִתְדַּפְּקִים עַל־הַדָּלֶת וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָאִישׁ בַּעַל הַבַּיִת הַזָּקֵן לֵאמֹר הוֹצֵא אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר־בָּאָ אֶל־בִּיתְךָּ וְנִדְעֻנּוּ:

19:22 אָנָון מֵיטִיבִין יָת לִבְהוֹן וְהָא אָנָשֵׁי קַרתָא גָברֵי בְנֵי רִשׁעָא אַקִּיפֻוּ דְחְקִין

יָת על בֵיתָא דָחְקִין לְמָתבַר דַשָּׁא וַאְמֵרָו לְגָברָא מָרֵיה דְבֵיתָא סָבָא לְמֵימֵר אַפֵּיק יָת גָברָא דִעָל לְבֵיתָך וִנָּדְעִנֵיה:

19:22 While they were celebrating, behold, the men of the city, certain worthless fellows, surrounded the house, pounding the door; and they spoke to the owner of the house, the old man, saying, "Bring out the man who came into your house that we may have relations with him."

19:23 וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם הָאִישׁ בַּעַל הַבַּיִת וַיִּאמֶר אֲלֵהֶם אַל־אַחֵי אַל־תָּרֵעוּ נָא אַחֲרֵי אֲשֶׁר־בָּא הָאִישׁ הַזֶּה אַל־בִּיתִי אַל־תַּעֲשִׂוּ אֶת־הַנְּבָלֶה הַוֹּאת: 19:23 וּנפַּק לְנָתְהוֹן גָברָא מָרֵיה דְבֵיתָא וַאְמֵר לְהוֹן בְּבָעָו כען אַחַי לָא תַבאְשָׁון כְעַן בָתַר דְעָל גָברָא הָדִין לְבֵיתִי לָא תַעבְדָון יָת קְלָנָא הָדִין:

19:23 Then the man, the owner of the house, went out to them and said to them, "No, my fellows, please do not act so wickedly; since this man has come into my house, do not commit this act of folly.

19:24 הָנָה בְּתִּילָה וּפִּילַנְשֵׁהוּ אוֹצִיאָה־נָּא אוֹתָם וְעַנַּוּ אוֹתֶם וַעֲשֵּׁוּ לְהֶם הַאוֹב בְּעֵינֵיכֶח וְלָאִישׁ הַזֶּה לָא תַעֲשׁוּ דְבַר הַנְּבָלָה הַוֹּאת:

19:24 הָא בְרַתִּי בְּתָוֹלְתָא וּלֹחֵינְתֵיה אַפֵּיק כְעַן יָתְהוֹן וְעַנוֹ יָתְהוֹן וַעְבִידִו לְהוֹן דְתָבֵין בְעֵינֵיכוֹן וּלֹגָברָא הָבִין לָא תַעבְדָון עֵיסַק קְלָנָא הָבִין:

19:24 "Here is my virgin daughter and his concubine. Please let me bring them out that you may ravish them and do to them whatever you wish. But do not commit such an act of folly against this man."

19:25 וְלְא־אָבָוּ הָאֲנָשִׁים ׁ לִשְׁמִּעֵ לוֹ וַיַּחֲזָק הָאִישׁ בְּפִּילַנְשׁוֹ וַיּצֵא אֲלֵיהֶם הַחְוּץ וַיִּדְעִוּ אוֹתָה וַיִּתְעַלְּלוּ־בָּהְ כָּל־הַלֵּיְלָה עַד־הַבּּקֶר וַיְשַׁלְחִוּהָ (בַּעֲלוֹת) [בַּעֲלוֹת] השחר:

ין לא אָבוֹ גָברַיָּא לְקַבֶּלָא מִנֵיה וְאַתְקִיף גָברָא בִלחֵינְתֵיה וְאַפֵּיק לְוָתְהוֹן 19:25 לְבָרָא וִידַעָו יָתַה וְאָתלָעַבָּו בַה כָל לֵיליָא עַד צַפּרָא וְשֵׁלַחֻוֹהָא כְמִסַק צַפּרָא:

19:25 But the men would not listen to him. So the man seized his concubine and brought *her* out to them; and they raped her and abused her all night until morning, then let her go at the approach of dawn.

19:26 וַתְּבָא הָאִשֶּׁה לִפְנִוֹת הַבַּקֶּר וַתִּפּֿל פֶּחֲח בֵּית־הָאָישׁ אֲשֶׁר־אֲדוֹנֵיהָ שֶׁם עַד־הַאוֹר:

19:26 וַאְתָת אִתְתָא לְמִפּנֵי צַפּרָא וּנפַלַת בִתרַע בֵית נֻברָא דְרִבוֹנַה תַמָּן עֵד דִנהַר:

19:26 As the day began to dawn, the woman came and fell down at the doorway of the man's house where her master was, until *full* daylight.

19:27 וַיָּקֶם אֲדֹנֶיהָ בַּבֹּקֶר וַיִּפְתַחֹ דֵּלְתוֹת הַבַּית וַיָּצֵא לָלֶכֶת לְדַרְכִּוֹ וְהִנְּה הָאִשֵּׁה פִילַגִּשֹׁוֹ נֹפֵּלֶת ׁ פֵּתַח הַבַּית וְיָדֵיהָ עַל־הַפַּף:

19:27 וְכָּם רָבוֹנֵה בְצַפּרָא וּפּתַח דַשֵּׁי בֵיתָא וּנפַק לְמֵיזַל לְאוֹרחֵיה וְהָא אִתְּתָא לְחֵינְתֵיה רָמיָא בִתרָע בֵיתָא וִידַהָא מַחְתָן עַל סִפָּא:

19:27 When her master arose in the morning and opened the doors of the house and went out to go on his way, then behold, his concubine was lying at the doorway of the house with her hands on the threshold.

19:28 וַיְּאמֶר אֵלֶיָהָ קוּמִי וְגַלֻּכָה וְאֵין עֹנֶה וַיִּקְּמֶהְ` עַל־הַחֲמֹוֹר וַיְּקֶם הָאִּישׁ וַיִּלֶךְ לִמִּלְמֵוֹ:

19:28 וַאְמַר לַה קומִי וְנִיזִיל וְלָא לית מְתִיבָא וְנַסבַה עַל חְמָרָא וְקָם גָברָא וַאָזַל לִאַתרֵיה:

19:28 He said to her, "Get up and let us go," but there was no answer. Then he placed her on the donkey; and the man arose and went to his home.

ַנְיַבְא אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּקַח אֶת־הַמַּאֲכֶּלֶת וַיַּחֲזָק בְּפִּילַנְשׁוֹ וַיְנַתְּחֶהְ לַעֲצָלֶיהְ 19:29

לִשְׁגֵים עָשֶׂר נְתָחִים וַיֶּשַׁלְּחֶהָ בְּכָּל נְּבְוּל יִשְׂרָאֵל: 19:29 וַאְתָא לְבֵיתִיה וּנסֵיב יָת סַכִינָא וְאַתקִיך וַאְחַד בִּלחֵינְתֵיה וְהַדְּמַה לְאַברַהָא לְתֵרִי־עְסַר אַברִין וְשֵׁלְחַה בְכָל תְחֻום אַרעָא דְיִשֹּׁרָאֵל:

19:29 When he entered his house, he took a knife and laid hold of his concubine and cut her in twelve pieces, limb by limb, and sent her throughout the territory of Israel.

19:30 וְהָיָה כָל־הָרֹשֶּׁה וְאָמַר לְאֹ־נִהְיְתָה וְלְאֹ־נִרְאֵתָה כְּזֹאת לְמִיּוֹם עֲלְוֹת בְּנִי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֵץ מִצְרַיִם עַד הַיִּוֹם הַזֶּה שִׁימוּ־לָכֵם עָלֶיהָ עֻצוּ וְדַבְּרוּ: פּ בְּנִי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֵץ מִצְרִים עַד הַיִּוֹם הַזֶּה שִׁימוּ־לָכֵם עָלֶיהְ עָצוּ וְדַבְּרוּ: פּ 19:30 וַהְנָה כָל דְחָזִי לַה וַאְמֵר לָא הְנָת וְלָא אִתַחזִיאַת כְהָדָא לְמִיוֹמָא דְסִלִּילִן עְלַה דְסִלִּילֵן בְנִי יִשֹּׁרָאֵל מֵאֵרעָא דְמִצרִים עַד יוֹמָא הָדִין שַׁווֹ לִבְכוֹן עְלַה אתיעיצו וּמלילו:

19:30 All who saw *it* said, "Nothing like this has *ever* happened or been seen from the day when the sons of Israel came up from the land of Egypt to this day. Consider it, take counsel and speak up!"

20:1 וַיִּצְאוּ פָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַתַּקְהֵל הָעַדָּה בְּאִישׁ אֶחָּד לְמִדְּן וְעַד־בְּאֵר שֶּׁבַע וָאֵרִץ הַנִּלְעַד אֵל־יִהוַה הַמִּצִפָּה:

וּנפַקוֹ כָּל בְנִי ישׂרָאֵל וְאָתְּכְנִישַׁת כְנִשׁתָא כְנָברָא חַד לְמִדְן וְעַד בְאַר־שַׁבַע וַאְרַע נִלעָד לִקְדָם יְיָ לְמִצּפְיָא:

20:1 Then all the sons of Israel from Dan to Beersheba, including the land of Gilead, came out, and the congregation assembled as one man to the LORD at Mizpah.

20:2 וַיִּתְיַצְבֿר פָּנִוֹת כָּל־הָעָם כָּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵׁל בִּקְהַל עַם הָאֱלֹהָיִם אַרְבַּע מָאִוֹת אָלֶף אִישׁ רַנְלִי שִׁלֶף חַרָב: פ

20:2 וְאָתעַתַדוֹ רִישֵׁי כָל עַטָּא כָל שִבטַיָא דְיִשֹּרָאֵל בִקהַל עַטָּא דַיְיָ אַרבָע מאָה אַלפִּין גָבַר רַגלַי שָׁלִפֵּי סֵיפָא:

20:2 The chiefs of all the people, *even* of all the tribes of Israel, took their stand in the assembly of the people of God, 400,000 foot soldiers who drew the sword.

20:3 וַיֶּשְׁמְעוּ בְּנֵי בִנְיָמִון כִּי־עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּה וַיְּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבְּרְּוּ אֵיכֵה וָהִיִתָה הַרָעָה הַוֹּאת:

יַנְיּרָיִלְיּ בְּנִי בְּנִימִין אָרֵי סְלִיקּו בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל לְמִצפְּיָא וַאְמַרֶּו בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל 20:3 מַלִּילִו אֵיכָדִין הָוַת בִשׁתַא הַדֵא:

20:3 (Now the sons of Benjamin heard that the sons of Israel had gone up to Mizpah.) And the sons of Israel said, "Tell *us*, how did this wickedness take place?"

20:4 וַיַּעַן הָאָישׁ הַלֵּוִי אָישׁ הָאִשֶּׁה הַנְּרְצָחָה וַיֹּאמֻר הַנִּבְעָּתָה` אֲשֵׁר לְבְנְיָלִן בָּאתי אַנִי וּפִּילַנִשִׁי לָלִוּן:

בַּעלֵה דְלְשֵׁיבֵט וְאָמֵר לְנִבעְתָא דִלשׁיבֵט וַאְמֵר לְנִבעְתָא דִלשׁיבֵט בַּניָמִין עַלִּית אָנָא ולחֵינִתִי לִמבָת: בִניָמִין עַלִּית אָנָא ולחֵינִתִי לִמבָת:

20:4 So the Levite, the husband of the woman who was murdered, answered and said, "I came with my concubine to spend the night at Gibeah which belongs to Benjamin.

20:5 וַיָּקָמוּ עָלֵי בַּעֲלֵי הַנִּבְעָה וַיָּסְׂבּוּ עָלֵי אֶת־הַבַּיִת לֻיְלָה אוֹתִי הִפְּוּ לַהְהֹג ואת־פּילגשִׁי ענוּ וַתַּמֹת:

יַבְּיִּלְיָא בְּלֵילֹיָא בְּלֵילֹיָא בְּלֵילֹיָא נְאַקִיפּו עְלֵי לוּ יָת בֵּיתָא בְלֵילֹיָא עְלֵי חַשִּׁיבו לְמִקשַל וְיַת לְחֵינִתִי עַנְיִוּהָא וּמֵיתַת:

20:5 "But the men of Gibeah rose up against me and surrounded the house at night because of me. They intended to kill me; instead, they ravished my concubine so that she died.

20:6 נאתו בפילושי ואנתחה ואשלחה בכל שבה נחלת ישראל כי עשר זמה

20:6 וַאְחַדִית בִלחֵינְתִי וְהַדֵּמתַה וְשַׁלַחתַה בְכָל תִחָום אַחסָנַת אַרעַא דִישֹׁרַאֵל אָרִי עְבַדָּו עִיצַת חְטִין וּדלָא כְשַׁר וּקלָנָא בְיִשֹׁרָאֵל:

20:6 "And I took hold of my concubine and cut her in pieces and sent her throughout the land of Israel's inheritance; for they have committed a lewd and disgraceful act in Israel.

הַנְּה כֻּלְּכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָבִּוּ לָכֶם דָבָר וְעֵצָה הֲלְם: הָא כֻלְכוֹן בְנֵי יִשׂרָאֵל הַבָּו לְכוֹן פִתנִם וְעֵיצָה הָלְכָא: ב0:7 "Behold, all you sons of Israel, give your advice and counsel here."

20:8 וַנְּלָם בָּל־הָעָם בְּאִישׁ אֶחָד לֵאבִוֹר לְא נֵלֵדְ אָישׁ לְאָהלוֹ וְלְא נָסוּר אִישׁ

יור גְבַר לְמַשׁכְנֵיה וְלָא נְזִור גְבַר לְמַשׁכְנֵיה וְלָא נְזִור גְבַר לְמַשׁכְנֵיה וְלָא נְזָור גְבַר בְּבַר

20:8 Then all the people arose as one man, saying, "Not one of us will go to his tent, nor will any of us return to his house.

ּוְעַתָּה זֶהַ הַדָּבָר אֲשָׁר נַעֲשֶׂה לַגִּבְעָה עָלֶיהָ בְּגוֹרָלי

יין פּתנָמָא דְנַעְבֵיד לְּגִבעְתָא נִתמְנֵי נִתפְלֵג עְלַה בְעַדבָא: But now this is the thing which we will do to Gibeah; we will go up against it by lot.

ַרָּלֶל שִׁבְשֵׁי וְשָׂרָה אֲנָשִׁים לַמֵּאָה לְכֵּל שִׁבְשֵי וְשְׂרָאֵל וּמֵאָה לָאֶלֶף וְאֶלֶף לְבִּלְה אֲשֶׁר לָרְבָבָה לָקַחַתְּ צִּדָה לָעָס לַעֲשׁוֹת לְבוֹאָם לְגָבַע בִּנְיָמִוֹ פְּכָל־הַנְּבָלָה אֲשֶׁר

20:10 וְנִדבַר עַסרָא גָברין לִמאָה לְכֹל שִׁבטַיָא דְישֹׁרָאֵל וּמאָה לְאַלפָא לִרבוֹתָא לִמַסֵב זְנָדִין לִעַמָא לְמַעְבֵד לְאֵיתָיָוֹתְהוֹן לְגִבעְתָא דְבֵית דבני בניָמִין

20:10 "And we will take 10 men out of 100 throughout the tribes of Israel, and 100 out of 1,000, and 1,000 out of 10,000 to supply food for the people, that when they come to Gibeah of Benjamin, they may punish them for all the disgraceful acts that they have committed in Israel."

וַיֵּאָםٌף כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל־הָעִּיר כְּאִישׁ אֶחָד חֲבֵרְים: פּ

וְאָתכְנֵישׁ כַל אָנָשׁ יִשֹרָאֵל לְקַרתַא כִנְברַא חַד שַׁוַן: 20:11

20:11 Thus all the men of Israel were gathered against the city, united as one man

ַוּיִשְׁלְחוֹר שִׁבְמֵיְ יִשְׂרָאֵל אֲנָשִׁים בְּכָל־שִׁבְמֵי בִנְיָמָן לֵאֹכֵוֹר ְטָה הָרָעָה הַוֹּאת

ישׁלַחָוֹ שִׁבְּטֵיָא דְיִשֹּׁרָאֵל גָברִין בְכָל שִׁבטֵי בִניָמִין לְמֵימַר מָא בִשׁתָא 20:12 הַרָא דַהְוַת בְכוּן:

20:12 Then the tribes of Israel sent men through the entire tribe of Benjamin, saying, "What is this wickedness that has taken place among you?

ַרָעָה רָעָה תָנוּ אֵת־הָאַנָשִׁים בְּנֵי־בִלְיַעַל אֲשֵׁר בַּגְּבָעָה וּנִמִיתֶם וּנִבַעַרָה רָעָה 20:13 מִישִּׁרָאֵל וִלְא אָבוֹ (כך) [בְּנֵין בִּנְיָמִן לְשִׁמֹעֹ בְּקוֹל אֲחֵיהֵם בְּנֵי־יִשְׁרָאֵל: ונקטילנון הבו אתו הבו אתו ית גבריא בני רשעא דבגבעתא ונקטילנון 20:13 וּנפַלִי עָבְדִי בִשׁתָא מִישֹּרָאֵל וְלָא אְבוֹ בְנִי בִנְיָמִין לְקַבָּלָא לִמֵימַר אָחֵיהוֹן בְנֵי

20:13 "Now then, deliver up the men, the worthless fellows in Gibeah, that we may put them to death and remove this wickedness from Israel." But the sons of Benjamin would not listen to the voice of their brothers, the sons of Israel.

20:14 נַיִּאָסְפֶּוּ בְגֵי־בִנְיָמֶן מִן־הֶעָרִים הַנִּבְעָתָה לָצֵאַת לַפִּוּלְחָמָה עִם־בְּגֵי יִשְׂרָאֵל: יואתקנישו בְנִי בִניָמִין מִן קרוַיָא לְנִבעְתָא לְמִפַּק לְאָנָחָא קְרָבָא עם בְנִי 20:14 ישראל:

20:14 The sons of Benjamin gathered from the cities to Gibeah, to go out to battle against the sons of Israel.

רוֹ בְּנָי בְנָיבִוֹ בַּנָיבוֹ בַּנְיבוֹ בַּיִּים הַהִּוּאֹ מֵהֶעָרִים עָשְׂרִים וְשִׁשָּׁה אֶלֶף אִישׁ שַׁלֵּף בּיִּים בּהָוּאֹ ָּחָרָב בְּלְבַד מִיּשָׁבֵי הַנִּבְעָה הַתְּפֶּקְדוּ שְׁבַע מֵאָוֹת אִישׁ בַּחְוּר:

ברָא עַסרִין וְשִׁתָא אַלפִין גָברָא בַּוֹנִמִין בְיוֹמָא הַהָוֹא מִקרוַיָא עַסרִין וְשִׁתָא אַלפִין גָברָא 20:15 שַׁלְפֵּי סֵיפַא בַר וָבעָתָא אָתמָנִיאָו שָׁבַע מָאָה וָבַר עוֹלֵים:

20:15 From the cities on that day the sons of Benjamin were numbered, 26,000 men who draw the sword, besides the inhabitants of Gibeah who were numbered, 700 choice men

20:16 מִפְּל הָעָם הַנָּה שְׁבַע מֵאוֹת אָישׁ בְּחוּר אָמֵּר יַד־יְמִיגִוֹ כְּל־זֶּה לְּלֵעֲ בָּאֶבֶן

לַכָּל עַכָּא הָבִין שָׁבַע מְאָה גְבַר עוֹלֵים גָברָא נְמִיד בִידִיה דְיַמִינָא כָל 20:16 :אָלֵין דְשָׁדַן אַבנָא בְּקִלעָא וּמדַמַן בְבִינַת סַעְרָא וְלָא מְשַׁנַן 20:16 Out of all these people 700 choice men were left-handed; each one could sling a stone at a hair and not miss.

בַר קבָר אָשׁ שִּׁבֶּף אִישׁ שִּׁבֶּף הָתְבָּבְן מִבְּנְיָמִן אַרְבַּע מֵאִוֹת אֶלֶף אִישׁ שַּׁבֵּף חָרֶב 20:17 כַּל־וֵה אִישׁ מִלְחַמַה:

יַשְׁרְאֵל אָתמְנִיאָו בָר בִניָמִן אַרבַע מְאָה אַלפִּין גָברָא שָׁלְפֵי 20:17 סַיפָּא כָל אָלֵין גָברֵי עָבְדֵי קְרָבָא:

20:17 Then the men of Israel besides Benjamin were numbered, 400,000 men who draw the sword; all these were men of

ַנוּ בַּעָרָה בַּיִּעֲלָה בֵית־אֵל נַיִּשְׁאֲלָה בֵאלֹהִים נַיְּאמְרוּ בְּגַנִ יִשְׂרָאֵל כָּיִי נַעֲלֶה־לָנִה 20:18 בַתְּחַלֶּה לַמִּלְחָמָה עִם־בְּגֵיַ בְנְיָמֵן וַיִּאָמֶר יְהוָה יְהוּדָה בַתְּחַלֶּה:

20:18 וְקַמָּו וּסֹלִיקוּ לְבֵית־אֵל וּשֹאִילָוֹ בְמֵימְרָא דַיְיָ וַאְמַרָוֹ בְנֵי יִשֹׁרָאֵל מַן יִסַק לַנַא בִקַּרֹמֵיתָא ווֹשׁרִי לְאָנָחָא קְרָבָא עִם בְנֵי בִנְיָמִין וַאְמֵר יְיָ יְהָוֹדָה בְקַדִמֵיתָא:

20:18 Now the sons of Israel arose, went up to Bethel, and inquired of God and said, "Who shall go up first for us to battle against the sons of Benjamin?" Then the LORD said, "Judah shall go up first."

בּבַּקֶר וַיַּקְוּמוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֻל בַּבַּקֶר וַיַּחֲנָוּ עַל־הַגִּבְעָה: פּ

וַקְמָו בְנֵי יִשֹרָאֵל בְצַפּרָא ושרו עַל גִבעתַא:

20:19 So the sons of Israel arose in the morning and camped against Gibeah.

20:20 נַיָּצֵאֹ אָיַשׁ יִשְׂרָאֵל לַפִּזּלְחָמָה עִם־בּּנְיָמֵן נַיַּעַרְכֹּוּ אָתָּם אִישׁ־יִשְׂרָאֵל מִלְחָמָה

20:20 וּנפַק אָנָשׁ יִשֹּׁרָאֵל לְאָנָחָא קְרָבָא עם דְבֵית בני בִניָנִזן וְסַדַרָו עִמְהוֹן אָנָשׁ ישֹרָאֵל קְרָבָא עַל גִבעְתָא:

20:20 The men of Israel went out to battle against Benjamin, and the men of Israel arrayed for battle against them at Gibeah.

אַלַף אִישׁ אַרצַה:

יתרין ותרין בּנָיָמִין מָן נְבעְתָא וְחַבִּילֵו בְיִשֹׁרָאֵל בְיוֹמָא הַהָוֹא עַסִרין וּתרִין 20:21 אַלפִין נִברַא קטִילִין רְמַן לְאַרעַא:

20:21 Then the sons of Benjamin came out of Gibeah and felled to the ground on that day 22,000 men of Israel

20:22 וַיִּתְחַזָּק הָעָם אִישׁ יִשְּׂרָאֵל וַיֹּסְפוּ' לַעֲרַך מִלְחָמָה בַּפָּוְקוֹם אֲשֶׁר־עָרְכוּ שֶׁם בּיוֹם הראשוֹן:

20:22 וְאָתַקַף עַמָּא אָנָשׁ יִשֹּׁרָאֵל וְאוֹסִיפָּו לְסַדְרָא קְרָבָא בְאַתרָא דְסַדֵּרָו קרבא תַמַן בִיוֹמֵא קַדמַאָה:

20:22 But the people, the men of Israel, encouraged themselves and arrayed for battle again in the place where they had arrayed themselves the first day.

20:23 וַיַּעֲלְוּ בְגִי־יִשְׂרָאֵל וַיִּבְכֵּוּ לְפְנִי־יְהנְה עַד־הָעֶרֶב וַיִּשְׁאֲלְוּ בִיהנְה לֵאמֹר הַאוֹסִיף לְגָשֶׁת לַפִּּלְחָמָה עִם־בְּנֵי בְנְיִמְן אָחִי וַיִּאמֶר יְהנָה עֲלִוּ אֵלְיוּ: פּ 20:23 וּסלִיקוּ בְנֵי יִשֹׁרָאֵל וּבכוּ לפני קְּדֶם יְיָ עַד רַמשָׁא וּשׁאִילִוּ בְמֵימְרָא דַיְיָ לַמִימֵר הַאּוֹסֵיף לְמִקרֵב לְאָנָחָא קְרָבָא עִם בְנֵי בִנְיָמִין אְחִי וַאְמֵר יְיָ סַקּוּ לְמִימֵר הַאוֹסֵיף לְמִקרֵב לְאָנָחָא קְרָבָא עִם בְנֵי בִנְיָמִין אְחִי וַאְמֵר יְיָ סַקּוּ עַלִיהוֹן:

20:23 The sons of Israel went up and wept before the LORD until evening, and inquired of the LORD, saying, "Shall we again draw near for battle against the sons of my brother Benjamin?" And the LORD said, "Go up against him."

ייִשְרָבֶּוּ בְנִי־יִשְׂרָאֵלְ אֶל־בְּנֵיְ בִנְיְנִמְן בַּיִּוֹם הַשֵּׁנְי: 20:24

:20:24 בוֹנְי יִשֹׁרָאֵל לְּוָת בְנִי בּנְיָמֵן בִיוֹמָא תְנִינָא 20:24 Then the sons of Israel came against the sons of Benjamin the second day.

20:25 וַיֵּצֵא בְנְיָמִן לִקְרָאתָם מִן־הַגִּבְעָה בַּיִּוֹם הַשֵּׁנִי וַיַּשְׁחִיתוּ בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עֹוֹד שְׁמֹנַת עָשָׂר אֶלֶך אִישׁ אָרְצָה כָּל־אֵלֶה שִׁלְפֵי חָרֶב:

20:25 וּנפַקו דְבֵית בני בִּניָמִן לְּקַדְמֻוֹתְהוֹן מִן גִבעְתָא בְיוֹמָא תִנְיָנָא וְחַבִּילִּו בְבנִי ישׂרָאֵל עוֹד ביומא ההוא תְמָנַת־עַסַר אַלפִין גָברָא קְטִילִין רְמַן לְאַרעָא כָל אָלֵין שָׁלְפֵּי סֵיפָּא:

20:25 Benjamin went out against them from Gibeah the second day and felled to the ground again 18,000 men of the sons of Israel; all these drew the sword.

20:26 וַיַּעֲלֵוּ כָל־בְּגֵי ִישְׂרָאֵל וְכָל־הָעָם וַיָּבְּאוּ בֵית־אֵׁל וַיִּבְכּוּ וַיִּשְׁבוּ שָׁם ׁ לִפְגֵי יְהֹּוָה וַיָּצְוּמוּ בַיּוֹם־הַהִּוּא עַד־הָעָרָב וַיִּעֲלָוּ עֹלְוֹת וּשְׁלָמִים לִפְּגֵי יְהוָה: 20:26 וּסלִיקוּ כָל בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל וְכָל עַמָא וַאְתוֹ לְבֵית־אֵל וּבכוֹ וִיתִיבָו תַמָן לְדָם -יָיָ יְיָ וְצָמָו בִיוֹמָא הַהָּוֹא עַד רַמִשָּׁא וְאַסִיקוּ עְלָוָן וְנִכסַת קִדשִׁין לְדָם יִיָּ:

20:26 Then all the sons of Israel and all the people went up and came to Bethel and wept; thus they remained there before the LORD and fasted that day until evening. And they offered burnt offerings and peace offerings before the LORD.

בּיִנְיִם הָהֵם: בּיִּמְאָל בְּיָהוָה וְשָּׁם אֲרוֹן בְּרֵית הָאֱלֹהִים בַּיָּמִים הָהֵם: 20:27 נּיִשְׁאָלוּ בְנִי־יִשְׂרָאֵל בְמִימְרָא דֵיִי וְתַמָּן אְרוֹן קְיָמָא דַיִי בְיוֹמַיִא הָאָנֵון: 20:27 The sons of Israel inquired of the LORD (for the ark of the covenant of God was there in those days,

20:28 ווּפִינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן עֹמֵד לְפָנָיו בַּיָּמִים הָהֵם בֹאמֹר הַאּוֹסִף עוֹד לָצֵּאָת לַמִּלְחָמָה עִם־בְּגִי־בִנְיָמִן אָחִי אִם־אֶחְדָּל וַיָּאמֶר יְהוָה עֲלֹּוּ כִּי מָחָר אָתנוּוּ בידף: אתנוּוּ בידף:

בּינְּחָס בַר אַלעָזֶר כהנא בַר אַהְרֹן קָאֵים קְּדֶמוֹהִי בְיוֹמֵיָא הָאָנֶון לְמֵימֵר בַּסִיף עוֹד לְמִפַּק לְאָנֶחָא קְרָבָא עִם בְנֵי בִניָמִן אְחִי אִם אַתמְנֵע וַאְמֵר יְיָ סַקו אָרֵי מִחַר אַמסִרנֵון בִידֵך:

20:28 and Phinehas the son of Eleazar, Aaron's son, stood before it to *minister* in those days), saying, "Shall I yet again go out to battle against the sons of my brother Benjamin, or shall I cease?" And the LORD said, "Go up, for tomorrow I will deliver them into your hand."

20:29 So Israel set men in ambush around Gibeah.

20:30 וַיַּעֲלְוּ בְגִי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּגִי בִנְיָמָן בַּיָּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיַּעַרְכְוּ אֶל־הַגִּבְעָה כְּפַעַם בִּפַעַם:

יִּסְלִּיקֶוּ בְנֵי יִשֹׁרָאֵל לְוָת בְנֵי בִנְיָמִין בְיוֹמָא תְלִיתָאָה וְסַדֵּרֶוּ קְרָבָא עַל 20:30 וּסלִיקֶוּ בְזִמוּ: גבעתא כזמן בזמן:

20:30 The sons of Israel went up against the sons of Benjamin on the third day and arrayed themselves against Gibeah as at other times.

20:31 וַיִּצְאָנִּ בְנֵי־בִנְיָמִן ׁ לִקְרָאת הָעֶּם הָנְתְּקוּ מָן־הָעִיר וַנְּחֵלוּ לְהַכּּוֹת ׁ מֵהָעָם חֲלָלִים כְּפַעַם בְּפַעַם בַּמְסִלּוֹת אֲשֶׁר אַחַת עֹלָה בֵית־אֵׁל וְאַחַת נִּבְעָתָה בַּשְּׁדֶּה פשלשים אִישׁ בִּישַׂרָאָל:

20:31 וּנפַּקוֹ בְנֵי בִנִימִין לְקַדְמָות עַמָּא אָתְנְגִידָו מִן קַרתָא וְשָׁרִיאָו לְקַטְלָא מִן עַמָּא קְמִילִין בִימַן בְקַבָּעָ אוֹרחָתָא דַחְדָא סָלְקָא לְבֵית־אֵל וַחְדָא לְנִבעְתָא בְחַקּלָא כִתּלָתִין גָברָא בְיִשֹּׁרָאֵל:

20:31 The sons of Benjamin went out against the people and were drawn away from the city, and they began to strike and kill some of the people as at other times, on the highways, one of which goes up to Bethel and the other to Gibeah, and in the field, about thirty men of Israel.

20:32 וַיְּאמְרוּ בְּגֵי בִנְיָמִו נִנָּפִים הֵם לְפָגֵינוּ כְּבָרִאשׁנָת וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ נָנוּסְה` וִּנִתַפְּנָהוּ מִן־הָעִיר אֵל־הַמִסְלִּוֹת:

20:32 וַאְמַרָו בְנֵי בִנִימִן תְבִירִין אָנָון קְּדָמַנָא כַד בְקַדמֵיתָא וּבנִי יִשֹּׁרָאֵל אְמַרָוּ נִיפּוֹך וִנִיגוֹדִנָון מִן קַרתָא לְכִבשַׁיָא:

20:32 The sons of Benjamin said, "They are struck down before us, as at the first." But the sons of Israel said, "Let us flee that we may draw them away from the city to the highways."

20:33 וְכָל אָישׁ יִשְּׂרָאֵל קָמוּ מִמְּקוֹמוֹ וַיַּעַרְכִּוּ בְּבַעַל תָּמֶר וְאֹרְבְ יִשְׂרָאֵל מֵגִיח מִפְּוּלְמִוֹ מִפַוְעֵרֵה־נָבַע:

20:33 וְכָל אָנָשׁ ישֹׁרָאֵל קָמֻוּ מֵאַתְרְהוֹן וְסַדַרָוּ קְרָבָא בְמֵישְׁרִי יְרִיחוֹ וְכָמְנָא ישׂרָאֵל מְנִיחַ מֵאַתרֵיה מִמֵישֵׁר גִבעְתָא:

20:33 Then all the men of Israel arose from their place and arrayed themselves at Baal-tamar; and the men of Israel in ambush broke out of their place, even out of Maareh-geba.

20:34 וַיָּבֹאוּ מְנָגֶד לַגְּבְעָה עֲשֶׂרֶת אֱלָפִּים אִיְשׁ בָּחוּר מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וְהַמִּילְחָמָה 20:34 בַּבִרה וִהָם לָא יָדִעוּ כִּי־נֹגַעַת עֵלֵיהָם הָרָעָה: פּ

20:34 וַאְתוֹ מִדֶרוֹם לְגִבעְתָא עַסרָא אַלפִּין גְבַר עוֹבִים מִכֶּל יִשֹּׁרָאֵל וְעָבְדִי קְרָבָא תְקִיפֵּו וְאָנָון לָא יָדְעִין אָרֵי קְרֵיבַת דְתֵיתֵי לְהוֹן עְלֵיהון בִשׁתָא:

20:34 When ten thousand choice men from all Israel came against Gibeah, the battle became fierce; but Benjamin did not know that disaster was close to them.

20:35 וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת־בּנְיָמִן לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַשְׁחִיתוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּבִנְיָמִן בַּיִּוֹם הַהוֹא עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף וּמֵאָה אִיִשׁ כָּל־אֵלֵה שְׁלֵף חָרֵב:

20:35 וְתַבֵּר יְיָ יָת דְבֵית בִנִימִן קְדָם בני יִשׂרָאֵל וְחַבִּילִוּ בְנֵי יִשֹׁרָאֵל בִדבֵית בּניָמִן בִיוֹמָא הַהָּוֹא עַסִרִין וְחַמשָׁה אַלפִין וּמאָה גְברָא כָל אָלֵין שַׁלְפֵּי סֵיפָּא:

20:35 And the LORD struck Benjamin before Israel, so that the sons of Israel destroyed 25,100 men of Benjamin that day, all who draw the sword.

20:36 וַיִּרְאִוּ בְנֵי־בִנְיָמָן כִּי נִנְּפוּ וַיִּתְּנוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל מָקוֹם` לְבִנְיָמִן כִּיְ בְטְחוּ` אֶל־הָאֹרֵב אֲשֶׁר שָׁמוּ אֶל־הַנִּבְעָה: 20:36 וַחְזוֹ בְנֵי בִנְיָמִן אָרֵי אִתְבַרָו וִיהַבֶּו אָנָשׁ בני יִשׂרָאֵל אַתרָא לִדבֵית בִנְיָמִין אָרֵי אָתרָחִיצִו עַל כַמָּנֵא דְשַׁוִיאָו עַל גִבעְתַא:

20:36 So the sons of Benjamin saw that they were defeated. When the men of Israel gave ground to Benjamin because they relied on the men in ambush whom they had set against Gibeah,

20:37 וְהָאֹרֵב הַחִּישׁוּ וַיִּפְשְׁטִוּ אֶל־הַנִּבְעָה וַיִּמְשׁךְ` הָאֹרֵב וַיַּךְ אֶת־כָּל־הָעִיר לִפִּי־חָרֵב:

20:37 the men in ambush hurried and rushed against Gibeah; the men in ambush also deployed and struck all the city with the edge of the sword.

20:38 וְהַמּוֹעֵּד הָיָה לְאִישׁ יִשְּׂרָאֵל עִם־הָאֹרֵב הֶּהֶב לְהַעֲלוֹתָם מַשְּׁאַת הֶעָשָׁן מִן־הַעִיר:

יִר דְּתָנֵן מִן בְּאָנָשׁ יִשֹּׁרָאֵל עִם כָמְנָא דְיַסגוֹן לְאַסְקָא יְשָׁוֹר דְתָנֵן מִן 20:38 קרתא:

20:38 Now the appointed sign between the men of Israel and the men in ambush was that they would make a great cloud of smoke rise from the city.

20:39 וַיַּהֶפְּךְ אִישׁ־יִשְׂרָאֶל בַּמִּלְחָמָּת וּבִנְיָמֹּן הַחֵל ּלְהַכּּוֹת חֲלָלִים בְּאִישׁ־יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלשִׁים אִישׁ בִּי אָמְרוּ אַך ּנִגּוֹף נִנֶּךְ הוּא לְפָנֵינוּ כַּמִּלְחָמָה הָרָאשׁנֶה: 20:39 וִאִתחָזַר אָנָשׁ יִשֹּרָאֵל בִקרָבָא וּדבֵית בִניָמִין שָׁרִיאָו לְקַטָּלָא קְטִילִין בַאָּנָשׁ

20:39 וְאָתדְזַר אָנָש יִשׁרָאֵל בִקּרָבָא וּדבֵית בִּניָמִין שָׁרִיאַו לְקַטְּלָא קְטִילִין בַּאְנָש יִשֹׁרָאֵל כִתלָתִין גָברָא אָרִי אַמֹּרֶו בְרַם מָתבָר תְבִירִין אָנֶון קְדָמַנָא כִקרָבָא קַדמָאָה:

20:39 Then the men of Israel turned in the battle, and Benjamin began to strike and kill about thirty men of Israel, for they said, "Surely they are defeated before us, as in the first battle."

20:40 וְהַפַּשְׂאֵת הַחֶלֶּה לַעֲלְוֹת מִן־הָעִיר עַפְּוּד עָשָׁן וַיִּפֶּן בִּנְיָמִן אַחֲרָיו וְהִנָּה עָלָה כְלִיל־הָעִיר הַשָּׁמֵיְמָה:

20:40 וְכָמְנָא שָׁרִי לְאַסָקָא מִן קַרתָא יְטָור דְתָנַן וְאִתפּנִיאָו דְבֵית בִניָמִן לַאְחוֹרֵיהוֹן בתריהון וְהָא סְלֵיק תַנְנָא דְקַרתָא לְצֵית שְׁמַיָא:

20:40 But when the cloud began to rise from the city in a column of smoke, Benjamin looked behind them; and behold, the whole city was going up *in smoke* to heaven.

20:41 וְאָיָשׁ יִשְּׂרָאֵל הָפַּׁךְ וַיִּבָּהֵל אִישׁ בִּנְיָמֵן כִּי רָאָה כִּי־נָנְעָה עָלָיו הָרָעָה: 20:41 וַאָנָשׁ יִשֹּרָאֵל אָתחְזַר אָתהְפֵּיך וְאָתבְהֵיל אָנָשׁ בִניָמִין אָרֵי חְזָא אְרֵי קָרֵיבַת דִתֵּיתֵי לֵיה בִשׁתָא:

20:41 Then the men of Israel turned, and the men of Benjamin were terrified; for they saw that disaster was close to them.

20:42 וַיִּפְנֿוּ לִפְנֵּי אָיִשׁ יִשְׂרָאֵל^י אֶל־דֶּרֶךְ הַמִּּוְדְבָּר וְהַמִּּלְחָמָּה הִדְבִּיקֻתְּהוּ וַאֲשֶׁר[ׁ] מֵהֵעַרִים מַשִּׁחִיתִים אוֹתִוֹ בִּתוֹכִוֹ:

20:42 וְאָתפְּנִיאָוֹ קְּדֶם אָנָשׁ יִשֹּׁרָאֵל לְאוֹרֵח מַדבְרָא וְעָבְדִי קְרָבָא אַדבִיקּונָון וַאְנָשׁ כָמְנָא קָמָו מִקרוֵיהוֹן קָמְלִין בְהוֹן מִכָּא וּמִכָא:

20:42 Therefore, they turned their backs before the men of Israel toward the direction of the wilderness, but the battle overtook them while those who came out of the cities destroyed them in the midst of them.

20:43 פּתְּרָוּ אֶת־בִּנְיָמִן הִרְדִיפָּהוּ מְנוּחָה הִדְרִיכֻהוּ עֶד נְכַח הַנִּבְעָה מִמִּזְרַח־שָׁמֶשׁ: 20:43 טַלטִילָו אסחרו יָת דְבִית בִנִימִין רְדַפָּונָון מִבֵית נְיָחְהוֹן טְרַדְונָון עַד לַלְבֵיל נְבעִתָא מִמֵּדנַח שִׁמשֵׁא:

וַיִּפְּלוּ מִבְּנְיָמִן שְׁמוֹנָה־עָשֶׁר אֶלֶף אִישׁ אֶת־כָּל־אֵלֶה אַנִשִׁי־חָיִל: יַברִי בָל אָלֵין גָברִי בָניָמִן תְטָנַת־עְסַר אַלפִין גָברָא יָת כָל אָלֵין גָברִי 20:44

20:44 Thus 18,000 men of Benjamin fell; all these were valiant warriors.

וַיִּפְנוֹ וַיַּנָסוּ הַמִּדְבַּרָה אֵל־סֵלֵע הַרְמוֹן וַיִעלְלְהוּ בַּמִסְלּוֹת חַמֵּשֵׁת אֱלַפִּים אָישׁ נַיַּדְבִּיְקוּ אַחֲרָיוֹ עַד־גִּדְעֹם נַיַּכְּוּ מִמֶּוָנוּ אַלְפִּיִם אִישׁ:

נאָתפָּנִיאָו וַאָּפַכָּו לְמַדבְרָא לְבֵיף רִמוֹן וְאִטְמַרֶו ואסטמרו בְכְבשׁיָא חַמשָׁא 20:45 אַלפִין גָברָא וְאַדבִיקִו בָתְרִיהוֹן עַד גִדעוֹם וּקטַלָו מִנְהוֹן תְרֵין אַלפִין גָברָא:

20:45 The rest turned and fled toward the wilderness to the rock of Rimmon, but they caught 5,000 of them on the highways and overtook them at Gidom and killed 2,000 of them.

20:46 וַיְהִי [°] כָל־הַנּּפְלִּים מִבּנְנָמִן עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף אָישׁ שְׁלֵף חֶרֶב בַּיִּוֹם הַהִּוֹא אֶת־כָּל־אֵלֶה אַנְשִׁי־חָיִל:

יבָרא שֶׁלְפִין גָברָא שֶׁלְפִין בַּיָת בִניָמִין עַסרִין וְחַמוֹשָׁא אַלפִין גָברָא שֶׁלְפֵי 20:46 ביפָא בְיוֹמָא הַהָוֹא יָת כָל אָלֵין נֻברֵי עָבְדֵי קְרָבָא: 20:46 So all of Benjamin who fell that day were 25,000 men who draw the sword; all these were valiant warriors.

ַנִיּפְנוּ נַיָּנֶסָוּ הַמִּדְבָּרָה אֶל־סֶלַע הָרִמּוֹן שֵׁשׁ מֵאִוֹת אָיִשׁ נַיִּשְׁבוּ בְּסֶלַע רְמּוֹן 20:47

קביף ויתיבו בְבֵיף מְאָה נְאַפְּכָו לְמַדבְרָא לְבֵיף רִמוֹן שֵׁית מְאָה נָברָא וִיתִיבֶו בְבֵיף 20:47 רמון אַרבְעָה יַרחִין:

20:47 But 600 men turned and fled toward the wilderness to the rock of Rimmon, and they remained at the rock of Rimmon four months.

ַ מַעִיר מָתֹם עַד־בָּהֶמֶׁה וּ אָל־בָּנֵי בִנִימָן וַיַּכַּוּם לְפִי־חֶרֵב מֵעַיר מָתֹם עַד־בְּהֶמֶּה 20:48 עַר כָּל־הַנְּמְצָאׁ נַּם כָּל־הֶעָרִים הַנִּמְצָאוֹת שִׁלְּחוּ בָאֵשׁ: פ 20:48 וַאָנָשׁ ישׂרָאֵל תָבָו לְנָת בְנֵי בִניָמִין ומחוֹנָון לְפִתנֶם דְחַרֵב מִקרוִיהוֹן ַנַמַרָונָון עַד בְעִירָא עַד כָל דְאָשׁתְכַח אַף כָל קרוַנָא דִאָשׁתִכַחָא אוֹקִידָו

20:48 The men of Israel then turned back against the sons of Benjamin and struck them with the edge of the sword, both the entire city with the cattle and all that they found; they also set on fire all the cities which they found.

יוּאָישׁ יִשְׂרָאֵל נִשְׁבַע בַּמִּצְפָּה לֵאֹלֵר אִישׁ מִמֶּנוּ לֹא־יִתֵן בִּתָּוֹ לְבִנְיָמִן לְאִשָּה: 21:1 בותיה לדבית בְּנִשׁ יִשֹּׁרָאֵל קַיִים בְּמִצפִּיָא לְמֵימֵר אְנָשׁ מִנַנָא לָא יִתִין בְרַתִיה לִדבִית בּוֹנִ

21:1 Now the men of Israel had sworn in Mizpah, saying, "None of us shall give his daughter to Benjamin in marriage."

ַבַּית־אֵּל וַיִּשְׁבוּ שָׁם עַד־הָעֶּׁרֶב לִפְנֵי הָאֶלהֹיָם וַיִּשְׂאַוּ קוֹלֶם עַד־בָּאָרֶב לִפְנֵי הָאֶלהֹיָם וַיִּשְׂאַוּ קוֹלֶם וַיִּבְכָּוּ בָּכִי גַּדְוֹל:

וֹבכוֹ וּבכוֹ אָמָא עַמָּא עַמָּא לְבֵית־אֵל וִיתִיבָו תַמָּן עַד רַמשָׁא קְּדָם יְיָ וַאְרִימֶוּ קּלְהוֹן וּבכוֹ 21:2

21:2 So the people came to Bethel and sat there before God until evening, and lifted up their voices and wept bitterly.

21:3 וַנִּאַמְרֹרּ לָטָה יְהוָה` אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵׁל הָיְתָה זֹאת בְּיִשְׂרָאֵל לְהִפָּקֵר הַיָּוֹם

יוֹמָא דִין אָלָהָא דְיִשׂרָאֵל הְנִת דָא בְיִשׂרָאֵל לְמִשׁגִּי יוֹמָא בִין 21:3

מִישֹרַאֵל שָׁבטַא חַד:

21:3 They said, "Why, O LORD, God of Israel, has this come about in Israel, so that one tribe should be missing today in Israel?'

21:4 וַיְהִי מִפָּוְחרָת וַיַּשְׁפִּימוּ הָעָם וַיִּבְנוּ־שָׁם מִזְבֵּח וַיַּעֲלוּ עלות ושְׁלָמִים: פ 21:4 וַהָּנָה בִיומָא דַבָּתִרוֹהִי וִאַקִּדִימֶוֹ עַמָא וּבנוֹ תַמֶּן מַדבִּחָא וִאַסִיקּוֹ עִלָּנַן וִנִכסַת קַדשִין: קדם יוי

21:4 It came about the next day that the people arose early and built an altar there and offered burnt offerings and peace offerings.

> 21:5 וַיִּאמָרוּ בָּגֵי יִשְׂרָאֵל 'מִי אֲשֵּׁר לֹא־עָלָהְ בַקַּהָל מִכָּל־שִׁבְמֵי יִשְׂרָאֵל 21:5 ָאֶל־יְהֹוֶהֵ כִּי[ֶ] הַשְּׁבוּעָה הַנְּרוּלָה הָיְתָה 'לַאֲשֶׁר לֹא־עָלָה אֶל־יְהֹוֶה הַמִּצְפָּה

ַנְאָמַרָוּ בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל מַן דְלָא סְלֵיק בִקהָלָא מִכָל שִׁבטַיָא דְיִשֹׁרָאֵל לִקְדֶם בֹּיִ אְרֵי שְׁבֻוּעְתָא רַבְתָא הְוָת לִדלָא סְלֵיק לִקְדֶם יְיָ לְמִצפְיָא לְמֵימַר אִתקְטָלָא

21:5 Then the sons of Israel said, "Who is there among all the tribes of Israel who did not come up in the assembly to the LORD?" For they had taken a great oath concerning him who did not come up to the LORD at Mizpah, saying, "He shall surely be put to death."

21:6 וַיִּנְּחֲמוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־בִּנְיָמִן אָחִיוּ וַיִּּאמְרֹוּ נִנְּדַע הַיָּיִם שֵׁבֶט אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל: 21:6 וְאִתנַחַמֶּוּ בְנֵי דבית יִשֹּׁרָאֵל עַל דְבֵית בִניָמִין אְחֵיהוֹן וַאְמַרֶּו אִתמְנַע יוֹמָא 21:6 שבשא חד מישראל:

21:6 And the sons of Israel were sorry for their brother Benjamin and said, "One tribe is cut off from Israel today.

21:7 מַה־נַּעֲשָׂה לָהֶם לַנּוֹתָרִים לְנָשִׁים וַאֲנֹחְנוּ נִשְׂבַעְנוּ בִיהוָה לְבִלְתִּי תִּת־לָהֶם מבנותינו לנשים:

בְּיִי בְדִיל בְּיִר לְהוֹן לִדאִשׁתְאַרָו לִנשִׁין וַאְנַחנָא קַיִימנָא בְמֵימְרָא דַיְיָ בְדִיל 21:7 :דלָא לְמִתֶן לְהוֹן מִבְנָתַנָא לְנשִׁין: 21:7 "What shall we do for wives for those who are left, since we have sworn by the LORD not to give them any of our

daughters in marriage?"

21:8 וַיַּאמְרֹי מִּי אֶחָרֹ מִשִּׁבְמֵי יִשְׂרָאֵׁל אֲשֶׁר לְא־עָלָה אֶל־יְהוָה הַמִּצְפָּּה יְוְהִנָּה

לָא בָּא־אִישׁ אֶל־הַמַּחֲנֶה מִיָּבֵישׁ גִּלְעָר אֶל־הַקְּהֶל: 21:8 וַאְמַרֶו מֵן חַר מִשִּׁבּמַיָא דְיִשֹּׁרָאֵל דְלָא סְלֵיק לִקְדָם וְיָ לְמִצּפְיָא וְהָא לָא אתא אנש למשריתא מַיַבַשׁ נְלעַד לְקהַלַא:

21:8 And they said, "What one is there of the tribes of Israel who did not come up to the LORD at Mizpah?" And behold no one had come to the camp from Jabesh-gilead to the assembly.

ַוּיִּתְפָּקֵד הָעָב וְהִגַּה אֵין־שָׁם אִישׁ מִיּוֹשְבֵי יָבֵשׁ גִּלְעָד:

ּוְאָתמְנִיאָו עַמָא וְהָא לֵית תַמָן אָנָשׁ מִיָתְבֵי יָבֵשׁ גִּלעָד:

21:9 For when the people were numbered, behold, not one of the inhabitants of Jabesh-gilead was there.

בוֹיִשְׁלְחֵוּ־שָׁם הָעַדְּה שְׁנִים־עָשָׁר אֶלֶף אִישׁ מִבְּנֵי הָחָיִל וַיִּצֵּוֹוּ אוֹתַם לֵאמֹר בּוֹנִי בּוֹיִם לִאמֹר בּיִבְיּ יִלְכֵּר וְהַבִּיתֵם אֵת־יוֹשָבֵי יָבֵשְׁ נִלְעָר לְפִי־חֶרֶב וְהַנָּשִׁים וְהַבְּשִׁים וְהַבְּשִׁים

יַתְהְוֹן יִתְהְוֹן הַלָּמִן לְתַמָּן כְנִשׁתָא תְרִי־עְסֵר אַלפִין גָברָא מְזָרְזִי חֵילָא וּפַּקִידִו יָתְהְוֹן 21:10 לְמֵימֵר אִיזִילָוֹ וִתְמחוֹן יָת יָתְבֵי אָנָשׁ יָבֵשׁ גִּלֹעָד לְפִתנָם דְחַרֵב וּנשַׁיָא וְטַפּלָא:

21:10 And the congregation sent 12,000 of the valiant warriors there, and commanded them, saying, "Go and strike the inhabitants of Jabesh-gilead with the edge of the sword, with the women and the little ones.

ּוְזֶה הַדָּבֶר אֲשֶׁר תַּעֲשֶׁוּ כָּל־זָבָר וְכָל־אִשֶּׁה יֹדַעַת מִשְׁכַב־זָבֶר תַּחֲרִימוּ:

ובין פּתנָמָא דְתַעבְדֶון כָל דְכֻורָא וְכָל אִתְתָא דְיָדְעַת מִשׁכְבֵי דְכֻוּרָא וַבִּוֹ 21:11 תגמרון:

21:11 "This is the thing that you shall do: you shall utterly destroy every man and every woman who has lain with a man."

ַרַיָּרָעָה בָּתוּלָה אַשֵּׁר לְא־יָרִעָה בַּוֹים נִּלְעָר אַרַבַּע מֵאוֹת נַעַרָה בִתוּלָה אַשֵּׁר לְא־יָרִעָה אָישׁ לֹמִשְׁכַב זַכָר וַיַּבִיאוּ אוֹתָם אֵל־הַמַּחֵנה שָׁלֹה אַשֶּׁר בָּאָרִץ כְּנַעַן: ס יבעא גבר אַבע אָבע בונע אָבער אַרבע אָבער אַרבע אָבער בּענען בּתוּלַן דְלַא יִדַעא גבר 21:12 לְמִשׁכְבֵי דְכָורָא וְאֵיתִיאָו יָתְהוֹן לְמַשׁרִיתָא לְשִׁילוֹ דְבאַרעָא דְכנַעַן:

21:12 And they found among the inhabitants of Jabesh-gilead 400 young virgins who had not known a man by lying with him; and they brought them to the camp at Shiloh, which is in the land of Canaan.

בַּיָּשְׁלְחוּ בָּל־הָעֵדָּה וַיְּדַבְּרוּ אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִוֹ אֲשֶׁר בְּסֶלֵע רִמְּוֹן וַיִּקְרְאִוּ לְהֶם 21:13

ישׁלַחָו כָל כְנִשׁתָא וּמַלִּילָו עם בְנֵי בִנְיָמִין דִבבֵיף רִמוֹן וּקרוֹ לְהוֹן מִלִּין ,21:13

21:13 Then the whole congregation sent word and spoke to the sons of Benjamin who were at the rock of Rimmon, and proclaimed peace to them.

בּוְיָשֶׁב בְּנְיָמִן בָּעֵת הַהִּיא וַיִּתְּנָוּ לָהֶם הַנָּשִׁים אֲשֶׁר חִיּוּ מִנְּשֵׁי יָבֵשׁ וּלְעָדִ 21:ִ14

21:14 וִתָבֶו דְבֵית בני בִניָמִן בְעִדָנָא הַהָוא וִיהַבֻו לְהוֹן נִשִׁין דְקַיִימֻו מִנְשֵׁי נלעָד וְלָא סוֹפִיקא לְהוֹן בֵן: 21:14 Benjamin returned at that time, and they gave them the women whom they had kept alive from the women of

Jabesh-gilead; yet they were not enough for them.

יִהְעָם נִחָם לְבִנְיָמֻן בִּי־עָשַּׂה יְהוָה פֶּרֵץ בְּשִׁבְמֵי יִשְׂרָאֵל:

ּוְעַמָא אָתנַחַמוּ עַל דְבֵית בִניָמִן אָרֵי עְבַד יְיָ תִרעְתָא בְשִׁבטַיָא דְיִשֹׁרָאֵל: 21:15 21:15 And the people were sorry for Benjamin because the LORD had made a breach in the tribes of Israel

21:16 וַיִּאמִרוּ זִקנֵי הָעֵרָה מַה־נַּעַמָּה לַנּוֹתָרִים לְנָשִׁיִם כִּי־נִשְׁמִדָּה מִבּנִיָמון אִשָּה: 21:16 וַאָמַרָו סָבֵי כִנְשׁתָא מָא וַעְבֵיד לִדאִשׁתְאַרָו לְנִשִּׁין אָרֵי פְּסַקַת מִדְבֵית

21:16 Then the elders of the congregation said, "What shall we do for wives for those who are left, since the women are destroyed out of Benjamin?"

21:17 וַנִּאמְוֹרוּ יְרָשַׁת פְּלֵיטָה לְבִנְיָמֵן וְלְא־יִפָּחֶה שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל:

21:17 וַאְמַרָוֹ יָרָתַת שֵׁיזָבְתָא לִדבֵית לבני בִניָמון וְלָא יִתמִחֵי שִׁבטָא מִישֹׁרָאֵל:

21:17 They said, "There must be an inheritance for the survivors of Benjamin, so that a tribe will not be blotted out from

21:18 וַאַנֹּחְנוּ לָא נוּכֵל לָתִת־לָהֶם נָשִׁים מִבְּנוֹתֵינוּ בִּי־נִשְׁבְעַוּ בְגֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר 21:18 אַרור נֹתֵן אִשַּׁה לִבְנִימֵן: ס

בּיִרִימָוּ בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל בּיִרִּל לְמִתַן לְהוֹן נְשִׁין מִבְנָתַנָא אָרֵי קַיִּימָוּ בְנֵי יִשֹּׁרָאֵל 21:18 לְמֵימַר לִיט גברא דִיְתֵין אָתְתָא לְדבֵית בְניַמִין:

21:18 "But we cannot give them wives of our daughters." For the sons of Israel had sworn, saying, "Cursed is he who gives a wife to Benjamin."

21:19 וַיֹּאמְלֹּוּ הָנָה 'חֵג־יְהֹוָה בְּשִׁלוֹ מִיָּמִים יָמִימָה אֲשֶׁר מִצְּפִוֹנָה לְבִית־אֵל מִיְרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ לִמְסִלָּה הָעֹלָה מִבֵּית־אֵל שְׁכֵּמָה וּמִנָּגֵב לִלְבוֹנָה: 21:19 נַאְמַרָוֹ הָא חַנָּא קָרָם יִיָ בִשִּׁילוֹ מִזְמָן מוֹעֵד לִמוֹעֵד לזמן דִמְצְפִּונַא

לְבֵית־אֵל מַדנַח שִׁמשַׁא לְכִבשַׁא דְסַלֵיק מְבֵית־אֵל לְשׁכַם וּמְדַרוֹמַא לְלבוֹנָה:

21:19 So they said, "Behold, there is a feast of the LORD from year to year in Shiloh, which is on the north side of Bethel, on the east side of the highway that goes up from Bethel to Shechem, and on the south side of Lebonah."

21:20 (וַיְצֵוֹ) [וַיְצֵוֹּדוֹ] אֶת־בְּנֵיִ בִנְיָמוֹ בֹאֹכֵוֹר לְּכִוּ וַאֲרַבְתָּעִם בַּכְּרָמִים:

21:20 וּפַקידָו יָת בְנֵי בִניָמִין לְמֵימֵר אִיזִילָו וְתִכמְנֻון בְכַרמַיָא:

21:20 And they commanded the sons of Benjamin, saying, "Go and lie in wait in the vineyards,

בּרָמִים וּרְאִיתָּם 'וְהָנָה אִם־וַּצְאִוּ בְנוֹת־שִׁילוֹ לָחְוּל בַּמְּחֹלוֹת ׁ וְיצָאתֶם ׁ מִן־הַכְּרָמִים וַחֲטַפָּתֵם לָכֵם אִישׁ אִשְׁתִּוֹ מִבְּנִוֹת שִׁילוֹ וַהַלַכְתֵם אֵרֵץ בִּנִימֵן:

בַּנִב ְּתְתחזוֹן וְהָא אִם יִפְּקָן בְנָת שִׁילוֹ לְנֵיחֵג בְּחִנגַיָּא וְתִּפְּקָון מִן כַרמַיָא וְתִּחְטְּפוּן לֻכְּוֹן גְבַר אִתְתִיה מִבְנָת שִׁילוֹ וּתהָכֵון לַאְרֵע שֵׁיבַט בִניָמִין: וְתָחִשְׁפָּון לֻכִּוֹן גְּבַר אִתְתִיה מִבְנָת שִׁילוֹ וּתהָכֵון לַאְרֵע שֵׁיבַט בִניָמִין:

21:21 and watch; and behold, if the daughters of Shiloh come out to take part in the dances, then you shall come out of the vineyards and each of you shall catch his wife from the daughters of Shiloh, and go to the land of Benjamin.

21:22 וְהָלָה פִּי־יָבִאוּ אֲבוֹתָם אוֹ אֲחֵיהֶם (לָרוֹב) [לָרִיב] אֵלֵינוּ וְאָמְַּרנוּ אֲלֵיהֶם חְנֵּוּנוּ אוֹתָם כִּי לֹא לָקַחְנוּ אִישׁ אִשְׁתִּוֹ בַּמִּלְחָמָה כִּי לֹא אַתֶּם נְחַתֵּם לָהֶם פעת תאשמוּ: ס

יִנִינֵי אָרֵי יִיתוֹן אְבָהָתְהוֹן אוֹ אְחֵיהוֹן לִמְדָן קְּדְמַנָא וְנֵימֵר לְהוֹן חָנָוֹנָון בּוֹבִי אָרֵי יִיתוֹן אָבָהְתְהוֹן אוֹ אְחֵיהוֹן לִמְדָן קְּדְמַנָא וְנֵימֵר לְהוֹן חָנָוֹנָון לְהוֹן אָרֵי לָא סוֹפֵּיקנָא גבר לְמִתַן לְהוֹן גְבֵר אִתְתֵיה בִקרָבָא אָרֵי אִם לֵית לֹא אַתֻוֹן יָהבִין לְהוֹן כְעִדָן פוֹן תְחַובָון:

21:22 "It shall come about, when their fathers or their brothers come to complain to us, that we shall say to them, 'Give them to us voluntarily, because we did not take for each man *of Benjamin* a wife in battle, nor did you give *them* to them, *else* you would now be guilty."

21:23 וַיַּעֲשׁוּ־כֵן בְּנֵי בִנְיָמָּן וַיִּשְׂאָוּ נָשִׁים לְמִסְפָּרָם מִן־הַמְּחֹלְלוֹת אֲשֶׁר נָזָלוּ וַיִּלְכֹּוּ וַיָּשׁוּבוּ אֶל־נַחַלָּתָם וַיִּבְנוּ אֶת־הֶעָרִים וַיִּשְׁבִוּ בָּהֶם:

21:23 וַעְבַדָּוֹ בֵּין בְנִי בִניָמִין וּנִסִיבֻוּ נְשִׁין לְמִניָינֵיהוֹן מִן חִנגַיָא דַאְנַסֻוּ וַאְזַלְוּ וִתָּבָו לְאַחסָנַתהוֹן וּבנוֹ יָת קרוַיָא וִיתִיבֶו בְהוֹן:

21:23 The sons of Benjamin did so, and took wives according to their number from those who danced, whom they carried away. And they went and returned to their inheritance and rebuilt the cities and lived in them.

בּגִי־יִשְׂרָאֵל בָּגַת הַהִּיא אִישׁ לְשִׁבְטִוֹ וּלְמִשְׁפַּחְתְּוֹ וַיִּצְאִוּ בּגִי־יִשְׂרָאֵל בָּגַת הַהִּיא אִישׁ לְשִׁבְטִוֹ וּלְמִשְׁפַּחְתְּוֹ וַיִּצְאִוּ מִשָּׁם אִישׁ לְנַחֵלָתְוֹ:

ינפַקּוּ וְהַלִּיכָּוֹ מִתַּמָן בְנִי יִשׂרָאֵל בְעִדְנָא הַהָוּא גְבַר לְשִׁבטֵיה וּלזַרעִיתִיה וּנפַּקּוּ מִתַמַן גָבַר לְאַחסַנִתִיה:

21:24 The sons of Israel departed from there at that time, every man to his tribe and family, and each one of them went out from there to his inheritance.

בּיָבוִים הָהֵם אֵין כֶּוֶלֶךְ בְּיִשְׂרָאֵל אָישׁ הַיָּשֶׁר בְּעִינָיו יַעֲשֶׂה:

21:25 In those days there was no king in Israel; everyone did what was right in his own eyes.